

Η ΦΑΛΑΙΝΟΘΗΡΙΑ ΣΤΗΝ
ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ
ΜΟΡΑΤΟΡΙΟΥ.
ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΜΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΤΣΑΛΤΑΣ Γ.Ι.

ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΡΩΦΙΛΗ-ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
Α.Μ. 1213Μ070

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
Μέρος Α': Ρύθμιση της Φαλινοθηρίας	9
1. Το Διεθνές Καθεστώς Ρύθμισης της Φαλινοθηρίας.....	9
1.1. Πριν από τη Σύμβαση του 1946.....	9
1.2. Η Διεθνής Σύμβαση για τη Ρύθμιση της Φαλινοθηρίας του 1946	15
1.2.1. Οι στόχοι της ICRW	16
1.2.2. Το Πεδίο Εφαρμογής της ICRW	17
1.2.3. Η Διεθνής Επιτροπή Φαλινοθηρίας (International Whaling Commission/IWC)	19
2. Άλλα Καθεστώτα για τη Φαλινοθηρία	24
2.1. Η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 (UNCLOS)	24
2.2. Η Σύμβαση για το Διεθνές Εμπόριο των Απειλούμενων με Εξαφάνιση Ειδών της Άγριας Πανίδας και Χλωρίδας (CITES) του 1973.....	26
2.3. Η Σύμβαση της Βόννης για τη Διατήρηση Αποδημητικών Ειδών των Άγριων Ζώων (1979).....	28
2.4. Η Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλομορφία του 1992	30
2.5. Η Σύμβαση της Βέρνης για τη Διατήρηση της Άγριας Ζωής και του Φυσικού Περιβάλλοντος της Ευρώπης του 1979.	30
2.6. Προστασία Κητωδών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	31
2.7. Άλλα Περιφερειακά Καθεστώτα	32
3. Η Διεθνής Επιτροπή Φαλινοθηρίας και η Πορεία προς το Moratorium.....	36
4. Το Moratorium του 1986 στην Εμπορική Φαλινοθηρία	43
4.1. Παράγοντες που οδήγησαν στο Moratorium.....	43
4.2. Το Περιεχόμενο του Moratorium	49
4.3. Ενστάσεις.....	51
4.4. Εξαιρέσεις για λόγους Επιστημονικής Έρευνας.....	53
4.5. Εξαιρέσεις για τη Φαλινοθηρία για την Επιβίωση Αυτοχθόνων (Aboriginal Subsistence Whaling/ASW).....	60
5. Μετά το Moratorium: Αντιδράσεις.....	66
5.1. Υποστηρικτές του Moratorium.....	67
5.1.1. Επιχειρήματα των Υποστηρικτών του Moratorium.	68
5.1.2. Πολιτικές των Υποστηρικτών του Moratorium.	70
5.2. Πολέμιοι του Moratorium.	73
5.2.1. Επιχειρήματα των Πολεμίων του Moratorium.....	73
5.2.2. Πολιτικές των Πολεμίων του Moratorium.....	75

Μέρος Β': Φαλινοθηρικά Κράτη. Η Πρακτική της Φαλινοθηρίας επί του Moratorium.....	79
6. Φαλινοθηρία για «λόγους επιστημονικής έρευνας». Η περίπτωση της Ιαπωνίας.	79
7. Εμπορική Φαλινοθηρία.	91
7.1. Η περίπτωση της Νορβηγίας.....	91
7.2. Η περίπτωση της Ισλανδίας.	99
8. Φαλινοθηρία για την επιβίωση αυτοχθόνων. Η περίπτωση της Γροιλανδίας.	108
9. Παράνομη και Πειρατική Φαλινοθηρία.....	114
10. Συμπεράσματα	120
Βιβλιογραφία.....	130
Παράρτημα 1: Φάλαινες που αποτελούν τα πιο συχνά θύματα φαλινοθηρίας	141
Παράρτημα 2: Η Διεθνής Σύμβαση για τη Ρύθμιση της Φαλινοθηρίας του 1946	145

---

*"Towards thee I roll, thou all-destroying but
unconquering whale;
to the last I grapple with thee;
from hell's heart I stab at thee;
for hate's sake I spit my last breath at thee."*

Herman Melville, Moby Dick

Εισαγωγή

Η ιστορία της σχέσης του ανθρώπου με τις φάλαινες έχει σημαδευτεί από μία σχεδόν ασυμβίβαστη ταλάντευση ανάμεσα στο δέος για τους “μονάρχες των βυθών” και την επιθυμία εμπορικής εκμετάλλευσης των ειδών κητωδών για οικονομικό κέρδος.¹ Αυτή η επιθυμία επέφερε την καταστροφή για αρκετά είδη φαλαινών κατά τη διάρκεια των περασμένων αιώνων, με αποτέλεσμα η ιστορική υπερεκμετάλλευση των φαλαινών να θεωρείται ως το πιο διάσημο παράδειγμα ανθρώπινης κακοδιαχείρισης των γήινων φυσικών πόρων.²

Οι φάλαινες διαβιούν στον πλανήτη εδώ και 70 εκατομμύρια χρόνια και ο αριθμός τους πριν την ανάπτυξη της εμπορικής φαλαινοθηρικής βιομηχανίας υπολογίζεται γύρω στα τέσσερα εκατομμύρια.³ Το 1975 είχαν συρρικνωθεί σε δύο εκατομμύρια, με ορισμένους ερευνητές μάλιστα να πιστεύουν ότι αυτά τα στατιστικά στοιχεία υποτιμούν σοβαρά τις επιπτώσεις της εμπορικής φαλαινοθηρίας σε κάποια μεγάλα είδη φαλαινών.⁴

Η βιολογική οικογένεια των φαλαινών περιλαμβάνει περίπου 80 είδη ποικίλου μεγέθους. Η εμπορική φαλαινοθηρία παραδοσιακά εστίασε στα μεγάλα είδη φαλαινών, με την γαλάζια φάλαινα (blue whale) να αποτελεί το μεγαλύτερο θηλαστικό στη γη, και συγκεκριμένα στο λίπος, το κρέας, τα κόκκαλα και τη μπαλένα ή τα δόντια τους. Από την αρχαιότητα η φαλαινοθηρία διεξάγεται σε φαλαινοθηρικά σκάφη που εξορμούσαν από την ακτή (παράκτια φαλαινοθηρία), με την επεξεργασία των αλιευμάτων να γίνεται σε σταθμούς ξηράς. Επιπλέον, αυτόχθονες πληθυσμοί επιδίδονταν σε φαλαινοθηρία για ίδια χρήση (φαλαινοθηρία αυτοχθόνων).

---

¹ Βλ. Burns W. C., “The International Whaling Commission and the Future of Cetaceans: Problems and Prospects”, Colorado Journal of International Environmental Law and Policy, Vol. 8, 1997

² Βλ. Ruffle A. M., “Resurrecting the International Whaling Commission: Suggestions to Strengthen the Conservation Effort”, Brooklyn Journal of International Law, Vol. 27, 2002

³ Βλ. Burns W. C., όπ.π. (σημείωση 1)

⁴ Βλ. Burns W. C., όπ.π. (σημείωση 1)

Η φαλινοθηρία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα πρώτα βήματα των περισσότερων ναυτικών δυνάμεων. Οι Βάσκοι φαίνεται ότι ασχολούνταν με αυτή τη δραστηριότητα ήδη πριν τον 10^ο αιώνα. Η περήφανη, για τους Νορβηγούς, παράδοση φαλινοθηρίας ξεκίνησε από το 1250. Οι Ολλανδοί είχαν σημαντικές φαλινοθηρικές επιχειρήσεις σε εξέλιξη από το 1500, ενώ σύντομα ακολούθησαν οι Γάλλοι και οι Βρετανοί. Το πρώιμο αμερικανικό φαλινοθηρικό εμπόριο έχει αποθανατιστεί σε κλασσικά λογοτεχνικά βιβλία, με πιο διάσημο ίσως το *Moby Dick*.⁵

Τα πρώτα σημάδια υπερεκμετάλλευσης αποθεμάτων φαλαινών εντοπίζονταν σε συγκεκριμένες γεωγραφικά περιοχές, αλλά η κατάσταση χειροτέρευσε δραματικά όταν, στα μέσα του 19ου αιώνα, έγινε δυνατή η σύγχρονη “πελαγική” φαλινοθηρία, δηλαδή η φαλινοθηρία στην ανοιχτή θάλασσα.⁶ Σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της πελαγικής φαλινοθηρίας έπαιξε μια σειρά τεχνολογικών καινοτομιών, όπως οι συσκευές εμφύσησης που επέτρεπαν στα πτώματα των φαλαινών να επιπλέουν⁷, και η εφεύρεση από το Νορβηγό Svend Foyn καμακιών χειροβομβίδας που εκρήγνυνται (exploding grenade harpoon) προς το τέλος του 19^{ου} αιώνα.⁸ Για την αναδυόμενη βιομηχανική κουλτούρα του αιώνα αυτού, η φαλινοθηρία αποτελούσε σημαντική πηγή βιομηχανικών υλικών, από λάδι για λάμπες και για λίπανση μηχανημάτων μέχρι μπαλένα για ομπρέλες και κορσέδες. Επομένως οι φάλαινες έχουν συνεισφέρει με υλικά καθοριστικής σημασίας τόσο στη βιομηχανική επανάσταση όσο και στη μόδα στους δρόμους της Νέας Υόρκης και του Λονδίνου.⁹ Πέρα από αυτό, η φαλινοθηρία αποτελεί μια οικονομική δραστηριότητα που συνέβαλλε στην εξάπλωση του ευρωπαϊκού πολιτισμού σε αχαρτογράφητα μέχρι τότε ύδατα και εδάφη, ωθώντας την εξερεύνηση των ωκεανών.

---

⁵ Βλ. Stoett P. J., *The International Politics of Whaling*, UBC Press, Vancouver, 1997, σελ. 47 επ.

⁶ Βλ. Oberthür S., “The International Convention for the Regulation of Whaling: From Over-Exploitation to Total Prohibition”, *Yearbook of International Co-operation on Environment and Development 1998/99*, 1998/99, σελ.29-38

⁷ Με εξαίρεση τις φάλαινες right, οι φάλαινες όταν σκοτωθούν βυθίζονται. Οι συσκευές εμφύσησης (inflation devices) τοποθετούνταν στα πλευρά της φάλαινας και στην κυριολεξία τη «φούσκωναν» με αέρα για να επιπλέει. Στη συνέχεια προσαρμόζονταν στη συσκευή διακριτική σημαία για να αναγνωρίζουν τα άλλα πλοία σε ποιον ανήκει η φάλαινα, και το φαλινοθηρικό σκάφος συνέχιζε το κυνήγι, βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 53

⁸ Βλ. Nagtzaam G.T., *The Making of International Environmental Treaties: Neoliberal and Constructivist Analyses of Normative Evolution*, Edward Elgar Publishing Limited, 2009, σελ. 158 επ.

⁹ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 28 επ.

Καθώς η βιομηχανία απέκτησε πιο θεσμοποιημένη μορφή, μέσω τεχνολογικών καινοτομιών και νομικών διευθετήσεων, διεύρυνε την ακτίνα δράσης της, με πιο σημαντικό το παράδειγμα της επέκτασης στα ύδατα της Αρκτικής και Ανταρκτικής, στα οποία η πρόσβαση ήταν αρκετά πιο δύσκολη πριν την ανακάλυψη των σύγχρονων ναυτικών πλοίων.¹⁰ Τον 19^ο αιώνα η φαλινοθηρία διεξαγόταν πλέον από “αποστολές” (whaling expeditions) που περιλάμβαναν ένα πλεούμενο εργοστάσιο για την επεξεργασία των φαλαινών, καθώς και αρκετά συνοδευτικά φαλινοθηρικά σκάφη. Οι φαλινοθήρες μπορούσαν πλέον να εκμεταλλεύονται τους τεράστιους πόρους των υδάτων της Ανταρκτικής για να παράγουν βρώσιμο φαλαινόλαδο, το κύριο προϊόν της βιομηχανίας κατά τον 20^ο αιώνα.¹¹ Αντίθετα, το λάδι από τις φάλαινες φυσητήρες (sperm whales) δεν ήταν βρώσιμο και χρησιμοποιήθηκε για άλλους σκοπούς, όπως στην διαστημική έρευνα. Το κρέας των φαλαινών, παραδοσιακή πηγή φαγητού για κάποιους λαούς και συστατικό ζωοτροφών, αποτελεί σήμερα το μόνο πολύτιμο προϊόν που προέρχεται από φάλαινες.¹²

Η φαλινοθηρία από πάντοτε αποτελούσε μια κυκλική οικονομική δραστηριότητα, με τους κύκλους άνθησης και ύφεσης να αντανakλούν ευρύτερα ρεύματα στις οικονομίες των φαλινοθηρικών κρατών, την επιθυμία επενδυτών να δουν γρήγορες επιστροφές στην αρχική τους επένδυση, αλλά και τη βιολογική αδυναμία των πλασμάτων αυτών να αναπαραχθούν με την ίδια ταχύτητα που αναπαράγονται τα ψάρια. Τον 6^ο αιώνα, η γκριζα φάλαινα του Ατλαντικού εξαφανίστηκε κατά μήκος των Ευρωπαϊκών ακτών, ενώ την ίδια τύχη είχε αυτό το είδος και στις αρχές του 18^{ου} στην περιοχή της Βορείου Αμερικής. Μέχρι τον 13^ο αιώνα, οι φάλαινες right αποτέλεσαν αντικείμενο υπερεκμετάλλευσης από Βάσκους φαλινοθήρες, οι οποίοι τον 16^ο αιώνα εξαφάνισαν τα είδη right και bowhead από τα νερά του Ανατολικού Καναδά. Η φαλινοθηρία αποτελούσε πάντοτε αιματηρή και επικίνδυνη επιχείρηση.¹³

Καθώς οι φάλαινες είναι έντονα αποδημητικό είδος και ζουν στην ανοιχτή θάλασσα, η φαλινοθηρία ήταν ένα ζήτημα που είχε εξαρχής διεθνή χροιά. Τα προβλήματα στις

---

¹⁰ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 47 επ.

¹¹ Βλ. Oberthür S., όπ.π. (σημείωση 6), σελ.29-38

¹² Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 50

¹³ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 52-53

προσπάθειες ρύθμισης της φαλινοθηρίας συνδέονται με τη θεώρηση των φαλαινών ως κοινού πόρου και είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα των προκλήσεων που σχετίζονται με την παγκόσμια διαχείριση των κοινών. Παραδοσιακά, τα νερά πέραν της κρατικής κυριαρχίας αποτελούσαν *res nullius*, με τους πόρους να μην ανήκουν σε κανένα και να είναι ελεύθεροι προς εκμετάλλευση στην «άναρχη» ζώνη της ανοιχτής θάλασσας.¹⁴ Καθώς κανένα κράτος δεν μπορούσε να ρυθμίσει την ανοιχτή θάλασσα και οι φάλαινες θεωρούνταν κοινός πόρος από τον οποίο κανείς δεν μπορούσε να αποκλειστεί, ο πόρος αυτός ήταν ευάλωτος σε υπερεκμετάλλευση. Υπό αυτές τις συνθήκες, υπερίσχυαν βραχυπρόθεσμα κίνητρα για τη μεγιστοποίηση του κέρδους προτού οι άλλοι χρήστες εξαντλήσουν τον πόρο, έναντι των συμφερόντων για μακροπρόθεσμη διαχείριση.¹⁵ Το 1968 ο Hardin μιλώντας για την «τραγωδία των κοινών» αναφερόταν ακριβώς σε τέτοιες καταστάσεις όπου κανείς δεν μπορεί να αποκλειστεί από τη χρήση ενός πόρου (όπως κοινοί βοσκότοποι ή η ατμόσφαιρα) αλλά η χρήση του πόρου από ένα άτομο μειώνει την ποσότητα του πόρου που είναι διαθέσιμη σε άλλους δυνητικούς χρήστες.¹⁶ Κατά τον Hardin, η χωρίς περιορισμούς χρήση του πόρου μπορεί να οδηγήσει σε υπερεκμετάλλευση. Σε αυτή την περίπτωση, το βασικό οικονομικό πρόβλημα είναι ότι όλοι οι δρώντες συλλογικά έχουν κίνητρα να διατηρήσουν τα κοινά, αλλά ο καθένας ξεχωριστά έχει κάθε συμφέρον να τα εκμεταλλευτεί.¹⁷

Γενικότερα, οι προσπάθειες ρύθμισης της φαλινοθηρίας μπορούν να θεωρηθούν απόρροια δύο εν μέρει ανταγωνιστικών κινήτρων: του οικονομικού στόχου της διατήρησης της βιομηχανίας και αποφυγής της υπερπροσφοράς των προϊόντων της από τη μία και του περιβαλλοντικού στόχου της προστασίας των φαλαινών για τη διατήρηση των ειδών από την άλλη. Υπό μία έννοια, η ρύθμιση της φαλινοθηρίας φαίνεται να παρέχει ένα πρώτο παράδειγμα της προσπάθειας επίτευξης “βιώσιμης ανάπτυξης”.¹⁸

---

¹⁴ Βλ. Tonnessen J. N. & Johnsen A. O., *The History of Modern Whaling*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles, 1982, σελ. 8-9

¹⁵ Βλ. Nystrom J., “United States Policy and Norwegian Commercial Whaling: A Cooperative Approach”, *Seattle University Law Review*, Vol.37, 2014, σελ. 1435-6

¹⁶ Βλ. Hardin G., “The Tragedy of the Commons”, *Science*, Vol. 162, No. 3859, Δεκέμβριος 1968, σελ. 1243-1248

¹⁷ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 6 επ.

¹⁸ Βλ. Oberthür S., όπ.π. (σημείωση 6), σελ.29-38

Η εργασία αυτή στο Μέρος Α΄ θα εξετάσει το ευρύτερο πλαίσιο ρύθμισης της φαλαινοθηρίας διεθνώς. Το κεφάλαιο 1 εξετάζει τη Διεθνή Σύμβαση για τη Ρύθμιση της Φαλαινοθηρίας του 1946, τις συνθήκες που οδήγησαν στη σύναψή της, τους στόχους και το πεδίο εφαρμογής της, ενώ γίνεται αναφορά και στο ρόλο της Διεθνούς Επιτροπής Φαλαινοθηρίας που λειτουργεί στα πλαίσια της Σύμβασης. Στο κεφάλαιο 2 γίνεται μια συνοπτική επισκόπηση άλλων καθεστώτων που ρυθμίζουν τη φαλαινοθηρία και το κεφάλαιο 3 περιγράφει την πορεία της Διεθνούς Επιτροπής Φαλαινοθηρίας στις δεκαετίες που ακολούθησαν τη δημιουργία της και μέχρι την εγκαθίδρυση του moratorium (προσωρινής απαγόρευσης) στην εμπορική φαλαινοθηρία. Το κεφάλαιο 4 αναλύει εκτενώς το moratorium, τους παράγοντες που συνέβαλλαν στην επιβολή του, το περιεχόμενό του, αλλά και τις ενστάσεις και εξαιρέσεις που προβλέπονται σε αυτό. Το κεφάλαιο 5 αναλύει τις αντιδράσεις των κρατών στην επιβολή του moratorium, με τα επιχειρήματα και τις πολιτικές που ακολούθησαν τόσο οι υποστηρικτές όσο και οι πολέμιοι της απαγόρευσης στην εμπορική φαλαινοθηρία.

Το Μέρος Β΄ εξετάζει τη συμπεριφορά φαλαινοθηρικών κρατών και την πρακτική της φαλαινοθηρίας – σε όλες τις μορφές της – που εξακολουθεί να λαμβάνει χώρα και μετά το moratorium. Το κεφάλαιο 6 αναλύει τη συμπεριφορά της Ιαπωνίας, η οποία διατηρεί προγράμματα επιστημονικής φαλαινοθηρίας. Στη συνέχεια, το κεφάλαιο 7 εξετάζει τις περιπτώσεις της Νορβηγίας και Ισλανδίας που διεξάγουν ανοιχτά εμπορική φαλαινοθηρία, ενώ το κεφάλαιο 8 εξετάζει τη Γροιλανδία ως περίπτωση φαλαινοθηρίας για την επιβίωση αυτοχθόνων. Ακολουθεί κεφάλαιο για το φαινόμενο της παράνομης και πειρατικής φαλαινοθηρίας (κεφάλαιο 9), ενώ στο κεφάλαιο 10 παρατίθενται τα βασικά συμπεράσματα.

Μέρος Α': Ρύθμιση της Φαλινοθηρίας

1. Το Διεθνές Καθεστώς Ρύθμισης της Φαλινοθηρίας

Η Διεθνής Σύμβαση για τη Ρύθμιση της Φαλινοθηρίας (International Convention on the Regulation of Whaling/ICRW) τέθηκε σε ισχύ τη δεκαετία του 1940 και εξακολουθεί μέχρι σήμερα να αποτελεί το κεντρικό καθεστώς για τη ρύθμιση της σχετικής βιομηχανίας αλλά και για τη διατήρηση των αποθεμάτων των φαλαινών παγκοσμίως. Από το 1946, η ICRW αποτελεί τη μοναδική πολυμερή διεθνή συμφωνία που αφορά αποκλειστικά τη ρύθμιση των αποθεμάτων των φαλαινών. Από τις πρώτες συνθήκες που σχεδιάστηκαν για να διαχειριστούν ένα συγκεκριμένο φυσικό πόρο που διαπερνά τα κρατικά σύνορα, η ICRW σηματοδότησε την αρχή μιας εποχής όπου τα κράτη θα συνειδητοποιούσαν την ύπαρξη περιβαλλοντικών υποχρεώσεων πέραν της επικράτειάς τους.¹⁹

1.1. Πριν από τη Σύμβαση του 1946

Οι πρώτες διεθνείς προσπάθειες για την επίσημη ρύθμιση της βιομηχανίας της φαλινοθηρίας σημειώνονται τη δεκαετία του 1930, όταν οι επιπτώσεις των βίαιων διακυμάνσεων της τιμής του φαλαινέλαιου στη βιομηχανία αυτή έκαναν φανερή την αναγκαιότητα διεθνούς ρύθμισης.²⁰ Σε αυτή την πρώτη φάση, το όποιο ενδιαφέρον των φαλινοθηρικών κρατών στην πρόληψη της εξαφάνισης των ειδών των μεγάλων φαλαινών απέρρεε από το συμφέρον τους να διατηρήσουν την κερδοφορία της φαλινοθηρικής βιομηχανίας.²¹ Παράλληλα, οι φαλινοθήρες είχαν συνειδητοποιήσει ότι οι εθνικοί περιορισμοί που επέβαλλαν κράτη όπως η Νορβηγία και η Ισλανδία δεν επαρκούσαν και υπήρχε ανάγκη ενός παγκόσμιου ρυθμιστικού συστήματος για τη σταθεροποίηση των τιμών.²² Ως αποτέλεσμα αυτών των προσπαθειών, το 1931 υπογράφηκε στη Γενεύη η Σύμβαση για τη Ρύθμιση της

¹⁹ Βλ. Ruffle A. M., όπ.π. (σημείωση 2)

²⁰ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ.56-57

²¹ Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., "Whales: Their Emerging Right to Life", American Journal of International Law, Vol. 85, Ιανουάριος 1991, σελ. 29

²² Βλ. Nagtzaam G.T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 160

Φαλαινοθηρίας (Convention on the Regulation of Whaling/CRW) και το 1937 η Διεθνής Συμφωνία για τη Ρύθμιση της Φαλαινοθηρίας (International Agreement for the Regulation of Whaling).

Την πρωτοβουλία για το πρώτο συνέδριο για τη φαλαινοθηρία πήρε, μετά από τέσσερα χρόνια διαπραγματεύσεων, η Οικονομική Επιτροπή της Κοινωνίας των Εθνών, καλώντας συνάντηση στο Βερολίνο το καλοκαίρι του 1930.²³ Το κείμενο της CRW, αντανακλώνοντας το κενό στην επιστημονική γνώση για τις φάλαινες, προέβλεπε τη συγκέντρωση εύρους βιολογικών και τεχνικών δεδομένων σχετικά με τη φαλαινοθηρία. Επιπλέον, απαγόρευε το κυνήγι των φαλαινών right και bowhead αλλά και των θηλάζοντων μικρών και των μητέρων τους, ενώ απαιτούσε τα συμβαλλόμενα μέρη να χρησιμοποιούν κάθε πτώμα φάλαινας πλήρως και καταργούσε την τακτική πληρωμής του πληρώματος φαλαινοθηρικών αποστολών ανά φάλαινα. Εξαιρέσεις προβλέπονταν για τη φαλαινοθηρία από αυτόχθονες, εφόσον το κυνήγι δεν γινόταν με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας και η δραστηριότητα δεν είχε εμπορικό χαρακτήρα. Ως προς το πεδίο εφαρμογής, η σύμβαση αφορούσε τόσο την ανοιχτή θάλασσα όσο και τα χωρικά ύδατα κρατών.

Ωστόσο, τα κράτη που κατά τη δεκαετία αυτή διεύρυναν τις φαλαινοθηρικές επιχειρήσεις τους, όπως η Ιαπωνία, η Γερμανία, και η ΕΣΣΔ, αλλά και η Αργεντινή και η Χιλή, αρνήθηκαν να υπογράψουν τη συμφωνία.²⁴ Χωρίς τη συμμετοχή σημαντικών φαλαινοθηρικών κρατών, σύντομα έγινε φανερό ότι η σύμβαση του 1931 θα ήταν σχεδόν αδύνατο να ελέγξει την ισχυρή φαλαινοθηρική βιομηχανία, η οποία είχε εξελιχθεί σε έναν εντάσεως κεφαλαίου, υψηλής τεχνολογίας κλάδο που προμήθευε τις αγορές με πολύτιμα προϊόντα, όπως η μαργαρίνη. Οι επικεφαλής φαλαινοθηρικών εταιριών διέθεταν σημαντική πολιτική επιρροή, με αποτέλεσμα οι κυβερνήσεις να διστάζουν να υπογράψουν συνθήκες που θα υπονόμευαν σημαντικά αυτά τα ισχυρά συμφέροντα. Πάντως η CRW του 1931 αποτέλεσε ένα πρώτο μικρό βήμα στη διεθνή δράση προς ένα καθεστώς ρύθμισης της φαλαινοθηρικής βιομηχανίας.²⁵ Ήταν

---

²³ Βλ. Dorsey, K., *Whales and Nations: Environmental Diplomacy on the High Seas*, University of Washington Press, 2014, σελ. 40 επ.

²⁴ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5)

²⁵ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ.40 επ.

η πρώτη φορά που η έννοια της “διατήρησης” (conservation) εφαρμόστηκε σε παγκόσμιο επίπεδο στον κλάδο της φαλινοθηρίας, αν και εστίαζε περισσότερο στη προστασία της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της βιομηχανίας παρά στην επιβίωση των φαλαινών.²⁶

Κατά τη δεκαετία του 1930, η Νορβηγία και η Μεγάλη Βρετανία, τα δύο κράτη με τις σημαντικότερες φαλινοθηρικές επιχειρήσεις στην Ανταρκτική, επιχείρησαν να διατηρήσουν τον έλεγχο που είχαν στη βιομηχανία. Ανησυχούσαν ιδιαίτερα για την πολιτική κυβερνήσεων εκτός της Κοινωνίας των Εθνών, η οποία παρείχε το μοναδικό νομικό πλαίσιο για τη ρύθμιση της φαλινοθηρίας, να επιδοτούν με κρατικές ενισχύσεις τις φαλινοθηρικές τους εταιρείες (πχ. κυβέρνηση της Ιαπωνίας). Οι Νορβηγοί και οι Βρετανοί εργάστηκαν, λοιπόν, για να επιτύχουν ετήσιες συμφωνίες μεταξύ φαλινοθηρικών επιχειρήσεων και κυβερνήσεων με σκοπό τη μείωση της ποσότητας φαλαινέλαιου στην αγορά. Συγκεκριμένα, προωθήθηκε ένα εθελούσιο σύστημα ποσοτώσεων, όπου κάθε φαλινοθηρική εταιρία δεσμευόταν να σταματήσει το κυνήγι όταν έφτανε στην ετήσια ποσόστωση, καθορισμένη σε φάλαινες και βαρέλια φαλαινέλαιου. Το σύστημα αυτό επέφερε σημαντική βελτίωση της αποδοτικότητας των φαλινοθηρών, αλλά μικρότερη της αναμενόμενης μείωση της προσφοράς φαλαινέλαιου στην αγορά.²⁷ Η άρνηση δύο βρετανικών και μίας νορβηγικής φαλινοθηρικής εταιρίας να αυτοδεσμευτούν οδήγησε στην κατάρρευση του εθελούσιου συστήματος, αναδεικνύοντας παράλληλα τα προβλήματα της συλλογικής δράσης, που υπόκειται σε “τζαμπατζήδες” (freeriders) και δεν αναγνωρίζεται από πιο επιθετικούς δρώντες, πχ. φαλινοθηρικά κράτη όπως η Ιαπωνία.²⁸ Η προθυμία των φαλινοθηρικών εταιριών να συνεργαστούν στα πλαίσια αυτού του συστήματος ήταν πιθανόν αποτέλεσμα της βεβαιότητας ότι η ανεξέλεγκτη φαλινοθηρία θα είχε καταστροφικά αποτελέσματα, οδηγώντας σύντομα στην πλήρη κατάρρευση της

---

²⁶ Βλ. D’Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 21-62. Οι υποστηρικτές της διατήρησης (conservation) πιστεύουν ότι οι άνθρωποι οφείλουν να χρησιμοποιούν το περιβάλλον και τους πόρους του με υπεύθυνο και βιώσιμο τρόπο, που θα εξασφαλίσει τη διατήρηση των πόρων και για επόμενες γενιές. Διαφορετική είναι η έννοια της διαφύλαξης (preservation) που αποδίδει εγγενή, μη-χρηστική αξία στη φύση, ακόμα και σε βάρος των ανθρώπινων συμφερόντων, αποκλείοντας την ανθρώπινη εκμετάλλευση.

²⁷ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ.49 επ.

²⁸ Βλ. Nagtzaam G.T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 162-163

βιομηχανίας. Η ανησυχία για τις ίδιες τις φάλαινες για λόγους πέραν των οικονομικών δεν είχε εκφραστεί πριν το 1937, ακόμη κι από τους υποστηρικτές της διατήρησης (conservationists).²⁹

Στη συνέχεια, η Νορβηγία και η Μεγάλη Βρετανία ηγήθηκαν των προσπαθειών για τη σύναψη της Διεθνούς Συμφωνίας για τη Ρύθμιση της Φαλινοθηρίας (International Agreement for the Regulation of Whaling), και για τις δύο συνδιασκέψεις που ακολούθησαν, το 1938 και 1939. Στις συνδιασκέψεις αυτές γεννήθηκε η σύγχρονη φαλινοθηρική διπλωματία, με τις αντιπροσωπείες των κρατών να συνοδεύονται από φαλινοθήρες, επιστήμονες, και άτομα από το χώρο της αλιείας, με κοινό σκοπό την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ του κυνηγιού και της διατήρησης των φαλαινών για το μέλλον.³⁰

Μια σημαντική αλλαγή στη φαλινοθηρική διπλωματία ήταν ότι από το 1936 και μετά οι διαπραγματεύσεις λάμβαναν χώρα σε επίπεδο κρατών και όχι πλέον μεταξύ εταιριών. Αντιπρόσωποι από δέκα κράτη συναντήθηκαν στο Λονδίνο το Μάιο του 1937. Οι Νορβηγοί κι οι Βρετανοί είχαν φροντίσει να προσκαλέσουν τις ΗΠΑ, μια χώρα που είχε ιστορικά προωθήσει την διατήρηση θαλάσσιων πόρων, με την ελπίδα ότι η παρουσία των Αμερικανών θα πίεζε τους Ιάπωνες και Γερμανούς να αποδεχθούν περιορισμούς. Η Ιαπωνία, ωστόσο, αρνήθηκε να παρευρεθεί, με το επιχείρημα ότι η φαλινοθηρική βιομηχανία της ήταν ακόμη σε νηπιακό στάδιο και χρειαζόταν ένα διάστημα να αναπτυχθεί χωρίς περιορισμούς, ώστε να φτάσει σε ισότιμο επίπεδο με τα άλλα παραδοσιακά φαλινοθηρικά κράτη.³¹

Η σύμβαση του 1937 διατηρούσε τις προβλέψεις της Σύμβασης της Γενεύης του 1931, πηγαίνοντας ένα βήμα παραπέρα. Ορίστηκαν όρια μεγέθους για τα 4 κύρια είδη που αποτελούσαν αντικείμενο κυνηγιού (γαλάζιες, πτεροφάλαινες, φάλαινες φυσητήρες, και μεγάπτερες φάλαινες) και απαιτούνταν ένας ελεγκτής να είναι παρών σε κάθε πλοίο-εργοστάσιο. Οι φαλινοθήρες έπρεπε να επεξεργάζονται κάθε φάλαινα εντός 36 ωρών, ενώ απαγορεύτηκε η πελαγική φαλινοθηρία σε μεγάλες περιοχές της θάλασσας βόρεια της 40^{ης} παραλλήλου. Τη σύμβαση υπέγραψαν τα 3 μεγαλύτερα φαλινοθηρικά κράτη (Νορβηγία,

---

²⁹ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ.49 επ.

³⁰ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ.49 επ.

³¹ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ.57 επ.

Βρετανία, Γερμανία), αλλά και οι ΗΠΑ, Ιρλανδία, Αργεντινή και η Αυστραλία, Καναδάς, Νέα Ζηλανδία και Νότιος Αφρική.³²

Ωστόσο, η σύμβαση αυτή δεν μπορούσε να είναι παρά προσωρινό μέτρο. Με την Ιαπωνία εκτός σύμβασης, οι φαλινοθήρες αρνήθηκαν να δεχτούν ποσοστώσεις, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει όριο στον αριθμό των φαλαινών που μπορούσαν να θανατώσουν. Επιπλέον, οι ρυθμίσεις θα ίσχυαν για μία μόνο φαλινοθηρική σεζόν, εκτός κι αν η Νορβηγία, Βρετανία και Γερμανία συμφωνούσαν να επεκτείνουν τη συμφωνία. Κατά τη διάρκεια του 1937 και στις αρχές του 1938, τα τρία αυτά κράτη μαζί με τις ΗΠΑ προσπάθησαν συντονισμένα να προσεγγίσουν την Ιαπωνία, με σκοπό να πιέσουν το Τόκιο να προσχωρήσει στη σύμβαση. Οι Ιάπωνες ήταν ανένδοτοι.³³

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, η απαραίτητη για τη θέση σε ισχύ της σύμβασης πέμπτη επικύρωση (από την Ιρλανδία) ήρθε το Μάιο 1938, ένα μήνα πριν τη λήξη των κανόνων της σύμβασης και τον τερματισμό της φαλινοθηρικής σεζόν στην Ανταρκτική. Οι διπλωμάτες και φαλινοθήρες συναντήθηκαν ξανά, πρώτα στο Όσλο και μετά στο Λονδίνο, για να τεθούν κανόνες για την σεζόν του 1938-39. Υπήρχε γενική αναγνώριση ότι η φαλινοθηρία ακολουθούσε ένα μη βιώσιμο μονοπάτι: παρά τις συμφωνίες αυτό-περιορισμού και την πτώση των τιμών φαλαινέλαιου, οι θανατώσεις φαλαινών εξακολουθούσαν να αυξάνουν, από 9.572 φάλαινες το 1931-32 σε 46.000 το 1937-38. Οι περιζήτητες γαλάζιες φάλαινες εξαφανίζονταν (από 2/3 της σοδειάς του 1931-32 σε 1/3 το 1937-38), και οι κυνηγοί στρέφονταν προς τις μικρότερες πτεροφάλαινες.³⁴ Εξίσου ανησυχητικά, είχε διπλασιαστεί ο αριθμός των εγκύων φαλαινών που θανατώνονταν. Αυτή η κατακόρυφη αύξηση της θανάτωσης φαλαινών οφειλόταν σε διάφορα αίτια, όπως η ανεπάρκεια των ρυθμίσεων και των επιστημονικών δεδομένων, η έλλειψη συνεργασίας από κάποια μεγάλα φαλινοθηρικά κράτη, η ελλιπής εφαρμογή των συμφωνιών και η παντελής απουσία διεθνούς ελέγχου, καθώς και η έλλειψη παγκόσμιου ενδιαφέροντος για το ζήτημα. Πέρα από αυτές τις ρυθμιστικές αποτυχίες, οι φαλινοθήρες θεωρούσαν ότι το οικονομικό τους συμφέρον υπαγόρευε τη συνέχιση του

---

³² Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ.67 επ.

³³ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ.67 επ.

³⁴ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ 72 επ.

κυνηγιού ενός πόρου που για πολλούς ήταν “ελεύθερος” προς εκμετάλλευση, όσο ταχύτερα επέτρεπε η τεχνολογία.³⁵ Με τις ανησυχίες όμως για επικείμενη εξαφάνιση ειδών να εντείνονται, άρχισε να διαφαίνεται η βιολογική (περιβαλλοντική, θα έλεγε κανείς σήμερα) όψη ενός ζητήματος που μέχρι τότε αντιμετωπιζόταν ως πρωτίστως και αποκλειστικά οικονομικό.

Στις συνδιασκέψεις του 1938 και του 1939, η Ιαπωνία εμφανίστηκε πιο διαλλακτική και υποσχέθηκε να εφαρμόσει τους κανόνες για την επόμενη σεζόν, συμφωνώντας στη μονοετή απαγόρευση κυνηγιού μεγάπτερης φάλαινας (humpback) και στην πρόσθεση δεύτερου ελεγκτή στα πλοία-εργοστάσια. Ωστόσο, με το ξέσπασμα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην Ευρώπη το Σεπτέμβριο του 1939, η Ιαπωνία δεν προσχώρησε ποτέ τελικά στις συνθήκες της δεκαετίας του 1930. Η παγκόσμια φαλινοθηρική διπλωματία δεν θα ξαναεμφανιζόταν στην διεθνή ατζέντα μέχρι το 1943.³⁶

Σε αυτή τη συγκυρία, η έλευση του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ίσως ήταν ο μόνος παράγοντας που απέτρεψε την πλήρη εξαφάνιση σημαντικών ειδών φαλαινών. Τα πλοία-εργοστάσια παρέμεναν εγκλωβισμένα στα λιμάνια λόγω ναυτικών απαγορεύσεων, ενώ πολλά καταστράφηκαν ή επιστρατεύτηκαν για την πολεμική προσπάθεια. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά την φαλινοθηρική σεζόν του 1943/44 θανατώθηκαν μόλις 6.197 φάλαινες, επιτρέποντας μια μικρή ανάκαμψη στα αποθέματα.³⁷

Το εγχείρημα των συμβάσεων της δεκαετία του 1930 απέδειξε ότι η καθολική συμμετοχή αποτελεί αναγκαίο όρο της αποτελεσματικότητας οποιασδήποτε σύμβασης για τη φαλινοθηρία. Χωρίς τη συμμετοχή των Ιαπώνων, οι φαλινοθήρες σπατάλησαν το χρόνο τους σε παράπονα για το άδικο των κανόνων και σε υποθέσεις για τι έκαναν οι εκτός σύμβασης. Αντί να συμβάλλουν σε μεγαλύτερη σταθερότητα, οι συμβάσεις ήταν οι ίδιες ασταθή εργαλεία που απαιτούσαν ετήσια ανανέωση. Η λύση που αναδύθηκε μετά τον πόλεμο ήταν η δημιουργία μιας μόνιμης επιτροπής των φαλινοθηρικών κρατών – τωρινών και δυνητικών - με στάνταρντ αρκετά χαμηλά, ώστε να μπορέσει να προσελκύσει μέλη.³⁸

---

³⁵ Βλ. Nagtzaam G.T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 163

³⁶ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 80-81

³⁷ Βλ. Nagtzaam G.T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 164

³⁸ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 70

1.2. Η Διεθνής Σύμβαση για τη Ρύθμιση της Φαλινοθηρίας του 1946

Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η έλλειψη βρώσιμου λίπους και η ανησυχία πολλών κρατών για την επισιτιστική τους ασφάλεια προκάλεσε αυξημένο ενδιαφέρον για τις φάλαινες ως πόρο, ακόμα και από κράτη που δεν είχαν παράδοση φαλινοθηρίας. Εν μέσω μιας ατμόσφαιρας αναζωογόνησης της φαλινοθηρικής βιομηχανίας και με μεγαλύτερη συνείδηση της φύσεως των φαλαινών ως παγκόσμιου πόρου, τα φαλινοθηρικά κράτη αναγνώρισαν την ανάγκη για μία νέα και αποτελεσματικότερη σύμβαση για την πρόληψη της υπερεκμετάλλευσης. Οι ΗΠΑ, που είχαν ρόλο αρχιτέκτονα για μεγάλο μέρος του μεταπολεμικού πολιτικού τοπίου, πήραν την πρωτοβουλία για τη σύγκληση μίας διεθνούς συνδιάσκεψης που θα επανεξετάζε το ζήτημα της φαλινοθηρίας.³⁹

Τα δεκαπέντε φαλινοθηρικά κράτη⁴⁰ παρόντα στο Διεθνές Συνέδριο Φαλινοθηρίας του 1946 στην Ουάσιγκτον υιοθέτησαν τη Διεθνή Σύμβαση για τη Ρύθμιση της Φαλινοθηρίας (International Convention on the Regulation of Whaling/ ICRW).⁴¹ Η σύμβαση αυτή, που υπογράφηκε στις 2 Δεκεμβρίου του 1946 και ήρθε σε ισχύ στις 10 Νοεμβρίου του 1948, υπερίσχυε όλων των προηγούμενων συμφωνιών και εδραίωνε την Διεθνή Επιτροπή Φαλινοθηρίας (International Whaling Commission/IWC) ως το κυρίαρχο όργανο υλοποίησης της σύμβασης και ρύθμισης της παγκόσμιας φαλινοθηρικής βιομηχανίας.⁴² Η ICRW εισήγαγε ποσοτώσεις μέγιστου αλιεύματος για ολόκληρη τη σεζόν της πελαγικής φαλινοθηρίας στην Ανταρκτική και αρχικά περιλάμβανε μόνο τις μεγάλες φάλαινες.⁴³

---

³⁹ Βλ. Nagtzaam G.T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 165 επ.

⁴⁰ Τα κράτη αυτά ήταν: Αργεντινή, Αυστραλία, Βραζιλία, Γαλλία, Δανία, ΕΣΣΔ, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Καναδάς, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Νότιος Αφρική, Ολλανδία, Περού, Χιλή, βλ. ICRW, Παράρτημα 2

⁴¹ Βλ. Oberthür S., όπ.π. (σημείωση 6)

⁴² Βλ. Σαμιώτης Γ. Δ. & Τσάλτας Γ. Ι., *Διεθνής Προστασία του Περιβάλλοντος*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1990, σελ. 207-208

⁴³ Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 53

1.2.1. Οι στόχοι της ICRW

Η ICRW ξεκινούσε με ένα Προοίμιο που ανακοινώνει σε γενικούς όρους τους σκοπούς της Σύμβασης. Το Προοίμιο της Σύμβασης υπογράμμισε ότι οι φάλαινες έπρεπε να προστατευθούν από την διαχρονική υπεραλίευση, χωρίς οι συνεπαγόμενες ρυθμίσεις να προκαλέσουν εκτεταμένα οικονομικά και διατροφικά προβλήματα, και ότι σκοπός των μερών ήταν να διαχειριστούν την εκμετάλλευση των μεγάλων φαλαινών. Το Προοίμιο έκανε αναφορά και σε όρους της διατήρησης (conservationist), όπως η διαγενεακή ισότητα και η προστασία των ειδών υπό εξαφάνιση.⁴⁴

Πιο συγκεκριμένα, το Προοίμιο όριζε τους στόχους της ICRW ως την ομαλή εξέλιξη (orderly development) μιας εμπορικής φαλινοθηρικής βιομηχανίας, την οποία θα επιτρέψει η κατάλληλη και αποτελεσματική διατήρηση (conservation) και ανάπτυξη των αποθεμάτων των φαλαινών. Η εγγενής ένταση ανάμεσα στους δύο αυτούς αντικρουόμενους στόχους έμελλε να οδηγήσει σε διαμάχες μεταξύ των κρατών μελών. Παρά τις αναφορές του Προοιμίου στις αρχές της διατήρησης, η ICRW ήταν στην ουσία της μια συμφωνία μεταξύ κρατών με συμφέροντα στην εμπορική εκμετάλλευση των φαλαινών⁴⁵, ένα “φαλινοθηρικό καρτέλ”.⁴⁶ Η διατήρηση (conservation) γινόταν αντιληπτή απλώς ως διευκόλυνση ενός καθεστώτος ομαλής κατανομής των πόρων, και όχι ως διατήρηση επαρκών αποθεμάτων για τις μελλοντικές γενιές. Πάντως η ICRW έδωσε το έναυσμα για ένα διάλογο μεταξύ των φαλινοθηρικών κρατών όπου ήταν αποδεκτός ως στόχος η προστασία των φαλαινών.⁴⁷

Στη διφορούμενη φιλοσοφία των αρχών του Προοιμίου της ICRW οφείλονται εν πολλοίς και τα σημερινά ζητήματα που ταλανίζουν την Επιτροπή στη λειτουργία της, δηλαδή η σύγκρουση ανάμεσα στη διατήρηση των φαλαινών αποκλειστικά για την επιβίωση της βιομηχανίας από τη μία, και τη διατήρηση των φαλαινών ως μοναδικά θαλάσσια θηλαστικά με εγγενή αξία από την άλλη.⁴⁸ Στο επίκεντρο της διαμάχης βρίσκεται το ζήτημα του κατά πόσο οι

---

⁴⁴ Βλ. Προοίμιο ICRW, Παράρτημα 2

⁴⁵ Βλ. Nagtzaam G.T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 166

⁴⁶ Βλ. Ruffle A. M., όπ.π. (σημείωση 2)

⁴⁷ Βλ. D’Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 71

⁴⁸ Βλ. Ruffle A. M., όπ.π. (σημείωση 2)

δύο στόχοι του Προοιμίου πρέπει να επιδιώκονται ταυτόχρονα, κατά πόσο κάτι τέτοιο θα ήταν δυνατό, και κατά πόσο η IWC μπορεί και πρέπει να δώσει προτεραιότητα στον ένα εξ αυτών.⁴⁹

Ωστόσο, σύμφωνα με κάποιους συγγραφείς, η διατύπωση του Προοιμίου (“and thus make possible the orderly development of the whaling industry”)⁵⁰ δείχνει ξεκάθαρα ότι πρωταρχικός στόχος της σύμβασης είναι η διατήρηση των αποθεμάτων φαλαινών, για το δευτερεύοντα σκοπό της διευκόλυνσης της ομαλής ανάπτυξης της φαλινοθηρικής βιομηχανίας.⁵¹ Σύμφωνα με αυτή την ερμηνεία, η διατήρηση είναι η πρώτη προτεραιότητα, ενώ η ομαλή ανάπτυξη της βιομηχανίας ακολουθεί. Ορισμένοι μάλιστα συγγραφείς συμπεραίνουν ότι η ανάπτυξη της βιομηχανίας καθαυτή δεν ήταν ουσιώδες τμήμα των στόχων της σύμβασης, η οποία εστίαζε στην κατάλληλη και αποτελεσματική διατήρηση των φαλαινών προς όφελος των μελλοντικών γενεών και στη διασφάλιση τάξης και ομαλότητας κατά την εκμετάλλευση των αποθεμάτων.⁵²

1.2.2. Το Πεδίο Εφαρμογής της ICRW

Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης, καλύπτει “όλα τα νερά” όπου διεξάγεται φαλινοθηρία από πλοία εργοστάσια, σταθμούς ξηράς, και φαλινοθηρικά.⁵³ Πρόκειται για ένα δυνητικά ιδιαίτερα ευρύ πεδίο εφαρμογής που μπορεί να περιλάβει όχι μόνο την ανοιχτή θάλασσα, αλλά και την ΑΟΖ (Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη) και τη χωρική θάλασσα (territorial sea) των κρατών μελών. Μια τέτοια ερμηνεία όμως φαίνεται ασύμβατη με τα κυριαρχικά δικαιώματα που αποδίδει η Νέα Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 (UNCLOS) στα παράκτια κράτη για τους σκοπούς εκμετάλλευσης, διατήρησης και διαχείρισης φυσικών πόρων, ζώντων και μη, εντός της ΑΟΖ τους.⁵⁴ Η έννοια αυτή κυριαρχικών δικαιωμάτων

---

⁴⁹ Βλ. Voigt C., “A Precautionary Approach to the Whaling Convention -- Will the ICJ Challenge the Legality of Scientific Whaling?” σε: Backer I. L., Fauchald O. K., and Voigt C. (eds.), *Pro Natura - Festschrift til Hans Christian Bugge*, Universitetsforlaget, Oslo, 2012, σελ. 569

⁵⁰ Βλ. Προοίμιο ICRW, Παράρτημα 2

⁵¹ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., *Lyster's International Wildlife Law*, Cambridge University Press, 2010, σελ. 152-153

⁵² Βλ. Bowman M., “‘Normalizing’ the International Convention for the Regulation of Whaling”, *Michigan Journal of International Law*, Vol.29, 2008

⁵³ Βλ. Άρθρο 1(2) ICRW, Παράρτημα 2

⁵⁴ Βλ. Άρθρο 56 1(α) UNCLOS

στους φυσικούς πόρους εντός της ΑΟΖ θεωρείται ευρέως ότι έχει αποκτήσει εθνικό χαρακτήρα, και η UNCLOS δεν αναγνωρίζει το δικαίωμα οργανισμών να παρεμβαίνουν στην άσκηση των δικαιωμάτων παράκτιου κράτους στην ΑΟΖ του. Έχει προκύψει λοιπόν το ερώτημα εάν το “όλα τα νερά” πρέπει στην πράξη να περιοριστεί στην ανοιχτή θάλασσα πέρα από αυτές τις παράκτιες ζώνες. Κάποια κράτη της Λατινικής Αμερικής έχουν μάλιστα επιχειρηματολογήσει ότι η IWC δεν έχει αρμοδιότητα στις παράκτιες ζώνες 200 ναυτικών μιλίων τους, αλλά τα περισσότερα μέρη φαίνεται να αποδέχονται την εφαρμογή της ICRW στις θαλάσσιες ζώνες τους.⁵⁵

Όσον αφορά τα κητώδη που καλύπτονται από τη Σύμβαση, το κείμενο της αναφέρεται μόνο σε “φάλαινες”, χωρίς να παραθέτει κάποιο ορισμό. Καθώς η διάκριση ανάμεσα σε “φάλαινες”, “μικρές φάλαινες” και “δελφίνια και φώκαινες” είναι αμφιλεγόμενη, η αρμοδιότητα της IWC στα μικρότερα κητώδη δεν είναι σαφής. Το ζήτημα είναι ιδιαίτερα φλέγον καθώς μεγάλος αριθμός μικρών κητωδών θανατώνονται κάθε χρόνο είτε ως αποτέλεσμα άμεσης εκμετάλλευσης είτε στα πλαίσια άλλων αλιευτικών δραστηριοτήτων. Στο Παράρτημα της Τελικής Πράξης της Σύμβασης για την Ονοματολογία των φαλαινών, γίνεται αναφορά κυρίως σε μεγάλα κητώδη.⁵⁶ Κάποια μέλη της Επιτροπής όπως η Δανία, η Ιαπωνία και η Νορβηγία, έχουν υποστηρίξει ότι η IWC έχει ρυθμιστική αρμοδιότητα μόνο όσον αφορά το κυνήγι των αναφερόμενων φαλαινών, και η Επιτροπή έχει παραδοσιακά περιορίσει το πεδίο των ρυθμίσεων της σε μεγάλες φάλαινες. Ωστόσο, κράτη όπως η Νέα Ζηλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Αυστραλία θεωρούν ότι το Παράρτημα δεν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Σύμβασης (σε αντίθεση, πχ. με το Πρόγραμμα). Υποστηρίζουν λοιπόν ότι, αφού το Παράρτημα είχε περισσότερο καθοδηγητικό ρόλο, δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται τώρα για να περιορίσει το εύρος των δραστηριοτήτων της IWC.⁵⁷

---

⁵⁵ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.155

⁵⁶ Βλ. Παράρτημα ICRW

⁵⁷ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 155-156

1.2.3. Η Διεθνής Επιτροπή Φαλινοθηρίας (International Whaling Commission/IWC)

Η ICRW δημιούργησε την IWC ως παγκόσμιο ρυθμιστικό όργανο για τη φαλινοθηρία, για την εφαρμογή των στόχων της σύμβασης και με την δυνατότητα να εκδίδει δεσμευτικούς κανονισμούς για την προστασία των φαλαινών.⁵⁸ Αρχικά η IWC περιλάμβανε αντιπροσώπους των φαλινοθηρικών συμβαλλομένων κρατών, αλλά ήταν ανοιχτή σε όλα τα κράτη, ενώ επρόκειτο να εξετάζει το πρόγραμμα των μη επιτρεπτών φαλινοθηρικών δραστηριοτήτων σε ετήσιες συναντήσεις.⁵⁹

Η δυνατότητα συμμετοχής στην Επιτροπή κι άλλων κρατών, φαλινοθηρικών ή μη, αποτέλεσε κρίσιμο παράγοντα στην μετέπειτα πορεία της IWC και ήταν αποτέλεσμα της νέας αντίληψης των φαλαινών ως παγκόσμιου πόρου, κι όχι απλά ιδιοκτησία των φαλινοθηρικών κρατών. Χαρακτηριστική είναι άλλωστε η ιστορική δήλωση του Υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ Dean Acheson το 1946: “Τα παγκόσμια αποθέματα φαλαινών είναι ένας πραγματικά διεθνής πόρος, με την έννοια ότι δεν ανήκουν σε κανένα μεμονωμένο κράτος ή ομάδα κρατών, αλλά είναι υπό την κηδεμονία ολόκληρου του κόσμου.”⁶⁰ Η ανοιχτή δυνατότητα προσχώρησης στην Επιτροπή επέτρεπε στα μέλη της να παρακάμπτουν πιθανούς αντίπαλους συνασπισμούς κρατών που ασκούσαν το δικαίωμα αρνησικυρίας, μέσω της επιστράτευσης ομοϊδεατών συμμάχων. Πρόκειται για τακτική που έχει χρησιμοποιηθεί τόσο από τους υπερασπιστές όσο και τους πολέμιους της φαλινοθηρίας.⁶¹

Η ικανότητα της IWC να προστατεύει τις φάλαινες από την εκμετάλλευση προβλέπεται στο Πρόγραμμα της Σύμβασης (Schedule of Regulations), που επέτρεπε στην Επιτροπή να καθορίζει τα προστατευόμενα και μη είδη, τις ανοιχτές και κλειστές σεζόν και περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των καταφυγίων, να θέτει περιορισμούς στο μέγεθος των ειδών που θανατώνονταν, να ορίζει τις μεθόδους και την εντατικότητα της φαλινοθηρίας και το μέγιστο

---

⁵⁸ Βλ. Nagtzaam G.T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 167

⁵⁹ Βλ. Skodvin T. & Andresen S. “Nonstate Influence in the International Whaling Commission, 1970-1990”, *Global Environmental Politics*, Vol. 3, No. 4, November 2003, σελ. 71

⁶⁰ “...they are wards of the entire world”, βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 30

⁶¹ Βλ. Nagtzaam G.T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 167

ανά σεζόν αλίευμα, τους τύπους εξοπλισμού που μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν, μεθόδους μέτρησης των φαλαινών που αλιεύονταν, στατιστικές και άλλες βιολογικές πληροφορίες.⁶² Το Πρόγραμμα παρείχε σημαντική ευελιξία, επιτρέποντας να ορίζονται οι ποσοστώσεις σε συνάρτηση με τρέχουσες εκτιμήσεις των αποθεμάτων των φαλαινών.⁶³

Το Πρόγραμμα, επομένως, περιέχει τους λειτουργικούς κανόνες που διέπουν το παγκόσμιο φαλαινοθηρικό καθεστώς. Για την έγκριση τροποποιήσεων του Προγράμματος απαιτείται πλειοψηφία τριών τετάρτων (¾) των παρόντων μελών. Οποιαδήποτε τροποποίηση στο Πρόγραμμα θα πρέπει, σύμφωνα με την ICRW, να βασίζεται σε επιστημονικά πορίσματα, λαμβάνοντας υπόψιν τα συμφέροντα των καταναλωτών προϊόντων φαλαινών και της φαλαινοθηρικής βιομηχανίας.⁶⁴ Το γεγονός ότι η οποιαδήποτε τροποποίηση πρέπει να βασίζεται σε επιστημονικά ευρήματα έχει περιπλέξει τα πράγματα εντός της IWC και της Επιστημονικής Επιτροπής της. Συχνά δεν υπάρχει συμφωνία όσον αφορά τον καλύτερο τρόπο εκτίμησης του μεγέθους των αποθεμάτων, ούτε επομένως και συμφωνία στα είδη που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εκμετάλλευσης.⁶⁵ Η πιο σημαντική τροποποίηση στο Πρόγραμμα έγινε το 1982, όταν η Επιτροπή υπερψήφισε το moratorium (απαγόρευση) στην εμπορική φαλαινοθηρία, από τη σεζόν του 1985-6 για την πελαγική φαλαινοθηρία και από τη σεζόν του 1985 για την παράκτια.⁶⁶ Έκτοτε οι εμπορικές αλιευτικές ποσοστώσεις έχουν παραμείνει μηδενικές.

Η Σύμβαση παράλληλα επιτρέπει σε διαφωνούντα μέρη να επιλέξουν να εξαιρεθούν από οποιαδήποτε απόφαση που συμφωνείται από την Επιτροπή, μέσω υποβολής ένστασης εντός 90 ημερών υπό το άρθρο V(3). Αυτό το “παραθυράκι” επιτρέπει σε παραβατικά φαλαινοθηρικά κράτη αρκετά ευρύ περιθώριο αποφυγής των κανόνων της IWC.⁶⁷ Τις πρώτες δεκαετίες λειτουργίας της Επιτροπής, οι ενστάσεις ήταν τόσο συχνές που καθιστούσαν την IWC ανίσχυρη. Εξάλλου, τα κράτη μέλη που ήταν υπεύθυνα για την εφαρμογή των κανόνων είχαν

---

⁶² Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 32

⁶³ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 161-162

⁶⁴ Βλ. Άρθρο 5(2) ICRW, Παράρτημα 2

⁶⁵ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 162

⁶⁶ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 152

⁶⁷ Βλ. Oberthür S., όπ.π. (σημείωση 6), σελ. 30

συμφέροντα που υπαγόρευαν την ανεμπόδιστη συνέχιση της φαλινοθηρίας και επομένως δεν ήταν πιθανό να αστυνομεύσουν τον εαυτό τους με αυστηρότητα. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν μπορούσε να ρυθμίσει τις δραστηριότητες κρατών μη μελών, αφού η Σύμβαση δεν αφορούσε μη συμβαλλόμενα μέρη.⁶⁸

Πέρα από τις τροποποιήσεις που απαιτούν πλειοψηφία $\frac{3}{4}$, οι υπόλοιπες αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται με consensus, ή - ελλείψει consensus - με απλή πλειοψηφία. Η IWC έχει τη δυνατότητα να κάνει συστάσεις προς τα συμβαλλόμενα μέρη για θέματα σχετικά με τις φάλαινες, τη φαλινοθηρία και τους σκοπούς της Σύμβασης.⁶⁹ Οι συστάσεις αυτές δεν έχουν τη νομική ισχύ των τροποποιήσεων στο Πρόγραμμα, αλλά αποτελούν soft law που στοχεύει στον επηρεασμό της συμπεριφοράς των μερών.⁷⁰

Σήμερα η Διεθνής Επιτροπή Φαλινοθηρίας αριθμεί 88 κράτη μέλη.⁷¹ Στις ετήσιες συναντήσεις κάθε συμβαλλόμενο κράτος έχει μία ψήφο κι αντιπροσωπεύεται από έναν Επίτροπο, ο οποίος μπορεί να συνοδεύεται από ειδικούς και συμβούλους. Οι Κανονισμοί Διαδικασίας της IWC επιτρέπουν σε μη-μέλη και διακυβερνητικούς οργανισμούς να παρίστανται σε συναντήσεις και να έχουν παρατηρητές, εφόσον καταθέσουν έγγραφη αίτηση στο Γραμματέα τριάντα μέρες πριν τη συνάντηση, ή εφόσον έχουν παραστεί σε προηγούμενες συναντήσεις.⁷²

Η Διεθνής Επιτροπή Φαλινοθηρίας έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί επιτροπές που θεωρεί επιθυμητές για να διεξάγουν τις λειτουργίες που η IWC εξουσιοδοτεί.⁷³ Οι πιο σημαντικές από τις επιτροπές αυτές είναι οι μόνιμες Επιστημονική, και Οικονομική και Διαχειριστική Επιτροπή (Finance and Administration Committee). Η Επιστημονική Επιτροπή είναι η παλαιότερη και μεγαλύτερη από τις Υπο-Ομάδες της IWC, με κάθε μέρος να έχει τη δυνατότητα να αντιπροσωπεύεται σε αυτήν εάν το επιθυμεί. Στις ετήσιες συναντήσεις της Επιστημονικής Επιτροπής παρίστανται 200 περίπου επιστήμονες από διάφορες χώρες, τόσο ως

---

⁶⁸ Ruffle A. M., όπ.π. (σημείωση 2), σελ. 2

⁶⁹ Βλ. Άρθρο 6 ICRW, Παράρτημα 2

⁷⁰ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 162

⁷¹ Βλ. Ιστοσελίδα της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας, διαθέσιμη στην διεύθυνση: <https://iwc.int/home> (τελευταία προσπέλαση 27/07/15)

⁷² Ruffle A. M., όπ.π. (σημείωση 2)

⁷³ Άρθρο 3(4) ICRW, Παράρτημα 2

εθνικοί αντιπρόσωποι όσο και ως προσκεκλημένοι ειδικοί.⁷⁴ Ο ρόλος της είναι η μελέτη των διαθέσιμων επιστημονικών και στατιστικών στοιχείων σχετικά με τα αποθέματα φαλαινών και τη φαλινοθηρία, ο έλεγχος των εθνικών προγραμμάτων επιστημονικής έρευνας και η διατύπωση συστάσεων προς την IWC. Στο παρελθόν ανάμεσα στις σημαντικότερες λειτουργίες της Επιστημονικής Επιτροπής ήταν η παροχή συμβουλών για το μέγεθος των εμπορικών ποσοτώσεων που έπρεπε να οριστούν για την ετήσια σεζόν.⁷⁵ Η Οικονομική και Διαχειριστική Επιτροπή παρέχει συμβουλές στην IWC σε θέματα σχετικά με τον προϋπολογισμό, τα έξοδα, τις συνεισφορές των μερών⁷⁶ και το προσωπικό.

Πέρα από τις παραπάνω επιτροπές, υπάρχουν η Επιτροπή Διατήρησης που συνεργάζεται με την Επιστημονική Επιτροπή σε θέματα περιβάλλοντος και διατήρησης (conservation), η Υπο-Επιτροπή για τη Φαλινοθηρία για την Επιβίωση των Αυτοχθόνων, και η Υπο-Επιτροπή Παραβιάσεων που ασχολείται με ζητήματα σχετικά με την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των κυβερνήσεων των κρατών μελών με το Πρόγραμμα της ICRW και σχετικά με κυρώσεις για τις παραβιάσεις. Τέλος, η Ομάδα Εργασίας για τις Μεθόδους Θανάτωσης Φαλαινών και Θέματα Ευημερίας δημιουργήθηκε το 2000 για να συμβουλευεί την IWC σχετικά με τα θέματα αυτά.⁷⁷

---

⁷⁴ Βλ. Ιστοσελίδα της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας, διαθέσιμη στην διεύθυνση:

<https://iwc.int/commission-sub-groups> (τελευταία προσπέλαση 31/07/15)

⁷⁵ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 158

⁷⁶ Οι ετήσιες υποχρεωτικές συνεισφορές των κρατών μελών παρέχουν τη βασική χρηματοδότηση για τη δράση της IWC. Το μέγεθος της συνεισφοράς ποικίλλει ανάλογα με το μέγεθος της εθνικής αποστολής στην πιο πρόσφατη συνάντηση, την πιθανή φαλινοθηρική δραστηριότητα του κράτους, και την ικανότητα της κυβέρνησης να πληρώσει. Επιπλέον, η IWC δέχεται δωρεές από διάφορους οργανισμούς, συνήθως για την υποστήριξη συγκεκριμένων προγραμμάτων, βλ. Ιστοσελίδα της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας, διαθέσιμη στην διεύθυνση: <https://iwc.int/iwcfinancing> (τελευταία προσπέλαση 31/07/15)

⁷⁷ Βλ. Ιστοσελίδα της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας, διαθέσιμη στην διεύθυνση:

<https://iwc.int/commission-sub-groups> (τελευταία προσπέλαση 31/07/15)

2. Άλλα Καθεστώτα για τη Φαλινοθηρία

Οι φάλαινες, ως φυσικός πόρος που προστατεύεται από τη διεθνή κοινότητα, έχουν υπάρξει αντικείμενο αρκετών παγκόσμιων και περιφερειακών συμφωνιών πέραν της Σύμβασης του 1946. Η παράλληλη ύπαρξη αυτών των αυτόνομων διεθνών περιβαλλοντικών καθεστώτων έχει ως αποτέλεσμα αλληλεπικαλύψεις και διαδράσεις και αναγκαστικά επηρεάζει τη διαχείριση των φαλαινών από τη Διεθνή Επιτροπή Φαλινοθηρίας.⁷⁹

2.1. Η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 (UNCLOS)

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (United Nations Convention on the Law of the Sea), που προέκυψε ως αποτέλεσμα των εργασιών της Τρίτης Διάσκεψης των ΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας μεταξύ του 1973 και 1982, είναι η διεθνής συνθήκη που καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών όσον αφορά τη χρήση των ωκεανών. Η UNCLOS τέθηκε σε ισχύ το 1994 και μέχρι σήμερα έχουν προσχωρήσει σε αυτήν 166 κράτη και η Ευρωπαϊκή Ένωση.⁸⁰

Τόσο η ICRW όσο και η UNCLOS αποτελούν σημαντικές συμφωνίες που επηρεάζουν την άσκηση της δραστηριότητας της φαλινοθηρίας από τα κράτη μέλη τους. Καμία από τις δύο συμβάσεις δεν απαγορεύει τη φαλινοθηρία. Συγκεκριμένα στην UNCLOS, τα άρθρα 87 και 116 προβλέπουν ότι υπήκοοι όλων των κρατών μπορούν ελεύθερα να παίρνουν ζώντες πόρους της ανοιχτής θάλασσας, με τους περιορισμούς που προκύπτουν από τις υποχρεώσεις των συνθηκών και της ίδιας της UNCLOS.⁸¹

---

⁷⁹ Βλ. Sand P. H., "Japan's 'Research Whaling' in the Antarctic Southern Ocean and the North Pacific Ocean in the Face of the Endangered Species Convention (CITES)", *Review of European Community & International Environmental Law*, Vol. 17, Issue 1,, 2008, σελ. 58-59

⁸⁰ Βλ. Ιστοσελίδα "United Nations Treaty Collection" διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXI-6&chapter=21&Temp=mtdsg3&lang=en (τελευταία προσπέλαση 4/8/15)

⁸¹ Βλ. Burke W.T., "Whaling and International Law", σε Petursdottir G. (ed.), *Whaling in the North Atlantic - Economic and Political Perspectives*, University of Iceland, 1997

Οι διατάξεις της UNCLOS έχουν ορισμένες συνέπειες όσον αφορά τη λειτουργία και δράση της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας. Η UNCLOS έχει κάποιες συγκεκριμένες διατάξεις σχετικά με τις φάλαινες και άλλα θαλάσσια θηλαστικά, στα άρθρα 64 (highly migratory species και Παράρτημα Ι), 65 και 120.⁸² Ενώ τα παράκτια κράτη πρέπει να προωθούν την βέλτιστη χρήση των ζώντων πόρων εντός της ΑΟΖ τους⁸³, το άρθρο 65 ξεκαθαρίζει ότι η επιδίωξη βέλτιστης χρήσης δεν είναι απαραίτητη όσον αφορά τα θαλάσσια θηλαστικά.⁸⁴ Το παράκτιο κράτος ή αρμόδιος διεθνής οργανισμός μπορεί να κρίνουν σκόπιμη την απαγόρευση, τον περιορισμό ή τη ρύθμιση της αλίευσης κητωδών *πιο αυστηρά* από ό,τι προβλέπεται στο Μέρος V της UNCLOS. Επιπλέον, το Άρθρο 65 απαιτεί τα κράτη μέλη να συνεργάζονται για τη διατήρηση των θαλάσσιων θηλαστικών και ειδικά στην περίπτωση των κητωδών να εργαστούν μέσω των αρμόδιων διεθνών οργανισμών για τη διατήρηση, διαχείριση και μελέτη τους.⁸⁵ Αυτή η ιδιαίτερη προσοχή στα κητώδη αποδεικνύει, σύμφωνα με κάποιους συγγραφείς, την αυξανόμενη αίσθηση διεθνούς ευθύνης για τις φάλαινες, ενώ το άρθρο μπορεί να ερμηνευτεί με τρόπο που δίνει προτεραιότητα στις φάλαινες ως όντα με εγγενή αξία έναντι των διεθνών οργανισμών.⁸⁶

Για κάποιους, από το Άρθρο 65 συνάγεται ότι τα κράτη μέλη στην UNCLOS πρέπει να γίνουν μέλη στην ICRW, που αποτελεί τον “αρμόδιο διεθνή οργανισμό”, και στη συνέχεια να συμμορφώνονται με τους κανονισμούς της IWC, εκτός εάν έχουν υιοθετήσει αυστηρότερα εγχώρια μέτρα για τη διατήρηση των φαλαινών. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για κράτη που επικυρώνουν την UNCLOS χωρίς να είναι μέλη στην ICRW, η εθνική σημαία των οποίων έχει χρησιμοποιηθεί ως σημαία ευκαιρίας στα πλαίσια “πειρατικής” φαλινοθηρίας, καθώς μια τέτοια ερμηνεία του Άρθρου 65 θα επέβαλλε την παύση αυτής της πρακτικής.⁸⁷ Βέβαια, αρκετά κράτη και ακαδημαϊκοί αμφισβητούν αυτή την ερμηνεία.⁸⁸

---

⁸² Βλ. Sand P. H., όπ.π. (σημείωση 79), σελ. 59

⁸³ Βλ. UNCLOS Άρθρο 62(1)

⁸⁴ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.184

⁸⁵ Βλ. UNCLOS Άρθρο 65

⁸⁶ Βλ. D’Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 45

⁸⁷ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.185

⁸⁸ Βλ. Burke W.T., όπ.π. (σημείωση 81), σελ. 115, 118

Το άρθρο 65 της UNCLOS αναφέρεται στον πληθυντικό σε “αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς”, χωρίς να αναφέρει κάποιον συγκεκριμένο θεσμό. Επομένως μπορεί κανείς να υποστηρίξει ότι η IWC δεν είναι ο μόνος “κατάλληλος οργανισμός” σε αυτό το ζήτημα, και δεν συνάγεται υποχρέωση κράτους μέλους στην UNCLOS προσχωρήσει στην ICRW. Υπάρχει επίσης, για παράδειγμα, η NAMMCO (North Atlantic Marine Mammal Commission ή Επιτροπή για τα Θαλάσσια Θηλαστικά του Βορείου Ατλαντικού), η οποία δημιουργήθηκε το 1992 από τα Νησιά Φερόες, τη Γροιλανδία, την Νορβηγία και την Ισλανδία.

2.2. Η Σύμβαση για το Διεθνές Εμπόριο των Απειλούμενων με Εξαφάνιση Ειδών της Άγριας Πανίδας και Χλωρίδας (CITES) του 1973

Η CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)⁸⁹ ρυθμίζει το διεθνές εμπόριο των ειδών εκείνων που περιλαμβάνονται σε Παράρτημα της σύμβασης. Οι περισσότερες μεγάλες φάλαινες και κητώδη περιλαμβάνονταν από το 1973 στο Παράρτημα I της CITES ως “απειλούμενα με εξαφάνιση” και εξαιρούμενα από το διεθνές εμπόριο, και από το 1979 όλα τα είδη φαλαινών και δελφινιών υπόκεινται στους εμπορικούς ελέγχους (Παράρτημα II), που σύμφωνα με το Άρθρο 15(2)(b) συντονίζονται τακτικά με την IWC.⁹⁰

Η “εισαγωγή από τη θάλασσα” ειδών των Παραρτημάτων (introduction from the sea), δηλαδή η εισαγωγή είδους που αλιεύτηκε στην ανοιχτή θάλασσα σε κράτος μέρος της σύμβασης, θεωρείται διεθνές εμπόριο και απαιτεί άδεια CITES. Η εισαγωγή από τη θάλασσα ειδών συγκεκριμένα του Παραρτήματος I της Σύμβασης απαγορεύεται εάν έχει εμπορικό σκοπό.⁹¹ Από το 1986, μετά την εγκαθίδρυση του moratorium από τη Διεθνή Επιτροπή

---

⁸⁹ Βλ. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Σύμβασης: <https://www.cites.org/eng/disc/text.php> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)

⁹⁰ Το άρθρο 15(2)(b) της CITES απαιτεί διαβούλευση με την IWC, ως μίας εκ των διακυβερνητικών οργάνων που έχουν λειτουργίες σχετικές με θαλάσσια είδη, πριν από οποιαδήποτε τροποποίηση των Παραρτημάτων της Σύμβασης. Αυτή η απαίτηση πρότερης διαβούλευσης υποδεικνύει την συμπληρωματικότητα των δύο αυτόνομων παγκόσμιων καθεστώτων, βλ. Sand P. H., όπ.π. (σημείωση 79), σελ. 60

⁹¹ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.186

Φαλινοθηρίας και την αντίστοιχη πρόταση των Σεϋχελλών⁹², όλα τα κητώδη των οποίων η αλίευση ρυθμίζεται από την IWC προστέθηκαν στο Παράρτημα I της CITES. Μόνη εξαίρεση αποτελεί ο πληθυσμός ρυγχοφάλαινας στη Δυτική Γροιλανδία, που εμπίπτει στο Παράρτημα II και θηρεύεται στα πλαίσια εξαιρέσεων για την επιβίωση αυτοχθόνων.⁹³

Αυτή η κατάταξη των μεγάλων φαλαινών είχε σκοπό να εναρμονίσει την CITES με την απόφαση της IWC να παύσει την εμπορική φαλινοθηρία από το 1986, και είναι ενδεικτική της στενής σχέσης που έχει διαμορφωθεί με τα χρόνια ανάμεσα στα δύο αυτά καθεστάτα. Ωστόσο, η Ισλανδία, η Ιαπωνία και η Νορβηγία έχουν εκφράσει επιφυλάξεις για την κατάταξη των πτεροφαλαινών, ρυγχοφαλαινών, βορειοφαλαινών και φαλαινών φυσητήρων στο Παράρτημα I, ενώ η Ισλανδία και η Ιαπωνία έχουν διατυπώσει επιπλέον επιφυλάξεις για τη συμπερίληψη κάποιων άλλων ειδών φαλαινών. Η διαδικασία για τις επιφυλάξεις στα πλαίσια της CITES έχει παρόμοια αποτελέσματα με την διαδικασία ενστάσεων υπό την ICRW, αφού εξαιρεί το κράτος που επιφυλάσσεται από τη νομική δέσμευση που προκύπτει από τις εν λόγω διατάξεις.⁹⁴

Επιπλέον το Άρθρο 14(4) της CITES εξαιρεί τα κράτη μέλη της ICRW από τις διατάξεις της CITES (ειδικά το άρθρο 4) όσον αφορά το εμπόριο προϊόντων φαλαινών του Παραρτήματος II, εφόσον τα θαλάσσια θηλαστικά έχουν θανατωθεί σε συμμόρφωση με την ICRW. Η εξαίρεση αυτή αφορά μόνο είδη του Παραρτήματος II, επομένως δεν νομιμοποιεί το διεθνές εμπόριο ή την “εισαγωγή από τη θάλασσα” για είδη φαλαινών του Παραρτήματος I. Επειδή, όπως αναφέρθηκε, πέραν των εθνικών επιφυλάξεων, στο Παράρτημα II παραμένει μόνο ένας γεωγραφικά περιορισμένος πληθυσμός ρυγχοφαλαινών, αυτή η απαλλαγή για τα κράτη μέλη της ICRW στην πράξη χάνει τη σημασία της.⁹⁵

Η Σύνοδος των Μερών της CITES έχει συστήσει στα κράτη μέλη της να μην εκδίδουν άδειες εισαγωγών ή εξαγωγών ή πιστοποιητικά για την εισαγωγή από τη θάλασσα, υπό την CITES και για εμπορικούς σκοπούς, ειδών ή αποθεμάτων φαλαινών που προστατεύονται υπό το

---

⁹² Βλ. Mazzanti M., “The role of economics in global management of whales: re-forming or re-founding IWC?”, *Ecological Economics*, Vol. 36, 2001, σελ. 210

⁹³ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.186

⁹⁴ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.186

⁹⁵ Βλ. Sand P. H., όπ.π. (σημείωση 79), σελ. 61

moratorium του 1986.⁹⁶ Επιπλέον, τα κράτη μέλη της CITES παροτρύνονται να συνεργάζονται με τη Γραμματεία της Σύμβασης στη συλλογή πληροφοριών για το παράνομο εμπόριο κρέατος φαλαινών, πληροφορίες που στη συνέχεια κοινοποιούνται στην IWC.⁹⁷

Από τη δεκαετία του 1990 η Νορβηγία και η Ιαπωνία έχουν κάνει προσπάθειες να μετατεθούν κάποιοι πληθυσμοί φαλαινών (πχ. οι ρυγχοφάλαινες) από το Παράρτημα Ι στο Παράρτημα ΙΙ, χωρίς μέχρι τώρα επιτυχία. Αυτές οι απόπειρες επιδεικνύουν την αγανάκτηση των υπέρμαχων της φαλινοθηρίας με την πλειοψηφική εντός της IWC άποψη ότι το moratorium πρέπει να παραμείνει σε ισχύ. Αποτελούν επίσης μια προσπάθεια άσκησης πίεσης προς την Επιτροπή, καθώς μεταφέρουν τη διαμάχη σε άλλο διεθνές φόρουμ.⁹⁸ Το 2007 η IWC ζήτησε από τα μέρη της να σεβαστούν τη σχέση ανάμεσα στην Σύμβαση για τη Φαλινοθηρία και την CITES και να μην επιδιώκουν την αφαίρεση κητωδών από το Παράρτημα Ι της CITES ενόσω το moratorium παραμένει σε ισχύ.⁹⁹

2.3. Η Σύμβαση της Βόννης για τη Διατήρηση Αποδημητικών Ειδών των Άγριων Ζώων (1979)

Η θεμελιώδης αρχή στην οποία στηρίζεται η Σύμβαση της Βόννης¹⁰⁰ (Convention on Migratory Species/CMS) είναι ότι τα κράτη αναγνωρίζουν τη σημασία διατήρησης αποδημητικών ειδών και αναλαμβάνουν δράση για την επίτευξη αυτού του στόχου, με τη λήψη αναγκαίων μέτρων για την διατήρηση των ειδών αλλά και των ενδιαιτημάτων τους. Για την επίτευξη αυτών των στόχων δημιουργήθηκαν δύο Παραρτήματα: το Παράρτημα Ι που καλύπτει αποδημητικά είδη που απειλούνται με εξαφάνιση, και το Παράρτημα ΙΙ που καλύπτει αποδημητικά είδη που βρίσκονται σε δυσμενές καθεστώς διατήρησης ή σε καθεστώς

---

⁹⁶ Βλ., Απόφαση 11.4, 11^η Συνάντηση Συνόδου των Μερών της CITES, Απρίλιος 2000, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <https://www.cites.org/eng/res/11/11-04.php> (τελευταία προσπέλαση 4/8/15)

⁹⁷ Βλ. Απόφαση 11.4, όπ.π. (σημείωση 96)

⁹⁸ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.187

⁹⁹ Βλ. IWC, Resolution 2007-4 (Resolution on CITES), διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=2082&search=!collection72&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=4 (τελευταία προσπέλαση 4/8/15)

¹⁰⁰ Βλ. Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: http://www.cms.int/sites/default/files/instrument/CMS-text.en_.PDF (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)

διατήρησης που θα μπορούσε να επωφεληθεί σημαντικά από τη διεθνή συνεργασία στα πλαίσια διεθνούς συμφωνίας.¹⁰¹ Στο Παράρτημα Ι περιλαμβάνονται οι φάλαινες φυσητήρες, οι βορειοφάλαινες (sei), οι πτεροφάλαινες, οι γαλάζιες φάλαινες, οι μεγάπτερες φάλαινες, οι φάλαινες bowhead και right, καθώς και κάποια είδη δελφινιών. Για τα κητώδη αυτά προβλέπεται σημαντική προστασία, με έμφαση στη διατήρηση των ενδιαιτημάτων τους καθώς και στην πρόληψη εμποδίων στην αποδημία τους. Η αλίευση των κητωδών που καταλέγονται στο Παράρτημα Ι απαγορεύεται, με κάποιες εξαιρέσεις που ορίζονται στο Άρθρο ΙΙΙ(5).¹⁰²

Οι σχέσεις της Σύμβασης της Βόννης με την IWC υπήρξαν εξαρχής καλές, και οι δύο οργανισμοί διαπραγματεύθηκαν το 2000 ένα Memorandum of Understanding. Η σχέση τους βασίστηκε στην υπόθεση ότι η IWC έχει ένα σημαντικό απόθεμα εμπειρίας και επιστημονικής γνώσης από το οποίο μπορεί να αντλήσει η Σύμβαση της Βόννης. Με το Άρθρο ΧΙΙ(2) δίνεται ξεκάθαρα προτεραιότητα στις διατάξεις παλαιότερων της CMS συνθηκών, και η Σύμβαση έχει λειτουργήσει με υποστηρικτικό προς την IWC ρόλο.

Σήμερα η CMS αποτελεί το κατεξοχήν διεθνές όργανο για τη διατήρηση μικρών κητωδών, καλύπτοντας έτσι το κενό που είχε δημιουργηθεί λόγω της αμφισβήτησης της αρμοδιότητας της IWC αναφορικά με τα μικρά κητώδη.¹⁰³ Η IWC έχει αντιδράσει θετικά στην ανάληψη αυτού του ρόλου από τη Σύμβαση της Βόννης, υπογραμμίζοντας την ανάγκη συνεργασίας με άλλα καθεστώτα στο ζήτημα των μικρών κητωδών. Παράδειγμα τέτοιων καθεστώτων αποτελούν οι συμφωνίες που συνάφθηκαν υπό το Άρθρο ΙV (4) της CMS, η ASCOBANS (Agreement on the Conservation of Small Cetaceans of the Baltic, North East Atlantic, Irish and North Seas) και η ACCOBAMS (Agreement on the Conservation of Cetaceans of the Black Sea, Mediterranean Sea and Contiguous Atlantic Area).¹⁰⁴

---

¹⁰¹ Βλ. Gillespie A., "Forum Shopping in International Environmental Law: The IWC, CITES, and the Management of Cetaceans", *Ocean Development & International Law*, Vol.33, Issue 1, 2002, σελ. 28-29

¹⁰² Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 190

¹⁰³ Βλ. Gillespie A., όπ.π. (σημείωση 101), σελ. 29-30

¹⁰⁴ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 190-196

2.4. Η Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλομορφία του 1992

Πέρα από τις παραπάνω διεθνείς συμβάσεις, η Σύμβαση για την Βιοποικιλότητα (Biodiversity Convention/CBD) περιέχει διατάξεις που υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα για την διατήρηση βιολογικών πόρων, όπως το Άρθρο 3 για την αποφυγή βλάβης στο περιβάλλον, το Άρθρο 5 όπου προβλέπεται η συνεργασία για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και σε περιοχές έξω από τα όρια εθνικής δικαιοδοσίας, καθώς και το Άρθρο 14 για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων δράσεων που θέτουν σε κίνδυνο τη βιοποικιλότητα. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης μέλους της CBD, η μόνη οδός για άλλο συμβαλλόμενο μέρος είναι οι διαδικασίες διευθέτησης διαφορών του Άρθρου 27.¹⁰⁵

2.5. Η Σύμβαση της Βέρνης για τη Διατήρηση της Άγριας Ζωής και του Φυσικού Περιβάλλοντος της Ευρώπης του 1979.

Η Σύμβαση της Βέρνης του 1979 αριθμεί 51 κράτη μέλη από την Ευρώπη (μεταξύ τους και η Νορβηγία, Ισλανδία, Δανία κλπ.) και την Αφρική. Στο Παράρτημα II της Σύμβασης καταλέγεται ένας αριθμός μικρών κητωδών των ευρωπαϊκών υδάτων, καθώς και οι γαλάζιες φάλαινες, οι φάλαινες Bryde's, οι βόρειες πτεροφάλαινες, οι φάλαινες right του Βορείου Ατλαντικού, οι μεγάπτερες φάλαινες και οι φάλαινες bowhead. Επιπλέον περιλαμβάνονται οι μεσογειακοί πληθυσμοί της βόρειας ρυγχοφάλαινας, της φάλαινας φυσητήρα και της βορειοφάλαινας (sei). Όλα τα κητώδη του Παραρτήματος II θεωρούνται αυστηρώς προστατευόμενα είδη και απαγορεύεται η αλίευση ή ενόχλησή τους, ή των περιοχών ανάπαυσης και αναπαραγωγής τους.¹⁰⁶ Ωστόσο, αμφισβητείται η ικανότητα της Σύμβασης της Βέρνης να προστατεύει αποτελεσματικά τα μικρά κητώδη στα ευρωπαϊκά ύδατα, εξαιτίας της εστίασης του καθεστώτος σε χερσαία αντί για θαλάσσια είδη.¹⁰⁷

---

¹⁰⁵ Βλ. Sand P. H., όπ.π. (σημείωση 79), σελ. 60

¹⁰⁶ Βλ. Άρθρο 6, Convention on the Conservation of European Wildlife and Habitats, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/104.htm> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)

¹⁰⁷ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 187-188

2.6. Προστασία Κητωδών στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υιοθετήσει μια σειρά μέτρων που περιορίζουν την ικανότητα κρατών μελών της να διευκολύνουν δυνητικά τη λειτουργία της φαλινοθηρικής βιομηχανίας στο μέλλον, καθώς και την ικανότητα κρατών μη μερών να διεξάγουν φαλινοθηρικές επιχειρήσεις εντός υδάτων της ΕΕ ή να πουλούν προϊόντα φαλαινών εντός της ΕΕ. Το 1981 η τότε ΕΟΚ υιοθέτησε κανονισμό που απαγόρευε την εισαγωγή για εμπορικούς σκοπούς των προϊόντων φαλαινών που καταλέγονταν σε σχετικό παράρτημα, ενώ απαιτούσε την έκδοση άδειας εισαγωγής για οποιαδήποτε εισαγωγή μη-εμπορικού σκοπού.¹⁰⁸

Επιπλέον, η Οδηγία των Οικοτόπων (Habitats Directive) υιοθετήθηκε το 1992 και εφαρμόζει υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Σύμβαση της Βέρνης.¹⁰⁹ Όλα τα κητώδη περιλαμβάνονται στο Παράρτημα IV και τους παρέχεται αυστηρή προστασία ως ζώα κοινοτικού ενδιαφέροντος. Τα κράτη μέλη υποχρεώνονται να εγκαθιδρύσουν καθεστώς προστασίας για όλα τα κητώδη, στα πλαίσια του οποίου θα απαγορεύεται η εκ προθέσεως σύλληψη ή θανάτωσή τους, η εκ προθέσεως παρενόχλησή τους, και η βλάβη ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή ανάπαυσης.¹¹⁰ Απαγορεύεται επίσης η πώληση κρέατος φαλαινών εντός της επικράτειας των κρατών μελών.¹¹¹ Αυτές οι απαγορεύσεις ισχύουν για τα χωρικά ύδατα των χωρών της ΕΕ αλλά και για τις ΑΟΖ των χωρών αυτών.¹¹²

Η ΕΕ εφαρμόζει επίσης εντός των συνόρων της την CITES¹¹³, επομένως η εισαγωγή στην ΕΕ φάλαινας ή μέρους φάλαινας από την ανοιχτή θάλασσα απαιτεί έκδοση άδειας εισαγωγής. Η άδεια αυτή δεν θα εκδοθεί εάν, κατά την άποψη της διαχειριστικής αρχής του σχετικού

---

¹⁰⁸ Βλ. Άρθρο 1, Κανονισμός ΕΟΚ αριθ. 348/81 του Συμβουλίου, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:

[http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environment.nsf/0/5ECC19F632CC429FC22578D100399167/\\$file/EK348-81.pdf](http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environment.nsf/0/5ECC19F632CC429FC22578D100399167/$file/EK348-81.pdf) (τελευταία πρόσβαση 7/8/15)

¹⁰⁹ Βλ. Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:EL:HTML> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)

¹¹⁰ Βλ. Άρθρο 12(1), Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, όπ.π. (σημείωση 109)

¹¹¹ Βλ. Άρθρο 12(2), Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, όπ.π. (σημείωση 109)

¹¹² Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 188

¹¹³ Βλ. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 338/97 για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31997R0338&from=EN> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)

κράτους μέλους, η φάλαινα ή το μέρος της πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για κατ' εξοχήν εμπορικούς σκοπούς.

Όσον αφορά τα κητώδη που αλιεύονται παρεμπιπτόντως (by-catch), η Οδηγία των Οικοτόπων καλεί για την εγκαθίδρυση συστήματος παρακολούθησης και υιοθέτηση κατάλληλων μέτρων διατήρησης.¹¹⁴ Η ΕΕ υιοθέτησε επομένως κανονισμό για τα παρεμπιπτόντως αλιευόμενα είδη (Incidental Catches Regulation)¹¹⁵ που μεταξύ άλλων προβλέπει την εισαγωγή ανεξάρτητων παρατηρητών στο κατάστρωμα για αλιευτικές δραστηριότητες που διεξάγονται από πλοίο συνολικού μήκους 15 μέτρων.

2.7. Άλλα Περιφερειακά Καθεστώτα

Εντός του πλαισίου της Συνθήκης για την Ανταρκτική (1959), σχετικές προς την ICRW διατάξεις υπάρχουν στη Σύμβαση της Καμπέρα για τη Διατήρηση των Ζώντων Θαλάσσιων Πόρων της Ανταρκτικής (Convention on the Conservation of Antarctic Marine Living Resources/CCAMLR)¹¹⁶. Η Σύμβαση ήρθε σε ισχύ το 1982 και, σύμφωνα με το Άρθρο I(2), καλύπτει όλα τα είδη ζώντων οργανισμών και όλο το θαλάσσιο οικοσύστημα της Ανταρκτικής. Το Άρθρο VI της Σύμβασης δίνει ρητά προτεραιότητα στα δικαιώματα και υποχρεώσεις των κρατών που απορρέουν από την ICRW.¹¹⁷

Η CCAMLR έχει δυνητικά σημαντικές επιπτώσεις για τις φάλαινες επειδή ρυθμίζει την εκμετάλλευση ζώντων θαλάσσιων πόρων, και ειδικά του krill (*Euphausia superba*) στην Ανταρκτική. Το κριλ αποτελεί κύρια πηγή τροφής για αρκετά είδη φαλαινών με μπαλένες (Mysticeti), και οποιαδήποτε μείωση του πληθυσμού του θα εμπόδιζε την ανάκαμψη των πληθυσμών φαλαινών της Ανταρκτικής. Αναγνωρίζοντας την στενή σχέση μεταξύ των φαλαινών και του κριλ, η Επιτροπή της CCAMLR επιδίωξε τη διαμόρφωση σχέσεων συνεργασίας με την

---

¹¹⁴ Βλ. Άρθρο 12(4), Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, όπ.π. (σημείωση 109)

¹¹⁵ Βλ. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 812/2004, διαθέσιμος στην ιστοσελίδα: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:l66024> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)

¹¹⁶ Βλ. Convention on the Conservation of Marine Living Resources, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <https://www.ccamlr.org/en/organisation/camlr-convention-text#XXV> (τελευταία προσπέλαση 6/8/15). Η CCAMLR αποτελείται από 25 κράτη μέλη και 11 κράτη που έχουν προσχωρήσει, χωρίς να έχουν πλήρη δικαιώματα μέλους.

¹¹⁷ Βλ. Sand P. H., όπ.π. (σημείωση 79), σελ. 60

IWC, όπως προβλέπεται άλλωστε στο Άρθρο XXIII(3) της Σύμβασης της Καμπέρα.¹¹⁸ Πάνω σε αυτό το υπόβαθρο, οι δύο οργανισμοί έχουν εγκαθιδρύσει μία ανεπίσημη αλλά ισχυρή συνεργατική σχέση σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 αλληλεπικαλυπτόμενες περιβαλλοντικές ανησυχίες έχουν φέρει τις Γραμματείες των δύο αυτών συμβάσεων σε ακόμα στενότερη επαφή.¹¹⁹ Η Επιστημονική Επιτροπή της IWC έχει συνεργαστεί με την CCAMLR στις έρευνές της για την επίδραση περιβαλλοντικών αλλαγών στις φάλαινες της Ανταρκτικής, ενώ τη σεζόν 1999-2000 διεξήγαγαν κοινή έρευνα πεδίου για να βελτιώσουν τις εκτιμήσεις για τα αποθέματα κριλ.¹²⁰

Ένα παράδειγμα ανταγωνιστικού προς την IWC περιφερειακού οργανισμού είναι η Μόνιμη Επιτροπή του Νοτίου Ειρηνικού (Permanent Commission of the South Pacific/PCSP), η οποία προέκυψε μετά την πρώτη συνάντηση της IWC όταν η Χιλή και το Περού αποφάσισαν να αποσυρθούν, παρά το ενδιαφέρον που είχαν εκδηλώσει νωρίτερα, και να διακηρύξουν την απόλυτη κυριαρχία τους στα 200 μίλια της θάλασσας πέραν των ακτών τους. Πέντε χρόνια αργότερα η Χιλή, το Εκουαδόρ και το Περού δημιούργησαν επισήμως την PCSP και τους δικούς τους αλιευτικούς και φαλινοθηρικούς κανόνες.¹²¹ Οι πιο προστατευτικές για την εποχή διατάξεις της IWC σχετικά με τα προστατευόμενα είδη, τις περιορισμένες σεζόν κλπ. δεν ίσχυαν στα πλαίσια της νέας αυτής επιτροπής. Ωστόσο, η PCSP ισχυριζόταν ότι οι κανονισμοί της IWC εν πολλοίς τηρούνταν, εκτός αν υπονόμειαν δίκαιες ανάγκες για εθνική κατανάλωση και βιομηχανικά εφόδια.¹²²

Κάποια τμήματα του Καταστατικού αυτής της Επιτροπής θεωρήθηκαν κατάφορες ενέργειες κατά του διεθνούς δικαίου από κράτη όπως η Ιαπωνία και η Μεγάλη Βρετανία. Παρά την αντίθεση από αυτές τις χώρες, η PCSP συνέχισε να λειτουργεί κατά τη δεκαετία του 1960 και η IWC συνέχισε να πιέζει τα μέλη της να σέβονται τους κανονισμούς της ICRW. Η Μόνιμη Επιτροπή του Νοτίου Ειρηνικού διαβεβαίωσε την IWC ότι φρόντιζε για την αποτελεσματική

---

¹¹⁸ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.189

¹¹⁹ Βλ. Gillespie A., όπ.π. (σημείωση 101), σελ. 22

¹²⁰ Βλ. Trahan et al., "The CCAMLR-2000 Krill Synoptic Survey: a description of the rationale and design", CCAMLR Science, Vol.8, 2001

¹²¹ Βλ. Καταστατικό της Μόνιμης Επιτροπής του Νοτίου Ειρηνικού, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://cpps-int.org/cpps-docs/gen-info/estatuto-2012.pdf> (τελευταία προσπέλαση 5/8/15)

¹²² Βλ. Gillespie A., όπ.π. (σημείωση 101), σελ. 22

προστασία των αποθεμάτων φαλαινών στη σχετική περιοχή, και συμφώνησε σε συνεχή ανταλλαγή επιστημονικών στοιχείων και σε στενή συνεργασία των δύο Επιτροπών. Τα μέλη της PCSP αρνήθηκαν όμως αρχικά να προσχωρήσουν στη Διεθνή Επιτροπή Φαλαινοθηρίας, την οποία θεωρούσαν αναποτελεσματική.¹²³ Η PCSP συνεχίζει τη λειτουργία της, ενώ από το 1979 έχει προσχωρήσει στην επιτροπή και η Κολομβία.¹²⁴ Αξίζει να σημειωθεί ότι όλα τα κράτη μέλη της PCSP είναι σήμερα μέλη και στην IWC.¹²⁵

Άλλος ανταγωνιστικός περιφερειακός οργανισμός είναι η NAMMCO (North Atlantic Marine Mammal Commission, Επιτροπή Θαλάσσιων Θηλαστικών του Βορείου Ατλαντικού), η οποία δημιουργήθηκε το 1992 από την Ισλανδία (που τον ίδιο χρόνο αποχώρησε από την IWC), τη Νορβηγία, τη Γροιλανδία και τις Νήσους Φερόες, στα πλαίσια της Συμφωνίας για Συνεργασία στην Έρευνα, Διατήρηση και Διαχείριση Θαλάσσιων Θηλαστικών στο Βόρειο Ατλαντικό.¹²⁶ Κινητήρια δύναμη πίσω από τη δημιουργία της NAMMCO ήταν η δυσαρέσκεια για την ανικανότητα της IWC να συμφωνήσει σε μια βάση για τη διατήρηση και διαχείριση μεγάλων φαλαινών σύμφωνα με τις αρχές της Διεθνούς Σύμβασης για τη Ρύθμιση της Φαλαινοθηρίας.¹²⁷ Η NAMMCO χρησιμοποιήθηκε ως διαπραγματευτικό όπλο για την άσκηση πίεσης προς την IWC από χώρες που είναι αντίθετες με τη συνέχιση του moratorium. Ωστόσο στην πράξη η NAMMCO δεν έχει υπονομεύσει την IWC κατά τα 20 χρόνια παράλληλης λειτουργίας τους, ούτε έχει γίνει εναλλακτικό διαχειριστικό καθεστώς για τα ζητήματα της φαλαινοθηρίας για τα μέλη της.¹²⁸ Η Ισλανδία επέστρεψε στην IWC το 2002, δέκα χρόνια μετά την αποχώρησή της.

Ένα πρώτο συμπέρασμα από αυτή την επισκόπηση σχετικών καθεστώτων είναι ότι οι φάλαινες αποτελούν κοινό πόρο που κάνει αναγκαία τη δραστηριοποίηση πολλών διεθνών οργανισμών για την προστασία αυτού του θαλάσσιου θηλαστικού. Χρειάζεται συντονισμός

---

¹²³ Βλ. Gillespie A., όπ.π. (σημείωση 101), σελ. 22

¹²⁴ Βλ. Ιστοσελίδα της Μόνιμης Επιτροπής του Νοτίου Ειρηνικού, διαθέσιμη στην διεύθυνση: <http://www.cpps-int.org/index.php/home/estados-miembros> (τελευταία προσπέλαση 5/8/15)

¹²⁵ Το Περού και η Χιλή επικύρωσαν την ICRW το 1979, και το Εκουαδόρ το 1991. Στη συνέχεια το Εκουαδόρ αποχώρησε από την IWC το 1994 και ξαναέγινε μέλος το 2007. Η Κολομβία προσχώρησε το 2011. Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 151

¹²⁶ Βλ. Hardy B., "A Regional Approach to Whaling: How the North Atlantic Marine Mammal Commission Is Shifting the Tides for Whale Management", Duke Journal of Comparative & International Law, Vol. 17, 2006, σελ. 180

¹²⁷ Βλ. Gillespie A., όπ.π. (σημείωση 101), σελ. 23

¹²⁸ Βλ. Hardy B., όπ.π. (σημείωση 126), σελ. 171

αλλά και συνοχή δράσεων και κανόνων μεταξύ των διαφόρων διεθνών συμφωνιών, περιφερειακών καθεστώτων και εθνικών νόμων. Τα παραπάνω υπογραμμίζουν, για κάποιους, την ανάγκη αναμόρφωσης της IWC, ώστε να μειωθούν οι ασάφειες, οι ασυνέπειες και οι συγκρούσεις εντός της Διεθνούς Επιτροπής Φαλαινοθηρίας αλλά και μεταξύ της Επιτροπής και άλλων καθεστώτων.¹²⁹

---

¹²⁹ Βλ. Mazzanti M., όπ.π. (σημείωση 92), σελ. 213

3. Η Διεθνής Επιτροπή Φαλαιοθηρίας και η Πορεία προς το Moratorium

Αρχικά, η IWC έθεσε τις επιτρεπτές ποσοτώσεις φαλαιοθηρίας αρκετά ψηλά ώστε να αποτρέψει την αποχώρηση φαλαιοθηρικών κρατών από την αρτιγενή Επιτροπή. Ωστόσο στα επόμενα χρόνια τα κράτη υπερέβησαν ακόμα κι αυτές τις υψηλές ποσοτώσεις. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1940, η φαλαιοθηρία είχε ανακάμψει από την ύφεση της επί Β' Παγκοσμίου Πολέμου και τη σεζόν 1948-49 θηρεύτηκαν 31.262 φάλαινες.¹³⁰

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950, η φαλαιοθηρία συνέχισε να αυξάνεται παρά τις ρυθμίσεις της Επιτροπής που αποσκοπούσαν στη διατήρηση των ειδών. Προσπάθειες της IWC για την επιβολή περιορισμένων χρονικά απαγορεύσεων στη θανάτωση συγκεκριμένων ειδών συνάντησαν την αντίσταση, με τη μορφή ενστάσεων, φαλαιοθηρικών κρατών όπως η Ιαπωνία, η Σοβιετική Ένωση, οι ΗΠΑ και ο Καναδάς. Τα φαλαιοθηρικά κράτη μπόρεσαν επομένως να συνεχίσουν ανενόχλητα την εκμετάλλευση φαλαινών κατά τις δεκαετίες του 1940 και 1950. Στο διάστημα αυτό η φαλαιοθηρική βιομηχανία κυριαρχούσε εντός της IWC, κυρίως μέσω των εκπροσώπων των εθνικών κυβερνήσεων οι οποίοι έδιναν κάθε προτεραιότητα στα οικονομικά συμφέροντα των φαλαιοθηρών.¹³¹

Στα τέλη της δεκαετίας του 1950, η IWC δεν μπόρεσε να συμφωνήσει στον ορισμό της ποσόστωσης για τη φαλαιοθηρική σεζόν και ήρθε στα πρόθυρα οριστικής διάλυσης. Αιτία αποτέλεσαν κυρίως θέματα διανομής, καθώς η ετήσια ποσόστωση για την φαλαιοθηρία στην ανοιχτή θάλασσα καθοριζόταν συνολικά για όλα τα κράτη, τα οποία έσπευδαν να θηρεύσουν το καθένα το μέγιστο αριθμό φαλαινών στον ελάχιστο δυνατό χρόνο. Με την παρακμή των αποθεμάτων, κράτη με παλαιότερους φαλαιοθηρικούς στόλους (Νορβηγία) ή χωρίς ισχυρή οικονομική βάση για τη φαλαιοθηρία (Ολλανδία) δυσκολεύονταν να διατηρήσουν τη βιωσιμότητα των βιομηχανιών τους στα πλαίσια του έντονου παγκόσμιου ανταγωνισμού, και εγκατέλειψαν την Επιτροπή. Στη συνέχεια τα κράτη αυτά επέστρεψαν στην IWC, κυρίως λόγω

---

¹³⁰ Βλ. Nagtzaam G., "The Temptation of the Impossible: Normative contestation and deadlock at the International Whaling Commission", 2013, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://ssrn.com/abstract=2359779> (τελευταία προσπέλαση 8/8/15) σελ. 5

¹³¹ Βλ. Nagtzaam G., όπ.π. (σημείωση 130), σελ. 6

της αδυναμίας τους να διεξάγουν τις φάλαινοθηρικές τους επιχειρήσεις με μεγαλύτερη επιτυχία εκτός του πλαισίου της Επιτροπής.¹³²

Η συνεχιζόμενη εκμετάλλευση των φάλαινων κατά τη δεκαετία του 1960 επέφερε την εξασθένηση των παγκόσμιων αποθεμάτων σε επικίνδυνο επίπεδο. Η Διεθνής Επιτροπή Φάλαινοθηρίας αντέδρασε μειώνοντας τις ποσοστώσεις και δηλώνοντας την ανάγκη για περαιτέρω μειώσεις με σκοπό τη διασφάλιση σταθερής προσφοράς. Ωστόσο τα κύρια φάλαινοθηρικά κράτη της εποχής, δηλ. η Νορβηγία, Ιαπωνία, Ολλανδία και ΕΣΣΔ, δεν υποχωρούσαν από τις θέσεις τους και δεν συμφωνούσαν σε μεγάλες μειώσεις των ποσοστώσεων, αγνοώντας συστηματικά τις επιστημονικές συμβουλές της Επιτροπής. Η IWC ήταν ακόμα «κλαμπ φάλαινοθηρίας», με την πλειοψηφία των μελών να είναι φάλαινοθηρικά κράτη, με συμφέροντα που ταυτίζονταν με τα συμφέροντα της εθνικής τους βιομηχανίας. Ως αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης, στην αρχή της δεκαετίας του 1970 τα αποθέματα των φάλαινων δεν είχαν ανακάμψει, ενώ πολλά είδη βρίσκονταν μάλιστα στα πρόθυρα εξαφάνισης.¹³³ Η Επιτροπή είχε αποτύχει στον πρωταρχικό της στόχο για τη διατήρηση των πόρων των φάλαινων στα επίπεδα του 1946.

Η επιστήμη είχε ως τότε χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο πολιτικής από τα κράτη μέλη της IWC, με τις θέσεις των επιστημόνων να αντανακλούν συμφέροντα που αφορούσαν τόσο την επιβίωση της εθνικής φάλαινοθηρικής βιομηχανίας όσο και την ικανοποίηση της ζήτησης για προϊόντα φάλαινων. Για να διασφαλίσει την αντικειμενικότητα των επιστημονικών συμβουλών, η Μεγάλη Βρετανία πρότεινε τη σύσταση Επιτροπής τριών ανεξάρτητων επιστημόνων. Η Επιτροπή των Τριών (Committee of Three) αποτελείτο από βιολόγους – οι οποίοι δεν ήταν απαραίτητα ειδικοί στις φάλαινες – και αποτελούσε προσπάθεια να τεθεί η διαχείριση των φάλαινων σε πιο στέρεα επιστημονική βάση. Μετά από προτάσεις τους, το 1970 η IWC υιοθέτησε την αρχή της Μέγιστης Βιώσιμης Απόδοσης (Maximum Sustainable Yield/MSY), η οποία απαιτούσε βαθύτατη κατανόηση του πληθυσμού ενός αποθέματος, της φυσικής θνησιμότητας, του ρυθμού αναπαραγωγής και της ηλικίας σεξουαλικής ωριμότητας, ως προϋπόθεση για τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης σχετικά με τις επιτρεπτές ετήσιες

---

¹³² Βλ. Oberthür S., όπ.π. (σημείωση 6), σελ. 30

¹³³ Βλ. Nagtzaam G., όπ.π. (σημείωση 130), σελ. 6

ποσοτώσεις. Οι υποστηρικτές του μέτρου αυτού πίστευαν ότι αυτά τα στοιχεία θα επέτρεπαν τον καθορισμό του υψηλότερου δυνατού αριθμού φαλαινών που μπορούσαν να θηρευτούν χωρίς να προκληθεί ζημιά στο απόθεμα.¹³⁴ Πρόκειται για μια αρχή διατήρησης (conservationist) που όμως αποτέλεσε γέφυρα προς τον προστατευτισμό (protectionism), καθώς δεν έθετε χρονικό όριο στην περίοδο ανάκαμψης για ένα σοβαρά εξασθενημένο είδος φάλαινας και δεν επέτρεπε την ανάληψη της φαλινοθηρίας πριν την επίτευξη της ανάκαμψης αυτής.¹³⁵ Η αρχή της Μέγιστης Βιώσιμης Απόδοσης αντικατέστησε το εξαιρετικά «μυωπικό» σύστημα ποσοτώσεων σε Μονάδες Γαλάζιας Φάλαινας (Blue Whale Unit/BWU), που εφαρμοζόταν από το 1939, μετρούσε τους πληθυσμούς φαλαινών και όριζε ποσοτώσεις βάσει την αναμενόμενη απόδοσης σε φαλαινόλαδο σε σύγκριση με την ποσότητα λαδιού που παράγει μία γαλάζια φάλαινα. Το σύστημα BWU δε λάμβανε καθόλου υπόψιν το καθεστώς του πληθυσμού του εκάστοτε είδους.¹³⁶

Με σκοπό την διαχείριση των αποθεμάτων σύμφωνα με την αρχή MSY διαμορφώθηκε η Νέα Διαδικασία Διαχείρισης (New Management Procedure/NMP), η οποία κατηγοριοποιούσε τα είδη των φαλαινών σε τρεις διαφορετικές ομάδες που είχαν οριστεί από την Επιστημονική Επιτροπή.¹³⁷ Το πρόγραμμα αποτελούσε στην πραγματικότητα απάντηση της IWC στην σύσταση των Ηνωμένων Εθνών το 1972 για δεκαετές moratorium, και οδήγησε στην επιβολή μηδενικών ορίων αλιευμάτων (catch limits) για τις γαλάζιες φάλαινες, πετροφάλαινες, βορειοφάλαινες και μεγάπτερες φάλαινες. Ωστόσο, δεν μπόρεσε να ρυθμίσει αποτελεσματικά το κυνήγι ρυγχοφαλαινών στο Βόρειο Ειρηνικό και την Ανταρκτική.¹³⁸ Το πρόγραμμα NMP, που εφαρμόστηκε από το 1975 έως τις αρχές της δεκαετίας του 1980, αποδείχτηκε

---

¹³⁴ Βλ. Dorsey K., όπ.π. (σημείωση 23), σελ. 189

¹³⁵ Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 38

¹³⁶ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 58

¹³⁷ Οι τρεις κατηγορίες ήταν: α) αποθέματα αρχικής διαχείρισης που μπορούσαν να αλιευτούν έως το σημείο MSY χωρίς βλάβη σε μελλοντικά πληθυσμιακά επίπεδα, β) αποθέματα βιώσιμης διαχείρισης που μπορούσαν να αλιευτούν μόνο πολύ προσεκτικά, καθώς ήταν ήδη σε επίπεδα MSY, και γ) προστατευόμενα αποθέματα που ήταν ήδη κάτω από το σημείο MSY και έπρεπε να προστατευτούν πλήρως από την αλίευση, βλ. Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 58

¹³⁸ Βλ. Holt S. J., "Whaling: Will the Phoenix rise again?", Marine Pollution Bulletin, Vol. 54, 2007, σελ. 1082

αναποτελεσματικό στην πρόληψη της εκμετάλλευσης των φαλαινών, εξαιτίας αναξιόπιστων βιολογικών δεδομένων για τα είδη φαλαινών και την μείωση των αποθεμάτων τους.¹³⁹

Επιπλέον, κατά τη δεκαετία του 1970 η διεθνής κοινότητα άρχισε να συνειδητοποιεί την ευρύτερη ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος. Στην 23^η συνάντηση της IWC το 1971, λίγο πριν τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Ανθρώπινο Περιβάλλον στη Στοκχόλμη και σε μία κρίσιμη για τα αποθέματα φαλαινών περίοδο, αμφισβητήθηκε η ίδια η ιδέα μιας διεθνούς επιτροπής ως αποτελεσματικό μέσο επίλυσης του προβλήματος διατήρησης των φαλαινών.¹⁴⁰ Στη Στοκχόλμη άρχισε και η διαδικασία μετεξέλιξης της IWC. Ομάδες περιβαλλοντικών ακτιβιστών κατάφεραν να χρησιμοποιήσουν την εικόνα της απειλούμενης με εξαφάνιση φάλαινας ως σύμβολο του αγώνα τους, με έντονο αντίκτυπο στους παριστάμενους διπλωμάτες και στα ΜΜΕ.¹⁴¹ Η 2^η Επιτροπή της Συνδιάσκεψης, που ασχολούνταν με τις περιβαλλοντικές διαστάσεις της διαχείρισης φυσικών πόρων, σύστησε δεκαετές moratorium (προσωρινή απαγόρευση) στην εμπορική φαλινοθηρία για να επιτραπεί η ανάκαμψη των αποθεμάτων φαλαινών. Η Σύσταση 33 του Σχεδίου Δράσης για το Ανθρώπινο Περιβάλλον, που προτάθηκε από τις ΗΠΑ και υιοθετήθηκε σχεδόν ομόφωνα, απορρίφθηκε στη συνέχεια ως ακραία από τα φαλινοθηρικά κράτη της IWC. Η Ιαπωνία καταψήφισε την σύσταση ως συναισθηματική και δραματική.¹⁴² Παράλληλα, η Επιστημονική Επιτροπή της IWC δήλωσε ότι ένα γενικό moratorium δεν μπορούσε να δικαιολογηθεί επιστημονικά, καθώς η φαλινοθηρία ρυθμίζεται καλύτερα σε επίπεδο ξεχωριστών ειδών και με την πεποίθηση ότι το moratorium θα οδηγούσε σε λιγότερα ερευνητικά προγράμματα για τις φάλαινες και ίσως σε φαλινοθηρία εκτός του ρυθμιστικού καθεστώτος της IWC.¹⁴³

Στην πραγματικότητα, τα αποθέματα φαλαινών στην Ανταρκτική είχαν εξαντληθεί σε βαθμό τέτοιο που θα χρειαζόνταν δεκαπέντε χρόνια για να ανακάμψουν οι πτεροφάλαινες στο βέλτιστο δυνατό επίπεδο και πενήντα χρόνια για τις γαλάζιες φάλαινες, σε συνθήκες πλήρους και αποτελεσματικής απαγόρευσης στη φαλινοθηρία. Προέκυψαν επομένως ερωτήματα για

---

¹³⁹ Βλ. Nagtzaam G. T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 179-180

¹⁴⁰ Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 38

¹⁴¹ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 65

¹⁴² Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 39

¹⁴³ Βλ. Nagtzaam G. T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 174, 178

την ικανότητα της IWC να ρυθμίζει και να περιορίζει τη φαλαινοθηρία, και διατυπώθηκαν κάποιες προτάσεις που καλούσαν τον ΟΗΕ να αναλάβει τον έλεγχο και να ασκεί τη δικαιοδοσία του στη βιομηχανία. Αυτές οι προτάσεις, που ποτέ δεν έφτασαν επίσημα ενώπιον της Επιτροπής, σε συνδυασμό με την σύσταση για δεκαετές moratorium στην εμπορική φαλαινοθηρία, συντέλεσαν στην αύξηση των πιέσεων για αλλαγή πολιτικής της IWC. Εκ των υστέρων, πολλοί θεωρούν τη Διάσκεψη της Στοκχόλμης κομβικό σημείο στην πορεία από τη λογική της διατήρησης (conservationism) στον προστατευτισμό (protectionism).¹⁴⁴

Μετά τη Στοκχόλμη, η IWC – που μέχρι τότε λειτουργούσε με γραμματεία και προσωπικό μερικώς απασχολούμενο – απέκτησε το 1976 προσωπικό πλήρους απασχόλησης με κεντρικά γραφεία στο Cambridge. Παράλληλα, η περίοδος μετά την Διάσκεψη της Στοκχόλμης χαρακτηρίστηκε από την άνοδο της παγκόσμιας περιβαλλοντικής συνείδησης και του ακτιβισμού. Τα φαινόμενα αυτά ήταν ιδιαίτερα έντονα στις ΗΠΑ, όπου η φαλαινοθηρική βιομηχανία είχε πλέον εξαφανιστεί, και οι Αμερικανοί αντιπρόσωποι στην Επιτροπή άρχισαν να πιέζουν για μία γενική απαγόρευση της φαλαινοθηρίας, ιδιαίτερα για τα απειλούμενα είδη.¹⁴⁵ Το 1974 οι ΗΠΑ με την υποστήριξη του Μεξικού υπέβαλλαν πρόταση για δεκαετές moratorium στη συνάντηση της IWC. Η πρόταση απορρίφθηκε¹⁴⁶, αλλά την ίδια χρονιά τα μέλη της Επιτροπής έφτασαν σε ένα άλλο συμβιβασμό που θα είχε σημαντικές συνέπειες για το μέλλον του θεσμού: αντιπρόσωποι από τον FAO (Food and Agriculture Organization), το UNEP (United Nations Environment Programme) και την IUCN (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources) μπορούσαν πλέον να κάνουν επίσημα σχόλια όταν καλούνταν σε συναντήσεις της IWC.¹⁴⁷ Ο αριθμός των περιβαλλοντικών ΜΚΟ που συμμετείχαν στις συναντήσεις αυξήθηκε από έξι το 1972 σε πάνω από 50 στις αρχές της δεκαετίας του 1980¹⁴⁸,

---

¹⁴⁴ Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 39

¹⁴⁵ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 65

¹⁴⁶ Ένα χρόνο νωρίτερα η Επιστημονική Επιτροπή είχε επαναλάβει τη θέση της ότι δεν υπήρχε βιολογική ανάγκη για πλήρες moratorium στην εμπορική φαλαινοθηρία, το οποίο μάλιστα θα ήταν ασύμβατο με τους στόχους της ICRW, καθώς δεν υπήρχαν επιστημονικές αποδείξεις για τις αντίξοες επιπτώσεις της φαλαινοθηρίας στο οικοσύστημα, βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 39

¹⁴⁷ Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 39-40

¹⁴⁸ Βλ. Oberthür S., όπ.π. (σημείωση 6), σελ. 31

ως συνέπεια της έκρηξης δημόσιου ενδιαφέροντος για την τύχη των φαλαινών, οι οποίες μετατράπηκαν σε σύμβολο του αναδύομένου περιβαλλοντικού κινήματος.

Επιπλέον, στα τέλη της δεκαετίας του 1970 και στις αρχές της δεκαετίας του 1980 πολλά κράτη προσχώρησαν στη Διεθνή Επιτροπή Φαλινοθηρίας μετά από lobbying από την Ιαπωνία αλλά και από την αντι-φαλινοθηρική συμμαχία (πχ. περιβαλλοντικές ΜΚΟ). Όπως αναφέρθηκε, η IWC αποτελεί δυνητικά παγκόσμιο οργανισμό όπου τα μη-φαλινοθηρικά κράτη μπορούν ελεύθερα να γίνουν μέλη με δικαίωμα ψήφου. Έτσι ακόμα και η μικρή αποστολή από τις Σεϋχέλλες, που χρηματοδοτήθηκε από την βρετανική ΜΚΟ υπέρ της διατήρησης των ειδών *Threshold Foundation*, μπόρεσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο μετά την προσχώρηση της χώρας το 1979, προτείνοντας πχ. απαγορεύσεις στο κυνήγι φαλαινών φυσητήρων και στη φαλινοθηρία στον Ινδικό Ωκεανό.¹⁴⁹

Η προσχώρηση νέων κρατών ήταν κρίσιμης σημασίας, καθώς αντέστρεψε την πλειοψηφική ισχύ εντός της Επιτροπής και επέτρεψε την μετάβαση από ένα «κλαμπ φαλινοθηρίας» σε έναν οργανισμό που σήμερα έχει – κατά κοινή ομολογία – ως κύριο στόχο την προστασία των φαλαινών. Τα μέλη της IWC αυξήθηκαν από 14 χώρες το 1972 σε 39 χώρες το 1982.¹⁵⁰ Τα περισσότερα από τα νέα μέλη προέρχονταν από το Νότο ή ανήκαν στα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη (Ουρουγουάη, Σενεγάλη, Κένυα, Αίγυπτος, Κόστα Ρίκα κλπ.), είχαν προσχωρήσει για λόγους δημοσίων σχέσεων και κρατούσαν τη συμμετοχή τους στο ελάχιστο δυνατό. Πολλές από τις χώρες αυτές είχαν προσχωρήσει στην IWC κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι μερικά από τα νέα μέλη προσχώρησαν στην Επιτροπή ώστε να καταψηφίσουν το moratorium, στην προσπάθεια να εξασφαλίσουν αναπτυξιακή βοήθεια από την Ιαπωνία. Είναι ένα ζήτημα που ακόμα απασχολεί την Διεθνή Επιτροπή Φαλινοθηρίας, καθώς η ανοιχτή σε όλους ιδιότητα του μέλους οδηγεί σε lobbying και άσκηση επιρροής και από τις δύο πλευρές (υπέρ και κατά της φαλινοθηρίας) με σκοπό την επιστράτευση συμμάχων. Προς το παρόν,

---

¹⁴⁹ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 65-66

¹⁵⁰ Βλ. Oberthür S., όπ.π. (σημείωση 6), σελ. 31

έπειτα από το moratorium του 1986, φαίνεται να έχουν επικρατήσει οι αντι-φαλινοθηρικές δυνάμεις.¹⁵¹

---

¹⁵¹ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 66

4. Το Moratorium του 1986 στην Εμπορική Φαλινοθηρία

Στη συνάντηση του 1982 στο Brighton της Αγγλίας, η IWC περιλάμβανε πλέον 37 μέλη, οχτώ εκ των οποίων δεν είχαν ποτέ φαλινοθηρική βιομηχανία, και 51 ΜΚΟ. Στη συνάντηση κατατέθηκαν πέντε προτάσεις για την επιβολή moratorium, από τις Σεϋχέλλες, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ, τη Γαλλία και την Αυστραλία. Τελικά υπερψηφίστηκε η πρόταση των Σεϋχελλών με 25 ψήφους υπέρ, 7 κατά και 5 αποχές.¹⁵²

4.1. Παράγοντες που οδήγησαν στο Moratorium

Όπως αναλύθηκε παραπάνω, οι συνθήκες που οδήγησαν στην υπερψήφιση της απαγόρευσης στην εμπορική φαλινοθηρία ήταν περίπλοκες και αλληλένδετες, και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την παρακμή της φαλινοθηρικής βιομηχανίας, το αναδυόμενο περιβαλλοντικό αίσθημα και την ανησυχία για τις φάλαινες στη διεθνή κοινή γνώμη σε συνδυασμό με τη δράση περιβαλλοντικών ΜΚΟ, τη διεύρυνση της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας μέσω lobbying για τη δημιουργία αντι-φαλινοθηρικής πλειοψηφίας, αλλά και τις μονομερείς δράσεις κυβερνήσεων των κρατών μελών της IWC, ειδικά των ΗΠΑ.

Αμέσως μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η παγκόσμια αγορά αντιμετώπισε έλλειψη βρώσιμου λίπους, γεγονός που αύξησε το ενδιαφέρον ακόμα και μη-φαλινοθηρικών κρατών για υψηλά επίπεδα αλιευμάτων. Η κατάσταση αυτή είχε μεταβληθεί ριζικά κατά τις δεκαετίες του 1950 και 1960.¹⁵³ Καθώς το φαλινέλαιο στις βιομηχανικές του χρήσεις μπόρεσε να αντικατασταθεί από προϊόντα πετρελαίου, πολλά κράτη τα οποία δεν είχαν ιστορικό κατανάλωσης κρέατος φαλαινών άλλαξαν τη στάση τους απέναντι στη φαλινοθηρία.¹⁵⁴ Πρώτα λόγω της εξάντλησης των αποθεμάτων των φαλαινών και στη συνέχεια λόγω ρυθμίσεων της

---

¹⁵² Καταψήφισαν η Βραζιλία, Ισλανδία, Ιαπωνία, Δημοκρατία της Κορέας, Νορβηγία, Περού και Σοβιετική Ένωση, ενώ απείχαν η Χιλή, η Κίνα, οι Φιλιππίνες και η Νότιος Αφρική, βλ. Harris A. W., "The Best Scientific Evidence Available: The Whaling Moratorium and Divergent Interpretations of Science", William & Mary Environmental Law and Policy Review, Vol. 29, Issue 2, 2005, σελ. 381-382

¹⁵³ Βλ. Oberthür S., όπ.π. (σημείωση 6), σελ. 31

¹⁵⁴ Βλ. Nystrom J., όπ.π. (σημείωση 15), σελ. 1440

διεθνούς πολιτικής, η φαλινοθηρική βιομηχανία παρήκμασε, κάτι που επέφερε και τη μείωση της οικονομικής της σημασίας και πολιτικής επιρροής. Η φαλινοθηρία έγινε περιθωριοποιημένη οικονομική δραστηριότητα, με φθίνουσα παγκόσμια ζήτηση για τα προϊόντα της, και οι νόμοι αγοράς και ζήτησης επέτρεψαν στα κράτη να μεταβάλουν τη στάση τους (από υπέρ σε κατά της φαλινοθηρίας), με ασήμαντο για τα συμφέροντά τους κόστος.¹⁵⁵ Οι παραπάνω αλλαγές των συνθηκών διευκόλυναν την επίτευξη συμφωνίας των φαλινοθηρικών κρατών για μειώσεις των ετήσιων ποσοστώσεων, οι οποίες σταδιακά έφτασαν με το moratorium να γίνουν μηδενικές.¹⁵⁶

Παράλληλα, από τη δεκαετία του 1970 διάφορες περιβαλλοντικές ομάδες συρρίκνωναν αποτελεσματικά την αγορά για προϊόντα φαλαινών μέσω οργανωμένων προσπαθειών όπως διεθνείς συνδιασκέψεις, μποϊκοτάζ, και προπαγανδιστικές εκστρατείες. Αυτές οι προσπάθειες να φέρουν το παγκόσμιο δημόσιο αίσθημα με το μέρος των αντι-φαλινοθηρικών κρατών σε συνδυασμό με την στοχευμένη επιστράτευση κρατών στην IWC, μετέβαλλαν τη σύνθεση της Επιτροπής και δημιούργησαν στις αρχές της δεκαετίας του 1980 αντι-φαλινοθηρική πλειοψηφία, επιβάλλοντας πλήρες moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία.¹⁵⁷

Μετά τη Διάσκεψη της Στοκχόλμης, η έλλειψη συμφωνίας μεταξύ κητολόγων εντός της Επιστημονικής Επιτροπής της IWC σχετικά με τα αποθέματα φαλαινών και με το κατά πόσο υπήρχε επιστημονική βάση για ένα moratorium τους κατέστησε ανίκανους να δράσουν ως οργανωμένη ομάδα πίεσης. Αυτό επέτρεψε στις περιβαλλοντικές ΜΚΟ (Environmental Non-Governmental Organizations/ENGOS) να γίνουν οι κύριοι δρώντες στα φαλινοθηρικά ζητήματα και να διαδώσουν το αντι-φαλινοθηρικό τους μήνυμα. ENGOS όπως η Greenpeace και η World Wildlife Fund μπόρεσαν να εκφράσουν και να δημοσιοποιήσουν τον αποστροφή του δυτικού κοινού προς τη φαλινοθηρία.¹⁵⁸ Χρησιμοποίησαν ειρηνικές διαμαρτυρίες και εκστρατείες δημόσιας πληροφόρησης για να υπογραμμίσουν την κτηνωδία της φαλινοθηρίας και την επίδρασή της στα είδη φαλαινών και για να πείσουν τη διεθνή κοινότητα να δώσει τέλος στο

---

¹⁵⁵ Βλ. Nagtzaam G., όπ.π. (σημείωση 130), σελ. 11

¹⁵⁶ Βλ. Oberthür S., όπ.π. (σημείωση 6), σελ. 31

¹⁵⁷ Βλ. Nystrom J., όπ.π. (σημείωση 15), σελ. 1440

¹⁵⁸ Βλ. Nagtzaam G. T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 176

κυνήγι φαλαινών, μεταβαίνοντας από ένα στάδιο εκμετάλλευσης ή διατήρησης σε ένα στάδιο διαφύλαξης (preservation) των φαλαινών στο διηνεκές.¹⁵⁹

Ο στόχος των ΜΚΟ ήταν να πιέσουν τα κράτη που συμμετείχαν στο καθεστώς να αλλάξουν τις προσδοκίες και συμπεριφορές τους. Αντί να βασίσουν την εκστρατεία τους στην επιστήμη, οι ΜΚΟ χρησιμοποίησαν εικόνες που επιδείκνυαν την κτηνωδία και τη βαρβαρότητα της φαλινοθηρίας για να προωθήσουν την άποψη ότι έπρεπε να δοθεί ένα τέλος σε αυτές τις πρακτικές. Συνέδεσαν τα επιχειρήματά τους με την ευφυΐα και την μοναδικότητα των φαλαινών, υποστηρίζοντας ότι τα θαλάσσια αυτά θηλαστικά έπρεπε να ζουν ανενόχλητα.¹⁶⁰ Έτσι οι ΜΚΟ μπόρεσαν να ευαισθητοποιήσουν το κοινό που είχε μείνει αδιάφορο μπροστά στα επιχειρήματα και τις προειδοποιήσεις των επιστημόνων. Το ενδιαφέρον του κοινού αύξησε την πίεση προς τις κυβερνήσεις να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους.¹⁶¹

Κατά πρώτον, οι ΜΚΟ άρχισαν να πιέζουν την κυβέρνηση ΗΠΑ να απαγορεύσει την εγχώρια φαλινοθηρία, πετυχαίνοντας την ψήφιση νομοθεσίας το 1970 και 1971 που έδωσε επίσημα τέλος σε φαλινοθηρικές δραστηριότητες από τις ΗΠΑ, χαρακτήρισε 8 από τα μεγαλύτερα είδη φαλαινών υπό εξαφάνιση, και απαγόρευσε την εισαγωγή προϊόντων φαλαινών.¹⁶² Υπό την πίεση περιβαλλοντικών ακτιβιστικών ομάδων και της εγχώριας κοινής γνώμης, η Γερουσία των ΗΠΑ είχε λάβει ομόφωνη απόφαση το Μάρτιο του 1971 που παρότρυνε τον Υπουργό Εξωτερικών να αρχίσει διαπραγματεύσεις με την IWC για ένα δεκαετές moratorium στην θανάτωση φαλαινών. Ως συνέπεια αυτών των γεγονότων, οι ΗΠΑ κατέθεσαν σχετική πρόταση για δεκαετές moratorium στην Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Ανθρώπινο Περιβάλλον της Στοκχόλμης του 1972.¹⁶³

Επιπλέον, η πίεση από τις ΜΚΟ οδήγησε στην ψήφιση τροποποιήσεων δύο παλαιότερων νόμων. Οι τροποποιήσεις αυτές θα μπορούσαν να απειλήσουν αποτελεσματικά τα εμπορικά

---

¹⁵⁹ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 95

¹⁶⁰ Βλ. Friedheim R. L., "Moderation in the pursuit of justice: Explaining Japan's failure in the international whaling negotiations", *Ocean Development & International Law*, Vol. 27, Issue 4, 1996, σελ. 359

¹⁶¹ Βλ. Nagtzaam G., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 176-177

¹⁶² Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., "Japan, the West, and the whaling issue: understanding the Japanese side", *Japan Forum*, Vol. 17, Issue 1, 2005, σελ. 137-138

¹⁶³ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 138

συμφέροντα των φαλινοθηρικών κρατών. Η τροποποίηση Pelly (Pelly Amendment) σε νόμο του 1967 (Fisherman's Protective Act) έδινε στον Πρόεδρο την δυνατότητα να απαγορεύει όλες ή κάποιες από τις εισαγωγές αλιευτικών προϊόντων από χώρες που θεωρείτο ότι έθεταν σε κίνδυνο κάποια διεθνή συμφωνία προστασίας της αλιείας. Η τροποποίηση Packwood/Magnunson σε νόμο του 1976 (Fishery Conservation and Management Act) επέτρεπε στις ΗΠΑ να μπλοκάρουν την πρόσβαση στα παράκτια ύδατα τους, σε κράτη που παραβίαζαν απαγορεύσεις στη θανάτωση των υπό εξαφάνιση θαλάσσιων θηλαστικών. Η απειλή και σε κάποιες περιπτώσεις μερική εφαρμογή αυτών των κυρώσεων, για παράδειγμα εναντίον του Περού, της Χιλής και της Νότιας Κορέας ώστε να αναγκαστούν να γίνουν μέλη της IWC το 1979, αλλά και εναντίον της επιστημονικής φαλινοθηρίας της Ιαπωνίας, εδραίωσαν την θέση ΗΠΑ στο μπλοκ αντι-φαλινοθηρικών κρατών.¹⁶⁴ Φαίνεται ότι οι ΗΠΑ ασπάστηκαν την άποψη των ΜΚΟ περί εγγενούς αξίας των φαλαινών και την ενσωμάτωσαν στην διεθνή τους ταυτότητα, λαμβάνοντας δράση για την διαφύλαξη των φαλαινών και με κάθε πρόθεση να επιβάλλουν σε άλλα κράτη την ηθική τους, ακόμα και με μέτρα (όπως οι κυρώσεις υπό την τροποποίηση Pelly) που ήταν αντίθετα στα στρατηγικά οικονομικά τους συμφέροντα.¹⁶⁵

Στη συνέχεια της δεκαετίας του 1970 οι ΗΠΑ απώλεσαν την ηθική τους νομιμοποίηση, υπονομεύοντας τα επιχειρήματά τους υπέρ μιας παγκόσμιας απαγόρευσης στη φαλινοθηρία, καθώς επέμειναν στην άρση απαγόρευσης του 1977 στην φαλινοθηρία από αυτόχθονες της φάλαινας bowhead της Αρκτικής, που αποτελεί το πιο απειλούμενο είδος φάλαινας.¹⁶⁶ Πάντως οι ΗΠΑ συνέχισαν τις προσπάθειές τους για την επιβολή moratorium, παρότι η απειλή επιβολής κυρώσεων έναντι εμπορικών εταίρων της χώρας μπορούσε να βλάψει τα οικονομικά τους συμφέροντα. Έχει υποστηριχθεί ότι οι ΗΠΑ ωφελούνται από την φήμη του «καλού» περιβαλλοντικά πολίτη, αλλά είναι αμφίβολο το κατά πόσο πιθανά κέρδη στην διεθνή εικόνα της χώρας είναι μεγαλύτερα από το οικονομικό κόστος αυτής της στάσης, που θέτει σε κίνδυνο τις εμπορικές της σχέσεις με άλλα κράτη.¹⁶⁷

---

¹⁶⁴ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 138

¹⁶⁵ Βλ. Nagtzaam G., όπ.π. (σημείωση 130), σελ. 9

¹⁶⁶ Βλ. Nagtzaam G., όπ.π. (σημείωση 130), σελ. 8

¹⁶⁷ Βλ. Nagtzaam G., όπ.π. (σημείωση 130), σελ. 8

Έχοντας με το μέρος τους την κυβέρνηση των ΗΠΑ, οι διεθνείς ΜΚΟ άρχισαν να ασκούν πιέσεις σε άλλες κυβερνήσεις για να αλλάξουν τις εγχώριες φαλαίνοθηρικές πολιτικές τους μέσω μποϋκοτάζ καταναλωτών και άμεσων διαμαρτυριών. Το 1973 το Animal Welfare Institute στις ΗΠΑ οργάνωσε μποϋκοτάζ καταναλωτών εναντίον προϊόντων από τη Σοβιετική Ένωση και την Ιαπωνία, τις μόνες δύο χώρες που διεξήγαγαν ακόμη εμπορική φαλαίνοθηρία. Το 1975 η Greenpeace άρχισε να στέλνει πλοία στον Ειρηνικό για να προσπαθήσει να μπλοκάρει τη φαλαίνοθηρία από την ΕΣΣΔ. Στη συνέχεια, οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ έστρεψαν την προσοχή τους στην πίεση προς μη-φαλαίνοθηρικά κράτη που είχαν αποσυρθεί από την IWC, με σκοπό να πεισθούν να προσχωρήσουν εκ νέου στην Επιτροπή και να υποστηρίξουν τις προσπάθειες για επιβολή moratorium. Ως αποτέλεσμα, η Νέα Ζηλανδία ξαναέγινε μέλος το 1976 και η Ολλανδία το 1977. Στην Αυστραλία οι αντι-φαλαίνοθηρικές εκστρατείες της ομάδας "Project Jonas" κέρδισαν την υποστήριξη του πληθυσμού και του κυβερνώντος κόμματος, που εκφράστηκε υπέρ του moratorium.¹⁶⁸ Πολλά από τα μη-φαλαίνοθηρικά κράτη πήραν θέση υπέρ του moratorium εξαιτίας εγχώριων πολιτικών πιέσεων για να κατευνάσουν τους ψηφοφόρους τους, οι οποίοι χάρη στη δράση των περιβαλλοντικών ΜΚΟ θεωρούσαν την φαλαίνοθηρία ηθικά μεμπτή δραστηριότητα.

Παράλληλα, η πίεση από τις ΜΚΟ και από άλλα διακυβερνητικά καθεστώτα όπως η CITES επέφερε αλλαγές της πολιτικής της IWC. Η ιδέα ότι οι φάλαινες αξίζουν πλήρους προστασίας άρχισε να κερδίζει όλο και μεγαλύτερη υποστήριξη. Το 1977 η IWC αποφάσισε να ανοίξει τις συναντήσεις της σε παρατηρητές από ΜΚΟ και να διορίζει ΜΚΟ ως συμβούλους, δίνοντας έτσι στις οργανώσεις αυτές την ευκαιρία να συμμετάσχουν και να παρουσιάσουν τα επιχειρήματά τους.¹⁶⁹ Στις αρχές της δεκαετίας του 1980, πάνω από 50 ΜΚΟ είχαν αντιπροσώπους στην IWC σε μια προσπάθεια να επηρεάσουν τις συζητήσεις χρησιμοποιώντας πειθώ και απευθείας δράσεις ή υπενθυμίζοντας στα κράτη ότι οι ψηφοφόροι τους παρακολουθούσαν.¹⁷⁰

Στην προσπάθειά τους να συγκεντρώσουν την απαιτούμενη για την υπερψήφιση του moratorium πλειοψηφία τριών τετάρτων, οι ΜΚΟ άρχισαν να ενθαρρύνουν κράτη χωρίς κανένα

---

¹⁶⁸ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 138

¹⁶⁹ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 139

¹⁷⁰ Βλ. Nagtzaam G. T., όπ.π. (σημείωση 8), σελ. 176-177

προφανές συμφέρον στη φαλαινοθηρία να προσχωρήσουν στην IWC. Όπως αναφέρθηκε, η Threshold Foundation χρηματοδότησε την αποστολή των Σεϋχελλών, που στη συνέχεια υποστήριξε τις προσπάθειες περιβαλλοντικών ακτιβιστών. Άλλοι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι την επιστράτευση αντι-φαλαινοθηρικών κρατών διεξήγαγαν οι ΗΠΑ, η Σουηδία και άλλα κράτη υπέρ της διατήρησης.¹⁷¹ Σε κάθε περίπτωση, το αποτέλεσμα ήταν το ίδιο. Τα κράτη μέλη στην Επιτροπή αυξήθηκαν απότομα, με 10 νέα μέλη το 1981 και 5 ακόμα το 1982 και με την Greenpeace να καλύπτει μέρος του κόστους, που έφτανε τα \$150,000 ετησίως.¹⁷² Το 1982 τα είκοσι οχτώ από τα τριάντα εννέα πλέον μέλη της IWC, δεκαεννιά εκ των οποίων ήταν νέα μέλη, δεν διεξήγαγαν φαλαινοθηρικές δραστηριότητες.¹⁷³

Με την ψήφιση του moratorium, το περιβαλλοντικό λόμπι είχε πετύχει, εν μέσω φθίνουσας οικονομικής ζήτησης για τα προϊόντα φαλαινών, την απονομιμοποίηση μιας μέχρι τότε νόμιμης και αξιόλογης δραστηριότητας και είχε επιφέρει κανονιστική αλλαγή της αποστολής ενός διεθνούς οργανισμού ο οποίος είχε δημιουργηθεί για να ρυθμίσει την φαλαινοθηρική βιομηχανία. Μέσω των προσπαθειών αυτών και την δεκτικότητα κυβερνήσεων και της κοινής γνώμης, η IWC μετατράπηκε από κλαμπ φαλαινοθηρών σε παράγοντα του αναδυόμενου κινήματος υπέρ της διατήρησης των ειδών.¹⁷⁴

---

¹⁷¹ Βλ. Nagtzaam G., όπ.π. (σημείωση 130), σελ. 9

¹⁷² Βλ. Skodvin T. & Andresen S., όπ.π. (σημείωση 59), σελ. 81

¹⁷³ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 139

¹⁷⁴ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 141

4.2. Το Περιεχόμενο του Moratorium

Το 1982 η IWC υιοθέτησε υπό το Άρθρο V(1)(e) της ICRW μια τροποποίηση στη Σύμβαση που έθετε το μέγιστο αλίευμα φαλαινών που μπορούσαν να θηρευτούν σε μία σεζόν στο μηδέν. Αυτή η τροποποίηση, που ήρθε σε ισχύ με την προσθήκη της παραγράφου 10(e) στο Πρόγραμμα της ICRW, προβλέπει μια προσωρινή απαγόρευση (moratorium) στην εμπορική φαλαινοθηρία.¹⁷⁵

“Notwithstanding the other provisions of paragraph 10 [of the ICRW Schedule], catch limits for the killing for commercial purposes of whales from all stocks for the 1986 coastal and 1985/86 pelagic seasons and thereafter shall be zero. This provision will be kept under review, based upon the best scientific advice, and by 1990 at the latest the Commission will undertake a comprehensive assessment of the effects of this decision on whale stocks and consider modification of this provision and the establishment of other catch limits.”

Παράγραφος 10(e), Πρόγραμμα ICRW

Κάποια κράτη θεώρησαν το μέτρο αυτό αδικαιολόγητο και υπερβολικά περιοριστικό, και υποστήριξαν ότι δεν βασίζεται σε επιστημονικά πορίσματα. Η Επιστημονική Επιτροπή δεν μπόρεσε να κάνει καμία σύσταση προς την IWC σχετικά με το moratorium, εν απουσία ομοφωνίας.¹⁷⁶ Το moratorium θα έμπαινε σε ισχύ το 1986, ώστε να επιτρέψει σε χώρες με σημαντική φαλαινοθηρική βιομηχανία αρκετό χρόνο ώστε να προετοιμαστούν για τις οικονομικές επιπτώσεις της απαγόρευσης,¹⁷⁷ και θα επανεξεταζόταν μέχρι το αργότερο το 1990. Κατά το ενδιάμεσο διάστημα, η Επιστημονική Επιτροπή έπρεπε να διεξάγει ολοκληρωμένη

---

¹⁷⁵ Βλ. Voigt C., όπ.π. (σημείωση 49), σελ. 561

¹⁷⁶ Βλ. Maffei M. C., “The International Convention for the Regulation of Whaling”, *The International Journal of Marine and Coastal Law*, Vol. 12, No. 3, 1997, σελ. 293

¹⁷⁷ Βλ. Harris A. W., όπ.π. (σημείωση 152), σελ. 381

αξιολόγηση των αποθεμάτων φαλαινών και να διαμορφώσει νέα διαδικασία διαχείρισης για να αντικαταστήσει την MSY.¹⁷⁸

Το moratorium επρόκειτο να είναι προσωρινό μέτρο, για να επιτρέψει στα αποθέματα φαλαινών να ανακάμψουν και στους βιολόγους να συμφωνήσουν σχετικά με τα βιώσιμα επίπεδα φαλινοθηρίας. Ωστόσο, έκτοτε τα μέλη της IWC δεν έχουν μπορέσει να συμφωνήσουν σε μια διαδικασία για την επανεξέταση του moratorium και επανεκτίμηση της χρησιμότητάς του. Το moratorium εξακολουθεί να είναι σε ισχύ μέχρι σήμερα, καθώς ανανεώνεται σε ετήσια βάση από τα μέλη της Επιτροπής.¹⁷⁹

Αμέσως μετά την ψήφιση του moratorium, ορισμένα κράτη υπέβαλλαν επίσημες ενστάσεις υπό το άρθρο IV της ICRW ώστε να μην δεσμεύονται από αυτό. Επιπλέον, πέρα από τα κράτη που συνεχίζουν τη φαλινοθηρία υπό ένσταση, το moratorium δεν επέφερε την πλήρη παύση των φαλινοθηρικών δραστηριοτήτων, οι οποίες συνεχίζονται υπό δύο εξαιρέσεις. Η πρώτη αφορά την επιστημονική φαλινοθηρία ή φαλινοθηρία για επιστημονικούς σκοπούς, όπως προβλέπεται στο άρθρο VIII της ICRW. Η δεύτερη εξαίρεση αφορά τη φαλινοθηρία για την επιβίωση αυτοχθόνων. Και οι δύο αυτές εξαιρέσεις έχουν αποτελέσει αντικείμενο έντονης κριτικής.

---

¹⁷⁸ Βλ. Friedheim R. L., όπ.π. (σημείωση 160), σελ. 356

¹⁷⁹ Βλ. Hurd I., "Almost Saving Whales: The Ambiguity of Success at the International Whaling Commission", *Ethics & International Affairs*, Vol. 26, Issue 1, 2012, σελ. 3

4.3. Ενστάσεις

Η ευρεία αρμοδιότητα του IWC περιορίζεται σημαντικά από την ύπαρξη “διαδικασίας ένστασης” του Άρθρου V(III). Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, οποιαδήποτε τροποποίηση στο Πρόγραμμα της ICRW που υιοθετεί η Διεθνής Επιτροπή Φαλινοθηρίας μπορεί να αποφευχθεί από κράτος μέλος με τη διατύπωση ενστάσεως εντός 90 ημερών από την ειδοποίηση για την υιοθέτηση της τροποποίησης.¹⁸⁰ Στην πράξη το κράτος που ενίσταται δεν δεσμεύεται από την σχετική τροποποίηση. Εάν κάποιο κράτος μέρος διατυπώσει ένσταση εντός της προβλεπόμενης περιόδου 90 ημερών, προβλέπεται επιπλέον περίοδος 120 ημερών ώστε άλλα κράτη μέλη να μπορούν να αποσύρουν την προηγούμενη έγκρισή τους για την τροποποίηση.¹⁸¹

Όταν το 1946 τα κράτη υπέγραψαν την ICRW, δημιούργησαν ένα οργανισμό που θα περιόριζε την ελευθερία δράσεων στην ανοιχτή θάλασσα και που ίσως απαιτούσε να θυσιάσουν κάποια οικονομικά προνόμια. Καθώς το μοντέλο αυτό δεν είχε δοκιμαστεί στο παρελθόν και πολλές χώρες προσπαθούσαν ακόμα να ανακάμψουν μετά τον πόλεμο, κρίθηκε απαραίτητη η ρήτρα των ενστάσεων. Χωρίς τη συμπερίληψή της στη Σύμβαση, η Ολλανδία, η Γαλλία, η ΕΣΣΔ και οι ΗΠΑ πιθανότατα δεν θα γίνονταν μέλη στην Διεθνή Επιτροπή Φαλινοθηρίας. Όντως, οι αντιπρόσωποι από τις ΗΠΑ είχαν εξηγήσει ότι η Γερουσία ποτέ δε θα κύρωνε την ICRW εάν δεν προβλεπόταν μηχανισμός ενστάσεων. Οι ενστάσεις προβλέπονταν ως μέσο προστασίας, ώστε ένα κράτος να μη χρειάζεται να εξετάσει το ενδεχόμενο απόσυρσης από την IWC εξαιτίας μίας μεμονωμένης τροποποίησης που θα έβλαπτε τα συμφέροντά του.¹⁸²

Το Άρθρο V(III) επομένως διασφαλίζει την εθνική κυριαρχία των κυβερνήσεων των κρατών μελών και αντανakλά την παραδοσιακή διεθνή νομική θεωρία ότι ένα κυρίαρχο κράτος δεσμεύεται μόνο από ό,τι έχει ρητώς συμφωνήσει. Αυτός ο συμβιβασμός, κοινός σε πολλές διεθνείς συμφωνίες, έχει καταστήσει την Επιτροπή ανίκανη να αντιμετωπίσει τις ανησυχίες της πλειοψηφίας των κρατών μελών της, που επιδιώκουν την διατήρηση των φαλαινών πέρα των εδαφικών τους συνόρων. Με το άρθρο αυτό η IWC δεν έχει την εξουσία να επιβάλλει τους

---

¹⁸⁰ Βλ. Άρθρο 5(3) ICRW, Παράρτημα 2

¹⁸¹ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 162-163

¹⁸² Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ.118-120

κανόνες της σε κράτη όπως π.χ. η Νορβηγία, που δείχνουν κάθε πρόθεση να συνεχίσουν την εμπορική φαλινοθηρία παρά την αντίδραση της διεθνούς κοινότητας.¹⁸³

Εκ των υστέρων πολλοί κριτικοί πιστεύουν ότι η αποτυχία των κρατών να απορρίψουν τη ρήτρα περί ενστάσεων αποτέλεσε το μεγαλύτερο λάθος της συνάντησης του 1946. Ο μηχανισμός ενστάσεων επέτρεψε σε κράτη να ματαιώσουν την πρόοδο που είχε σημειωθεί στις ετήσιες συναντήσεις μέσω άσκησης βέτο σε τροποποιήσεις μετά από μήνες. Η απειλή του συστήματος ενστάσεων χρησιμοποιήθηκε για να καθυστερήσει τις προσπάθειες μείωσης των παγκοσμίων ποσοστώσεων τη δεκαετία του 1950 και τις πιέσεις για moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία τη δεκαετία του 1970.¹⁸⁴ Όταν διακυβεύονται σημαντικά οικονομικά συμφέροντα, τα κράτη που πρόκειται να επηρεαστούν από τα περιοριστικά μέτρα της IWC δε διστάζουν να υποβάλλουν ενστάσεις. Το αποτέλεσμα είναι οι σχετικές τροποποιήσεις να μη δεσμεύουν τελικά τα μέλη εκείνα για τα οποία έπρεπε κατ' εξοχήν να ισχύουν.¹⁸⁵ Ήδη από το 1954, ο Καναδάς, η Ιαπωνία, οι ΗΠΑ και η ΕΣΣΔ είχαν ασκήσει ένσταση στην πενταετή απαγόρευση της αλίευσης γαλάζιων φαλαινών στο Βόρειο Ειρηνικό, μία από τις πρώτες πρωτοβουλίες της Επιτροπής στη λογική της διατήρησης των ειδών. Καθώς αυτά ήταν τα μόνα κράτη που θήρευαν γαλάζιες φάλαινες στην συγκεκριμένη περιοχή, οι ενστάσεις τους κατέστησαν την IWC πρακτικώς ανίσχυρη και αναποτελεσματική.¹⁸⁶

Αρχικά η Ιαπωνία, η Νορβηγία, το Περού και η ΕΣΣΔ είχαν ασκήσει ενστάσεις στην τροποποίηση του Προγράμματος που θα εισήγαγε το moratorium. Το Περού απέσυρε την ένστασή του το 1983. Το ίδιο έκανε και η Ιαπωνία, κάτω από έντονες πιέσεις των ΗΠΑ και απειλές ότι θα εφάρμοζαν κυρώσεις υπό τις τροποποιήσεις Pelly και Packwood/Magnunson.¹⁸⁷ Σήμερα και τα δύο αυτά κράτη δεσμεύονται από την απαγόρευση στην εμπορική φαλινοθηρία.¹⁸⁸ Ωστόσο, με τη διατύπωση ένστασης σύμφωνα με τους όρους της Σύμβασης για τη Ρύθμιση της Φαλινοθηρίας, η απαγόρευση στην εμπορική φαλινοθηρία δεν δεσμεύει

---

¹⁸³ Βλ. Ruffle A. M., όπ.π. (σημείωση 2)

¹⁸⁴ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ.120

¹⁸⁵ Βλ. Maffei M. C., όπ.π. (σημείωση 176), σελ. 292

¹⁸⁶ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 163

¹⁸⁷ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 269 επ.

¹⁸⁸ Η συνεχιζόμενη ιαπωνική φαλινοθηρία διεξάγεται υπό το άρθρο VIII, το οποίο προβλέπει εξαιρέσεις για λόγους επιστημονικής έρευνας, βλ. Maffei M. C., όπ.π. (σημείωση 176), σελ. 294

τη Νορβηγία ούτε την Ρωσία (διάδοχο της ΕΣΣΔ σύμφωνα με τη Σύμβαση) σε περίπτωση που αποφασίσουν να αναπτύξουν εμπορικές φαλαινοθηρικές δραστηριότητες.¹⁸⁹

Ίσως η πιο σημαντική ένσταση έχει αποδειχθεί αυτή της Νορβηγίας στο moratorium στην εμπορική φαλαινοθηρία, η οποία κατατέθηκε επισήμως στο Νοέμβριο του 1982. Η Νορβηγία θεώρησε τους υποστηρικτές του moratorium υπαίτιους για τη βαθιά διαίρεση της IWC, καθώς θεωρούσε ότι είχαν προωθήσει αυτό το μέτρο χωρίς την υποστήριξη της Επιστημονικής Επιτροπής, αγνοώντας το Άρθρο V της ICRW που απαιτεί οι τροποποιήσεις να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των καταναλωτών, τις επιστημονικές συμβουλές αλλά και το πνεύμα της Σύμβασης σχετικά με την ανάπτυξη και χρήση του πόρου των φαλαινών.¹⁹⁰ Η Νορβηγία έχει υιοθετήσει την άποψη ότι το απόθεμα της ρυγχοφάλαινας του Βόρειο-Ανατολικού Ατλαντικού δεν απειλείται με εξαφάνιση και μπορεί να θηρευτεί με βιώσιμο τρόπο. Τον Μάιο του 1993, η χώρα ανακοίνωσε την πρόθεσή της να ξαναρχίσει επιχειρήσεις εμπορικής φαλαινοθηρίας αλιεύοντας 160 ρυγχοφάλαινες στο Βορειο-Ανατολικό Ατλαντικό. Οι Νορβηγικές εμπορικές φαλαινοθηρικές επιχειρήσεις έχουν συνεχιστεί παρά τον αριθμό των αποφάσεων της πλειοψηφίας της IWC που ζητάνε από τη χώρα να επανεξετάσει την ένστασή της και να παύσει τις επιχειρήσεις αυτές.¹⁹¹

4.4. Εξαιρέσεις για λόγους Επιστημονικής Έρευνας

Μετά την υπερψήφιση του moratorium στην εμπορική φαλαινοθηρία από την IWC το 1982, έχει απασχολήσει αρκετά το φαινόμενο της «επιστημονικής φαλαινοθηρίας». Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται συνήθως στη θέση του όρου της Επιτροπής «Φαλαινοθηρία με Ειδική Άδεια» (Special Permit Whaling) και αναφέρεται στη χρήση θανάσιμων μεθόδων επιστημονικής έρευνας στις φάλαινες. Ανάμεσα στους υποστηρικτές της διατήρησης (conservationists) και της διαφύλαξης (preservationists) υπάρχει η κοινή αντίληψη ότι κράτη που διεξάγουν επιστημονική φαλαινοθηρία καταχρώνται τα επιστημονικά προνόμια που τους παρέχει η ICRW και κάποια

---

¹⁸⁹ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 163

¹⁹⁰ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 270

¹⁹¹ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 163

από αυτά (όπως η Ιαπωνία, η Νορβηγία, και μετά το 2003 η Ισλανδία) καταχρώνται νομικά κενά της σύμβασης.¹⁹²

Ανεξάρτητα από άλλες διατάξεις της, η ICRW επιτρέπει στις κυβερνήσεις των μερών να εκδίδουν ειδικές άδειες που εξουσιοδοτούν πολίτες τους να θανατώνουν φάλαινες για τους σκοπούς επιστημονικής έρευνας.¹⁹³ Κάθε μέρος που εκδίδει τέτοιες άδειες υποχρεούται να ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή¹⁹⁴, αλλά η έκδοση επιστημονικών αδειών από το εκάστοτε κράτος μέρος παραμένει δράση που γίνεται στα πλαίσια της άσκησης κυριαρχικών του δικαιωμάτων, σε περιοχές εντός της δικαιοδοσίας του και στα πλοία του στην ανοιχτή θάλασσα. Η IWC δεν μπορεί να αποσύρει την εξουσιοδότηση για την έγκριση ειδικής άδειας ή να απαγορεύσει την έκδοση τέτοιων αδειών. Ωστόσο, το Πρόγραμμα προβλέπει ότι, όποτε είναι δυνατό, η Επιστημονική Επιτροπή θα εξετάζει και θα σχολιάζει τις προτεινόμενες άδειες, και η IWC έχει υιοθετήσει κατευθυντήριες γραμμές για να διευκολύνει την Επιστημονική Επιτροπή σε αυτό της το έργο.¹⁹⁵

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή έχει υιοθετήσει πάνω από 30 αποφάσεις σχετικά με τη φαλινοθηρία με ειδική άδεια, όπου έχει εκφράσει την άποψή της ότι αυτού του είδους η φαλινοθηρία πρέπει: να επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές συνθήκες,¹⁹⁶ να εκπληρώνει ερευνητικές ανάγκες κρίσιμης σημασίας,¹⁹⁷ να ικανοποιεί τα κριτήρια που τίθενται από την Επιστημονική Επιτροπή, να είναι συμβατή με την πολιτική διατήρησης της Επιτροπής,¹⁹⁸ να διεξάγεται με τη χρήση μη-θανάσιμων ερευνητικών μεθόδων¹⁹⁹ και να διασφαλίζει τη

---

¹⁹² Βλ. Wansbrough T., "On the Issue of Scientific Whaling Does the Majority Rule", *Review of European Community & International Environmental Law*, Vol. 13, Issue 3, 2004, σελ. 333

¹⁹³ Βλ. Άρθρο 8 (1) ICRW, Παράρτημα 2

¹⁹⁴ Βλ. Άρθρο 8 (1) ICRW, Παράρτημα 2

¹⁹⁵ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.175

¹⁹⁶ Βλ. IWC, Resolution 1995-8 (Resolution on Whaling under Special Permit in Sanctuaries) και IWC, Resolution 1995-9 (Resolution on Whaling Under Special Permit), διαθέσιμη στη διεύθυνση:

https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=2070&search=%21collection72&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=16 (τελευταία προσπέλαση 17/8/15)

¹⁹⁷ Βλ. IWC, Resolution 1987-1 (Resolution on Scientific Research Programmes), διαθέσιμη στη διεύθυνση:

https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=2062&search=%21collection72&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=24 (τελευταία προσπέλαση 17/8/15)

¹⁹⁸ Βλ. IWC, Resolution 1987-1 (Resolution on Scientific Research Programmes), όπ.π. (σημείωση 197)

¹⁹⁹ Βλ. IWC, Resolution 2003-2 (Resolution on Whaling Under Special Permit), διαθέσιμη στη διεύθυνση:

https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=2078&search=%21collection72&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=8 (τελευταία προσπέλαση 17/8/15)

διατήρηση φαλαινών στα καταφύγια.²⁰⁰ Οι παραπάνω αποφάσεις περιλαμβάνουν συστάσεις προς τις κυβερνήσεις των κρατών μελών και είναι μη-δεσμευτικές, αλλά αντανακλούν τη γενική άποψη της Επιτροπής επί ενός ζητήματος και μπορούν να είναι χρήσιμες στον καθορισμό των ορίων της επιστημονικής φαλαινοθηρίας υπό του Άρθρου VIII της ICRW.²⁰¹

Τα όρια του Άρθρου VII πρέπει αναγκαστικά να καθοριστούν στο σημείο όπου η φαλαινοθηρία για επιστημονικούς σκοπούς αποκτά χαρακτηριστικά εμπορικής φαλαινοθηρίας. Το κατά πόσο η φαλαινοθηρία διεξάγεται για εμπορικούς σκοπούς καθορίζεται ανά περίπτωση. Ενδείξεις εμπορικής φαλαινοθηρίας μπορεί να είναι το πεδίο των φαλαινοθηρικών δραστηριοτήτων (πχ. υψηλά νούμερα αλιευμάτων), οι μέθοδοι καθορισμού του στόχου (πχ. μόνο μεγάλα ζώα), οι μέθοδοι επεξεργασίας πάνω στα πλοία, η συσκευασία και επισήμανση των προϊόντων φαλαινών, οι τάσεις και τιμές της αγοράς για κρέας φαλαινών, το εμπόριο (εγχώριο και διεθνές) σε κρέας φαλαινών και το εισόδημα για την κυβέρνηση του κράτους μέλους και για τις επιχειρήσεις, καθώς και κυβερνητικά προγράμματα που προωθούν την αυξημένη κατανάλωση κρέατος φάλαινας. Η πώληση κρέατος φαλαινών για εμπορικούς σκοπούς είναι από τα βασικά χαρακτηριστικά της εμπορικής φαλαινοθηρίας και μπορεί να θεωρηθεί ότι υπερβαίνει τα όρια του Άρθρου VIII. Σε αυτές τις περιπτώσεις η έκδοση επιστημονικών αδειών φαίνεται απλά να διευκολύνει την συνέχιση της φαλαινοθηρίας πέρα από τα μηδενικά όρια αλιεύματος που έχει θέσει η IWC, χωρίς τα κράτη μέλη να διαφωνήσουν δημόσια με τις αποφάσεις της Επιτροπής.²⁰²

Πριν από το 1982, είχαν εκδοθεί πάνω από 100 άδειες επιστημονικής φαλαινοθηρίας από διάφορα κράτη, όπως ο Καναδάς, οι ΗΠΑ, η ΕΣΣΔ, η Νότιος Αφρική και η Ιαπωνία. Ωστόσο, μετά την υιοθέτηση του moratorium το εύρος των αδειών και ο αριθμός των φαλαινών που θανατώνονται έχουν αυξηθεί σημαντικά. Η Νότιος Κορέα εκμεταλλεύτηκε την επιλογή έκδοσης ειδικών αδειών για τη σεζόν 1986-1987, αλλά σταμάτησε το πρόγραμμά της μετά από ένα χρόνο.²⁰³ Πριν αποσυρθεί από την IWC, η Ισλανδία είχε ξεκινήσει το 1986 τετραετές πρόγραμμα,

---

²⁰⁰ Βλ. IWC, Resolution 1995-8 (Resolution on Whaling under Special Permit in Sanctuaries), όπ.π. (σημείωση 196)

²⁰¹ Βλ. Voigt C., όπ.π. (σημείωση 49), σελ. 564

²⁰² Βλ. Voigt C., όπ.π. (σημείωση 49), σελ. 564-565

²⁰³ Βλ. Steuer K., "SCIENCE, PROFIT AND POLITICS: Scientific Whaling in the 21st Century. A report by the WWF", WWF, Gland, Switzerland, June 2005, σελ. 8

στα πλαίσια του οποίου θανατώθηκαν 292 πτεροφάλαινες, και 70 βορειοφάλαινες.²⁰⁴ Αφότου έγινε πάλι μέλος το 2003, η Ισλανδία δήλωσε την πρόθεσή της να συνεχίσει την έκδοση επιστημονικών αδειών με την εξουσιοδότηση της θανάτωσης 38 ρυγχοφαλαινών, με σκοπό την αξιολόγηση της επίδρασης των ρυγχοφαλαινών στα αλιευτικά αποθέματα γύρω από την Ισλανδία. Το 2004, η Ισλανδία εξέδωσε άδειες για τη θανάτωση 25 ρυγχοφαλαινών.²⁰⁵ Μεταξύ του 1988 και του 1994, η Νορβηγία εξέδωσε επιστημονικές άδειες για τη θανάτωση 300 περίπου ρυγχοφαλαινών στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό, στα πλαίσια έρευνας για τη διατροφή τους, τον προσδιορισμό της ηλικίας τους, και το ρόλο τους στο οικοσύστημα.²⁰⁶

Στην Ανταρκτική, η Ιαπωνία έχει διεξάγει επιστημονικό ερευνητικό πρόγραμμα σχετικά με τα αποθέματα ρυγχοφαλαινών του νοτίου ημισφαιρίου, το λεγόμενο JARPA (Japanese Whale Research Program under Special Permit in the Antarctic). Πρόκειται για ένα πρόγραμμα διάρκειας 18 ετών, που ξεκίνησε το 1987 και στα πλαίσια του οποίου θανατώνονταν 300 με 400 κατά προσέγγιση φάλαινες το χρόνο.²⁰⁷ Η Ιαπωνία μάλιστα συνέχισε να εκδίδει ειδικές άδειες για τη θανάτωση ρυγχοφαλαινών στην Ανταρκτική ακόμα και μετά την εγκαθίδρυση του Καταφυγίου του Νοτίου Ωκεανού (Southern Ocean Sanctuary).²⁰⁸ Από τη θέση σε ισχύ του moratorium, πάνω από 30.000 φάλαινες έχουν θανατωθεί στα πλαίσια γνωστών φαλινοθηρικών επιχειρήσεων, πάνω από 16.000 εξ αυτών στο όνομα της επιστήμης.²⁰⁹

---

²⁰⁴ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.175

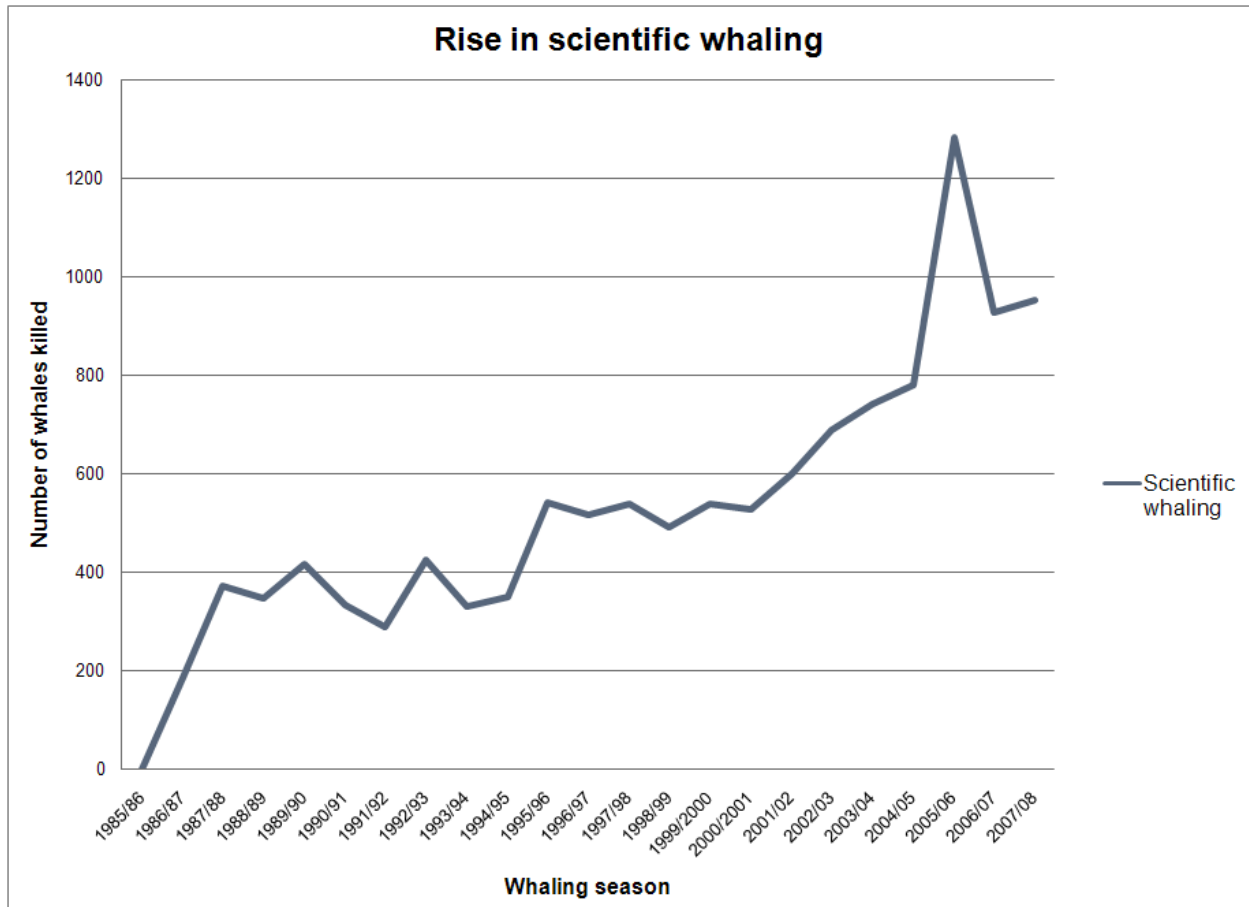
²⁰⁵ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.175-176

²⁰⁶ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.176

²⁰⁷ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.176

²⁰⁸ Βλ. Steuer K., όπ.π. (σημείωση 203), σελ. 9

²⁰⁹ Βλ. Ιστοσελίδα της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://iwc.int/table_permit (τελευταία προσπέλαση 17/8/15)

Πίνακας 2²¹⁰

Τα κράτη που εκδίδουν ειδικές άδειες για επιστημονική έρευνα τονίζουν τα οφέλη αυτής της έρευνας στη γενικότερη διαχείριση των φαλαινών. Η Ιαπωνία, συγκεκριμένα, πιστεύει ότι αυτή η έρευνα βοηθά στον προσδιορισμό των αποθεμάτων εκείνων που μπορούν πλέον να αποτελέσουν αντικείμενο βιώσιμης χρήσης, αλλά και ότι διευκολύνει την αποτελεσματική διαχείριση των αποθεμάτων. Διαφωνούντα κράτη και ΜΚΟ θεωρούν ότι οι στόχοι αυτών των επιστημονικών προγραμμάτων μπορούν να επιτευχθούν και με μη-θανάσιμες μεθόδους. Πιστεύουν ότι η δυνατότητα έκδοσης ειδικών αδειών υπονομεύει το moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία και δίνει μια βολική αφορμή για τη διατήρηση σε ενεργεία φαλινοθηρικών στόλων.²¹¹

²¹⁰ Πίνακας 2, Αύξηση στην Επιστημονική Φαλινοθηρία, βλ. Ιστοσελίδα WWF, διαθέσιμη στη διεύθυνση: [http://wwf.panda.org/what we do/conservation/conserving species/cetaceans/threats/whaling/whales killed/](http://wwf.panda.org/what_we_do/conservation/conserving_species/cetaceans/threats/whaling/whales_killed/) (τελευταία προσπέλαση 17/8/15)

²¹¹ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ.177

Η κριτική στην εξαίρεση επιστημονικής έρευνας βασίζεται εν μέρει στην πεποίθηση ότι ο αριθμός των φαλαινών που απαιτείται να θυσιαστούν στο όνομα της έρευνας πιθανότατα είναι μικρότερος από τον αριθμό που όντως θανατώνεται αυτή τη στιγμή ετησίως από τα κράτη που εκδίδουν ειδικές άδειες. Η κριτική αυτή έχει δύο πτυχές: πρώτον, η πεποίθηση ότι ο συνολικός αριθμός των φαλαινών που θανατώνονται στα πλαίσια επιστημονικής έρευνας ξεπερνά κατά πολύ τον αριθμό αναγκαίο για τη συγκέντρωση επαρκών δειγμάτων ιστού για τις επιστημονικές δοκιμές. Δεύτερον, η άποψη ότι καμία φάλαινα δε θα πρέπει να θυσιάζεται για την επιστημονική έρευνα, η οποία μπορεί να διεξαχθεί και με μη-θανάσιμες μεθόδους.²¹²

Όπως αναφέρθηκε, η Διεθνής Επιτροπή Φαλαινοθηρίας σε διάφορες αποφάσεις της έχει δηλώσει ότι θεωρεί τις μεθόδους θανάσιμης έρευνας αντίθετες με το πνεύμα του moratorium. Την εποχή σύνταξης του Άρθρου VIII, η μελέτη των φαλαινών ήταν ακόμη σε νηπιακό στάδιο, παρά τους αιώνες εμπειρίας στην φαλαινοθηρία παγκοσμίως. Οι περισσότερες από τις τότε γνωστές πληροφορίες για τα διάφορα είδη φαλαινών προέρχονταν όντως από δεδομένα σχετικά με τη φαλαινοθηρία, όπως πληροφορίες για το ρυθμό εγκυμοσύνης, την ηλικία σεξουαλικής ωριμότητας και άλλα βιολογικά στοιχεία. Υπό αυτή την έννοια η εμπορική φαλαινοθηρία έχει συνεισφέρει στην τρέχουσα επιστημονική γνώση για τις φάλαινες. Πιθανόν, όπως υποστηρίζεται από κάποιους, να εξακολουθούν να υπάρχουν πληροφορίες για τις οποίες απαιτείται θανατηφόρος δειγματοληψία, όπως οι μελέτες των ρυπαντών στα εσωτερικά όργανα των θαλάσσιων θηλαστικών. Ωστόσο, για τα κράτη και τις ΜΚΟ που τίθενται υπέρ της διαφύλαξης (preservation), είναι αμφίβολο το κατά πόσο αυτές οι πληροφορίες είναι αρκετά κρίσιμες για τη διαχείριση των πληθυσμών φαλαινών ώστε να δικαιολογούν τη θανάτωση ζώων. Η μελέτη φαλαινών έχει αλλάξει σημαντικά από το 1946 και τα τρέχοντα ερευνητικά προγράμματα θα πρέπει να σχεδιάζονται με βάση νέες τεχνικές και ερευνητικές ανάγκες. Τις τελευταίες δεκαετίες μη-θανάσιμες τεχνικές όπως πχ. η γενετική έρευνα και η ανάλυση ορμονών έχουν χρησιμοποιηθεί επιτυχώς για την συγκέντρωση επιστημονικών δεδομένων, συχνά μάλιστα παρέχουν μεγαλύτερα μεγέθη δείγματος και πιο αξιόπιστα στοιχεία και έχουν

---

²¹² Βλ. Harris A. W., όπ.π. (σημείωση 152), σελ. 383

το πλεονέκτημα της επαναλαμβανόμενης δειγματοληψίας ανά τα χρόνια – κάτι που προφανώς είναι αδύνατο στην περίπτωση που μια φάλαινα θανατώνεται.²¹³

Το 2003, δύο μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής της IWC δημοσίευσαν μελέτη²¹⁴ που αμφισβητούσε την γενικότερη ποιότητα της έρευνας των προγραμμάτων επιστημονικής φαλινοθηρίας, όπως αντανακλάται στο μικρό αριθμό επιστημονικών δημοσιεύσεων που παράγονται ως αποτέλεσμα αυτής της έρευνας. Παράλληλα, οι συγγραφείς εξέθεταν τις παρακάτω ανησυχίες: πρώτον, ότι η εμπορική πώληση προϊόντων από την επιστημονική φαλινοθηρία δημιουργεί προϋποθέσεις για σύγκρουση συμφερόντων, με οικονομικά κίνητρα να επηρεάζουν τις επιστημονικές συμβουλές που παρέχονται από την Επιστημονική Επιτροπή της IWC (όπου συμμετέχουν συχνά οι ίδιοι επιστήμονες που διεξάγουν τα ερευνητικά φαλινοθηρικά προγράμματα). Δεύτερον, υπάρχει η ανησυχία ότι η συνεχιζόμενη εμπορική πώληση προϊόντων από τα προγράμματα αυτά λειτουργεί ως προκάλυμμα για την παράνομη ή μη-ρυθμιζόμενη εκμετάλλευση άλλων ειδών. Τρίτον, ότι η εκπλήρωση των κύριων επιστημονικών στόχων των προγραμμάτων δεν είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική διαχείριση των φαλαινών σύμφωνα με τους σκοπούς της ICRW. Γενικά, δεν υπάρχουν περιορισμοί στον αριθμό των φαλαινών που θανατώνονται υπό το Άρθρο VIII και, επειδή δεν απαιτείται η έγκριση της IWC, ουσιαστικά επιτρέπεται σε κράτη να διεξάγουν επιχειρήσεις εμπορικής κλίμακας, χωρίς τις δικλίδες ασφαλείας που παρέχουν οι κανονισμοί της IWC.²¹⁵

---

²¹³ Βλ. Steuer K., όπ.π. (σημείωση 203), σελ. 19

²¹⁴ Βλ. Baker C. S. & Clapham P. J., “Appendix 1: Ethics of scientific whaling: issues and alternatives”, σε Steuer K., όπ.π. (σημείωση 203), σελ. 27-38

²¹⁵ Βλ. Steuer K., όπ.π. (σημείωση 203), σελ. 10-11

4.5. Εξαιρέσεις για τη Φαλαινοθηρία για την Επιβίωση Αυτοχθόνων (Aboriginal Subsistence Whaling/ASW)

Για εκατοντάδες χρόνια πριν από την ανάπτυξη της εμπορικής φαλαινοθηρίας, παράκτιες φαλαινοθηρικές επιχειρήσεις διεξάγονταν από κοινότητες αυτοχθόνων για την ικανοποίηση των βιοτικών τους αναγκών. Παρότι η φαλαινοθηρία για την επιβίωση αυτοχθόνων (Aboriginal Subsistence Whaling/ ASW) έχει εκλείψει σε πολλές περιοχές, συχνά λόγω της έλλειψης αποθεμάτων φαλαινών που επέφερε η ευρωπαϊκή (υπερ)εκμετάλλευση, η πρακτική συνεχίζεται μέχρι σήμερα από κάποιες μεμονωμένες κοινότητες.²¹⁶ Στην εκτενή του ανάλυση για τις αρχές και τη φύση της φαλαινοθηρίας από αυτόχθονες, ο Reeves εντόπισε 12 φαλαινοθηρικές επιχειρήσεις τέτοιου είδους,²¹⁷ εκ των οποίων η IWC διαχειρίζεται τις πέντε που αντιστοιχούν σε περιοχές με αυτόχθονες πληθυσμούς των κρατών μελών της.²¹⁸ Πρόκειται για το κυνήγι κυρίως πτεροφαλαινών και ρυγχοφαλαινών στη Γροιλανδία, γκρίζων φαλαινών και φαλαινών bowhead στη Ρωσία, μεγάπτερων φαλαινών στον Άγιο Βικέντιο και Γρεναδίνες (Καραϊβική), φαλαινών bowhead στην πολιτεία της Αλάσκα και γκρίζων φαλαινών στην Πολιτεία της Washington των ΗΠΑ.²¹⁹

Ως φαλαινοθηρία για την επιβίωση αυτοχθόνων ορίστηκε το 1981, από ad hoc ομάδα εργασίας στα πλαίσια της Τεχνικής Επιτροπής της IWC, η φαλαινοθηρία για τους σκοπούς τοπικής κατανάλωσης από αυτόχθονες, η οποία διεξάγεται από ή εκ μέρους αυτοχθόνων ή ιθαγενών πληθυσμών που μοιράζονται ισχυρούς κοινοτικούς, οικογενειακούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς δεσμούς που σχετίζονται με μια *συνεχιζόμενη παραδοσιακή εξάρτηση* από τη φαλαινοθηρία και τη χρήση φαλαινών. Η τοπική κατανάλωση από αυτόχθονες θεωρήθηκε ότι περιλαμβάνει τη χρήση προϊόντων φαλαινών για την κάλυψη απαιτήσεων διατροφής, επιβίωσης και πολιτισμού, καθώς και το εμπόριο σε υποπροϊόντα των αλιευμάτων.²²⁰ Οι

---

²¹⁶ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 69

²¹⁷ Βλ. Reeves R. R., "The origins and character of 'aboriginal subsistence' whaling: a global review", Mammal Review, Vol. 32, No.2, 2002, σελ. 77 επ.

²¹⁸ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 69

²¹⁹ Όρια Αλιεύματος για τη Φαλαινοθηρία για την Επιβίωση Αυτοχθόνων, βλ. Ιστοσελίδα της Διεθνούς Επιτροπής Φαλαινοθηρίας, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://iwc.int/index.php?cID=html_76#aborig (τελευταία προσπέλαση 16/8/15)

²²⁰ Βλ. Reeves R. R., όπ.π. (σημείωση 217), σελ. 76

ορισμοί αυτοί δίνουν έμφαση, πέραν των διατροφικών, στις πολιτιστικές ανάγκες των κοινοτήτων αυτοχθόνων που θηρεύουν φάλαινες.²²¹

Μετά τη θέση σε ισχύ του moratorium, όλες οι ποσοτώσεις αλιεύματος για εμπορικούς σκοπούς έχουν παραμείνει μηδενικές. Ωστόσο, συνεχίζουν να ορίζονται ποσοτώσεις πάνω του μηδενός για τη φαλινοθηρία από κάποιους αυτόχθονες πληθυσμούς, όπως οι Inuit, αντανακλώντας την αναγνώριση των ιδιαίτερων αναγκών τους.²²² Η βασική διαφορά ανάμεσα στη φαλινοθηρία για εμπορικούς σκοπούς και για σκοπούς διαβίωσης είναι ότι η πρώτη διεξάγεται με στόχο το κέρδος και περιλαμβάνει εμπορικές συναλλαγές, ενώ η δεύτερη έχει (ή είχε σε κάποιο σημείο στο παρελθόν) στόχο την επιβίωση και περιλαμβάνει πολύ έντονες πολιτιστικές προεκτάσεις.²²³ Η ASW ρυθμίζεται από το Πρόγραμμα της ICRW του 1946, ως εξαίρεση στο moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία του 1982.²²⁴ Κάθε κυβέρνηση έχει την ευθύνη να παρέχει στην Επιτροπή αποδείξεις για τις ανάγκες των αυτοχθόνων πληθυσμών της, που παρουσιάζονται με τη μορφή μιας “Needs Statement” (Δήλωση Αναγκών) που παραθέτει με λεπτομέρεια τις διάφορες πτυχές (διαβίωσης, διατροφής, πολιτισμού) του κυνηγιού, των προϊόντων και της διανομής τους.²²⁵ Η Επιστημονική Επιτροπή της IWC παρέχει επιστημονικές συμβουλές για τα όρια αλιευμάτων στην σχετική Υποεπιτροπή (ASW Sub-Committee), ενώ παράλληλα προσπαθεί να διαμορφώσει μια ολοκληρωμένη Διαδικασία Διαχείρισης της ASW (Aboriginal Subsistence Whaling Management Procedure).²²⁶

Αρχικά, στη διάταξη της Σύμβασης του 1931 που εξαιρούσε τους αυτόχθονες πληθυσμούς των κρατών μελών από την εφαρμογή της, υπήρχαν προϋποθέσεις όπως η χρήση αποκλειστικά παραδοσιακών μεθόδων φαλινοθηρίας (όπλα, πλοία κλπ.).²²⁷ Έκτοτε όμως έχει αλλάξει το είδος της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται από αυτόχθονες και καλύπτεται από τις

---

²²¹ Βλ. Decker A., “Save the Whales--Save the Whalers--Wait, Just Save the International Whaling Commission: A Fresh Look at the Controversy Surrounding Cultural Claims to Whale”, Southern California Interdisciplinary Law Journal, Vol.16, 2006, σελ. 273

²²² Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 169

²²³ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 69-70

²²⁴ Βλ. Maffei M. C., όπ.π. (σημείωση 176), σελ. 288

²²⁵ Φαλινοθηρία για την Επιβίωση Αυτοχθόνων, βλ. Ιστοσελίδα της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://iwc.int/index.php?cid=html_65 (τελευταία προσπέλαση 16/8/15)

²²⁶ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 170

²²⁷ Βλ. Tillman M. F., “The International Management of Aboriginal Whaling”, Reviews in Fisheries Science, Vol. 16:4, 2008, σελ. 438

εξαιρέσεις ASW. Ενώ παλαιότερα οι αυτόχθονες φαλαινοθήρες χαρακτηρίζονταν από τη χρήση παραδοσιακών μεθόδων κυνηγιού, αυτές οι τεχνικές έχουν παραμεριστεί μετά από αίτημα των μελών της IWC για περισσότερο αποτελεσματικές και λιγότερο απάνθρωπες μορφές φαλαινοθηρίας. Η αλλαγή της επιτρεπτής τεχνολογίας έχει εξαλείψει μία από τις προφανέστερες μεθόδους διάκρισης μεταξύ ASW και άλλων μορφών φαλαινοθηρίας, αλλά επιδεικνύει την ειλικρινή δέσμευση της Επιτροπής στη μη βάνουση μεταχείριση των φαλαινών.²²⁸ Πάντως είναι σημαντικό να αναγνωρίζεται ότι οι τεχνολογικές αλλαγές που αυξάνουν την θανατηφόρο ισχύ μπορούν να οδηγήσουν σε εξάντληση των πόρων. Επομένως, αυτές οι αλλαγές πρέπει να συνοδεύονται από μέτρα για την αποτροπή υπερβολών και από αξιόπιστο θεσμικό πλαίσιο για την παρακολούθηση, την επιστημονική εκτίμηση, τη ρύθμιση και την εφαρμογή τους.²²⁹

Η ιστορία της διαχείρισης της φαλαινοθηρίας από αυτόχθονες έχει δείξει ότι η διεθνής κοινότητα είναι πρόθυμη να θέσει σε κίνδυνο το σκοπό της διατήρησης των αποθεμάτων για αυτού του είδους τις φαλαινοθηρικές επιχειρήσεις, κάτι που δε συμβαίνει για τις επιχειρήσεις εμπορικού χαρακτήρα. Ενώ οι εμπορικοί φαλαινοθήρες δεν επιτρέπεται να θηρεύουν φάλαινες από αποθέματα που κινδυνεύουν να εξαντληθούν, οι αυτόχθονες απολαμβάνουν αυτό το προνόμιο στα πλαίσια της IWC από το 1931. Η Επιστημονική Επιτροπή της IWC έχει ρητώς αναγνωρίσει ότι, πέρα από τις πληροφορίες για την κατάσταση των αποθεμάτων (που για κάποια από τα είδη είναι ιδιαίτερα αποθαρρυντικές), η IWC ίσως να πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και άλλα θέματα, όπως οι πολιτιστικές και διατροφικές ανάγκες, κατά το σχεδιασμό των διαχειριστικών της δράσεων. Από την άλλη, η ASW πρέπει να τηρεί κάποιες επιπρόσθετες διατάξεις για τη διατήρηση των αποθεμάτων, που δεν εφαρμόζονται στις εμπορικές επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, τα όρια αλιεύματος για την ASW συχνά αφορούν τον αριθμό των φαλαινών που πλήττονται (αλλά μπορεί να ξεφεύγουν) μαζί με αυτές που τελικά εκφορτώνονται.²³⁰

---

²²⁸ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 274

²²⁹ Βλ. Reeves R. R., όπ.π. (σημείωση 217), σελ. 98

²³⁰ Βλ. Tillman M. F., όπ.π. (σημείωση 227), σελ. 441

Η φαλινοθηρία για την επιβίωση αυτοχθόνων είναι από τα πιο αμφιλεγόμενα θέματα στην ατζέντα της IWC. Τη δεκαετία του 1970 η Επιστημονική Επιτροπή άρχισε να στρέφει την προσοχή της σε προβλήματα με τα αποθέματα φαλαινών bowhead στην περιοχή της Αλάσκα, που αποδείχθηκε ότι είχαν μειωθεί στο 7-11% του αρχικού τους πληθυσμού,²³¹ και συμπέρανε ότι η θήρευσή τους έπρεπε να σταματήσει. Η αντιπροσωπεία των ΗΠΑ στην IWC υποστήριξε αντιθέτως ότι το κυνήγι bowhead έπρεπε να αυξηθεί, καθώς οι εξαρτημένοι από τη φαλινοθηρία πολιτισμοί απειλούνταν οι ίδιοι με εξαφάνιση. Το ηθικό δίλλημα που προέκυπτε ήταν το κατά πόσο άξιζε για την Επιτροπή να διακινδυνεύσει τη βιολογική εξαφάνιση ενός είδους μπροστά στο ενδεχόμενο εξαφάνισης ενός πολιτισμού. Για τους αυτόχθονες πληθυσμούς της εν λόγω περιοχής, η φαλινοθηρία αποτελούσε εγγενές στοιχείο της πνευματικής τους ζωής για πάνω από 2.000 χρόνια, ενώ η φάλαινα bowhead άρχισε να εξαφανίζεται μόνο μετά την άνθηση της εμπορικής φαλινοθηρίας στα τέλη του 19^{ου} αιώνα.²³² Τελικά το κυνήγι των bowhead διακόπηκε μόνο για τη σεζόν 1977/1978 και από το 1978 συνεχίζεται κανονικά, με μικρές πάντα ποσοτώσεις και αυστηρές προϋποθέσεις.

Πιο πρόσφατα, το 1997 η IWC ενέκρινε ποσόστωση μέχρι πέντε φαλαινών το χρόνο για τη φυλή Makah της πολιτείας της Washington, παρότι η περίπτωση αυτή δεν πληρούσε την προϋπόθεση της «συνεχιζόμενης εξάρτησης» του πληθυσμού των αυτοχθόνων από τις φάλαινες και τη φαλινοθηρία.²³³ Οι ΗΠΑ είχαν υποστηρίξει το αμφιλεγόμενο αίτημα της φυλής αυτής για ποσόστωση ASW, υποστηρίζοντας ότι η φαλινοθηρία ήταν κάποτε σημαντική πτυχή της κουλτούρας τους, αν και η τελευταία τους φαλινοθηρική επιχείρηση διεξήχθη τη δεκαετία του 1920.²³⁴ Η οπισθοδρομική στάση των ΗΠΑ, που κατά τα άλλα αποτελούν κυρίαρχη δύναμη υπέρ του moratorium και της διατήρησης των φαλαινών, στο θέμα της ASW οφείλεται σύμφωνα με κάποιους συγγραφείς στο γεγονός ότι οι αυτόχθονες αυτοί πληθυσμοί έχουν δικαίωμα ψήφου – σε αντίθεση με τις φάλαινες.²³⁵

---

²³¹ Βλ. Tillman M. F., όπ.π. (σημείωση 227), σελ. 439

²³² Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 119

²³³ Βλ. Reeves R. R., όπ.π. (σημείωση 217), σελ. 93-94

²³⁴ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 170

²³⁵ Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 58

Η αύξηση των πληθυσμών αυτοχθόνων σε συγκεκριμένες περιοχές, κυρίως των ΗΠΑ και της Σιβηρίας, δημιουργεί αιτήματα για αυξανόμενες ποσοστώσεις ASW από τους πληθυσμούς αυτούς και ανησυχίες ότι μπορεί να αλιεύσουν ποσότητες εμπορικής κλίμακας, υπονομεύοντας το moratorium. Η κατάσταση έχει φέρει σε δύσκολη θέση αντι-φαλαινοθηρικά κράτη με αυτόχθονες πληθυσμούς και ΜΚΟ που παραδοσιακά υποστηρίζουν τα δικαιώματα των αυτοχθόνων. Ηγετικές ΜΚΟ όπως η Sierra Club και η Friends of the Earth έχουν παραμείνει σιωπηρές στο ζήτημα προστασίας πχ. των φαλαινών bowhead που βρίσκονται στα πρόθυρα εξαφάνισης από την ASW.²³⁶ Ο κίνδυνος βέβαια είναι ότι η σιωπή των ΜΚΟ τις αφήνει ευάλωτες σε κατηγορίες για υποκρισία από δυνάμεις υπέρ της φαλαινοθηρίας. Κάποιες ΜΚΟ έχουν υποστηρίξει το δικαίωμα ομάδων αυτοχθόνων με μακρά ιστορία φαλαινοθηρίας να συνεχίσουν την πρακτική τους, με τον όρο να μη θηρεύουν είδη φαλαινών υπό εξαφάνιση και να υπάρχουν σε ισχύ μηχανισμοί διαχείρισης.²³⁷

Ένα άλλο ζήτημα που προέκυψε σχετικά με την ASW είναι το αίτημα της Νορβηγίας και Ιαπωνίας για αναγνώριση ποσοστώσεων για την Παράκτια Φαλαινοθηρία Μικρού Τύπου (Small-Type Coastal Whaling/STCW). Από την επιβολή του moratorium και μετά, οι χώρες αυτές αναζητούν τρόπους να συνεχίσουν επιχειρήσεις STCW, υποστηρίζοντας ότι μοιράζονται πολλά από τα χαρακτηριστικά της φαλαινοθηρίας από αυτόχθονες, με την εξαίρεση κάποιων εμπορικών πτυχών της STCW.²³⁸ Το 1988 όμως η IWC αποφάσισε να απορρίψει το αίτημα για ποσοστώσεις STCW, κυρίως λόγω του εμπορικού χαρακτήρα των δραστηριοτήτων αυτών.²³⁹ Το ζήτημα εκκρεμεί μέχρι σήμερα, και εγείρει κατηγορίες πολιτιστικού ιμπεριαλισμού από τα κράτη που αισθάνονται ότι θίγονται από τα διπλά μέτρα και σταθμά της Επιτροπής.

Παρά την κριτική στη διαχειριστική προσέγγιση της IWC όσον αφορά την ASW, η επιτυχία ή αποτυχία της θα πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με την επίτευξη ή όχι των στόχων διατήρησης αποθεμάτων. Στη συνάντηση του 2007 η Επιστημονική Επιτροπή αποφάνθηκε ότι τα περισσότερα αποθέματα που αποτελούν αντικείμενο ASW δεν έχουν έρθει σε δυσμενέστερη

---

²³⁶ Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 58

²³⁷ Βλ. Reeves R. R., όπ.π. (σημείωση 217), σελ. 73

²³⁸ Βλ. Harris A. W., όπ.π. (σημείωση 152), σελ. 386-387

²³⁹ Βλ. Tillman M. F., όπ.π. (σημείωση 227), σελ. 440-441

θέση εξαιτίας των επιχειρήσεων αυτών και ότι τα ισχύοντα όρια αλιεύματος ήταν βιώσιμα, με την εξαίρεση των προβληματικών εκτιμήσεων για τις φάλαινες bowhead και τις μεγαλύτερες φάλαινες στη Δυτική Γροιλανδία. Σε γενικές γραμμές επομένως, οι αυτόχθονες φαλινοθήρες φαίνεται να έχουν συμπεριφερθεί υπεύθυνα και για ορισμένους συγγραφείς η προσέγγιση της IWC στην αντιμετώπιση της ASW μπορεί να κριθεί επιτυχής από την άποψη της διατήρησης αποθεμάτων.²⁴⁰

---

²⁴⁰ Βλ. Tillman M. F., όπ.π. (σημείωση 227), σελ. 442

5. Μετά το Moratorium: Αντιδράσεις.

Το 1989, μόλις 3 χρόνια μετά την επίσημη θέση σε ισχύ του moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία, δε λάμβανε πλέον χώρα καμία φαλινοθηρική επιχείρηση με ανοιχτά εμπορικό χαρακτήρα. Πρόκειται για ένα σημαντικό επίτευγμα, ενδεικτικό μιας θεμελιώδους μεταβολής στη στάση της διεθνούς κοινότητας προς τις φάλαινες. Πολλοί συγγραφείς μίλησαν για την «κανονιστική μετάβαση» της IWC από οργανισμός υπέρ της εμπορικής φαλινοθηρίας στο διαμετρικά αντίθετο άκρο.²⁴¹ Αντι-φαλινοθηρικά συναισθήματα επικράτησαν και όσοι συνέχισαν τη φαλινοθηρία βρέθηκαν στη θέση να πρέπει να αποδείξουν ότι οι δραστηριότητές τους δεν θα ήταν επιβλαβείς για τα αποθέματα.²⁴²

Σήμερα η IWC περιλαμβάνει τα κύρια φαλινοθηρικά και αντι-φαλινοθηρικά κράτη, με τη διάσταση ανάμεσά τους να είναι τόσο έντονη που ο οργανισμός φαίνεται να έχει φτάσει σε αδιέξοδο. Οι δύο ομάδες κρατών έχουν αντίθετες απόψεις για το τι επιτρέπει το καθεστώς και τα αμοιβαία βέτο εξασφαλίζουν την διατήρηση του (δυσλειτουργικού) status quo. Οι κανόνες που έχει θεσπίσει η Επιτροπή, σημαντικότερος ίσως των οποίων είναι το moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία, παραμένουν σε ισχύ αλλά τα κράτη δεν μπορούν να συμφωνήσουν είτε στην επιβολή είτε στην αλλαγή τους. Ως αποτέλεσμα, κάθε φορά που το θέμα ανακύπτει στις συναντήσεις της IWC, το status quo κερδίζει, με το moratorium να μην εγκαταλείπεται αλλά ούτε και να εφαρμόζεται αποτελεσματικά.²⁴³ Το κεφάλαιο αυτό θα εξετάσει τα επιχειρήματα και τις πολιτικές των δυνάμεων που τίθενται υπέρ και κατά του moratorium, που ταυτίζονται ουσιαστικά με τις δυνάμεις κατά και υπέρ της φαλινοθηρίας αντίστοιχα.

---

²⁴¹ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 68

²⁴² Βλ. Bailey J. L., "Arrested Development: The Fight to End Commercial Whaling as a Case of Failed Norm Change", *European Journal of International Relations*, Vol. 14, Issue 2, 2008, σελ. 299

²⁴³ Βλ. Hurd I., όπ.π. (σημείωση 179), σελ. 1, 4

5.1. Υποστηρικτές του Moratorium.

Ηγετικό ρόλο μεταξύ των δυνάμεων που τάχθηκαν υπέρ του moratorium και κατά της φαλαινοθηρίας διαδραμάτισαν οι ΗΠΑ, που είχαν μακρά ιστορία στη φαλαινοθηρία αλλά και στη συμμετοχή σε διεθνή καθεστώτα διαχείρισής της. Οι ΗΠΑ είχαν πάρει άλλωστε και την πρωτοβουλία για την εγκαθίδρυση της IWC μεταπολεμικά. Η υποστήριξη των ΗΠΑ προς το moratorium είχε μεγαλύτερο βάρος επειδή συνοδεύτηκε από την απόφασή τους να δώσουν τέλος στην εγχώρια εμπορική φαλαινοθηρία. Η κίνηση αυτή δεν ήταν χωρίς κόστος, αφού κατέστρεψε ότι είχε απομείνει από την αμερικανική φαλαινοθηρική βιομηχανία που λειτουργούσε στην Καλιφόρνια. Αρκετά άλλα κράτη είχαν ήδη δώσει τέλος στις μεγάλης κλίμακας φαλαινοθηρικές τους επιχειρήσεις, αλλά η κυβέρνηση των ΗΠΑ ήταν η πρώτη που το έπραξε για λόγους αρχής και η κίνησή της είχε επομένως συμβολική σημασία. Πέρα από την κυβέρνηση, σημαντικός ήταν και ο ρόλος του περιβαλλοντικού κινήματος στις ΗΠΑ, που άσκησε πίεση για την υιοθέτηση σημαντικών εγχώριων νόμων.²⁴⁴

Στο αντι-φαλαινοθηρικό μπλοκ ακολούθησαν τις ΗΠΑ η Μεγάλη Βρετανία, η Αυστραλία, η Νέα Ζηλανδία και πολλά ευρωπαϊκά κράτη (και τελικά η Ευρωπαϊκή Ένωση), με αποτέλεσμα να βρεθούν να υποστηρίζουν τη νέα αντι-φαλαινοθηρική τάξη πραγμάτων πολλά κράτη που παλαιότερα είχαν αναπτύξει επιθετικές φαλαινοθηρικές δραστηριότητες, όπως η Μεγάλη Βρετανία, η οποία είχε υπάρξει ένα από τα κύρια φαλαινοθηρικά κράτη και έδρα τεράστιων επιχειρήσεων που χρησιμοποιούσαν προϊόντα φαλαινών (όπως η Unilever). Αυτά τα κράτη έδωσαν τέλος στις όποιες εναπομένουσες φαλαινοθηρικές τους επιχειρήσεις και σταμάτησαν την εισαγωγή και εξαγωγή των σχετικών προϊόντων.²⁴⁵

---

²⁴⁴ Βλ. Bailey J. L., όπ.π. (σημείωση 242), σελ. 304

²⁴⁵ Βλ. Bailey J. L., όπ.π. (σημείωση 242), σελ. 305

5.1.1. Επιχειρήματα των Υποστηρικτών του Moratorium.

Τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούν οι υποστηρικτές του moratorium μπορούν να διακριθούν σε γενικές γραμμές σε επιστημονικά και ηθικά. Τα επιστημονικά επιχειρήματα αφορούν κυρίως την ανάγκη διατήρησης του moratorium για λόγους ανάκαμψης των αποθεμάτων. Η άποψη αυτή εντοπίζει ένα πρακτικό πρόβλημα που σχετίζεται με τους αντικρουόμενους στόχους του Προοιμίου της ICRW, δηλαδή την διατήρηση των αποθεμάτων φαλαινών από τη μία και την ομαλή ανάπτυξη της βιομηχανίας από την άλλη. Ακόμα και αν η ανάπτυξη της βιομηχανίας πρέπει να θυσιαστεί για ένα διάστημα ώστε να ανακάμψουν τα αποθέματα, η βιομηχανία μπορεί να ανθίσει πάλι – όταν και εφόσον έρθει αυτή η ανάκαμψη. Εάν αντίθετα επικρατήσει για ένα διάστημα η ανεξέλεγκτη εμπορική εκμετάλλευση των φαλαινών, μπορεί να οδηγήσει σε πλήρη εξαφάνιση ορισμένων ειδών, καθιστώντας αδύνατη την όποια ανάκαμψη ή περαιτέρω εκμετάλλευση των πληθυσμών τους.²⁴⁶ Με αυτή την επιχειρηματολογία προσπάθησαν κάποια αντι-φαλαινοθηρικά κράτη να συμφιλιώσουν την «προσωρινή» παύση στην εμπορική φαλαινοθηρία με τους σκοπούς της ICRW, που δημιουργήθηκε καταρχήν ως σύμβαση για τη ρύθμιση της φαλαινοθηρικής βιομηχανίας. Καθώς εδώ και μερικά χρόνια κάποια είδη φαλαινών (όπως οι ρυγχοφάλαινες) άρχισαν να παρουσιάζουν αυξήσεις στον πληθυσμό τους, η επιχειρηματολογία στράφηκε στη συνέχεια από την επιστήμη στην ηθική.

Τα ηθικά επιχειρήματα έχουν να κάνουν με την ιδιαιτερότητα των φαλαινών, την εγγενή τους αξία και το αναδυόμενο ίσως δικαίωμά τους στη ζωή, αλλά και το απάνθρωπο της θανάτωσής τους. Τρία χαρακτηριστικά κάνουν τις φάλαινες να διαφέρουν από τα περισσότερα άλλα είδη ζώων και έχουν συνεισφέρει στην αμφισβήτηση της συμβατικής αντίληψης ότι οι φάλαινες είναι απλά πόροι για την ανθρώπινη χρήση. Πρώτα από όλα, το μέγεθος των μεγάλων φαλαινών, ειδικά της γαλάζιας φάλαινας, του πιο μεγάλου θηλαστικού στη γη, είναι δύσκολο να αγνοηθεί. Στο πεδίο της διατήρησης της άγριας ζωής, φαίνεται να υπάρχει θετική συσχέτιση ανάμεσα στο μέγεθος του ζώου και την περιέργεια (και τη συμπάθεια) του κοινού. Βέβαια, το

---

²⁴⁶ Βλ. Maffei M. C., όπ.π. (σημείωση 176), σελ. 293

μέγεθος της φάλαινας είναι που έκανε και τόσο επικερδές το κυνήγι της, καθώς μία μόνο φάλαινα μπορούσε να παράγει πχ. σημαντικές ποσότητες φαλαινελαίου.²⁴⁷ Δεύτερον, το ενδιαφέρον και αρκετά αμφιλεγόμενο ζήτημα της νοημοσύνης τους έχει απασχολήσει ιδιαίτερα τους επιστήμονες. Οι φάλαινες (ειδικά οι φάλαινες φυσητήρες) έχουν μεγαλύτερους εγκεφάλους από οποιοδήποτε άλλο θηλαστικό. Οι συγκρίσεις με την ανθρώπινη νοημοσύνη είναι συχνές, ενώ είναι κοινά αποδεκτό ότι οι φάλαινες έχουν εξαιρετικές ικανότητες επικοινωνίας. Κάποιοι ισχυρίζονται ότι οι φάλαινες, που έχουν ζήσει σε σχετική αρμονία με το περιβάλλον τους για αιώνες, μπορεί να είναι σοφότερες από τον άνθρωπο. Πρόκειται σίγουρα για μια ρομαντική εικόνα, αλλά σ' αυτή ακριβώς την αντίληψη της φάλαινας ως εξαιρετικά ευφυές ον βασίζεται η ανάπτυξη από το ευρύ κοινό συναισθηματικών δεσμών με τη φάλαινα ως σύμβολο. Το τρίτο και πιο σημαντικό χαρακτηριστικό από τη σκοπιά των διεθνών σχέσεων είναι ότι οι φάλαινες είναι μεταναστευτικά θηλαστικά. Αυτός ο «κοινός» χαρακτήρας των φαλαινών, που δεν περιορίζονται από τα όρια εθνικής κυριαρχίας, εντείνει τη συμβολικότητα της φάλαινας ως είδους.²⁴⁸ Η ιδέα ότι οι ιδιαιτερότητες των φαλαινών τις κάνουν – περισσότερο από οποιαδήποτε άλλο θηλαστικό στη γη – όμοιες με τον άνθρωπο και υπαγορεύουν τη χρήση τους με τρόπο που να μην προξενεί το θάνατό τους, υποστηρίζεται από αρκετά κράτη και ΜΚΟ, αλλά συγκρούεται με τις απόψεις και τις ανάγκες καταναλωτών προϊόντων φαλαινών.²⁴⁹

Παράλληλα, κάποιοι συγγραφείς πιστεύουν ότι θα πρέπει να αναγνωριστεί στις φάλαινες «δικαίωμα στη ζωή». Σε άρθρο τους του 1991²⁵⁰ οι D'Amato και Chopra υποστηρίζουν ότι η διεύρυνση της διεθνούς συνείδησης αναφορικά με τη φαλαινοθηρία ισοδυναμεί με *opinio juris*, που σε συνδυασμό με τις εξελισσόμενες πρακτικές κρατών απέναντι στη φαλαινοθηρία δημιουργούν δεσμευτικό εθιμικό κανόνα, ο οποίος αναγνωρίζει το δικαίωμα στη ζωή των εν λόγω θαλάσσιων θηλαστικών.²⁵¹ Πρόκειται για το επόμενο στάδιο της περιβαλλοντικής συνείδησης, όπου αναγνωρίζεται το καθήκον του ανθρώπου απέναντι σε όλα τα ζωντανά όντα του περιβάλλοντος ως τέτοια, χωρίς να υπολογίζεται απλά η χρησιμότητά τους για μελλοντικές

---

²⁴⁷ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 29

²⁴⁸ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 30

²⁴⁹ Βλ. Maffei M. C., όπ.π. (σημείωση 176), σελ. 290-291

²⁵⁰ Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 22-23

²⁵¹ Βλ. D'Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 50

γενιές ανθρώπων. Έτσι η άποψη ότι η φύση υπάρχει απλά για να υπηρετεί τον άνθρωπο θα αντικατασταθεί από την πεποίθηση ότι οι άνθρωποι μοιράζονται και πρέπει να μοιράζονται τον πλανήτη με άλλα αισθανόμενα πλάσματα. Οι φιλοσοφικές καταβολές αυτού του επιχειρήματος, το οποίο συνδέεται και με τις απάνθρωπες μεθόδους θανάτωσης των φαλαινών, είναι εμφανείς στο έργο του Jeremy Bentham, που το 1789 έγραφε για το ηθικό καθεστώς των ζώων: “The question is not, Can they *reason*? nor, Can they *talk*? but, Can they *suffer*?”.²⁵²

Η φαλινοθηρία προβάλλεται ως μια ηθικά μεμπτή δραστηριότητα, η οποία δεν είναι πλέον αναγκαία για να καλύψει επείγουσες διατροφικές, οικονομικές ή κοινωνικές ανάγκες, και στην οποία εναντιώνεται μεγάλη πλειοψηφία της διεθνούς κοινής γνώμης. Ο αντίλογος είναι ότι το ίδιο ισχύει και για το κυνήγι άλλων ζώων όπως πχ. τα ελάφια, που όμως επιτρέπεται ακόμα σε πολλά από τα αντι-φαλινοθηρικά κράτη. Επιπλέον, είναι προβληματική η απόδοση δικαιώματος στη ζωή στις φάλαινες μόνο από όλα τα θαλάσσια θηλαστικά ή άγρια ζώα. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που αποδίδονται στις φάλαινες, όπως η ομορφιά, η κοινωνικότητα και η ευφυΐα, τα μοιράζονται κι άλλα ζώα. Στην περίπτωση ενός δικαιώματος στη ζωή για όλα τα ζώα, υπάρχουν πάλι προβλήματα στο που θα δίνεται προτεραιότητα όταν ανακύπτουν διαμάχες μεταξύ ειδών.²⁵³

5.1.2. Πολιτικές των Υποστηρικτών του Moratorium.

Το moratorium ήταν το πρώτο σημάδι της αναδυόμενης αντίληψης περί διαφύλαξης (preservationism) που στη συνέχεια επηρέασε έντονα τις αποφάσεις της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας. Παρά τη διαμόρφωση και υιοθέτηση το 1992 από την Επιστημονική Επιτροπή της Αναθεωρημένης Διαδικασίας Διαχείρισης (Revised Management Procedure/RMP), δηλαδή μιας εξαιρετικά μετριοπαθούς μεθόδου που θα επέτρεπε επιστροφή στην εμπορική φαλινοθηρία σε βιώσιμη βάση, η αντι-φαλινοθηρική πλειοψηφία κατόρθωσε να απορρίψει

---

²⁵² Βλ. D’Amato A. & Chopra S. K., όπ.π. (σημείωση 21), σελ. 23-24

²⁵³ Βλ. Cotterrell L. A. & Gray T. S., “Sustainable development and the international whaling commission's moratorium on commercial whaling”, *Philosophy & Geography*, Vol. 1, No. 2, 1998, σελ. 185-186

την εφαρμογή της. Ο παραγκωνισμός της επιστήμης οδήγησε σε παραίτηση του Προέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής το 1993.²⁵⁴

Η αντι-φαλινοθηρική πλειοψηφία έχει υιοθετήσει κι άλλα μέτρα για να διασφαλιστεί ενάντια σε πιθανή μελλοντική ανάληψη της εμπορικής φαλινοθηρίας. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την εγκαθίδρυση το 1994 καταφυγίου για τις φάλαινες στον Νότιο Ωκεανό (Southern Ocean Sanctuary), όπου απαγορεύεται η φαλινοθηρία, πάλι χωρίς την έγκριση της Επιστημονικής Επιτροπής, καθώς και τις προσπάθειες εγκαθίδρυσης καταφυγίων στο Νότιο Ειρηνικό και Νότιο Ατλαντικό· την επαναλαμβανόμενη άρνηση ενδιάμεσης ποσόστωσης για τις παράκτιες φαλινοθηρικές κοινότητες της Ιαπωνίας, παρά την ομόφωνη συμφωνία της Επιστημονικής Επιτροπής ότι οι ρυγχοφάλαινες στην Ανταρκτική αριθμούν περίπου 760.000 (και μπορούν επομένως να θηρευτούν βιώσιμα), καθώς και την άρνηση αναγνώρισης ποσοστώσεων για τη λεγόμενη Παράκτια Φαλινοθηρία Μικρού Τύπου (Small-Type Coastal Whaling)· την εγκαθίδρυση Επιτροπής Διατήρησης (Conservation Committee) το 2003.²⁵⁵ Οι κυβερνήσεις της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας έχουν επανειλημμένα δηλώσει την απροθυμία τους να ανεχτούν ακόμα και την ελεγχόμενη επιστροφή στην εμπορική φαλινοθηρία, ανεξάρτητα από το τι δείχνουν οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα.²⁵⁶

Επιπλέον, οι αντιφαλινοθηρικές δυνάμεις χρησιμοποιούν αποτελεσματικά την τακτική καθυστερήσεων, γνωρίζοντας πόσο ευάλωτα είναι τα απομεινάρια των εμπορικών φαλινοθηρικών στόλων της Ιαπωνίας και Νορβηγίας, δηλαδή των βασικών χωρών που απειλούν τη διατήρηση του moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία. Η ελπίδα είναι ότι με τις καθυστερήσεις οι επιχειρήσεις θα πτωχεύσουν, οι φαλινοθήρες θα γεράσουν, τα πλοία και ο εξοπλισμός θα σαπίσουν στα λιμάνια και καμία ορθολογική κυβέρνηση δε θα μπορεί, ελλείψει

---

²⁵⁴ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 140-141

²⁵⁵ Η δημιουργία της Επιτροπής Διατήρησης αποτελεί σημαντική απόφαση της πλειοψηφίας για την ισχυροποίηση της ατζέντας διατήρησης της IWC. 25 κράτη υπερψήφισαν και μια σημαντική μειοψηφία 20 κρατών καταψήφισαν τη σχετική απόφαση. Τα τελευταία αυτά κράτη, όπου περιλαμβάνονται και τα φαλινοθηρικά, υποστηρίζουν ότι η αντιμετώπιση της Σύμβασης ως όργανο διατήρησης είναι εντελώς ανάρμοστη, καθώς ο ρόλος της IWC είναι να βρει την ισορροπία ανάμεσα στην διατήρηση και ομαλή ανάπτυξη της βιομηχανίας, βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 153

²⁵⁶ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 140-141

επαρκών οικονομικών κινήτρων, να θεωρήσει τη φαλινοθηρία ως μια βιομηχανία άξια αναβίωσης.²⁵⁷

Οι δυνάμεις υπέρ της φαλινοθηρίας φαίνεται για πολλούς να έχουν βρει τρόπους να συνεχίσουν, ακόμα και να αυξήσουν, τη φαλινοθηρία, παρά τα διάφορα όρια που επιβάλλονται από την Επιτροπή. Έχουν διαμορφώσει ένα νόμιμο σχήμα για το κυνήγι φαλαινών εκτός της IWC και μπορούν να είναι σχετικά ικανοποιημένες με το status quo. Υπό αυτή την έννοια, η συμμαχία αντι-φαλινοθηρικών δυνάμεων είναι αυτή που θα πρέπει να προσπαθήσει να αλλάξει το υπάρχον σύστημα. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούν, πέραν των παραπάνω, πλήθος τακτικών. Η περιβαλλοντική ΜΚΟ Sea Shepherd έχει αναλάβει – με επιτυχία – απευθείας δράση ενάντια σε φαλινοθηρικά πλοία, αναγκάζοντας για παράδειγμα μια ιαπωνική φαλινοθηρική αποστολή να εγκαταλείψει το κυνήγι της στο Νότιο Ωκεανό το Φεβρουάριο του 2011. Η κυβέρνηση της Αυστραλίας, από την άλλη, ακολούθησε αρκετά διαφορετική τακτική και ισχυρίστηκε σε υπόθεση ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης ότι η Ιαπωνία έχει παραβιάσει τις δεσμεύσεις τις υπό την ICRW μέσω της κατάχρησης της εξαίρεσης για «επιστημονική έρευνα».²⁵⁸ Επιπλέον, ακτιβιστές της αντι-φαλινοθηρικής συμμαχίας έχουν επιτύχει εν πολλοίς στη δημιουργία μιας διεθνούς νόρμας (προτύπου) κατά της φαλινοθηρίας, που έχει ανατρέψει αιώνες παραδόσεων όπου το κυνήγι φαλαινών ήταν αποδεκτή μέθοδος εκμετάλλευσης των ωκεανών.²⁵⁹

---

²⁵⁷ Βλ. Friedheim R. L., όπ.π. (σημείωση 160), σελ. 359-360

²⁵⁸ Βλ. Smith J. J., “Evolving to Conservation?: The International Court's Decision in the Australia/Japan Whaling Case”, *Ocean Development & International Law*, Vol.45, No. 4, 2014

²⁵⁹ Βλ. Hurd I., όπ.π. (σημείωση 179), σελ. 6

5.2. Πολέμιοι του Moratorium.

Η Ιαπωνία, η Νορβηγία και η Ισλανδία είναι οι τρεις βασικές χώρες που όχι μόνο έχουν εκφράσει την απογοήτευσή τους προς το moratorium αλλά και έχουν αφιερωθεί ενεργά στην επιστροφή της εμπορικής φαλαινοθηρίας.²⁶⁰ Οι προσπάθειές τους να υπερασπιστούν την πρακτική της φαλαινοθηρίας είχαν μάλλον περιορισμένη επιτυχία.²⁶¹

5.2.1. Επιχειρήματα των Πολεμίων του Moratorium.

Θεωρώντας το moratorium πολιτική απόφαση που δεν στηρίζεται σε ισχυρές επιστημονικές αποδείξεις, ασύμβατο με τους στόχους της εντολής της IWC και εν πολλοίς προϊόν περιβαλλοντικού lobbying, τα κράτη που τάσσονται υπέρ της φαλαινοθηρίας το έχουν αμφισβητήσει έντονα.²⁶² Τους ισχυρισμούς αυτούς περί έλλειψης επιστημονικής βάσης του moratorium ενίσχυσε και η αδυναμία της Επιστημονικής Επιτροπής να κάνει οποιαδήποτε σχετική σύσταση στην IWC ελλείψει ομοφωνίας. Η ίδια κριτική χρησιμοποιήθηκε εναντίον της εγκαθίδρυσης στις αρχές της δεκαετίας του 1990 Καταφυγίου για τις φάλαινες στο Νότιο Ωκεανό (Southern Ocean Sanctuary), όπου απαγορεύεται πλέον η εμπορική φαλαινοθηρία ανεξάρτητα από το καθεστώς διατήρησης των αποθεμάτων. Όμως η απαγόρευση του κυνηγιού ειδών σε αφθονία κρίνεται αδικαιολόγητη από επιστημονικής σκοπιάς.²⁶³

Επιπλέον, τα ηθικά επιχειρήματα που χρησιμοποιούν πολλοί υποστηρικτές του moratorium αφορούν ανησυχίες που δεν εγείρονται από τη Σύμβαση του 1946, η οποία παραμένει στην ουσία της μια συμφωνία για τη ρύθμιση της φαλαινοθηρίας. Υπό αυτή την έννοια, τα φαλαινοθηρικά κράτη τυπικά έχουν νομική βάση όταν υποστηρίζουν ότι αυθαίρετες πολιτιστικές συμπεριφορές και προτιμήσεις αναφορικά με το κυνήγι και τη θανάτωση φάλαινων πρέπει να παραμένουν εκτός του πεδίου της IWC, η οποία θα πρέπει να ενεργεί ορθολογικά, νόμιμα και βάσει επιστημονικών δεδομένων, χωρίς συναισθηματισμούς. Επομένως, η IWC δεν

---

²⁶⁰ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 141

²⁶¹ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 135

²⁶² Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 135

²⁶³ Βλ. Maffei M. C., όπ.π. (σημείωση 176), σελ. 293-295

θα πρέπει να μπορεί να απαγορεύσει τη φαλινοθηρία που διεξάγεται με βιώσιμο τρόπο και στη βάση επιστημονικών συμβουλών. Όταν επίτροποι της IWC από μη-φαλινοθηρικά κράτη υιοθετούν απαγορεύσεις στη φαλινοθηρία οι οποίες δε βασίζονται σε επιστημονικά πορίσματα, παραβιάζουν το γράμμα και το πνεύμα της Σύμβασης του 1946²⁶⁴, προσπαθώντας να μετατρέψουν μια σύμβαση για τη φαλινοθηρία σε σύμβαση για την προστασία των φαλαινών. Έτσι ουσιαστικά «αλλάζουν τους κανόνες του παιχνιδιού κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού», κι αυτό παρότι τα διαφωνούντα κράτη εξασφαλίζονται με τη δυνατότητα άσκησης ένστασης.²⁶⁵

Τη δεκαετία του 1990, η Νορβηγία και η Ιαπωνία προσπάθησαν να πιέσουν την IWC ώστε να αναγνωρίσει ποσοτώσεις για την ειδική κατηγορία της παραδοσιακής Μικρού Τύπου Παράκτιας Φαλινοθηρίας (STCW), κατ' αντιστοιχία με τις εξαιρέσεις που προβλέπονται για τους αυτόχθονες. Τα επιχειρήματά τους βασίστηκαν στην ανάγκη προστασίας της πολιτιστικής ταυτότητας ορισμένων παράκτιων κοινοτήτων, όπως η Ayukawa, χωριό στη Βορειοανατολική Ιαπωνία όπου η φαλινοθηρία αποτελεί τμήμα του παραδοσιακού τρόπου ζωής και της κουλτούρας του πληθυσμού.²⁶⁶ Τα κράτη βασίστηκαν επίσης στο έργο της Επιστημονικής Επιτροπής της IWC, που φαινόταν να δείχνει ότι το απόθεμα των ρυγχοφαλαινών στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό ήταν ικανό να συντηρήσει βιώσιμη θήρευση.²⁶⁷

Η απόρριψη του αιτήματος για STCW κρίθηκε υποκριτική²⁶⁸ από τη στιγμή που επιτρέπεται η φαλινοθηρία από αυτόχθονες και μάλιστα σε είδη φαλαινών πολύ πιο απειλούμενα, όπως η φάλαινα bowhead από τους Inuit στην Αλάσκα. Παράλληλα, η απόρριψη του αιτήματος αυτού υπογραμμίζει την ασυνέχεια στις αποφάσεις της Επιτροπής και δίνει έδαφος σε κατηγορίες για πολιτιστικό ιμπεριαλισμό ή ρατσισμό. Αφού η πρόταση δε θα έθετε σε κίνδυνο οποιοδήποτε είδος φάλαινας και δεδομένου ότι η IWC δεν ενίστατο καταρχήν στην έννοια της «πολιτιστικής» φαλινοθηρίας, οι χώρες αυτές και ειδικά η Ιαπωνία συμπέραναν ότι

---

²⁶⁴ Όπως αναφέρθηκε, η ICRW απαιτεί οποιαδήποτε τροποποίηση του Προγράμματος (όπως το moratorium) να βασίζεται σε επιστημονικά πορίσματα, κάτι που στην εν λόγω περίπτωση αμφισβητείται έντονα.

²⁶⁵ Βλ. Maffei M. C., όπ.π. (σημείωση 176), σελ. 301-302

²⁶⁶ Βλ. Cotterrell L. A. & Gray T. S., όπ.π. (σημείωση 253), σελ. 189

²⁶⁷ Βλ. Maffei M. C., όπ.π. (σημείωση 176), σελ. 299

²⁶⁸ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 105, 121

οι παράκτιες κοινότητες τους δεν είχαν το «σωστό» είδος πολιτισμού και κουλτούρας για να ικανοποιήσουν τα κριτήρια της (κατευθυνόμενης από τις ΗΠΑ) Διεθνούς Επιτροπής Φαλαινοθηρίας. Η προώθηση της άποψης των δυτικών χωρών ότι η βρώση κρέατος φάλαινας είναι πρωτόγονη και βάρβαρη θεωρήθηκε προσπάθεια μιας ομάδας κρατών να επιβάλλει έλεγχο σε διαφορετικές διαιτητικές συνήθειες άλλων χωρών και παραβίαση της πολιτιστικής τους κυριαρχίας.²⁶⁹

Ωστόσο, η STCW αντιμετωπίζεται με αρκετό σκεπτικισμό από πολλά μέλη της IWC, καθώς υπάρχει η υποψία ότι το πολιτιστικό επιχείρημα χρησιμοποιείται απλά ως πρόσχημα για τα οικονομικά οφέλη που θα επέφερε η συνέχιση της παράκτιας φαλαινοθηρίας²⁷⁰ και ότι το κρέας από την παράκτια φαλαινοθηρία θα κατέληγε στα ακριβά εστιατόρια του Τόκιο, όπως συμβαίνει και με το κρέας από την επιστημονική ιαπωνική φαλαινοθηρία.²⁷¹ Πέρα από αυτό, υποστηρίζεται ότι η αναγνώριση οποιονδήποτε ποσοστώσεων πέραν του παραδοσιακού ορισμού της φαλαινοθηρίας από αυτόχθονες θα απαιτούσε άρση του moratorium, κάτι που δεν επιθυμεί η πλειοψηφία των μελών της IWC. Θα σήμαινε επίσης την εγκατάλειψη της προστατευτικής πολιτικής της Επιτροπής.²⁷²

5.2.2. Πολιτικές των Πολεμίων του Moratorium.

Ο θρίαμβος του moratorium στην IWC άφησε τα αντιτιθέμενα σε αυτό κράτη απομονωμένα. Η Ισλανδία, η Ιαπωνία, η Σοβιετική Ένωση και η Νορβηγία που είχαν ταχθεί εναντίον της «προσωρινής» αυτής απαγόρευσης στην εμπορική φαλαινοθηρία αποτελούσαν τη μειοψηφία. Ωστόσο, παρότι σημαντική πλειοψηφία των μελών της IWC υποστήριζε το moratorium, στην πράξη μόνο 25 χώρες παγκοσμίως το είχαν υπερψηφίσει. Η Νορβηγία και η Ιαπωνία, χώρες με ηγετική θέση στα πλαίσια του λόμπι υπέρ της φαλαινοθηρίας, ποτέ δεν

---

²⁶⁹ Βλ. Cotterrell L. A. & Gray T. S., όπ.π. (σημείωση 253), σελ. 189-190

²⁷⁰ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 121-122

²⁷¹ Βλ. Cotterrell L. A. & Gray T. S., όπ.π. (σημείωση 253), σελ. 190

²⁷² Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 123

αποδέχθηκαν τη νέα τάξη πραγμάτων, αλλά εργάστηκαν ανοιχτά και σταθερά για την αντιστροφή της προστατευτικής κατεύθυνσης της Επιτροπής.²⁷³

Η Ιαπωνία απέσυρε την ένστασή της μόνο υπό ισχυρές πιέσεις των ΗΠΑ και αμέσως εγκαινίασε πρόγραμμα επιστημονικής φαλινοθηρίας, με το κρέας των φαλαινών που θανατώνονταν στα πλαίσια της έρευνας να καταλήγει στο εμπόριο. Η Ισλανδία κι αυτή δραστηριοποιήθηκε στον τομέα της επιστημονικής φαλινοθηρίας, σταματώντας μόνο υπό την απειλή μποϊκοτάζ καταναλωτών που θα έθετε σε κίνδυνο κρίσιμες εξαγωγές προϊόντων αλιείας. Η Νορβηγία μαζί με την Ισλανδία, τις Νήσες Φερόες και τη Γροιλανδία δημιούργησαν το 1991 την High North Alliance (HNA) με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων των φαλινοθηρών σύμφωνα με την αρχή βιώσιμης διαχείρισης.²⁷⁴ Οι δραστηριότητες της HNA περιλάμβαναν lobbying προς την IWC για τη χαλάρωση του moratorium και την οργανωμένη απάντηση σε εκστρατείες αντι-φαλινοθηρικών ομάδων όπως η Greenpeace και η Whale and Dolphin Conservation Society. Το 1992 τα ίδια κράτη δημιούργησαν τη NAMMCO, έναν οργανισμό δυνητικά ανταγωνιστικό προς την IWC, ως αντίβαρο προς την Διεθνή Επιτροπή Φαλινοθηρίας η οποία θεωρούσαν ότι ελέγχεται από αντι-φαλινοθηρικά συμφέροντα.²⁷⁵ Η NAMMCO ανέλαβε τη διαχείριση μικρότερων κητωδών (φάλαινες και φώκιες) και πτερυγιοπόδων (φώκιες και θαλάσσιοι ίπποι) με στόχο τη βιώσιμη χρήση των ειδών αυτών. Η συμμετοχή στη NAMMCO είναι ανοιχτή για τα κράτη που εγκρίνονται από όλα τα μέλη της, μια ιδιαίτερα αυστηρή προϋπόθεση που αντανάκλα την πρόθεση να αποτραπεί η είσοδος χωρών που δεν μοιράζονται την επιθυμία άρσης του moratorium και επανάληψης της εμπορικής φαλινοθηρίας, έστω και περιορισμένα. Η Νορβηγία επέστρεψε στην εμπορική φαλινοθηρία το 1993.²⁷⁶ Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε, η Νορβηγία και η Ιαπωνία διεκδίκησαν ανεπιτυχώς την αναγνώριση ποσοστώσεων για την Small Type Coastal Whaling.

Οι δυνάμεις εναντίον του moratorium και του πνεύματος προστατευτισμού που έχει επικρατήσει εντός της IWC έχουν έκτοτε κερδίσει έδαφος, με κάποια μικρά κράτη (Γρενάδα,

---

²⁷³ Βλ. Bailey J. L., όπ.π. (σημείωση 242), σελ. 299-300

²⁷⁴ Βλ. Bailey J. L., όπ.π. (σημείωση 242), σελ. 303

²⁷⁵ Βλ. Sands P., *Principles of International Environmental Law*, Cambridge University Press, 2003, σελ. 596

²⁷⁶ Βλ. Bailey J. L., όπ.π. (σημείωση 242), σελ. 299-300

Άγιος Βικέντιος, Αγία Λουκία, Αντίγκουα, Άγιος Χριστόφορος και Νέβις) να έχουν αλλάξει στάση και κάποια νέα μέλη να τάσσονται με το μέρος των φαλαινοθηρικών κρατών. Η Ισλανδία, μετά την αποχώρησή της το 1992, επέστρεψε στην Επιτροπή το 2002 και ξανάρχισε τη φαλαινοθηρία υπό (αμφιλεγόμενη) επιφύλαξη τον επόμενο χρόνο. Το 2005 η IWC υιοθέτησε μια απόφαση με μέτρα που αποσκοπούσαν στην συνέχιση εργασιών για το Αναθεωρημένο Σύστημα Διαχείρισης (Revised Management Scheme) που θα επέτρεπε την επιστροφή στην εμπορική φαλαινοθηρία. Οι ψήφοι υπέρ της άρσης του moratorium φαίνεται να αυξάνουν χρόνο με το χρόνο. Ενώ μόνο 4 κράτη ψήφισαν υπέρ της άρσης το 1982, το 2006 το ψήφισαν 33.²⁷⁷ Συγκεκριμένα, στη συνάντηση του 2006 της Επιτροπής παραλίγο να υιοθετηθεί η Διακήρυξη του Αγίου Χριστόφορου και Νέβις που δήλωνε, μεταξύ άλλων, ότι η θέση των κρατών που εναντιώνονται στην επιστροφή στην εμπορική φαλαινοθηρία είναι αντίθετη με τους στόχους και τους σκοπούς της Σύμβασης ICRW. Με 33 ψήφους υπέρ, η Διακήρυξη δεν συγκέντρωνε την απαραίτητη για την άρση του moratorium πλειοψηφία τριών τετάρτων, ήταν όμως η πρώτη φορά για πάνω από είκοσι χρόνια όπου μια απόφαση υπέρ της φαλαινοθηρίας συγκέντρωνε την απλή πλειοψηφία των ψήφων.²⁷⁸

Αυτή η διεύρυνση της υποστήριξης προς την άρση του moratorium εντός της IWC οφείλεται σύμφωνα με κάποιους στην εξαγορά ψήφων από την Ιαπωνία. Υπάρχουν στοιχεία ότι η Ιαπωνία έχει πληρώσει μέλη της Επιτροπής αλλά και τρίτες χώρες ώστε να προσχωρήσουν στην Επιτροπή και να ψηφίσουν σύμφωνα με τα ιαπωνικά συμφέροντα. Τα λεφτά δίνονται σε μορφή αναπτυξιακής βοήθειας και συνήθως επενδύονται στην βιομηχανία της αλιείας των κρατών αποδεκτών. Σύμφωνα με υπολογισμούς, η Ιαπωνία επένδυσε περίπου 160 εκατομμύρια δολάρια μεταξύ του 1987 και του 2001 σε βοήθεια προς χώρες της Καραϊβικής όπως η Αγία Λουκία, ο Άγιος Βικέντιος, ο Άγιος Χριστόφορος και Νέβις, η Γρενάδα, η Ντομίνικα, η Αντίγκουα και η Μπαρμπούντα. Αυτές οι χώρες ψηφίζουν σταθερά μαζί με την Ιαπωνία σε όλες τις προτεινόμενες αποφάσεις της IWC.²⁷⁹ Η Ιαπωνία βέβαια υποστηρίζει ότι παρέχει

---

²⁷⁷ Βλ. Bailey J. L., όπ.π. (σημείωση 242), σελ. 300

²⁷⁸ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 197

²⁷⁹ Βλ. Eldar O., "Vote-trading in International Institutions", *European Journal of International Law*, Vol. 19, Issue 1, 2008, σελ. 29

αναπτυξιακή βοήθεια και σε χώρες που εναντιώνονται στη φαλινοθηρία, όπως η Ινδία, η Αργεντινή, η Βραζιλία και η Κένυα.²⁸⁰

Επίσης υπάρχουν στοιχεία ότι η Ιαπωνία έχει ανταλλάξει ψήφους στα πλαίσια των Συνδιασκέψεων των Μερών της CITES για ψήφους στην IWC με κάποιες αφρικανικές χώρες που θέλουν να ξαναρχίσει το διεθνές εμπόριο σε ελεφαντόδοντο.²⁸¹ Παράλληλα, από τη δεκαετία του 1990 η Νορβηγία και η Ιαπωνία έχουν κάνει προσπάθειες να μετατεθούν κάποιοι πληθυσμοί φαλαινών (όπως οι ρυγχοφάλαινες) από το Παράρτημα I στο Παράρτημα II της CITES, χωρίς μέχρι τώρα επιτυχία. Αυτές οι απόπειρες επιδεικνύουν την αγανάκτηση των υπέρμαχων της φαλινοθηρίας με την πλειοψηφική εντός της IWC άποψη ότι το moratorium πρέπει να παραμείνει σε ισχύ. Αποτελούν επίσης μια προσπάθεια πίεσης προς την Επιτροπή, καθώς μεταφέρουν τη διαμάχη σε διαφορετικό διεθνές φόρουμ.²⁸²

Οι δυνάμεις υπέρ της φαλινοθηρίας εγείρουν επίσης συχνά απειλές αποχώρησης. Η Ισλανδία, όπως αναφέρθηκε, είχε αποχωρήσει από την IWC για μία δεκαετία, από το 1992 έως το 2002. Επέστρεψε τελικά μόνο με μια αμφιλεγόμενης νομικής βάσης επιφύλαξη στο moratorium. Η Νορβηγία και Ιαπωνία απειλούν ότι μπορεί να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Ισλανδίας και να φύγουν τελείως από την Επιτροπή εάν δεν χαλαρώσει κάπως το moratorium. Η αποχώρηση των κρατών αυτών θα οδηγούσε πιθανότατα σε επιστροφή στην ανεξέλεγκτη φαλινοθηρία των αρχών του 20^{ου} αιώνα, κάτι που όλα τα κράτη, φαλινοθηρικά και μη, θέλουν να αποφύγουν.²⁸³ Οι συνεχιζόμενες προσπάθειες άρσης του moratorium και οι απειλές αποχώρησης αποσταθεροποιούν την IWC και δημιουργούν άσχημο προηγούμενο για την διεθνή συνεργασία που είναι απαραίτητη στη διαχείριση παγκόσμιων πόρων.²⁸⁴

---

²⁸⁰ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 158

²⁸¹ Βλ. Eldar O., όπ.π. (σημείωση 279), σελ. 29

²⁸² Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 187

²⁸³ Βλ. Cotterrell L. A. & Gray T. S., όπ.π. (σημείωση 253), σελ. 187-188

²⁸⁴ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 155

Μέρος Β': Φαλαινοθηρικά Κράτη. Η Πρακτική της Φαλαινοθηρίας επί του Moratorium.

6. Φαλαινοθηρία για «λόγους επιστημονικής έρευνας». Η περίπτωση της Ιαπωνίας.

Το 1934 Ιάπωνες αγόρασαν τα περισσότερα στοιχεία μιας Νορβηγικής φαλαινοθηρικής αποστολής. Παρότι οι Ιάπωνες κυνηγούσαν φάλαινες εδώ και αιώνες, επρόκειτο για μια δυσοίωνα εξέλιξη. Μέχρι τότε η ιαπωνική φαλαινοθηρία στην ανοιχτή θάλασσα είχε περιοριστεί σε μικρά πλοία στο Βόρειο Ειρηνικό, ενώ το βάρος του ενδιαφέροντος στρεφόταν στο κρέας για την εγχώρια αγορά. Τα τέως Νορβηγικά φαλαινοθηρικά ήταν παλιά, αλλά διέθεταν σύγχρονους εκτοξευτήρες καμακιών και το Antarctic Maru ήταν ένα αρκετά σύγχρονο πλοίο-εργοστάσιο. Η Νορβηγία και η Μεγάλη Βρετανία, οι δύο κύριες τότε φαλαινοθηρικές δυνάμεις, φοβούνταν ότι αυτό αποτελούσε το πρώτο βήμα στη δημιουργία ισχυρής ιαπωνικής βιομηχανίας, σε μια περίοδο που τα αποθέματα ήταν ήδη σε κρίση.²⁸⁵

Όπως αναφέρθηκε, η Ιαπωνία δεν συμμετείχε ούτε στη Σύμβαση του 1931 ούτε στη Συμφωνία του 1937, μην βλέποντας κάποιο όφελος στην ρύθμιση των θαλάσσιων βιομηχανιών της από ισχυρότερες δυνάμεις με πιο ανεπτυγμένους φαλαινοθηρικούς στόλους, ειδικά σε μια περίοδο όπου ο πόλεμος με την Κίνα απομυζούσε ιαπωνικούς πόρους.²⁸⁶ Παρόλα αυτά, σε διπλωματικό επίπεδο ζητούσε από τις υπόλοιπες φαλαινοθηρικές κυβερνήσεις να την κρατούν ενήμερη και άφηνε να εννοείται ότι πιθανόν να παρευρισκόταν σε μελλοντικές συναντήσεις. Ως αποτέλεσμα αυτής της στρατηγικής, ειδικοί στον κλάδο της φαλαινοθηρίας από την Ευρώπη και τις ΗΠΑ κατέληξαν ότι οι Ιάπωνες ήταν ανεύθυνοι φαλαινοθήρες, εντύπωση που παρέμεινε έντονη και μετά το τέλος του πολέμου. Για κάποιους μάλιστα, η αποτυχία της Ιαπωνίας να προβάλει την εικόνα υπεύθυνου φαλαινοθηρικού κράτους κατά τον 21ο αιώνα έχει τις ρίζες της στη δεκαετία του 1930.²⁸⁷

---

²⁸⁵ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23), σελ. 57 επ.

²⁸⁶ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23), σελ. 78-79

²⁸⁷ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 69-70

Το κρέας φαλαινών ήταν εδώ και αιώνες μέρος της ιαπωνικής διατροφής, καθώς η χώρα είχε μακρά ιστορία φαλινοθηρίας που χαρακτηριζόταν από τη συμμετοχή των κοινοτήτων. Μετά την ήττα της στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν η Ιαπωνία αντιμετώπισε σοβαρή έλλειψη σε τρόφιμα, οι δυνάμεις κατοχής με τη στήριξη των ΗΠΑ ενθάρρυναν τη χώρα να αρχίσει εκ νέου την φαλινοθηρία στην ανοιχτή θάλασσα. Έτσι, το 1951 η Ιαπωνία προσχώρησε στην ICRW και την IWC. Η ιαπωνική φαλινοθηρική βιομηχανία αναπτύχθηκε επιτυχώς κατά τις δεκαετίες του 1950 και 1960, και μέχρι το 1963 οι Ιάπωνες κατανάλωναν περισσότερο κρέας φαλαινών από οποιοδήποτε άλλο είδος κρέατος. Το 1965 οι Ιάπωνες φαλινοθήρες θήρευαν περίπου 27.000 φάλαινες το χρόνο.²⁸⁸

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, οι σχεδιαστές της ιαπωνικής φαλινοθηρικής πολιτικής ήρθαν αντιμέτωποι με μειούμενους πληθυσμούς φαλαινών και την αναδυόμενη περιβαλλοντική συνείδηση σε κάποιες δυτικές χώρες. Εκστρατείες αντι-φαλινοθηρικών δυνάμεων άσκησαν πιέσεις, καταλήγοντας το 1982 στην επιβολή προσωρινής απαγόρευσης (moratorium) στην εμπορική φαλινοθηρία. Η Ιαπωνία κατέθεσε επίσημη ένσταση στο moratorium, το οποίο θεώρησε αντίθετο με τους σκοπούς της ICRW και χωρίς βάση σε επιστημονικά πορίσματα. Την αντίθεσή της βάσιζε επιπλέον στην αντίληψη ότι το κρέας φάλαινας ήταν μέρος της ιαπωνικής διατροφικής κουλτούρας. Στη συνέχεια, η Ιαπωνία αναγκάστηκε να αποσύρει την ένστασή της, θυσιάζοντας την εγχώρια βιομηχανία εμπορικής φαλινοθηρίας με αξία περίπου 100 εκατομμυρίων δολαρίων, με σκοπό να διατηρήσει τα δικαιώματα αλιείας εντός της ΑΟΖ των ΗΠΑ, τα κέρδη από τα οποία ανέρχονταν σε δισεκατομμύρια δολάρια.²⁸⁹ Τα δικαιώματα αυτά είχαν ανασταλεί από το Κογκρέσο των ΗΠΑ μέσω της Τροποποίησης Packwood/Magnuson.

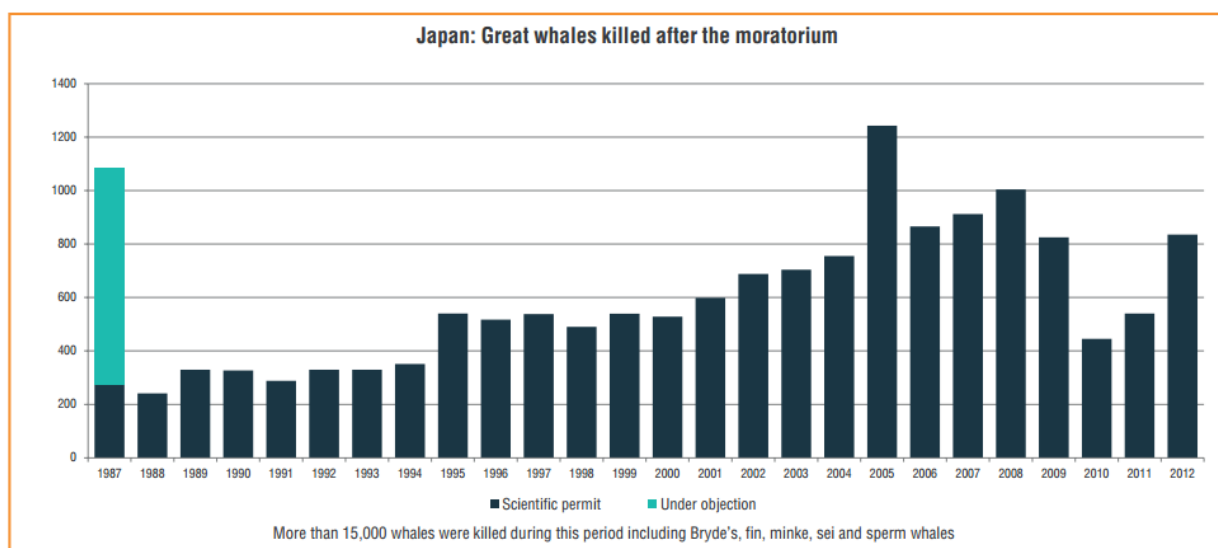
Μετά το moratorium, η ιαπωνική φαλινοθηρική πολιτική βασίζεται σε δύο ιδέες: η πρώτη είναι η φιλοσοφία της βιώσιμης ανάπτυξης, την οποία η ιαπωνική Υπηρεσία Αλιείας ερμηνεύει ως φαλινοθηρία με βιώσιμο τρόπο. Η δεύτερη είναι η δικαιολόγηση και εφαρμογή

---

²⁸⁸ Βλ. Kagawa-Fox M., "Japan's Whaling Triangle – The Power Behind the Whaling Policy", *Japanese Studies*, Vol. 29, Issue 3, 2009, σελ. 402

²⁸⁹ Βλ. Ishii A. & Okubo A., "An Alternative Explanation of Japan's Whaling Diplomacy in the Post-Moratorium Era", *Journal of International Wildlife Law and Policy*, Vol.10, 2007, σελ. 58

προγράμματος επιστημονικής φαλαινοθηρίας. Αυτός ήταν ο μόνος τρόπος για να συνεχίσει νόμιμα τη φαλαινοθηρία σε συμφωνία με τους κανονισμούς της IWC, ώστε να αφήσει ανοιχτό το ενδεχόμενο συνέχισης της εμπορικής φαλαινοθηρίας μετά από πιθανή μελλοντική άρση του moratorium.²⁹⁰ Εξάλλου ο υπολανθάνον στόχος του ιαπωνικού ερευνητικού φαλαινοθηρικού προγράμματος ήταν να συγκεντρώσει επαρκή επιστημονικά στοιχεία για την εγκαθίδρυση βιώσιμου συστήματος διαχείρισης πόρων για τους πληθυσμούς φαλαινών, ώστε να μπορέσει να πείσει την Επιτροπή να εγκρίνει την επιστροφή στην (ελεγχόμενη) εμπορική φαλαινοθηρία.²⁹¹

Πίνακας 3²⁹²

Η Ιαπωνία έχει διεξάγει δύο προγράμματα επιστημονικής φαλαινοθηρίας υπό το Άρθρο VIII της ICRW, ένα στην Ανταρκτική γνωστό ως JARPA (Japanese Whale Research Program under Special Permit in the Antarctic) και JARPA II, και ένα στον Βόρειο Ειρηνικό, γνωστό ως JARPN II. Το JARPA ξεκίνησε τη σεζόν 1987/1988 και συνεχίστηκε μέχρι το 2005, εστιάζοντας στη θανάτωση ρυγχοφαλαινών της Ανταρκτικής (*Baleanoptera bonaerensis*) για τους σκοπούς

²⁹⁰ Βλ. Kagawa-Fox M., όπ.π. (σημείωση 288), σελ. 403

²⁹¹ Βλ. Danaher M., "Why Japan Will Not Give up Whaling", *Pacifica Review: Peace, Security & Global Change: formerly Pacifica Review: Peace, Security & Global Change*, Vol. 14:2, 2002, σελ. 106

²⁹² Πίνακας 3, Ιαπωνία: Μεγάλες Φάλαινες που Θανατώθηκαν μετά το Moratorium, βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., "Whale for sale. The global trade in dead whales", WDC, 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://uk.whales.org/sites/default/files/whale-for-sale.pdf> (τελευταία προσπέλαση 27/8/15)

επιστημονικής έρευνας. Οι στόχοι του προγράμματος παρουσιάστηκαν ως: α) η εκτίμηση βιολογικών παραμέτρων (ειδικά του ρυθμού φυσικής θνησιμότητας) για τη βελτίωση της διαχείρισης, β) η διευκρίνιση της δομής των αποθεμάτων, γ) η εξέταση του ρόλου των φαλαινών στο οικοσύστημα της Ανταρκτικής και δ) η εξέταση της επίδρασης των περιβαλλοντικών αλλαγών στα κητώδη.²⁹³ Μέχρι το τέλος της σεζόν 2004/2005 είχαν θανατωθεί συνολικά 6.800 ρυγχοφάλαινες στα πλαίσια του προγράμματος αυτού, με το κρέας από τις φάλαινες να διοχετεύεται στην ιαπωνική αγορά για εμπορική πώληση.²⁹⁴

Εξετάζοντας το πρόγραμμα JARPA και τα αποτελέσματά του το 1997, η Επιστημονική Επιτροπή της IWC σημείωσε ότι τα αποτελέσματα του προγράμματος δεν ήταν απαραίτητα για τη διαχείριση των αποθεμάτων υπό την Αναθεωρημένη Διαδικασία Διαχείρισης (RMP), αλλά αναγνώρισε ότι το JARPA είχε συνεισφέρει στοιχεία δυνητικά χρήσιμα για την καλύτερη κατανόηση της δομής των αποθεμάτων, της διατροφικής οικολογίας και των βιολογικών παραμέτρων. Τα επόμενα χρόνια υπήρξε έντονη κριτική από επιστήμονες της IWC σχετικά με τον πραγματικά ασήμαντο αριθμό δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά στα πλαίσια του προγράμματος JARPA.²⁹⁵

Μετά την ολοκλήρωση του JARPA I, τη σεζόν 2004/2005 ξεκίνησε το JARPA II με μια μελέτη σκοπιμότητας (feasibility study) που επεκτάθηκε σε πλήρη εφαρμογή από τη σεζόν 2007/2008. Η εστίαση του JARPA II είναι στη θανάτωση όχι μόνο ρυγχοφαλαινών της Ανταρκτικής αλλά και πτεροφαλαινών, μεγάπτερων φαλαινών και πιθανότατα άλλων ειδών φαλαινών εντός του Καταφυγίου του Νοτίου Ωκεανού. Οι στόχοι του JARPA II, όπως ορίστηκαν από την κυβέρνηση της Ιαπωνίας, είναι: α) η παρακολούθηση (monitoring) του οικοσυστήματος της Ανταρκτικής, β) η παρατήρηση του ανταγωνισμού μεταξύ ειδών φαλαινών και η ανάπτυξη μελλοντικών διαχειριστικών στόχων, γ) ο εντοπισμός χρονικών και χωρικών αλλαγών στη δομή αποθεμάτων και δ) η βελτίωση της διαδικασίας διαχείρισης για τα αποθέματα των ρυγχοφαλαινών της Ανταρκτικής. Οι ετήσιες ποσοτώσεις της Ιαπωνίας για το JARPA II είναι

---

²⁹³ Βλ. Steuer K., όπ.π. (σημείωση 203), σελ. 12

²⁹⁴ Βλ. Voigt C., όπ.π. (σημείωση 49), σελ. 558-559

²⁹⁵ Βλ. Steuer K., όπ.π. (σημείωση 203), σελ. 12

850 ρυγχοφάλαινες, 50 πτεροφάλαινες και 50 μεγάπτερες φάλαινες.²⁹⁶ Η Ιαπωνία έχει συστηματικά αγνοήσει αποφάσεις της IWC που την καλούν να σταματήσει τη θανάτωση ρυγχοφαλαινών και να αναθεωρήσει το ερευνητικό της πρόγραμμα ώστε να εστιάζει σε μη-θανάσιμες ερευνητικές μεθόδους.²⁹⁷

Η επιστημονική φαλινοθηρία της Ιαπωνίας στο Βόρειο Ειρηνικό έχει διεξαχθεί σε 2 φάσεις: μια «μελέτη σκοπιμότητας» με όνομα JARPN και ένα πλήρες πρόγραμμα, το JARPN II. Το πρόγραμμα αρχικά εστίαζε σε ρυγχοφάλαινες του δυτικού Βορείου Ειρηνικού, θανατώνοντας 100 ετησίως μεταξύ του 1994 και 1999. Ξεκινώντας το 2000, το πρόγραμμα επεκτάθηκε στη θανάτωση 220 ρυγχοφαλαινών, 50 φαλαινών Bryde's, 100 βορειοφαλαινών και 10 φαλαινών φυσητήρων ετησίως. Ο στόχος του προγράμματος είναι να συγκεντρώσει πληροφορίες που θα συμβάλλουν στην διατήρηση και βιώσιμη χρήση ζώντων θαλάσσιων πόρων στο δυτικό Βόρειο Ειρηνικό. Όταν το JARPN II εξετάστηκε από την Επιστημονική Επιτροπή, υπήρξαν αρκετές διαφωνίες εντός της Επιτροπής σχετικά με τις περισσότερες πτυχές της έρευνας, όπως οι στόχοι, η μεθοδολογία, οι πιθανότητες επιτυχίας του προγράμματος καθώς και η επίδραση στα αποθέματα.²⁹⁸

Το JARPN II υποστηρίζει ότι τα τέσσερα είδη που θανατώνονται στα πλαίσια του προγράμματος επιστημονικής φαλινοθηρίας ανταγωνίζονται τους ανθρώπους για τους αλιευτικούς πόρους.²⁹⁹ Ο ισχυρισμός είναι ότι οι φάλαινες είναι υπεύθυνες για τη μείωση των παγκόσμιων αλιευτικών αποθεμάτων, παρότι οι επιστήμονες αναγνωρίζουν ότι τα ψάρια (κι όχι οι φάλαινες) είναι οι μεγαλύτεροι καταναλωτές άλλων ψαριών και ότι η υπεραλίευση από τον άνθρωπο (κι όχι οι φάλαινες) είναι σε μεγάλο βαθμό υπεύθυνη για τη μείωση των αλιευτικών αποθεμάτων.³⁰⁰ Ακόμα κι αν η κατανόηση των διατροφικών συνηθειών των φαλαινών

---

²⁹⁶ Βλ. Voigt C., όπ.π. (σημείωση 49), σελ. 559

²⁹⁷ Βλ. IWC, Resolution 2003-3 (Resolution on Southern Hemisphere Minke Whales and Special Permit Whaling), διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=2078&search=%21collection72&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=8 (τελευταία προσπέλαση 23/8/15)

²⁹⁸ Βλ. Steuer K., όπ.π. (σημείωση 203), σελ. 12-13

²⁹⁹ Υψηλόβαθμο στέλεχος της Υπηρεσίας Αλιείας είχε χαρακτηριστικά δηλώσει ότι οι ρυγχοφάλαινες αποτελούν τις «κατσαρίδες της θάλασσας» και βλάπτουν το θαλάσσιο οικοσύστημα, βλ. Danaher M., όπ.π. (σημείωση 291), σελ.113

³⁰⁰ Βλ. Steuer K., όπ.π. (σημείωση 203), σελ. 15

θεωρηθεί σημαντικός επιστημονικός στόχος, οι αντι-φαλαινοθηρικές δυνάμεις και αρκετοί επιστήμονες υποστηρίζουν ότι μη-θανάσιμες τεχνικές μπορούν να επιφέρουν τα ίδια και πιο αξιόπιστα αποτελέσματα.³⁰¹

Η στάση της Ιαπωνίας υπέρ της φαλαινοθηρίας υπογραμμίζει τις αρχές και αξίες που θεωρεί σημαντικές, όπως ο σεβασμός στην αυτοδιάθεση, ο σεβασμός σε νομικά δεσμευτικούς κανόνες διεθνών συνθηκών και ο σεβασμός για τη βασισμένη στην επιστήμη διαχείριση, ως θεμέλιο για τη ρύθμιση της διεθνούς χρήσης πόρων στις περιπτώσεις όπου διαφοροποιούνται τόσο δραστικά οι πολιτιστικές αξίες και προτιμήσεις.³⁰² Οι λόγοι που η Ιαπωνία ακολουθεί αυτή την πολιτική υπέρ της φαλαινοθηρίας παρά τη διεθνή κατακραυγή είναι οι παρακάτω: πρώτον, η φαλαινοθηρία αποτελεί πολιτιστική παράδοση και είναι συμβολική της εξάρτησης της χώρας από τα θαλασσινά ως κύρια πηγή πρωτεΐνης, επομένως η Ιαπωνία δε θα επιτρέψει σε κανένα κράτος να διαβρώσει αυτό το στοιχείο εθνικής πολιτιστικής της αυτοδιάθεσης. Δεύτερον, η ιαπωνική φαλαινοθηρία διεξάγεται σύμφωνα με τους κανόνες της ICRW και δεν είναι τυπικά παράνομη. Τρίτον, η Ιαπωνία πιστεύει ότι διεξάγει βιώσιμη φαλαινοθηρία, επειδή βασίζει τις ποσοτώσεις και το κυνήγι της σε επιστημονικά στοιχεία και επιβλέπεται από την Επιστημονική Επιτροπή της IWC. Τέταρτον, δεν υπάρχει κανένα σημαντικό εγχώριο κίνημα κατά της φαλαινοθηρίας, με αποτέλεσμα η εξωτερική πίεση να μη βρίσκει συμμάχους στο εσωτερικό της Ιαπωνίας, καθώς η Υπηρεσία Αλιείας έχει αποτελεσματικά περάσει την εικόνα της φαλαινοθηρίας ως ζητήματος σημαντικού για την εθνική περηφάνεια και επισιτιστική ασφάλεια. Σημαντικό είναι ακόμα το γεγονός ότι, μετά την άρση της ένστασης της Ιαπωνίας, οι ΗΠΑ φαίνονται διστακτικές να περάσουν από την απειλή στην πράξη και να εφαρμόσουν ξανά κυρώσεις κατά της χώρας.³⁰³

Η άποψη του κοινού σχετικά με τις φάλαινες και τη φαλαινοθηρία αποτελεί αντανάκλαση των κοινωνικοπολιτικών και οικονομικών συνθηκών σε μία χώρα, με τη διαφωνία μεταξύ φαλαινοθηρικών και μη-φαλαινοθηρικών κρατών να έχει χαρακτηριστεί και ως

---

³⁰¹ Βλ. Kagawa-Fox M., όπ.π. (σημείωση 288), σελ. 403

³⁰² Βλ. Danaher M., όπ.π. (σημείωση 291), σελ. 106

³⁰³ Βλ. Danaher M., όπ.π. (σημείωση 291), σελ. 119-120

«πολιτισμικό χάσμα» (cultural gulf).³⁰⁴ Για να κατανοήσει κανείς τις σύγχρονες αντιλήψεις της ιαπωνικής κοινής γνώμης σχετικά με τη φαλινοθηρία, πρέπει να έχει υπόψη του την ιδιαίτερη σχέση του ιαπωνικού λαού με τις φάλαινες. Σε μια χώρα όπου η θάλασσα αποτέλεσε κύρια πηγή ζωικών πρωτεϊνών, οι φάλαινες θεωρήθηκαν δώρο από τον ουρανό και συνδέθηκαν βαθύτατα με τον ιαπωνικό πολιτισμό.³⁰⁵ Σε αντίθεση με τις περισσότερες άλλες φαλινοθηρικές χώρες, στην Ιαπωνία οι φαλινοθήρες κάνουν χρήση ολόκληρου του σώματος της φάλαινας. Ο πρωταρχικός στόχος της ιαπωνικής φαλινοθηρίας ήταν και είναι το κρέας, αλλά τα οστά και τα εντόσθια βρίσκουν κι αυτά διάφορες χρήσεις, όπως στο λίπασμα, και άλλα μέλη της φάλαινας, όπως η μπαλένα, χρησιμοποιούνται στην παραγωγή σημαντικών πολιτιστικά χειροτεχνιών (πχ. μαριονέτες για την παραδοσιακή θεατρική τέχνη *bunraku*).³⁰⁶

Μέχρι και σήμερα διατηρούνται, σε κάποιες παράκτιες φαλινοθηρικές κοινότητες, τελετές και γιορτές σχετικές με τις φάλαινες και τη φαλινοθηρία, που έχουν και θρησκευτικά (βουδιστικά) στοιχεία. Το κρέας φαλαινών έχει επίσης κεντρικό ρόλο σε διάφορες κοινοτικές συνάξεις, γάμους και κηδείες, αλλά και σε σημαντικές γιορτές όπως η Πρωτοχρονιά. Παρότι η ιαπωνική κατανάλωση κρέατος φαλαινών είχε αρχίσει να παρακμάζει ήδη πριν το moratorium, εξακολουθεί να υπάρχει σχετική εγχώρια αγορά. Επομένως φαίνεται αρκετά απίθανο οι Ιάπωνες να επιτρέψουν σε τρίτα κράτη να εξαλείψουν από τη διατροφή τους μια τόσο πολιτιστικά σημαντική πηγή τροφής.³⁰⁷

Παράλληλα, οι παραδοσιακά στενοί δεσμοί ανάμεσα στη βιομηχανία της αλιείας (όπου εντάσσεται η φαλινοθηρία) και της ιαπωνικής κυβέρνησης δίνουν στο φαλινοθηρικό λόμπι σημαντική επιρροή στην ιαπωνική πολιτική. Η Υπηρεσία Αλιείας (Fisheries Agency) μαζί με το Ινστιτούτο Έρευνας για τα Κητώδη (Institute of Cetacean Research) και την Ένωση Αλιευτικών Οργανώσεων Ιαπωνίας (Japan Fisheries Association), το «Φαλινοθηρικό Τρίγωνο» της Ιαπωνίας³⁰⁸, έχουν διοργανώσει εκστρατεία για την προώθηση του δικαιώματος φαλινοθηρίας

---

³⁰⁴ Βλ. Hamazaki T. & Tanno D., "Approval of Whaling and Whaling-related Beliefs: Public Opinion in Whaling and Nonwhaling Countries", *Human Dimensions of Wildlife: An International Journal*, Vol. 6, Issue 2, 2001, σελ. 143

³⁰⁵ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 264

³⁰⁶ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 265

³⁰⁷ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 265-267

³⁰⁸ Βλ. Kagawa-Fox M., όπ.π. (σημείωση 288), σελ. 403 επ.

και για να ενθαρρύνουν την κατανάλωση κρέατος φαλαινών. Η εκστρατεία αυτή, που είναι κρίσιμη για την επιβίωση της εθνικής φαλαινοθηρικής βιομηχανίας, προωθεί την αντίληψη ότι η κατανάλωση κρέατος φάλαινας είναι πολιτιστικό ζήτημα και εκμεταλλεύεται εθνικιστικά συναισθήματα για να συγκεντρώσει δημόσια υποστήριξη για την κυβερνητική πολιτική. Ένα πρώτο βήμα στα πλαίσια αυτής της προπαγανδιστικής εκστρατείας ήταν η εγκαθίδρυση της εταιρείας Geishoku Labo (Whale Cuisine Laboratory) με σκοπό το άνοιγμα νέων αγορών και την βελτιστοποίηση της χρήσης του κρέατος φαλαινών από τις αποστολές επιστημονικής έρευνας.³⁰⁹ Στη συνέχεια, χρησιμοποιήθηκαν διάφορες τακτικές για να προωθήσουν την συνήθεια κατανάλωσης κρέατος φάλαινας πχ. με τη χρήση του σε σχολικά γεύματα σε δημόσια σχολεία. Τέλος, δόθηκε έμφαση στην κοινωνική πτυχή της βιομηχανίας, με το σλόγκαν «Η Φαλαινοθηρία είναι η κουλτούρα μας».³¹⁰ Ως αποτέλεσμα της οργανωμένης προπαγάνδας και σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες πεποιθήσεις για τη φαλαινοθηρία ως πολιτιστική παράδοση και τη φάλαινα ως παραδοσιακή πηγή τροφής, η ιαπωνική κοινή γνώμη δεν διακατέχεται από έντονα αντι-φαλαινοθηρικά αισθήματα.³¹¹

Η αύξηση του οικο-τουρισμού για την παρακολούθηση φαλαινών (whale watching) σε διάφορες περιοχές της Ιαπωνίας, με τα κέρδη της βιομηχανίας να ανέρχονται στα 30-35 εκατομμύρια δολάρια ετησίως, σε συνδυασμό με τα περιστατικά Ιαπώνων που προσπαθούν να βοηθήσουν φάλαινες και δελφίνια που εγκλωβίζονται στην στεριά, θα μπορούσαν να είναι ίσως ενδεικτικά μιας αλλαγής στην αντίληψη του κοινού για τις φάλαινες. Ωστόσο, δεν είναι σίγουρο ότι αυτή η (πιθανώς) μεταβαλλόμενη αντίληψη θα μπορούσε να οδηγήσει σε ισχυρή αντι-φαλαινοθηρική αντίδραση σε πολιτικό επίπεδο.³¹²

Γενικά, σε σύγκριση με τις περισσότερες δυτικές χώρες, η Ιαπωνία έχει σχετικά αδύναμο και διασκορπισμένο περιβαλλοντικό κίνημα, με μικρότερη συμμετοχή και πόρους από αντίστοιχα δυτικά. Όσον αφορά τη φαλαινοθηρία, μικρός μόνο αριθμός περιβαλλοντικών ΜΚΟ, όπως η Greenpeace Japan και η Japan Wildlife Conservation Society, διεξάγουν αντι-

---

³⁰⁹ Βλ. Kagawa-Fox M., όπ.π. (σημείωση 288), σελ. 409

³¹⁰ Βλ. Kagawa-Fox M., όπ.π. (σημείωση 288), σελ. 410

³¹¹ Βλ. Danaher M., όπ.π. (σημείωση 291), σελ. 113

³¹² Βλ. Danaher M., όπ.π. (σημείωση 291), σελ. 113-115

φαλαινοθηρικές εκστρατείες, οι περισσότερες μάλιστα κατευθυνόμενες από ξένους κατοίκους στην Ιαπωνία.³¹³ Επίσης το αντι-φαλαινοθηρικό κίνημα δεν καλύπτεται από τα ΜΜΕ και δεν υπάρχει σχετικός δημόσιος διάλογος. Για κάποιους αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι στην Ιαπωνία η ανησυχία για το περιβάλλον εκφράζεται με διαφορετικό τρόπο από ότι στη Δύση. Η ιδέα ότι οι φάλαινες πρέπει να προστατεύονται λόγω της εγγενούς αξίας τους είναι ουσιαστικά επιχείρημα που βασίζεται στα δικαιώματα των ζώων, που δεν έχουν σχεδόν καθόλου απήχηση στην Ιαπωνία, όπου ο σεβασμός προς τα ζώα συνδυάζεται με την αποδοχή της θανάτωσής τους με τρόπο που κάνει ακατανόητους τους στόχους του δυτικού προστατευτισμού (preservationism). Οι Ιάπωνες δεν μπορούν να διακρίνουν μεταξύ της θανάτωσης θαλάσσιων θηλαστικών και της θανάτωσης ζώων όπως οι αγελάδες ή τα πρόβατα, και δεν μπορούν να καταλάβουν την περιβαλλοντική συνείδηση που τροφοδοτεί τις αντι-φαλαινοθηρικές εκστρατείες. Αντίθετα, η ιαπωνική ανησυχία για το περιβάλλον τείνει να επικεντρώνεται σε προβλήματα που επηρεάζουν άμεσα την ανθρώπινη υγεία και ευημερία, όπως η ρύπανση του αέρα και του νερού.³¹⁴

Μια δεύτερη εξήγηση για την αδυναμία του περιβαλλοντικού κινήματος στην Ιαπωνία δίνει έμφαση στα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι ΜΚΟ κατά την προσπάθεια συγκέντρωσης δημόσιας υποστήριξης στη χώρα αυτή. Τα εμπόδια αυτά περιλαμβάνουν την παρεξήγηση από το κοινό του ρόλου, των δραστηριοτήτων και των λειτουργιών των ΜΚΟ, που θεωρούνται από πολλούς Ιάπωνες αντι-κυβερνητικές οργανώσεις, την έλλειψη παραδόσεων εθελοντισμού στην ιαπωνική κοινωνία, αλλά και ιστορικές συνθήκες, όπου ήταν κοινωνικά αποδεκτός κάποιος βαθμός περιβαλλοντικής υποβάθμισης στα πλαίσια κυβερνητικών προσπαθειών για ανασυγκρότηση της Ιαπωνίας μετά την ήττα της στον πόλεμο και για την οικοδόμηση ισχυρής διεθνούς οικονομίας. Όσον αφορά τις εγχώριες αντι-φαλαινοθηρικές ομάδες, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν περιλαμβάνουν την έλλειψη υποστήριξης του σκοπού τους από τα ΜΜΕ, την έλλειψη πρόσβασης στη διαμόρφωση της πολιτικής λόγω της πρωτοκαθεδρίας της Υπηρεσίας Αλιείας, την περιθωριοποίηση της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος και την έλλειψη

---

³¹³ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 146-147

³¹⁴ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 147

εμπιστοσύνης από το κοινό προς αυτές τις ομάδες, που θεωρούνται συχνά ακραίες ή αντικαθεστωτικές.³¹⁵

Προβλήματα στη συγκέντρωση υποστήριξης εναντίον της φαλαινοθηρίας στην Ιαπωνία αντιμετωπίζουν επίσης περιβαλλοντικές ομάδες με διεθνή δράση, όπως η Greenpeace, η WWF, και η Friends of the Earth. Αυτό οφείλεται κυρίως στις τακτικές τους, από δημοσιεύσεις που καταδικάζουν την Ιαπωνία για τις φαλαινοθηρικές της δραστηριότητες μέχρι υψηλού προφίλ αντι-φαλαινοθηρικές διαμαρτυρίες που καταδικάζουν την χώρα για την κατανάλωση κρέατος φάλαινας, οι οποίες κάνουν τους ισχυρισμούς από την κυβέρνηση και τα ιαπωνικά ΜΜΕ περί ρατσισμού και πολιτιστικού ιμπεριαλισμού πιο πειστικές για το κοινό. Πολλές από αυτές τις οργανώσεις έχουν τελικά εγκαταλείψει τις αντι-φαλαινοθηρικές τους εκστρατείες στο εσωτερικό της Ιαπωνίας. Σε κάθε περίπτωση, η έλλειψη δημόσιας υποστήριξης προς την εκστρατεία κατά της φαλαινοθηρίας είναι κρίσιμος παράγοντας για την απόφαση της ιαπωνικής κυβέρνησης να τεθεί σταθερά κατά του moratorium.³¹⁶ Η Ιαπωνία θεωρεί ότι το αντι-φαλαινοθηρικό λόμπι αποτελεί παράνομη πρόκληση που απειλεί την ακεραιότητα της ICRW, η οποία στοχεύει στην βιώσιμη φαλαινοθηρία, αλλά γενικά δεν έχει λάβει κάποια δράση εναντίον των σχετικών οργανώσεων. Για κάποιους οι Ιάπωνες έχουν επιδείξει αξιοσημείωτη αυτοσυγκράτηση, ειδικά δεδομένου ότι ακτιβιστές είχαν ρίξει κόκκινη μπογιά (συμβολική του αίματος των νεκρών φαλαινών) στα μέλη της ιαπωνικής αντιπροσωπείας σε μία από τις συναντήσεις της IWC.³¹⁷

Η διεθνής κοινότητα εξακολουθεί να ασκεί πιέσεις προς την Ιαπωνία, ίσως περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη φαλαινοθηρική χώρα, με την ελπίδα ότι θα μπορέσει να την πείσει να εγκαταλείψει οριστικά την φαλαινοθηρία. Προς το παρόν δε φαίνεται οι πιέσεις αυτές να έχουν αποτέλεσμα, αν κρίνουμε από τη διευρυμένη δεύτερη φάση του JARPA II και την επέκταση του JARPN σε φάλαινες φυσητήρες και φάλαινες Bryde's. Ανά διαστήματα οι ΗΠΑ εξετάζουν το ενδεχόμενο εμπορικών κυρώσεων και απαγόρευσης της πρόσβασης της Ιαπωνίας σε δικαιώματα αλιείας στα ύδατα των ΗΠΑ, ως μέρος της διεθνούς προσπάθειας για εγκατάλειψη

---

³¹⁵ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 147-148

³¹⁶ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 148

³¹⁷ Βλ. Danaher M., όπ.π. (σημείωση 291), σελ. 110

ή έστω μείωση της ιαπωνικής φαλινοθηρίας. Συγκεκριμένα, οι ΗΠΑ υπό την Τροποποίηση Pelly έχουν αρκετές φορές πιστοποιήσει ότι η Ιαπωνία με τα ερευνητικά της προγράμματα θέτει σε κίνδυνο διεθνείς συνθήκες για την προστασία της αλιείας, αλλά ποτέ δεν προχώρησαν στην εφαρμογή κυρώσεων, καθώς πιστεύουν ότι τέτοιου είδους μέτρα δεν είναι αποτελεσματικά στην επίλυση διαφορών. Επιπλέον, κυρώσεις εναντίον ενός νόμιμου επιστημονικού προγράμματος πιθανόν να παραβίαζαν τους κανόνες διεθνούς εμπορίου υπό τον ΠΟΕ. Βέβαια, όπως αναφέρθηκε, οι ΗΠΑ χρησιμοποίησαν αποτελεσματικά κυρώσεις υπό την Τροποποίηση Packwood/Magnunson εναντίον της Ιαπωνίας το 1982, για να την αναγκάσουν να αποσύρει την ένστασή της στο moratorium. Γενικά οι ΗΠΑ σίγουρα έχουν χρησιμοποιήσει σχετικές απειλές για να αλλάξουν και να αμφισβητήσουν την στάση της Ιαπωνίας υπέρ της φαλινοθηρίας.³¹⁸

Πιο πρόσφατα, η Αυστραλία κινήθηκε εναντίον της Ιαπωνίας ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης στην υπόθεση “Whaling in the Antarctic”. Στην απόφαση του Απριλίου του 2014 το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ιαπωνία έπρεπε να δώσει τέλος στο φαλινοθηρικό της πρόγραμμα JARPA II στο Νότιο Ωκεανό, καθώς αυτό παραβιάζει το moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία, το moratorium στη χρήση πλοίων εργοστασίων για την επεξεργασία φαλαινών και την απαγόρευση φαλινοθηρίας στο Καταφύγιο του Νοτίου Ωκεανού. Σύμφωνα με το Δικαστήριο, το JARPA II πληρούσε τις διαδικαστικές προϋποθέσεις για ειδικές άδειες και μπορούσε ευρέως να χαρακτηριστεί «επιστημονική έρευνα» βάσει των στόχων και δραστηριοτήτων του, αλλά δεν ήταν πρόγραμμα «για τους σκοπούς επιστημονικής έρευνας» και επομένως δεν ενέπιπτε στην εξαίρεση του άρθρου VIII(1) της ICRW. Συγκεκριμένα, θεωρήθηκε ότι σημαντικές διαστάσεις του σχεδιασμού και της εφαρμογής του JARPA II, δηλαδή η θανάτωση των φαλαινών, δεν ήταν δικαιολογημένες σε σχέση με τους ερευνητικούς του στόχους, ενώ η Ιαπωνία ποτέ δεν είχε εξετάσει το ενδεχόμενο χρήσης μη-θανάσιμων εναλλακτικών μεθόδων.³¹⁹

Η Ιαπωνία αντέδρασε στην παραπάνω απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου δηλώνοντας ότι θα συμμορφωνόταν με αυτή και θα ακύρωνε το JARPA II, θα μείωνε το εύρος του JARPN, θα

---

³¹⁸ Βλ. Danaher M., όπ.π. (σημείωση 291), σελ. 115-116

³¹⁹ Βλ. Payne C. R., “ICJ Halts Antarctic Whaling – Japan Starts Again” *Transnational Environmental Law*, Vol. 4, Issue 1, 2015, σελ. 182, 186-188

διαμόρφωνε νέο φαλαιοθηρικό πρόγραμμα για το Νότιο Ωκεανό το οποίο θα λάμβανε υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου, και θα μελετούσε την πιθανότητα χρήσης μη-θανάσιμων ερευνητικών μεθόδων.³²⁰ Το Νοέμβριο του 2014 και αφότου είχε χάσει τη φαλαιοθηρική σεζόν 2014/2015 για πρώτη φορά από το 1987, η Ιαπωνία κατέθεσε προς εξέταση από την Επιστημονική Επιτροπή της IWC το σχέδιο NEWREP-A (New Scientific Whale Research Program in the Antarctic Ocean), που προβλέπει τη θανάτωση 333 ρυγχοφαλαινών για τη συλλογή στοιχείων για τα επόμενα 12 χρόνια.³²¹

Η σκληρή κριτική στην Ιαπωνία από το αντι-φαλαιοθηρικό λόμπι – που παίρνει και μορφή διεθνών δράσεων εναντίον της ιαπωνικής κυβέρνησης συγκεκριμένα, ανάμεσα σε όλα τα φαλαιοθηρικά κράτη – αντανακλά, σύμφωνα με την ιαπωνική κυβέρνηση, την απροθυμία των δυνάμεων αυτών να λάβουν υπόψη τους την ύπαρξη διαφορετικών ηθικών προτύπων. Δεδομένου ότι οι Ιάπωνες τρώνε κρέας φάλαινας εδώ και χίλια χρόνια και βοδινό μόλις από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, η διαμάχη για τη φαλαιοθηρία παίρνει διαστάσεις «σύγκρουσης πολιτισμών», με την κυβέρνηση της Ιαπωνίας να θεωρεί τις διεθνείς επιθέσεις στη φαλαιοθηρία ως επίθεση στην ιαπωνική κουλτούρα και, ευρύτερα, ως απειλή για τον αμοιβαίο σεβασμό διαφορετικών πολιτισμών και ηθικών αξιών.³²²

---

³²⁰ Βλ. Payne C. R., όπ.π. (σημείωση 319), σελ. 191

³²¹ Βλ. Normile D., “Scientists renew objections to Japan’s whaling program”, Science, 19 Ιουνίου 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://news.sciencemag.org/plants-animals/2015/06/scientists-renew-objections-japan-s-whaling-program> (τελευταία προσπέλαση 24/8/15)

³²² Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 149

7. Εμπορική Φαλινοθηρία.

7.1. Η περίπτωση της Νορβηγίας.

Η Νορβηγία είναι ένα από τα δύο κράτη που εξακολουθούν ανοιχτά να διατηρούν επιχειρήσεις εμπορικής φαλινοθηρίας που αποσκοπούν σε οικονομικό κέρδος, με το κυνήγι της ρυγχοφάλαινας να έχει γίνει σύμβολο της κυριαρχίας και μέρος της πολιτιστικής ταυτότητας των Νορβηγών. Η θάλασσα πάντοτε υπήρξε σημαντική πηγή τροφής για τους Νορβηγούς, οι οποίοι έχουν περήφανη φαλινοθηρική παράδοση που ανάγεται στο 800 μ.Χ..³²³ Κάποια στοιχεία μάλιστα υποδεικνύουν ότι φαλινοθηρία διεξαγόταν στη βόρεια Νορβηγία ήδη από την εποχή του λίθου.³²⁴ Οι Νορβηγοί έχουν επίσης συνεισφέρει σημαντικά στον εκσυγχρονισμό της φαλινοθηρικής βιομηχανίας και είναι υπεύθυνοι για πολλές τεχνολογικές εξελίξεις στον κλάδο, όπως το καμάκι που εκρήγνυται (exploding harpoon). Πρόκειται για εφεύρεση του Svend Foyn στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, που έκανε την εμπορική φαλινοθηρία ευκολότερη και πιο αποτελεσματική. Η Νορβηγία αποτέλεσε επίσης ένα από τα πρώτα κράτη που ανέπτυξαν δραστηριότητες πελαγικής φαλινοθηρίας, η οποία είναι η κύρια υπαίτιος για την παρακμή των αποθεμάτων φαλαινών κατά το 19^ο και 20^ο αιώνα.³²⁵

Στα μέσα της δεκαετίας του 1930, η κυριαρχία της Νορβηγίας στη φαλινοθηρική βιομηχανία ήταν αδιαμφισβήτητη, με τη χώρα να ευθύνεται για τις μισές περίπου θανατώσεις φαλαινών και για το μισό παραγόμενο φαλαινέλαιο. Νορβηγοί ήταν και οι περισσότεροι εργαζόμενοι στη βιομηχανία – ακόμα και σε επιχειρήσεις που δεν ελέγχονταν από Νορβηγούς.³²⁶ Τα επόμενα χρόνια, η κυβέρνηση της Νορβηγίας πήρε την πρωτοβουλία στη διοργάνωση σειράς συνδιασκέψεων με σκοπό τη συζήτηση για τη ρύθμιση της φαλινοθηρικής

---

³²³ Βλ. Halverson S. M., "Small State With A Big Tradition: Norway Continues Whaling At The Expense Of Integration And Nordic Cooperation," *Syracuse Journal of International Law and Commerce*, Vol. 31, Issue 1, Article 9, 2004, σελ. 122

³²⁴ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 267-268

³²⁵ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 268

³²⁶ Βλ. Nystrom J., όπ.π. (σημείωση 15), σελ. 1437

βιομηχανίας και στη συνέχεια, μαζί με άλλα κράτη, εργάστηκε για τη σύναψη της ICRW και δημιουργία της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας.³²⁷

Η Νορβηγία είχε ασκήσει εξαρχής ένσταση στο moratorium του 1982, την οποία και διατηρεί μέχρι σήμερα. Η χώρα είχε εθελούσια παύσει τις φαλινοθηρικές της δραστηριότητες από το 1987 αναμένοντας τα αποτελέσματα της έρευνας της Επιστημονικής Επιτροπής της IWC. Η Επιτροπή εκτίμησε ότι υπήρχαν περίπου 112.000 ρυγχοφάλαινες στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό και 72.000 ρυγχοφάλαινες στον κεντρικό Ατλαντικό.³²⁸ Η Νορβηγία υποστήριξε ότι τα στοιχεία αυτά, εάν ήταν ακριβή, αποδείκνυαν ότι οι ρυγχοφάλαινες επιδέχονταν (περιορισμένη) θήρευση. Το 1993, οι παράκτιοι φαλινοθήρες στη Νορβηγία συνέχισαν την πρακτική τους, μετά τον καθορισμό φαλινοθηρικών διαδικασιών και την εφαρμογή αυστηρού συστήματος αδειοδότησης από τη νορβηγική κυβέρνηση.³²⁹ Πριν από το moratorium, η Νορβηγία θήρευε περίπου 2.000 φάλαινες ετησίως, εξάγοντας τις μισά περίπου παραγόμενα προϊόντα στην Ιαπωνία. Τα πρόσφατα χρόνια οι ποσοστώσεις που η Νορβηγία ορίζει για τους φαλινοθήρες της έχουν αυξηθεί, αλλά ο πραγματικός αριθμός φαλαινών που θανατώνονται κάθε σεζόν πάντα είναι μικρότερος από το μέγιστο όριο των ποσοστώσεων. Για παράδειγμα, το 2013 με ποσοστωση 1.286 φάλαινες, η Νορβηγία θανάτωσε 590.³³⁰

Το 2001 η Νορβηγία κατήγγειλε την αυτό-επιβαλλόμενη απαγόρευση στο εμπόριο προϊόντων φαλαινών, σε προσπάθεια να λάβει μέρος στο διεθνές εμπόριο στον τομέα αυτό. Η κυβέρνηση άρχισε να εκδίδει άδειες εξαγωγής και ενέκρινε περιορισμένες εμπορικές εξαγωγές προϊόντων φαλαινών προς την Ιαπωνία και την Ισλανδία. Παράλληλα, η Νορβηγία απαίτησε κάθε χώρα που θα εισήγαγε νορβηγικά προϊόντα φαλαινών να διεξάγει γενετικούς ελέγχους για να διαβεβαιώνεται ότι τα εισαγόμενα προϊόντα δεν προέρχονται από είδη φαλαινών που βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο εξαφάνισης. Η νορβηγική κυβέρνηση είχε εν τέλει υποκύψει στις πιέσεις παράκτιων φαλινοθηρών που δεν μπορούσαν πλέον να αποθηκεύουν τις μεγάλες ποσότητες λίπους φάλαινας, το οποίο οι Νορβηγοί αρνούσαν να καταναλώσουν. Ωστόσο, η

---

³²⁷ Βλ. Halverson S. M., όπ.π. (σημείωση 323), σελ. 124

³²⁸ Βλ. Halverson S. M., όπ.π. (σημείωση 323), σελ. 126

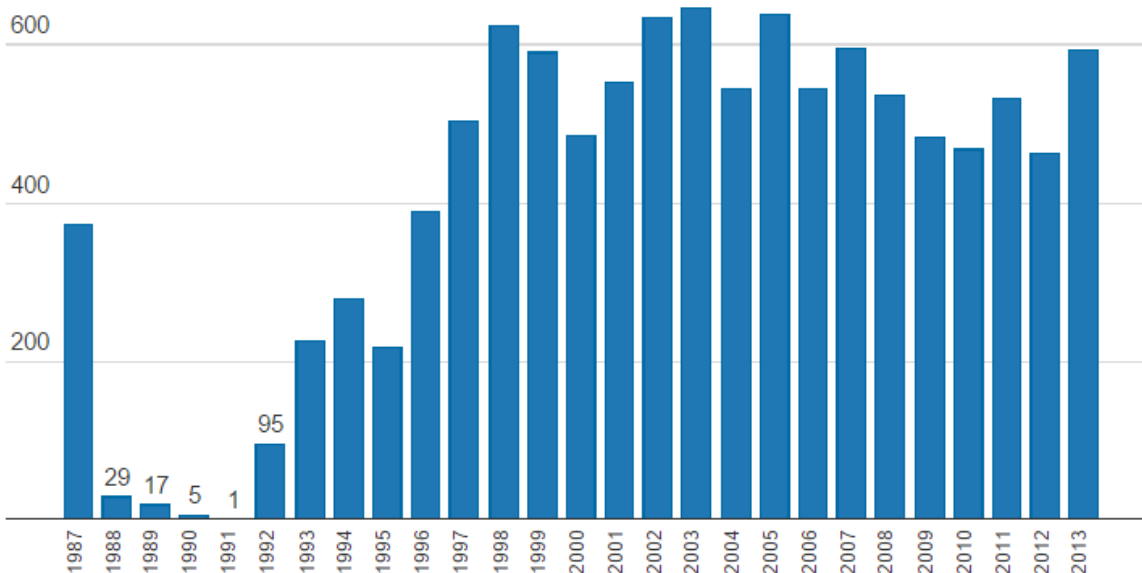
³²⁹ Βλ. Halverson S. M., όπ.π. (σημείωση 323), σελ. 127

³³⁰ Βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., όπ.π. (σημείωση 292), σελ. 28

βιομηχανία συνάντησε κι άλλα εμπόδια: μελέτες έχουν αποδείξει ότι τα προϊόντα φαλαινών από το Βόρειο Ειρηνικό έχουν υψηλή περιεκτικότητα σε υδράργυρο, με αποτέλεσμα οι Ιάπωνες να αρνηθούν προτάσεις για την εισαγωγή νορβηγικών προϊόντων φαλαινών. Υπενθυμίζεται ότι η Νορβηγία δεν παραβιάζει με τη συμπεριφορά της αυτή την CITES, καθώς έχει υποβάλλει επίσημη ένσταση στην συμπερίληψη της ρυγχοφάλαινας στο Παράρτημα I.³³¹ Έκτοτε και παρά τις αντιδράσεις η Νορβηγία συνεχίζει την εμπορική φαλαινοθηρία, και την περασμένη σεζόν θανάτωσε 736 ρυγχοφάλαινες, περισσότερες από τις φάλαινες που θανάτωσαν η Ιαπωνία και η Ισλανδία μαζί (447 και 261 αντίστοιχα).³³²

Minke whaling in Norway (1987-2013)

Norway has an objection to the IWC moratorium but has also used Scientific Permits to boost its whaling

Created with [Datawrapper](#)

Source: [Whale and Dolphin Conservation](#), [Get the data](#)

Πίνακας 4³³³

³³¹ Βλ. Halverson S. M., όπ.π. (σημείωση 323), σελ. 132-133

³³² Βλ. Perry C., "Why is Spar intent on boosting Norway's cruel and dying whaling industry?", The Guardian, 15 July 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.theguardian.com/sustainable-business/2015/jul/15/why-is-spar-intent-on-boosting-norways-cruel-and-dying-whaling-industry> (τελευταία προσπέλαση 25/8/15)

³³³ Πίνακας 4, Φαλαινοθηρία Ρυγχοφαλαινών στη Νορβηγία (1987-2013), βλ. Ιστοσελίδα Whale and Dolphin Conservation, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://us.whales.org/issues/whaling-in-norway> (τελευταία προσπέλαση 25/8/15)

Η Νορβηγία συνεχίζει να υποστηρίζει ότι είναι απολύτως δικαιολογημένη στη φαλινοθηρία της, λόγω επιστημονικών αποδείξεων ότι η ρυθμιζόμενη θήρευση ρυγχοφαλαινών είναι απόλυτα συμβατή με τη βιώσιμη διαχείριση του πόρου. Για παράδειγμα, όταν το 1995 ο πληθυσμός των ρυγχοφαλαινών υπολογιζόταν περίπου στις 118.000, η Νορβηγία θανάτωσε 425, δηλαδή λιγότερο από 0,5%.³³⁴ Αφού η επιστημονική έρευνα, κατά τη νορβηγική άποψη, προσφέρει αξιόπιστη μέθοδο υπολογισμού ορίων αλίευσης και ποσοστώσεων, μόνο ηθικές ενστάσεις θα μπορούσαν να μπλοκάρουν τη συνέχιση της περιορισμένης εμπορικής φαλινοθηρίας. Τέτοιες ηθικές ενστάσεις, βέβαια, συνεχίζουν να είναι άσχετες με τους σκοπούς της ICRW. Ο αντίλογος σε αυτή τη θέση υπογραμμίζει την επιστημονική αβεβαιότητα στον τομέα των κητωδών γενικά και των φαλαινών ειδικότερα, με τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού των φαλαινών να αμφισβητούνται.³³⁵ Επιπλέον, η Νορβηγία υποστηρίζει ότι εάν δεν χαλαρώσει το moratorium, τίθεται σε κίνδυνο η επιβίωση της IWC, καθώς η Νορβηγία και η Ιαπωνία μπορεί να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Ισλανδίας, αποχωρώντας από την Επιτροπή. Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε στην επιστροφή σε ανεξέλεγκτη φαλινοθηρία, που όλα τα κράτη (φαλινοθηρικά και μη) επιθυμούν να αποφύγουν.

Οι φάλαινες έχουν αποκτήσει συμβολική αξία (totem animals) σε πολλές δυτικές χώρες και οι διεθνείς εκστρατείες εναντίον της φαλινοθηρίας έχουν επηρεάσει με διάφορους τρόπους τον νορβηγικό πληθυσμό, ειδικά σε παράκτιες περιοχές. Κάποιοι έχουν χάσει σημαντικό μέρος του εισοδήματός τους λόγω περιορισμών που κρίνουν ως μη-αναγκαίους για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Πιστεύουν ότι οι διεθνείς οργανώσεις για το περιβάλλον και τα δικαιώματα των ζώων έχουν αποκτήσει χρήματα και επιρροή εις βάρος τους, με αποτέλεσμα οι φαλινοθηρικές τους δραστηριότητες να έχουν λάβει συμβολική σημασία ως πράξεις αντίστασης. Η κατανάλωση κρέατος φάλαινας, δηλ. του ζώου-σύμβολο για τις παραπάνω περιβαλλοντικές ΜΚΟ, από μερικούς έγινε μέθοδος έκφρασης της αγανάκτησής τους ενάντια

---

³³⁴ Βλ. Cotterrell L. A. & Gray T. S., όπ.π. (σημείωση 253), σελ. 187-188

³³⁵ Βλ. Cotterrell L. A. & Gray T. S., όπ.π. (σημείωση 253), σελ. 188

στην ξένη ανάμειξη στο βιοπορισμό και τις ζωές τους. Ενδεικτική η ενθουσιώδης δημόσια γιορτή με ψήσιμο κρέατος φάλαινας στο Svolvær της Νορβηγίας την 4^η Ιουλίου.³³⁶

Οι φαλινοθήρες αισθάνονται ότι έχουν απωλέσει το δικαίωμα να διαχειρίζονται τους εθνικούς πόρους και μάλιστα για πολιτικούς και όχι οικολογικούς λόγους. Η φάλαινα έχει γίνει επομένως σύμβολο όχι μόνο για τις περιβαλλοντικές οργανώσεις αλλά και για τους κατοίκους των νορβηγικών ακτών. Η συνεχιζόμενη πρακτική της φαλινοθηρίας θεωρείται επιβεβαίωση της αποφασιστικότητας των αρχών να προστατέψουν τα συμφέροντα των παράκτιων κοινοτήτων και της προθυμίας τους να επωμιστούν τις ευθύνες. Η φαλινοθηρία έχει συνδεθεί αναπόσπαστα με το μέλλον αυτών των κοινοτήτων.³³⁷ Οι φαλινοθηρικές τεχνικές και οι διεθνείς απόψεις αναφορικά με τη φαλινοθηρία έχουν μεταβληθεί με τα χρόνια, αλλά η συμμετοχή της κοινότητας και της οικογένειας στη νορβηγική φαλινοθηρική βιομηχανία έχει παραμείνει σταθερή και αμετάβλητη. Η φαλινοθηρία είναι σημαντικό τμήμα της νορβηγικής κουλτούρας και είναι μάλλον αμφίβολο ο νορβηγικός λαός να επιτρέψει στη διεθνή κοινότητα να αποφασίσει εάν έχει δικαίωμα στη φαλινοθηρία.³³⁸

Η Νορβηγία αποτελεί χώρα-πρότυπο στα περιβαλλοντικά ζητήματα και έχει αφιερώσει επιρροή και πόρους της για τη διευθέτηση εθνικών και παγκοσμίων περιβαλλοντικών προβλημάτων. Η βιώσιμη ανάπτυξη, όρος που προήλθε μάλιστα από έκθεση της πρωθυπουργού της Νορβηγίας Gro Harlem Brundtland³³⁹, προβλέπει τη χρήση φυσικών πόρων διατηρώντας παράλληλα αρκετούς προς όφελος της επόμενης γενιάς και αποτελεί έννοια την οποία έχει σε γενικές γραμμές ενστερνιστεί η Νορβηγία. Η χώρα έχει προσπαθήσει να επιδείξει ότι η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης μπορεί να έχει εφαρμογή στην φαλινοθηρία, διασφαλίζοντας ότι οι νορβηγικές φαλινοθηρικές δραστηριότητες είναι σύμφωνες προς την αρχή αυτή. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα αρκετές περιβαλλοντικές ΜΚΟ της Νορβηγίας να

---

³³⁶ Βλ. Kalland A., "Marine mammals in the culture of Norwegian coastal communities" σε: Blix A. S., Walloe L. & Ulltang O. (ed.), *Whales, seals, fish and man*, Elsevier Science B.V., 1995, σελ. 694-695

³³⁷ Βλ. Kalland A., όπ.π. (σημείωση 336), σελ. 696

³³⁸ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 270

³³⁹ Οι Times του Λονδίνου είχαν σχολιάσει ως εξής το θέμα της διάσημης περιβαλλοντολόγου στην ηγεσία ενός φαλινοθηρικού κράτους: «Ο παράκτιος πληθυσμός της Νορβηγίας...έχει αναγκάσει την Πρωθυπουργό Gro Harlem Brundtland να υπερασπιστεί τη νορβηγική φαλινοθηρία παρά το ρόλο της ως Προέδρου της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη και παρά την κριτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στη στάση της», βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 79

υποστηρίζουν τη βιώσιμη φαλινοθηρία της χώρας. Η Νορβηγία ελπίζει ότι τα αντι-φαλινοθηρικά κράτη θα συνειδητοποιήσουν την εγκυρότητα της βιώσιμης ανάπτυξης ως μεθόδου διατήρησης των φαλαινών. Ωστόσο, εάν συνεχίσει το κυνήγι ρυγχοφαλαινών ενάντια στο κοινό διεθνές αίσθημα, η Νορβηγία μπορεί να βλάψει τη φήμη της ως χώρα πρότυπο στα περιβαλλοντικά ζητήματα.³⁴⁰

Όπως συμβαίνει στην Ιαπωνία, το κρέας φαλαινών στη Νορβηγία είναι προϊόν επιδοτούμενο, με τις επιδοτήσεις να φτάνουν το μισό της συνολικής αξίας των προϊόντων της Νορβηγικής Οργάνωσης Πωλήσεων Αλιέων. Η βιομηχανία, λόγω της δυσκολίας πώλησης του κρέατος φάλαινας, έχει προσπαθήσει να δημιουργήσει νέο ενδιαφέρον για τα προϊόντα της στον νορβηγικό πληθυσμό και στον τουριστικό τομέα.³⁴¹ Μια νέα μορφή οικο-τουρισμού στη Δυτική Νορβηγία, το “Whale Safari”, δίνει σε τουρίστες τη δυνατότητα να επισκεφτούν ένα φαλινοθηρικό πλοίο και στη συνέχεια τους ενθαρρύνει να δοκιμάσουν κρέας φάλαινας σε τοπικά εστιατόρια και να αγοράσουν αναμνηστικά με εικόνες φαλινοθηρών Βίκινγκ και με σλόγκαν του τύπου «έξυπνο φαγητό για έξυπνους ανθρώπους».³⁴² Σκοπός είναι να παρουσιαστεί μια εναλλακτική άποψη για τη φαλινοθηρία και τη βιώσιμη χρήση των φαλαινών από τη Νορβηγία.

Αρχικά, η απόφαση της Νορβηγίας να επιστρέψει στην εμπορική φαλινοθηρία προκάλεσε αρκετές αρνητικές διεθνείς αντιδράσεις, όπως οικονομικά μποϋκοτάζ (μποϋκοτάζ από διεθνείς αερογραμμές που αρνήθηκαν να μεταφέρουν τα προϊόντα φαλαινών προς την Ιαπωνία), απειλές μποϋκοτάζ των χειμερινών Ολυμπιακών αγώνων του 1994 στο Λιλεχάμερ (Lillehammer) και απειλές οικονομικών κυρώσεων.³⁴³ Εντός της IWC τα αντι-φαλινοθηρικά κράτη καταδίκασαν την απόφαση της Νορβηγίας να αψηφήσει το νέο πνεύμα της Σύμβασης

---

³⁴⁰ Βλ. Halverson S. M., όπ.π. (σημείωση 323), σελ. 140-142

³⁴¹ Βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., όπ.π. (σημείωση 292), σελ. 28-29

³⁴² Βλ. Halverson S. M., όπ.π. (σημείωση 323), σελ. 146-147

³⁴³ Βλ. Caron D. D., “The International Whaling Commission and the North Atlantic Marine Mammal Commission: The Institutional Risks of Coercion for Consensual Structures”, *American Journal of International Law*, Vol. 89, 1995, σελ. 166 επ.

ICRW, και δεκαπέντε από αυτά υπέγραψαν δήλωση που ενθάρρυνε τη χώρα να αναθεωρήσει την απόφαση επανάληψης εμπορικής φαλαινοθηρίας.³⁴⁴

Αυτές οι αρνητικές αντιδράσεις όμως με τον καιρό υποχώρησαν και σήμερα η διεθνής κοινότητα φαίνεται να έχει αρχίσει όχι να αποδέχεται, αλλά να ανέχεται τουλάχιστον την φαλαινοθηρική πρακτική της Νορβηγίας. Σε αυτή την στάση συμβάλλει ο παράκτιος χαρακτήρας των φαλαινοθηρικών δραστηριοτήτων, που δεν διεξάγονται με τη χρήση πλοίων-εργοστασίων,³⁴⁵ αλλά και το ιστορικό αυστηρής αυτο-αστυνόμευσης και αυτορρύθμισης της νορβηγικής φαλαινοθηρικής βιομηχανίας. Κατά τη Νορβηγία, οι φάλαινες είναι ένας πόρος που μπορεί να αξιοποιηθεί μέσω βιώσιμης θήρευσης. Οι εθνικές ποσοτώσεις για τη φαλαινοθηρία καθορίζονται, επομένως, με βάση επιστημονικές αναλύσεις των τοπικών αποθεμάτων φαλαινών.³⁴⁶ Η ανοχή που έχουν επιδειξί ως τώρα οι ΗΠΑ και άλλες αντι-φαλαινοθηρικές χώρες μπορεί επίσης να θεωρηθεί ως ένδειξη κατανόησης προς τη θέση των Νορβηγών, που βρέθηκαν σε αδιέξοδο λόγω της ανικανότητας της IWC να μετριάσει τον ισχυρό αντι-φαλαινοθηρικό της προσανατολισμό.³⁴⁷ Τα τελευταία χρόνια βέβαια η νορβηγική φαλαινοθηρική πολιτική έχει γίνει πιο αμφιλεγόμενη και έχει αποτελέσει αντικείμενο συχνότερων και εντονότερων κριτικών, εξαιτίας της αύξησης των ετήσιων φαλαινοθηρικών ποσοστώσεων.³⁴⁸

Μέχρι τώρα οι προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας να κάνει τη Νορβηγία να συμμορφωθεί με το moratorium έχουν αποτύχει. Κατά πρώτον, η άσκηση διπλωματικών πιέσεων δεν είχε αποτέλεσμα στη Νορβηγία, σε αντίθεση πχ. με την Ιαπωνία. Έχοντας την πλειοψηφία στην IWC και με δεδομένη τη δυσκολία εύρεσης συμβιβασμού μεταξύ των κρατών υπέρ της διαφύλαξης (preservation) και των περιβαλλοντικών ΜΚΟ από τη μία και των φαλαινοθηρικών κρατών και της βιομηχανίας από την άλλη, οι ΗΠΑ – ηγετική δύναμη εντός της Επιτροπής – δεν είχαν λόγο να συνεργαστούν με τους διαφωνούντες. Ακολούθησαν αντίθετα την τακτική άσκησης πιέσεων στη Νορβηγία, με την υποστήριξη της παγκόσμιας κοινής γνώμης.

---

³⁴⁴ Βλ. Halverson S. M., όπ.π. (σημείωση 323), σελ. 127

³⁴⁵ Βλ. Stoett P. J., όπ.π. (σημείωση 5), σελ. 79

³⁴⁶ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 269

³⁴⁷ Βλ. Caron D. D., όπ.π. (σημείωση 343), σελ. 155

³⁴⁸ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 270

Η Νορβηγία αποδείχθηκε λιγότερο ευάλωτη σε αυτές τις πιέσεις, σε σύγκριση για παράδειγμα με την Ιαπωνία. Βέβαια η χώρα σταμάτησε προσωρινά τη φαλαινοθηρία μεταξύ του 1991 και 1993, πιθανόν ως αποτέλεσμα πιέσεων από τις ΗΠΑ στα πλαίσια της IWC.³⁴⁹ Το γεγονός όμως ότι οι Νορβηγοί συνεχίζουν μέχρι σήμερα να κυνηγούν φάλαινες δείχνει ότι οποιαδήποτε περαιτέρω επίσημη πίεση δε θα έχει θετικά αποτελέσματα για τους μακροπρόθεσμους στόχους υπέρ της διαφύλαξης (preservation), αφού μπορεί να οδηγήσει σε αποχώρηση της Νορβηγίας από το καθεστώς ή την υιοθέτηση της ιαπωνικής προσέγγισης με την εγκαινίαση «επιστημονικών» ερευνητικών προγραμμάτων φαλαινοθηρίας.

Επιπλέον, οι ΗΠΑ έχουν αποπειραθεί με μονομερείς ενέργειες να επιβάλλουν το (κατ' αυτούς) πνεύμα της ICRW, χρησιμοποιώντας τις τροποποιήσεις Pelly και Packwood/Magnunson ως διαπραγματευτικά εργαλεία. Πάντως, παρότι η Νορβηγία έχει πιστοποιηθεί αρκετές φορές υπό τις τροποποιήσεις, οι ΗΠΑ έχουν αποφύγει να επιβάλλουν τις κυρώσεις που οι τροποποιήσεις αυτές εξουσιοδοτούν. Το 1992 ο πρόεδρος Bush απέφυγε την επιβολή κυρώσεων για να μη βλάψει τις εμπορικές σχέσεις των δύο χωρών. Το 1993, όταν ο Υπουργός Εμπορίου πιστοποίησε ξανά τη Νορβηγία υπό τις τροποποιήσεις Pelly και Packwood/Magnunson, ο πρόεδρος Clinton επέλεξε πάλι να μην προχωρήσει σε κυρώσεις, υπό το φως της δέσμευσης της Νορβηγίας για την προστασία του περιβάλλοντος. Ακόμα κι αν οι ΗΠΑ είχαν επιβάλλει κυρώσεις, πιθανότατα αυτές θα ήταν σε παράβαση κανόνων του ΠΟΕ.³⁵⁰

Όσο η Νορβηγία διατηρεί την ένστασή της στο moratorium θα έχει το νόμιμο δικαίωμα να συνεχίζει τη φαλαινοθηρία, περιορισμένη μόνο από τις βιώσιμες ποσοτώσεις όπως καθορίζονται από τους επιστήμονές της. Η Νορβηγία υπερασπίζεται σθεναρώς την ανεξαρτησία και ακεραιότητα των επιστημόνων αυτών και πιστεύει ότι η φαλαινοθηρία της μπορεί να αυτορυθμίζεται στα πλαίσια επιστημονικών αρχών, ακόμα κι αν η διεθνής κοινότητα δείχνει απρόθυμη να δεχθεί αυτή την προσέγγιση. Ακόμα και με την υπόθεση ότι τα επιστημονικά στοιχεία της Νορβηγίας είναι αμερόληπτα, καλύτερη τακτική παραμένει η παρακολούθηση της

---

³⁴⁹ Βλ. Nystrom J., όπ.π. (σημείωση 15), σελ. 1441-1443

³⁵⁰ Βλ. Halverson S. M., όπ.π. (σημείωση 323), σελ. 129

εφαρμογής των διεθνών ρυθμίσεων για τη φαλινοθηρία από ουδέτερους διεθνείς παρατηρητές, δεδομένου ότι οι φάλαινες αποτελούν κοινό παγκόσμιο πόρο.³⁵¹

7.2. Η περίπτωση της Ισλανδίας.

Η Ισλανδία έχει μακρά παράδοση στη φαλινοθηρία που ανάγεται στις πρώτες οργανωμένες φαλινοθηρικές αποστολές από τους Βάσκους. Καθώς η υπεραλίευση μείωσε τον αριθμό των φαλαινών κοντά στις ακτές της Ισπανίας, οι Βάσκοι μετατόπισαν το κυνήγι προς το Βορρά και προς τα ύδατα κοντά στην Ισλανδία, όπου και συνέχισαν τη φαλινοθηρία κατά τον 16^ο και 17^ο αιώνα. Από το 1883 και για τα επόμενα τριάντα χρόνια, λειτούργησαν στην Ισλανδία νορβηγικοί φαλινοθηρικοί σταθμοί, σκοτώνοντας σχεδόν 17.000 φάλαινες³⁵² και μειώνοντας σημαντικά τα αποθέματα φαλαινών στα νερά της χώρας.

Η χρήση των φαλαινών υπήρξε κρίσιμη για την επιβίωση της Ισλανδίας. Σε δύσκολες περιόδους μια προσθαλασσωμένη φάλαινα μπορούσε να σημαίνει τη διαφορά μεταξύ ζωής και θανάτου από αστία για τον πληθυσμό της Ισλανδίας,³⁵³ σε σημείο που η ισλανδική λέξη *hvalreki* («προσθαλασσωμένη φάλαινα/φάλαινα που εξόκειλε») σημαίνει σήμερα μεταφορικά «ευλογία» (*godsend*).³⁵⁴ Οι Ισλανδοί ξεκίνησαν τη σύγχρονη εμπορική φαλινοθηρία το 1935, βάσει νομοθεσίας που προέβλεπε ότι όλες οι φάλαινες που θανατώνονταν έπρεπε να χρησιμοποιούνται πλήρως.³⁵⁵ Το 1948 ιδρύθηκε η ισλανδική φαλινοθηρική εταιρεία Hvalur, που εστίασε εξ αρχής στο κυνήγι πτεροφαλαινών, με παράλληλη ευκαιριακή αλίευση γαλάζιων φαλαινών, φαλαινών φυσητήρων, βορειοφαλαινών και μεγάπτερων φαλαινών.³⁵⁶ Η εταιρεία

---

³⁵¹ Βλ. Nystrom J., όπ.π. (σημείωση 15), σελ. 1448-1449

³⁵² Βλ. Henderson R., "The Future of Whaling: Should the International Whaling Commission Create a Broadened Cultural Exemption to the Whaling Moratorium for Iceland?", *Georgia Journal of International and Comparative Law*, Vol. 33, 2005, σελ. 660-661

³⁵³ Βλ. Henderson R., όπ.π. (σημείωση 352), σελ. 661

³⁵⁴ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 270

³⁵⁵ Βλ. Henderson R., όπ.π. (σημείωση 352), σελ. 661

³⁵⁶ Βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., όπ.π. (σημείωση 292), σελ. 17

αυτή εξακολουθεί να διαδραματίζει κυρίαρχο ρόλο στη βιομηχανία αλιείας και φαλινοθηρίας της Ισλανδίας.³⁵⁷ Τον επόμενο χρόνο, το 1949, η Ισλανδία προσχώρησε στην ICRW.

Σε αντίθεση με άλλα φαλινοθηρικά κράτη όπως η Ιαπωνία και η Νορβηγία, η Ισλανδία δεν υπέβαλλε ένσταση όταν η IWC ψήφισε το moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία, εξαιτίας του φόβου της κυβέρνησης ότι διαφορετική συμπεριφορά πιθανόν θα οδηγούσε στην επιβολή οικονομικών κυρώσεων από τις αντι-φαλινοθηρικές ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ αποτελούσαν βασική αγορά προορισμού των ισλανδικών εξαγωγών και σημαντικό εμπορικό εταίρο της χώρας.³⁵⁸ Επομένως, σε αντίθεση πχ. με τη Νορβηγία, η Ισλανδία δεσμευόταν νομικά από το moratorium και έπρεπε να εγκαταλείψει την εμπορική φαλινοθηρία. Ωστόσο η χώρα εκμεταλλεύτηκε την εξαίρεση του Άρθρου VIII της ICRW για να διεξάγει πρόγραμμα επιστημονικής φαλινοθηρίας. Η χρήση της εξαίρεσης ήταν αρκετά αμφιλεγόμενη, καθώς αμφισβητήθηκε τόσο η επιστημονική αξία της σχετικής έρευνας όσο και η πρακτική της εξαγωγής του παραγόμενου κρέατος φαλινών στην Ιαπωνία.³⁵⁹ Μεταξύ του 1986-1989, Ισλανδοί φαλινοθήρες θανάτωσαν 292 πτεροφάλαινες και 60 βορειοφάλαινες στο όνομα της επιστήμης.³⁶⁰ Μετά από μπουκοτάζ ισλανδικών αλιευτικών προϊόντων στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ και την απειλή ότι εάν συνέχιζε την επιστημονική φαλινοθηρία ήταν πιθανό να τις επιβληθούν από τις ΗΠΑ οικονομικές κυρώσεις υπό την Τροποποίηση Pelly, η Ισλανδία σταμάτησε το επιστημονικό φαλινοθηρικό της πρόγραμμα το 1989.³⁶¹

Η Ισλανδία, δυσαρεστημένη με την ανανέωση του moratorium από την IWC ακόμα και ενώπιον επιστημονικών στοιχείων που έδειχναν την ανάκαμψη κάποιων αποθεμάτων φαλινών, αποχώρησε τελικά από την Επιτροπή τον Ιούλιο του 1992.³⁶² Διαμαρτυρήθηκε ότι η αλλαγή στην εστίαση του ενδιαφέροντος εντός της IWC (από τη ρύθμιση της βιομηχανίας στην πλήρη απαγόρευση εμπορικών φαλινοθηρικών δραστηριοτήτων) της έδινε το δικαίωμα να

---

³⁵⁷ Βλ. Environmental Investigation Agency (EIA), "Slayed in Iceland. The commercial hunting and international trade in endangered fin whales", September 2014, σελ. 6

³⁵⁸ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 271

³⁵⁹ Βλ. Gillespie A., "Iceland's Reservation at the International Whaling Commission", European Journal of International Law, Vol. 14, No. 5, 2003, σελ. 978

³⁶⁰ Βλ. Environmental Investigation Agency (EIA), όπ.π. (σημείωση 357), σελ. 2

³⁶¹ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 271

³⁶² Βλ. Henderson R., όπ.π. (σημείωση 352), σελ. 664-665

αποχωρήσει. Για την Ισλανδία, η IWC δεν ήταν πλέον βιώσιμο forum για διεθνή συνεργασία για τη διατήρηση και τη διαχείριση των αποθεμάτων φαλαινών της περιοχής της,³⁶³ καθώς η Επιτροπή συνέχιζε να αγνοεί το σκοπό και τις απαιτήσεις της ICRW με την ανανέωση της απαγόρευσης στη φαλινοθηρία. Η Ισλανδία αποκάλυψε μάλιστα την IWC αναχρονιστική και αναποτελεσματική και ισχυρίστηκε ότι την είχαν κυριεύσει «ριζοσπαστικά κράτη» όπως η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία, που ήθελαν να σταματήσουν μόνιμα την φαλινοθηρία κάθε είδους.³⁶⁴ Σύμφωνα με τον Ισλανδό Πρωθυπουργό David Oddson, η Ισλανδία πίστευε ότι τα υπόλοιπα φαλινοθηρικά κράτη θα ακολουθούσαν το παράδειγμά της, αποχωρώντας από την IWC και καθιστώντας την στην πράξη ανενεργή.³⁶⁵ Μετά την αποχώρηση από την Διεθνή Επιτροπή Φαλινοθηρίας, η Ισλανδία μαζί με άλλα φαλινοθηρικά κράτη δημιούργησαν τη NAMMCO, αλλά παρόλα αυτά η Ισλανδία δεν επέστρεψε ούτε στην εμπορική ούτε στην επιστημονική φαλινοθηρία.³⁶⁶

Σχεδόν μια δεκαετία αργότερα, το 2000, η Ισλανδία προσχώρησε στην CITES με επιφύλαξη που την εξαιρούσε από την απαγόρευση στο εμπόριο προϊόντων φαλαινών και της επέτρεπε να διεξάγει νόμιμα εμπόριο με χώρες που διατηρούσαν αντίστοιχες εξαιρέσεις, όπως η Ιαπωνία και Νορβηγία.³⁶⁷ Τον επόμενο χρόνο και με σκοπό να ενισχύσει τα φαλινοθηρικά κράτη μέλη ώστε να επιτύχουν κάποια στιγμή την άρση του moratorium, η Ισλανδία αποφάσισε να προσχωρήσει εκ νέου στην ICRW και την IWC.³⁶⁸ Το 2001 κατέθεσε νέο όργανο προσχώρησης (instrument of adherence) που περιείχε επιφύλαξη στο moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία, εξαρτώντας την προσχώρησή της από την αποδοχή αυτής της επιφύλαξης. Ακολούθησαν έντονες διπλωματικές συζητήσεις και στην 53^η Συνάντηση της IWC στο Λονδίνο³⁶⁹ η Επιτροπή αποφάσισε με ψηφοφορία ότι είχε την αρμοδιότητα να εξετάσει τη νομιμότητα της επιφύλαξης της Ισλανδίας. Στη συνέχεια απέρριψε την επιφύλαξη με 19 ψήφους υπέρ, 3 αποχές

---

³⁶³ Βλ. Gillespie A., όπ.π. (σημείωση 359), σελ. 979

³⁶⁴ Βλ. Henderson R., όπ.π. (σημείωση 352), σελ. 665

³⁶⁵ Βλ. Wansbrough T., όπ.π. (σημείωση 192), σελ. 334

³⁶⁶ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 271

³⁶⁷ Βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., όπ.π. (σημείωση 292), σελ. 17

³⁶⁸ Βλ. Henderson R., όπ.π. (σημείωση 352), σελ. 666

³⁶⁹ Βλ. Gillespie A., όπ.π. (σημείωση 359), σελ. 979

και 16 κράτη να αρνούνται να συμμετάσχουν, καθώς θεωρούσαν την ψηφοφορία παράνομη.³⁷⁰ Το 2002 η Ισλανδία επανέφερε το ζήτημα της προσχώρησής της με τροποποιημένη επιφύλαξη στην απαγόρευση φάλαινοθηρίας: η χώρα διατηρούσε την επιφύλαξή της στο moratorium, δηλώνοντας παράλληλα ότι δεν θα θήρευε φάλαινες για εμπορικούς σκοπούς πριν το 2006. Σε αντίθεση με την προηγούμενη συνάντηση, όπου η Ισλανδία είχε ρόλο παρατηρητή χωρίς δικαίωμα ψήφου, αυτή τη φορά της επιτράπηκε να ψηφίσει σχετικά με την προσχώρησή της. Η προσπάθεια της Ισλανδίας ήταν επιτυχής, με αποτέλεσμα να μη δεσμεύεται πλέον από το moratorium στην εμπορική φάλαινοθηρία, όπως και η Νορβηγία.³⁷¹

Αρκετά κράτη μέλη της IWC θεώρησαν την επιφύλαξη της Ισλανδίας ασύμβατη με τους σκοπούς της ICRW και μη επιτρεπτή υπό το διεθνές δίκαιο. Δεκαέξι κράτη υπέβαλλαν επίσημες ενστάσεις στην ισλανδική επιφύλαξη (Αργεντινή, Αυστραλία, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Ισπανία, Μονακό, Ολλανδία, Περού, Πορτογαλία, Σαν Μαρίνο, Σουηδία, Χιλή, Φινλανδία), ενώ η Ιταλία, το Μεξικό και η Νέα Ζηλανδία απέρριψαν τόσο την επιφύλαξη όσο και την προσχώρηση της Ισλανδίας στην Επιτροπή.³⁷² Η Ισλανδία υποστήριξε ότι η πρακτική εντός της Επιτροπής στην αντιμετώπιση επιφυλάξεων ήταν ασυνεχής. Στην πραγματικότητα, υπήρξαν πέντε επιφυλάξεις και απόπειρες επιφυλάξεων στα πλαίσια της λειτουργίας της IWC. Από αυτές, πιο σχετική είναι η προτεινόμενη επιφύλαξη της Δανίας του 1948, που είχε απορριφθεί γιατί θεωρήθηκε ότι θα αποτελούσε τροποποίηση στο Πρόγραμμα της ICRW. Οι υπόλοιπες επιφυλάξεις δεν απασχόλησαν την Επιτροπή, καθώς ποτέ δεν τέθηκαν για επίσημη συζήτηση ενώπιον της (όπως στις περιπτώσεις της Δανίας και Ισλανδίας) και δεν αφορούσαν ζητήματα σχετικά με τις εργασίες της IWC, επομένως μπορούσαν να συζητηθούν καλύτερα σε άλλα fora. Αντίθετα, οι προτεινόμενες επιφυλάξεις της Δανίας και της Ισλανδίας αφορούσαν την ουσία των εργασιών της IWC.³⁷³

Οχτώ μήνες μετά την προσχώρηση της Ισλανδίας στην IWC η χώρα ανακοίνωσε νέο πρόγραμμα φάλαινοθηρίας με ειδικές άδειες, στα πλαίσια του οποίου σκόπευε να θανατώνει

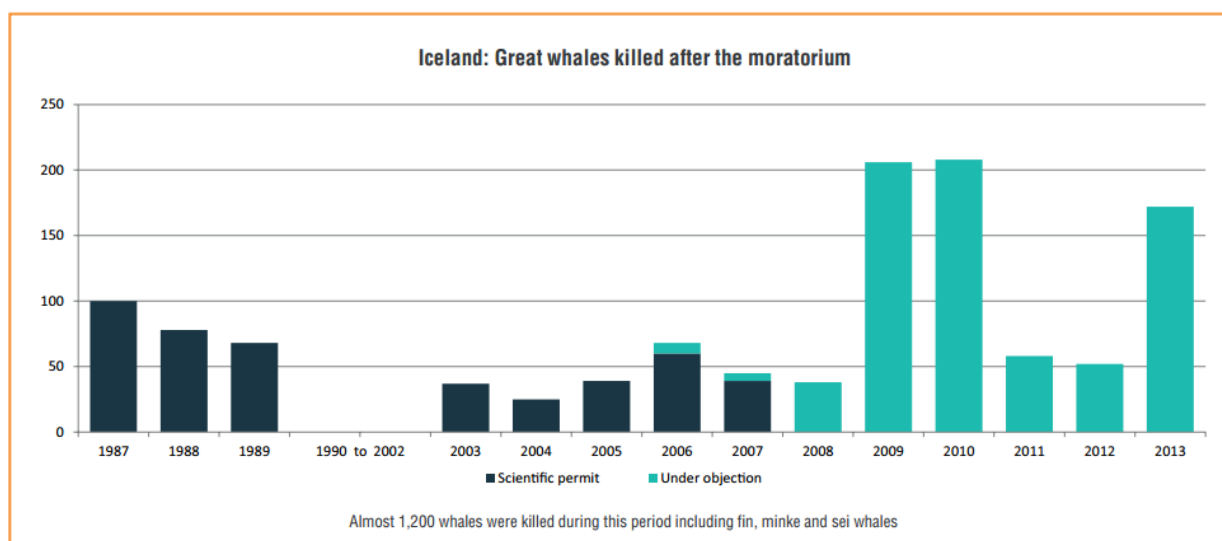
³⁷⁰ Βλ. Murphy S. D. (ed.), "Blocking of Iceland's effort to Join Whaling Convention", *American Journal of International Law*, Vol.96, 2002, σελ. 713

³⁷¹ Βλ. Henderson R., όπ.π. (σημείωση 352), σελ. 667-668

³⁷² Βλ. Environmental Investigation Agency (EIA), όπ.π. (σημείωση 357), σελ. 3

³⁷³ Βλ. Gillespie A., όπ.π. (σημείωση 359), σελ. 981 επ.

50 βορειοφάλαινες, 100 πτεροφάλαινες και 100 ρυγχοφάλαινες ανά έτος σε διάρκεια δύο ετών και για «επιστημονικούς» σκοπούς. Το πρόγραμμα επεκτάθηκε τελικά σε 5 χρόνια, κατά τη διάρκεια των οποίων η Ισλανδία θανάτωσε συνολικά 200 ρυγχοφάλαινες.³⁷⁴ Το 2006, προτού δημοσιεύσει οποιαδήποτε επιστημονικά πορίσματα από το κυνήγι με ειδική άδεια, η Ισλανδία ξανάρχισε την εμπορική φαλινοθηρία υπό την αμφισβητούμενη επιφύλαξη, ορίζοντας για τον εαυτό της ποσοτώσεις 30 ρυγχοφαλαινών και 9 πτεροφαλαινών για εκείνη τη σεζόν. Οι ποσοτώσεις αυτές σταθερά αυξήθηκαν, αγγίζοντας το 2014 τις 154 πτεροφάλαινες και 229 ρυγχοφάλαινες ετησίως.³⁷⁵

Πίνακας 5³⁷⁶

Σε αντίθεση με άλλα φαλινοθηρικά κράτη και παρότι το κρέας φάλαινας αποτελεί συστατικό της ισλανδικής παραδοσιακής μαγειρικής, η εγχώρια αγορά για τα προϊόντα φάλαινας στην Ισλανδία είναι αρκετά μικρή.³⁷⁷ Σύμφωνα με στοιχεία έρευνας που διεξήχθη για λογαριασμό της International Fund for Animal Welfare, μόλις 3% των Ισλανδών τρώνε κρέας φάλαινας τακτικά (τουλάχιστον 6 φορές τους τελευταίους 12 μήνες), με το 75% (82% για τις γυναίκες) να μην το τρώνε ποτέ. Σε μια χώρα με πληθυσμό κάτω των 330.000 κατοίκων, αυτό

³⁷⁴ Βλ. Environmental Investigation Agency (EIA), όπ.π. (σημείωση 357), σελ. 3

³⁷⁵ Βλ. Environmental Investigation Agency (EIA), όπ.π. (σημείωση 357), σελ. 3-4

³⁷⁶ Πίνακας 5, Ισλανδία: Μεγάλες φάλαινες που θανατώθηκαν μετά το Moratorium, βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., όπ.π. (σημείωση 292), σελ. 16

³⁷⁷ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 272

αντιστοιχεί σε λιγότερους από 10.000 Ισλανδούς που καταναλώνουν κρέας φάλαινας.³⁷⁸ Είναι επομένως εμφανές ότι η φαλινοθηρική βιομηχανία της Ισλανδίας εξαρτάται για την επιβίωσή της από τις εξαγωγές. Συγκεκριμένα, ενώ σχεδόν όλη η ποσότητα κρέατος από ρυγχοφάλαινες πωλείται εγχώρια (πχ. σε τουριστικά εστιατόρια), το κρέας από τις υπό εξαφάνιση πτεροφάλαινες εξάγεται κυρίως προς την Ιαπωνία. Το 2014 έγιναν εξαγωγές άνω των 5.540 τόνων σε προϊόντα φαλαινών (κυρίως ρυγχοφαλαινών) προς την Ιαπωνία, συνολικής αξίας άνω των 50 εκατομμυρίων δολαρίων.³⁷⁹

Πάντως παρότι το κρέας φαλαινών δεν διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ισλανδική οικονομία και καθημερινότητα, πολλοί Ισλανδοί υπεραμύνονται της βιομηχανίας, θεωρώντας τις επιθέσεις στη φαλινοθηρία ως επιθέσεις στην ίδια τη χώρα τους.³⁸⁰ Όπως και άλλα φαλινοθηρικά κράτη, η Ισλανδία έχει ιστορικό και πολιτιστικό υπόβαθρο στη φαλινοθηρία, με αποτέλεσμα να είναι μάλλον απίθανο οι Ισλανδοί να παραιτηθούν του δικαιώματός τους στη φαλινοθηρία αμαχητί.³⁸¹ Η ισλανδική κοινή γνώμη είναι διχασμένη στο ζήτημα. Οι περισσότεροι υποστηρίζουν την πρακτική της φαλινοθηρίας, η οποία έχει μακρά παράδοση στη χώρα τους και η οποία – σύμφωνα με την κυβέρνηση – εξασφαλίζει το βιοπορισμό των Ισλανδών ψαράδων, καθώς ο αυξανών πληθυσμός φαλαινών απειλεί τα αλιευτικά αποθέματα της περιοχής.

Από την άλλη, ακτιβιστές και εργαζόμενοι στη βιομηχανία του whale watching πιστεύουν ότι η φαλινοθηρία βλάπτει τον αναδυόμενο αυτό κλάδο του οικο-τουρισμού.³⁸² Η ανάπτυξη της βιομηχανίας του whale watching αποτελεί ισχυρό επιχείρημα εναντίον της επιστροφής της Ισλανδίας στη φαλινοθηρία, καθώς παρέχει νέες θέσεις εργασίας και έσοδα για τοπικές κοινότητες σε όλο το νησί αλλά και για την οικονομία της χώρας γενικότερα. Σύμφωνα με την Greenpeace, η αναπτυσσόμενη βιομηχανία του whale watching ήταν ήδη το 2002 πιο επικερδής απ' όσο θα μπορούσε ποτέ να είναι η φαλινοθηρία.³⁸³ Οι αντι-φαλινοθηρικές ΜΚΟ τονίζουν

---

³⁷⁸ Βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., όπ.π. (σημείωση 292), σελ. 17

³⁷⁹ Βλ. Environmental Investigation Agency (EIA), όπ.π. (σημείωση 357), σελ. 8

³⁸⁰ Βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., όπ.π. (σημείωση 292), σελ. 17

³⁸¹ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 272

³⁸² Βλ. Henderson R., όπ.π. (σημείωση 352), σελ. 668

³⁸³ Βλ. Wansbrough T., όπ.π. (σημείωση 192), σελ. 338-339

ότι είναι αμφίβολο η βιομηχανία παρακολούθησης φαλαινών και η βιομηχανία φαλινοθηρίας να μπορέσουν να συνυπάρξουν μακροπρόθεσμα, ειδικά εάν σκεφτεί κανείς ότι οι φάλαινες που θηρεύονται είναι οι ίδιες φάλαινες που οι τουρίστες ελπίζουν ότι θα πλησιάσουν τα πλοία τους.³⁸⁴

Η Ισλανδία έχει παραμείνει σταθερή στη θέση της ότι η ασφαλής αλίευση των αποθεμάτων φαλαινών, υπό ενεργό εποπτεία και βάσει επιστημονικών πορισμάτων, προσφέρει ένα βιώσιμο τρόπο χρήσης των πόρων του ωκεανού.³⁸⁵ Το Υπουργείο Αλιείας και Γεωργίας της ισλανδικής κυβέρνησης και η ισλανδική φαλινοθηρική βιομηχανία διατηρούν στην πράξη μονοπώλιο στη συγκέντρωση και δημοσίευση πληροφοριών για τις φαλινοθηρικές επιχειρήσεις της χώρας. Το αποτέλεσμα είναι οι περισσότερες πληροφορίες που διατίθενται στο κοινό να ελέγχονται από εκείνους τους φορείς που έχουν να κερδίσουν περισσότερα από τη διατήρηση της καλής εικόνας της φαλινοθηρίας. Σε γκάλοπ του 2013, 73% των Ισλανδών είχαν την άποψη ότι είναι σημαντικό η φαλινοθηρία να διεξάγεται με ανώδυνο τρόπο. Στο ίδιο γκάλοπ σχεδόν 60% των ερωτηθέντων πίστευαν ότι η εμπορική φαλινοθηρία στην Ισλανδία διεξάγεται ήδη ανώδυνα.³⁸⁶ Αυτό ίσως υποδεικνύει ότι η σιωπηλή συναίνεση του κοινού στην εμπορική φαλινοθηρία δεν οφείλεται σε αδιαφορία για την κατάσταση των φαλαινών αλλά στην πεποίθηση ότι η φαλινοθηρία διεξάγεται με ανώδυνες μεθόδους.

Διάφορες περιβαλλοντικές ΜΚΟ έχουν διοργανώσει επιτυχημένες εκστρατείες καταναλωτικών μποϊκοτάζ εναντίον της πώλησης κρέατος φάλαινας σε εστιατόρια. Άλλες έχουν οργανωθεί ενάντια στο εμπόριο κρέατος φάλαινας με την Ιαπωνία. Εκστρατείες από την EIA (Environmental Investigation Agency) και την Humane Society International έχουν υπονομεύσει τις πωλήσεις στην ιαπωνική αγορά, αναγκάζοντας αρκετές μεγάλες ιαπωνικές αλυσίδες σουπερμάρκετ να σταματήσουν την πώληση ισλανδικών προϊόντων φαλαινών. Οι ακτιβιστές έχουν στοχοποιήσει τόσο τις εταιρείες που μεταφέρουν τέτοια προϊόντα όσο και τα

---

³⁸⁴ Βλ. Henderson R., όπ.π. (σημείωση 352), σελ. 680-681

³⁸⁵ Βλ. Decker A., όπ.π. (σημείωση 221), σελ. 272

³⁸⁶ Βλ. Ιστοσελίδα της ΜΚΟ Hard to Port, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://hardtoport.org/icelandic-whaling/> (τελευταία προσπέλαση 28/8/15)

λιμάνια διαμέσου των οποίων περνούν, στα πλαίσια προσπάθειας να δώσουν τέλος στο διεθνές εμπόριο στο κρέας φάλαινας.³⁸⁷

Η ισλανδική φαλινοθηρία είναι αμφιλεγόμενη όχι μόνο επειδή διεξάγεται αψηφώντας το moratorium της IWC αλλά και εξαιτίας ανησυχιών για τη διατήρηση και την καλή μεταχείριση των ζώων. Οι ποσοτώσεις για την ισλανδική φαλινοθηρία καθορίζονται από την ισλανδική κυβέρνηση και δεν έχουν εγκριθεί ούτε από την Επιστημονική Επιτροπή ούτε από την ίδια την IWC. Επιπλέον, η Ισλανδία δεν έχει προσπαθήσει να καθυστερήσει τις ανησυχίες της IWC αναφορικά με την καλή μεταχείριση των φαλαινών. Για παράδειγμα, το 2014 δεν είχε συλλέξει στοιχεία για το χρόνο που παίρνει στις φάλαινες να πεθάνουν. Επίσης η χώρα δεν έχει μεταφέρει στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με το είδος και την ποσότητα προϊόντων που παράγονται από τις φαλινοθηρικές της δραστηριότητες.³⁸⁸ Ως αποτέλεσμα, η ισλανδική φαλινοθηρία και το εμπόριο σε προϊόντα φαλαινών έχουν προκαλέσει διπλωματικές αντιδράσεις και διαμαρτυρίες.

Από το 2003 διάφορες χώρες έχουν υιοθετήσει τέσσερις δηλώσεις κατά της Ισλανδίας και κάποια κράτη μέλη της ΕΕ είχαν υποστηρίξει ότι θα μπλόκαραν την αίτηση της Ισλανδίας για προσχώρηση στην Ένωση το 2009, εάν αυτή συνέχιζε το κυνήγι και την εξαγωγή φαλαινών. Η φαλινοθηρία ήταν από τα κεντρικά θέματα στις σχετικές συζητήσεις, αλλά η Ισλανδία ανέβαλλε τελικά την αίτησή της το 2013.³⁸⁹ Το Σεπτέμβριο του 2014 ένας διεθνής συνασπισμός κρατών που περιλάμβανε την ΕΕ, τις ΗΠΑ, την Αυστραλία, τη Βραζιλία, το Ισραήλ, τη Νέα Ζηλανδία, το Μεξικό και το Μονακό, διαμαρτυρήθηκε επίσημα για την φαλινοθηρία και το εμπόριο της Ισλανδίας σε προϊόντα φαλαινών.³⁹⁰

Μετά από διεκδίκηση περιβαλλοντικών και φιλοζωικών οργανώσεων το 2010, η κυβέρνηση των ΗΠΑ έχει δύο φορές λάβει διπλωματική δράση κατά της Ισλανδίας υπό την Τροποποίηση Pelly. Το 2011 και το 2014 ο πρόεδρος Obama έκρινε ότι οι δραστηριότητες της

---

³⁸⁷ Βλ. Environmental Investigation Agency (EIA), όπ.π. (σημείωση 357), σελ. 11

³⁸⁸ Βλ. Environmental Investigation Agency (EIA), όπ.π. (σημείωση 357), σελ. 5

³⁸⁹ Βλ. Environmental Investigation Agency (EIA), όπ.π. (σημείωση 357), σελ. 5

³⁹⁰ Βλ. European Commission, Memo, "EU leads an international demarche against whaling by Iceland", 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-529_en.htm (τελευταία προσπέλαση 29/8/15)

εν λόγω χώρας απειλούν τη διατήρηση ενός είδους υπό εξαφάνιση (πτεροφάλαινα) και υπονομεύουν πολυμερείς προσπάθειες για την εξασφάλιση καλύτερης παγκόσμιας προστασίας για τις φάλαινες.³⁹¹ Ο πρόεδρος εξέδωσε σειρά οδηγιών προς τους υπουργούς και τους διοικητές κυβερνητικών υπηρεσιών με σκοπό να ωθήσουν την Ισλανδία να εγκαταλείψει τις εμπορικές φαλινοθηρικές της δραστηριότητες.³⁹² Ωστόσο, δεν προχώρησε στην εφαρμογή οικονομικών κυρώσεων κατά της χώρας, παρά την πίεση από την “Whales Needs Us”, συμμαχία 29 αντι-φαλινοθηρικών ΜΚΟ.³⁹³

Οι παραπάνω διεθνείς αντιδράσεις δε φαίνεται να επηρεάζουν τη φαλινοθηρική πολιτική της Ισλανδίας, η οποία έχει ξεκινήσει ήδη τις φαλινοθηρικές επιχειρήσεις της για τη σεζόν του 2015, με ποσόστωση 154 πτεροφαλαινών και 229 ρυγχοφαλαινών.³⁹⁴ Ως υπέρμαχος της αρχής βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων, πιστεύει ότι το ζήτημα της φαλινοθηρίας δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως εξαίρεση στην αρχή αυτή και θεωρεί τις δραστηριότητές της απολύτως νόμιμες, βιώσιμες και σύμφωνες με τους κανόνες της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας.³⁹⁵

---

³⁹¹ Βλ. Environmental Investigation Agency (EIA), όπ.π. (σημείωση 357), σελ. 5

³⁹² Βλ. The White House, Office of the Press Secretary, “Memorandum -- Pelly Certification and Icelandic Whaling”, 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/04/01/memorandum-pelly-certification-and-icelandic-whaling> (τελευταία προσπέλαση 29/8/15)

³⁹³ Βλ. Walsh M., “Icelandic whaling: Conservationists split over efficacy of Obama’s sanctions, E.U. protest”, Yahoo News, 26 Μαρτίου 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://news.yahoo.com/icelandic-whaling--fin-whale-conservationists-split-over-efficacy-of-obama-s-sanctions--e-u--protest-142144048.html> (τελευταία προσπέλαση 29/8/15)

³⁹⁴ Βλ. AFP (Agence France-Presse), “Iceland whaling season under way despite protest”, The Guardian, 29 Ιουνίου 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.theguardian.com/environment/2015/jun/29/iceland-whaling-season-underway-despite-protest> (τελευταία προσπέλαση 30/8/15)

³⁹⁵ Βλ. Επισκόπηση της Θέσης της Ισλανδίας στη Φαλινοθηρία, Ιστοσελίδα του Ισλανδικού Υπουργείου Αλιείας και Γεωργίας, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://www.fisheries.is/management/government-policy/whaling/> (τελευταία προσπέλαση 30/8/15)

8. Φαλαιοθηρία για την επιβίωση αυτοχθόνων. Η περίπτωση της Γροιλανδίας.

Το κυνήγι φαλαινών bowhead στη Γροιλανδία υπολογίζεται ότι άρχισε πριν από 800 με 1000 χρόνια. Οι πρώτοι Γροιλανδοί φαλαιοθήρες κυνηγούσαν επίσης μεγαλύτερες φάλαινες, πολύ πριν το 1780. Δεν υπάρχει μακρά ιστορία φαλαιοθηρίας των αυτοχθόνων στη Γροιλανδία για ρυγχοφάλαινες, αλλά αυτό μπορεί να είναι απλά αποτέλεσμα της έλλειψης σχετικών εγγράφων και όχι της έλλειψης σχετικών δραστηριοτήτων. Σημαντικότερες μεγάλες φάλαινες που θανατώθηκαν μεταξύ του 1924 και 1958 ήταν οι πτεροφάλαινες, ενώ από τα μέσα της δεκαετίας του 1960 απέκτησε μεγαλύτερη σημασία το κυνήγι μεγαλύτερων φαλαινών.³⁹⁶

Η IWC έχει ιστορικά αναγνωρίσει στη Γροιλανδία ποσόστωση για Aboriginal Subsistence Whaling (ASW) ώστε να κυνηγά φάλαινες για τη διατροφή των κατοίκων της, για τους οποίους η φαλαιοθηρία αποτελεί πραγματική και συνεχή διατροφική και πολιτιστική ανάγκη. Σύγχρονες πιέσεις από την αγορά έχουν επιφέρει ένα βαθμό εμπορευματοποίησης της φαλαιοθηρικής παράδοσης της Γροιλανδίας, με κάποιες ΜΚΟ να ανησυχούν ότι το αλλοτινό κυνήγι για την επιβίωση και διατροφή οικογενειών έχει γίνει απλά άλλη μια μορφή εμπορικής φαλαιοθηρίας.³⁹⁷

Ο χαρακτήρας της φαλαιοθηρίας στη Γροιλανδία ως «φαλαιοθηρία για την επιβίωση αυτοχθόνων» δεν αμφισβητήθηκε ποτέ εντός της IWC. Παρότι αναγνωρίζεται ότι η ανάπτυξη μιας σύγχρονης βιομηχανίας αλιείας έχει επηρεάσει τις φαλαιοθηρικές κοινότητες, υποστηρίζεται ότι γενικά η φαλαιοθηρία έχει παραμείνει μια τεχνικά απλή απασχόληση τοπικού χαρακτήρα. Το εμπόριο κι οι εξαγωγές σε προϊόντα φαλαινών φαίνεται να αναπτύχθηκαν αρχικά από τις αποικιακές αρχές και για πολλούς μελετητές η σύγχρονη φαλαιοθηρία της Γροιλανδίας αποσκοπεί κυρίως στην επιβίωση του πληθυσμού, με μικρή μόνο εμπορική διάσταση. Ωστόσο, η ίδια η έννοια της «εμπορικής» φαλαιοθηρίας στη Γροιλανδία είναι προβληματική, καθώς η στενή σύνδεση μεταξύ φαλαιοθηρικών

---

³⁹⁶ Βλ. Reeves R. R., όπ.π. (σημείωση 217), σελ. 78

³⁹⁷ Βλ. WDC, "Whaling in Greenland", διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της WDC (Whale and Dolphin Conservation): <http://us.whales.org/whaling-in-greenland> (τελευταία προσπέλαση 30/8/15)

δραστηριοτήτων και μισθωτής εργασίας έχει καταστήσει άνευ σημασίας τη διάκριση ανάμεσα σε εμπορική και μη-εμπορική φαλινοθηρία. Η κυβέρνηση της Γροιλανδίας φαίνεται να θεωρεί ότι η διάκριση ανάμεσα στην εμπορική φαλινοθηρία και τη φαλινοθηρία για την επιβίωση των αυτοχθόνων είναι τεχνητή και επιχειρεί να επιβάλει μια μορφή νέο-αποικιοκρατικού ελέγχου με το πρόσχημα της προστασίας ειδών υπό εξαφάνιση.³⁹⁸ Σημαντικό ποσοστό του δέρματος και λίπους της φάλαινας πωλείται από τους κυνηγούς και διατίθεται σε καταστήματα σε όλη τη Γροιλανδία. Ο όγκος του σχετικού εμπορίου έχει αυξηθεί από τη δεκαετία του 1960 παράλληλα με την αύξηση των τιμών. Η φαλινοθηρία στη Γροιλανδία φαίνεται επομένως να εμπορευματοποιήθηκε ως αποτέλεσμα της υψηλής αξίας των παραγόμενων προϊόντων.³⁹⁹

Ανθρωπολόγοι υπογραμμίζουν τη συνεχιζόμενη σημασία της ανταλλαγής δώρων και της οικιακής κατανάλωσης προϊόντων φαλαινών από τους Γροιλανδούς, και υποστηρίζουν ότι οι εμπορικές συναλλαγές στα προϊόντα αυτά είναι συγκριτικά ασήμαντες. Σύμφωνα με αυτή την άποψη, η τάση από το 1960-1970 και μετά είναι η πώληση όλο και μικρότερης ποσότητας προϊόντων φαλαινών σε άτομα εκτός της κοινότητας, με πολιτιστικούς παράγοντες να έχουν αναστείλει προσπάθειες για μεγιστοποίηση του κέρδους.⁴⁰⁰

Υποστηρίζεται ότι η Γροιλανδία χρειάζεται ετησίως 670 τόνους κρέατος από ρυγχοφάλαινες και μεγαλύτερες φάλαινες για να ικανοποιήσει τις διατροφικές ανάγκες των κατοίκων της. Αυτή η ποσότητα είχε μείνει σταθερή από την αρχή του 20^{ου} αιώνα μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1980, και αναμενόταν να παραμείνει στα ίδια επίπεδα. Ωστόσο, μεταξύ του 1950 και 1990 ο πληθυσμός της Γροιλανδίας έχει υπερδιπλασιαστεί, με αποτέλεσμα η κυβέρνηση να αναγνωρίσει το 2000 την αυξανόμενη ανάγκη για κρέας φάλαινας, ανάλογη με τον αυξανόμενο πληθυσμό της.⁴⁰¹

---

³⁹⁸ Βλ. WDC, "Greenland and Commercial Whaling", διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://us.whales.org/greenland-commercial-whaling> (τελευταία προσπέλαση 31/8/15)

³⁹⁹ Βλ. Reeves R. R., όπ.π. (σημείωση 217), σελ. 78-79

⁴⁰⁰ Βλ. Reeves R. R., όπ.π. (σημείωση 217), σελ. 79-80

⁴⁰¹ Βλ. Reeves R. R., όπ.π. (σημείωση 217), σελ. 80

Το 2012, η IWC απέρριψε αίτημα της Γροιλανδίας να αυξήσει την ποσόστωση για ASW κατά 10 φάλαινες ετησίως,⁴⁰² εξαιτίας ανησυχιών άλλων μερών σχετικά με τις αυξανόμενες αποδείξεις εμπορευματοποίησης της φαλινοθηρίας, πχ. με την πώληση ειδών υπό εξαφάνιση όπως η φάλαινα bowhead σε τουριστικά εστιατόρια. Η Γροιλανδία, που εκπροσωπείται στην IWC από τη Δανία, αρνήθηκε να δεχθεί την κριτική, με το Δανό αντιπρόσωπο να δηλώνει ότι δε θα σταματούσε η πώληση κρέατος φαλαινών σε τουρίστες και ότι αν ήθελαν «οι Γροιλανδοί θα μπορούσαν να σκοτώνουν φάλαινες με ρόπαλα του baseball».⁴⁰³ Την άνοιξη του 2013 η Γροιλανδία συνέχισε τη φαλινοθηρία χωρίς εγκεκριμένη από την IWC ποσόστωση.⁴⁰⁴ Αυτό έφερε σε αρκετά δύσκολη θέση την κυβέρνηση της Δανίας (η Γροιλανδία αποτελεί αυτοδιοικούμενη περιοχή του Βασιλείου της Δανίας), η οποία απείλησε να αποχωρήσει από την Επιτροπή εάν δε βρεθεί λύση.⁴⁰⁵ Το αίτημα της Γροιλανδίας για αυξημένες ποσοστώσεις εγκρίθηκε τελικά από την Διεθνή Επιτροπή Φαλινοθηρίας τον επόμενο χρόνο, επιτρέποντας για την περίοδο 2015-2018 τη θανάτωση 176 ρυγχοφαλαινών, 19 πτεροφαλαινών, 10 μεγάπτερων φαλαινών και 2 φαλαινών bowhead ετησίως.⁴⁰⁶

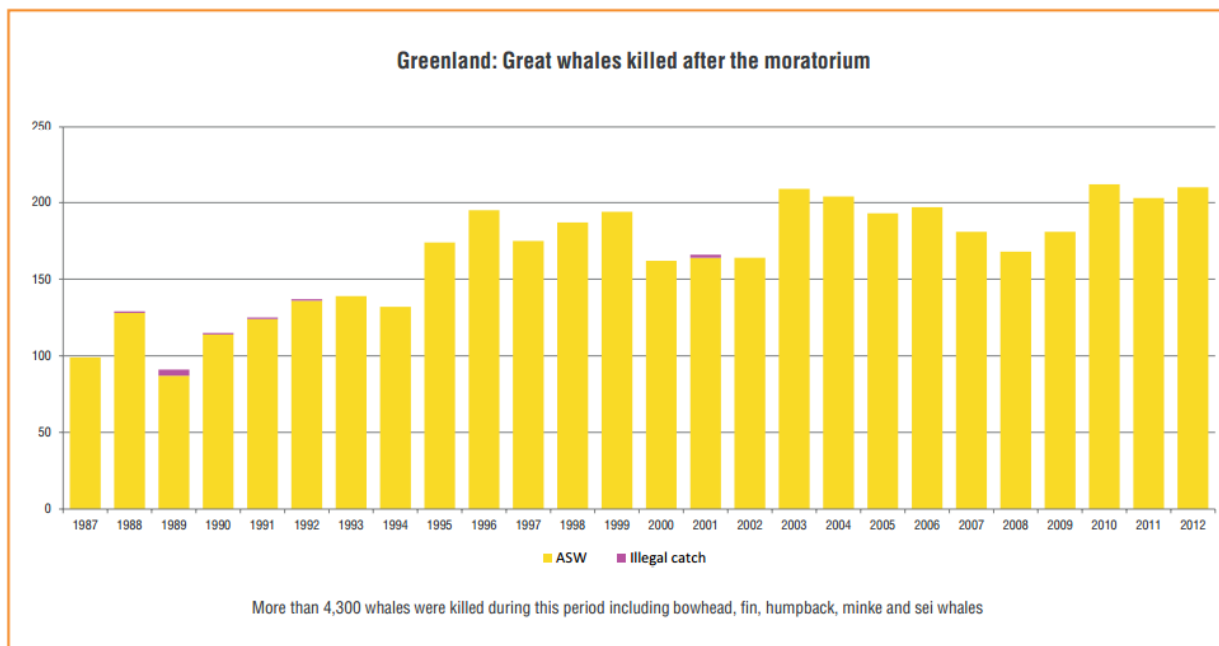
⁴⁰² Βλ. Black R., “Call for UN debate rejected as whaling talks end”, BBC News, 7 Ιουλίου 2012, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.bbc.com/news/science-environment-18735621> (τελευταία προσπέλαση 30/8/15)

⁴⁰³ Βλ. McDonald F., “Denmark's whaling request rejected”, The Irish Times, 6 Ιουλίου 2012, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.irishtimes.com/news/denmark-s-whaling-request-rejected-1.530227> (τελευταία προσπέλαση 30/8/15)

⁴⁰⁴ Βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., όπ.π. (σημείωση 292), σελ. 14

⁴⁰⁵ Βλ. Animal Welfare Institute, “Greenland Quotas and Japan's Scientific Whaling at Issue at Upcoming IWC Meeting”, 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://awionline.org/awi-quarterly/2014-summer/greenland-quotas-and-japans-scientific-whaling-issue-upcoming-iwc-meeting> (τελευταία προσπέλαση 1/9/15)

⁴⁰⁶ Βλ. Deutsche Welle, “Greenland gets whale hunting permit, Iceland's commercial program criticized”, 16 Σεπτεμβρίου 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.dw.com/en/greenland-gets-whale-hunting-permit-icelands-commercial-program-criticized/a-17923586> (τελευταία προσπέλαση 1/9/15)

Πίνακας 6⁴⁰⁷

Σύμφωνα με την κυβέρνηση της Γροιλανδίας (Naalakkersuisut), η οικονομία της εξαρτάται στενά από τη βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων, με την εμπορική αλιεία να αποτελεί τη βασική πηγή εισοδήματος για τους Γροιλανδούς. Η βιώσιμη φαλινοθηρία είναι επομένως σημαντική για την εξασφάλιση κρέατος για την εγχώρια αγορά. Μετά την αποτυχία συμβιβασμού στην 64^η συνάντηση της IWC, η οποία θα άφηνε τη Γροιλανδία χωρίς επίσημα καθορισμένες ποσοστώσεις για την περίοδο 2013-2018, η χώρα πήρε την απόφαση να συνεχίσει προσωρινά την ASW, καθορίζοντας η ίδια τις ποσοστώσεις για τις σεζόν 2013 και 2014, σεβόμενη τις συμβουλές της Επιστημονικής Επιτροπής και με σκοπό να αποφευχθεί το παράνομο κυνήγι, με την παράλληλη ικανοποίηση των αναγκών του πληθυσμού της. Σύμφωνα με το Υπουργείο Αλιείας, Θήρας και Γεωργίας της Γροιλανδίας, το κρέας φαλαινών είναι φυσικό προϊόν που δε χρειάζεται λιπάσματα ή φυτοφάρμακα και αποτελεί περιβαλλοντικά φιλική πηγή «πράσινης τροφής». Παράλληλα, μειώνει την ανάγκη εισαγωγής τροφίμων από τη Δύση, μειώνοντας έτσι τις παγκόσμιες εκπομπές CO₂. Τα έσοδα από τις τοπικές πωλήσεις προϊόντων

⁴⁰⁷ Πίνακας 6, Γροιλανδία: Μεγάλες φάλαινες που θανατώθηκαν μετά το Moratorium, βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., όπ.π. (σημείωση 292), σελ. 14

φαλαινών χρησιμοποιούνται κυρίως στη συντήρηση των φαλινοθηρικών και αλιευτικών πλοίων και του εξοπλισμού.⁴⁰⁸

Έρευνες της ΜΚΟ Whale and Dolphin Conservation έχουν αποδείξει ότι η Γροιλανδία προωθεί την πώληση κρέατος φάλαινας – το οποίο υπό την ASW υποτίθεται ότι προορίζεται για τοπικές διατροφικές ανάγκες – σε επισκεπτόμενους τουρίστες, μέσω ξενοδοχείων, εστιατορίων και σουπερμάρκετ. Τα διαφημιζόμενα πιάτα περιλαμβάνουν «whale burgers», «συστατικά της Γροιλανδίας» σε γεύματα εστιατορίων σε κρουαζιερόπλοια, φάλαινα με ταλιατέλες και σάλτσα ντομάτας, sushi και Ταϊλανδέζικα γεύματα σε εστιατόρια ασιατικής κουζίνας, καρπάτσιο φάλαινας σε ακριβά εστιατόρια. Το εμπόριο σε κρέας ρυγχοφαλαινών και τα προϊόντα από τις φαλινοθηρικές δραστηριότητες της Γροιλανδίας έχουν φτάσει πλέον και στην ηπειρωτική Ευρώπη, με το κρέας φάλαινας να διατίθεται ελεύθερα προς πώληση στη Δανία. Αρχικά, οι προς τη Δανία εξαγωγές προορίζονταν για αποκλειστική κατανάλωση από τους ομογενείς Γροιλανδούς της χώρας.⁴⁰⁹ Παράλληλα, καταστήματα αναμνηστικών στη Γροιλανδία πουλάνε αντικείμενα (πχ. κοσμήματα) κατασκευασμένα από μπαλένα ρυγχοφάλαινας και δόντια άλλων φαλαινών.⁴¹⁰

Σύμφωνα με τις ΜΚΟ, η φαλινοθηρία της Γροιλανδίας υπονομεύει την αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα της IWC. Τα τελευταία 25 χρόνια ο γηγενής πληθυσμός της Γροιλανδίας έχει αυξηθεί μόλις 9% (με συνολικό πληθυσμό σταθερό γύρω στους 56.000 κατοίκους από το 2000), ενώ τα αιτήματα για ποσοτώσεις σε μεγάλες φάλαινες την ίδια περίοδο έχουν αυξηθεί 89%.⁴¹¹ Μετά την έγκριση των αυξημένων ποσοτώσεων για το 2015-2018, εκπρόσωποι των περιβαλλοντικών ΜΚΟ αντέδρασαν ισχυριζόμενοι ότι μεγάλη ποσότητα από το κρέας φάλαινας που προορίζεται για τον τοπικό πληθυσμό των Inuit θα κατέληγε τελικά προς πώληση σε

---

⁴⁰⁸ Βλ. Ιστοσελίδα της Κυβέρνησης της Γροιλανδίας, διαθέσιμη στη διεύθυνση:

<http://naalakkersuisut.gl/en/About-government-of-greenland/Whaling-in-Greenland> (τελευταία προσπέλαση 31/8/15)

⁴⁰⁹ Βλ. WDC, “Greenland’s Expanding Commercial Whaling”, 2012, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:

<http://uk.whales.org/sites/default/files/greenland-expanding-commercial-whaling.pdf> (τελευταία προσπέλαση 31/8/15) σελ.5

⁴¹⁰ Βλ. Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., όπ.π. (σημείωση 292), σελ. 15

⁴¹¹ Βλ. WDCS, “Greenland’s Whaling Proposal for IWC 64”, Commissioner’s Briefing Series, Μάιος 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:

http://us.whales.org/sites/default/files/work/commissioners_briefing_no._1_greenland_whaling.pdf (τελευταία προσπέλαση 1/9/15)

εστιατόρια και ράφια σουπερμάρκετ. Βασική ανησυχία παραμένει το ότι, ενώ το κρέας φάλαινας μπορεί να είναι στην πράξη απαραίτητο μόνο για τους 10.000 κατοίκους των απόμακρων παράκτιων οικισμών της Γροιλανδίας, η κυβέρνηση κάνει χρήση του συνολικού πληθυσμού των 56.000 για να υπολογίσει την κατά κεφαλήν ανάγκη σε κρέας φάλαινας, διεκδικώντας έτσι υψηλότερες ποσοστώσεις σε σχέση με τις πραγματικές της ανάγκες.⁴¹²

Παρά τις αντιδράσεις μέρους της Κοινωνίας των Πολιτών, που πιστεύει ότι η φαλαινοθηρία της Γροιλανδίας έχει εμπορικά χαρακτηριστικά και πρέπει επομένως να μην επιτρέπεται από την IWC, άλλοι συγγραφείς θεωρούν σημαντική την αναγνώριση του γεγονότος ότι οι ανθρώπινες κοινωνίες σχετίζονται με το περιβάλλον τους με διαφορετικούς τρόπους. Σύμφωνα με αυτή την άποψη, η διατήρηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας είναι το ίδιο κρίσιμη για το συλλογικό μέλλον της ανθρωπότητας όσο και η διατήρηση της βιοποικιλότητας.⁴¹³

---

⁴¹² Βλ. Animal Welfare Institute, όπ.π. (σημείωση 405)

⁴¹³ Βλ. Caulfield R. A., *Greenlanders Whales, and Whaling. Sustainability and Self-Determination in the Arctic*, Dartmouth College, University Press of New England, Hanover and London, 1997, σελ. 145-146

9. Παράνομη και Πειρατική Φαλινοθηρία

Παράνομη είναι η φαλινοθηρία που διεξάγεται κατά παράβαση εθνικών νόμων ή διεθνώς συμφωνημένων ποσοτώσεων, φαλινοθηρικών περιόδων, ή χωρικών και άλλων περιορισμών. Η «πειρατική» φαλινοθηρία αναφέρεται στην μη ρυθμιζόμενη φαλινοθηρία που διεξάγεται εκτός της αιγίδας της IWC, συνήθως υπό σημαίες ευκαιρίας.⁴¹⁴ Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να οδηγήσουν στην εξάντληση αποθεμάτων φαλαινών λόγω υπερ-εκμετάλλευσης. Επιπλέον, η έλλειψη στοιχείων για το κυνήγι ή η παροχή παραποιημένων στοιχείων μπορούν να οδηγήσουν σε σοβαρά σφάλματα στην εκτίμηση του μεγέθους και της κατάστασης των αποθεμάτων και σε εσφαλμένες συμβουλές διαχείρισης, συνεισφέροντας τελικά στην εξαφάνιση των αποθεμάτων αυτών.

Ήδη από τη δεκαετία του 1930 και τις πρώτες συμβάσεις για τη φαλινοθηρία είχε αναγνωριστεί η σημασία της δέσμευσης όλων των φαλινοθηρικών κρατών από κοινούς κανόνες, διαφορετικά το ρυθμιστικό καθεστώς δε θα είχε καμία αξία. Η Σύμβαση του 1946 φρόντιζε να προστατεύει την κυριαρχία των μερών της ώστε να είναι πρόθυμα να προσχωρήσουν σ' αυτή όλα τα κράτη με φαλινοθηρικές δραστηριότητες. Παρόλα αυτά, ο Αριστοτέλης Ωνάσης διεξήγαγε αποτελεσματικά φαλινοθηρικές επιχειρήσεις εκτός της IWC κατά τη δεκαετία του 1950, ενώ παράλληλα υπήρχαν υποψίες ότι οι Σοβιετικοί παραβίαζαν τους κανόνες της Επιτροπής, υπονομεύοντας τη λειτουργία της.⁴¹⁵

Χαρακτηριστικό περιστατικό παράνομης φαλινοθηρίας αποτελούν οι κατάφωρες παραβιάσεις από την ΕΣΣΔ, οι οποίες ήρθαν στο φως δεκαετίες αργότερα, μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και τη δημοσιοποίηση των σχετικών στοιχείων από Ρώσους επιστήμονες. Συγκεκριμένα, η Σοβιετική Ένωση διεξήγαγε μεγάλης κλίμακας παράνομη φαλινοθηρία και παραποιούσε τα στατιστικά στοιχεία στις αναφορές της για μια περίοδο δεκαετιών,⁴¹⁶ με καταστροφικές συνέπειες για τη διατήρηση των φαλαινών αλλά και την πρόοδο της επιστήμης

---

⁴¹⁴ Τόσο η πειρατική ("pirate whaling") όσο και η παράνομη φαλινοθηρία ("illegal whaling") είναι εκφάνσεις της IUU Fishing (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing).

⁴¹⁵ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 252

⁴¹⁶ Βλ. Darby A., *Harpoon: Into the Heart of Whaling*, Da Capo Press, 2008, σελ. 66-67

της διαχείρισης των θαλάσσιων αυτών θηλαστικών. Όπως προκύπτει από τα έγκυρα στοιχεία που δημοσιεύτηκαν τη δεκαετία του 1990, επρόκειτο για εκτεταμένη νοθεία, με την αναφορά προς την IWC περισσότερων φαλαινών (overreporting) από είδη που επιτρεπόταν να θανατώνονται ώστε να καλύψουν τη θανάτωση προστατευόμενων ειδών. Παράλληλα, οι Σοβιετικοί παραποιούσαν την αναλογία θηλυκών και αρσενικών φαλαινών, το μέσο μέγεθός τους και τις ημερομηνίες θανάτωσης.⁴¹⁷ Εντός της IWC υπήρχαν σαφώς υποψίες για παράτυπη συμπεριφορά της ΕΣΣΔ, αλλά και η πεποίθηση ότι οποιαδήποτε πίεση θα μπορούσε να οδηγήσει στην απόσυρσή της από την Επιτροπή, επιφέροντας σχεδόν βέβαιη κατάρρευση του καθεστώτος.⁴¹⁸ Αυτή η μεγάλης κλίμακας παραποίηση στοιχείων και η συνεπαγόμενη αναξιοπιστία των διαθέσιμων στατιστικών δεδομένων συνέβαλε στη γενικότερη επιστημονική αβεβαιότητα σχετικά με το πραγματικό καθεστώς των αποθεμάτων.

Σύμφωνα με πρόσφατες κατηγορίες⁴¹⁹, η Ιαπωνία συμμετείχε κι αυτή στην παραποίηση στοιχείων σχετικά με τις φαλινοθηρικές της επιχειρήσεις κατά τη δεκαετία του 1960. Πιο συγκεκριμένα, η χώρα κατηγορείται ότι ανέφερε λανθασμένα στοιχεία για τον αριθμό και το μέγεθος φαλαινών φυσητήρων που θανατώθηκαν εκείνη τη δεκαετία, κάτι που αν ισχύει θέτει υπό αμφισβήτηση την επιστημονική γνώση σχετικά με τα τρέχοντα αποθέματα αυτού του είδους.⁴²⁰ Η διαδεδομένη παραποίηση στοιχείων έγινε πολύ πιο δύσκολη μετά την εισαγωγή του Διεθνούς Συστήματος Παρατηρητών (International Observer Scheme) από την IWC το 1972.⁴²¹

Η πιο διαβόητη ίσως περίπτωση πειρατικής φαλινοθηρίας έλαβε χώρα στο Νότιο Ημισφαίριο από το 1951 έως το 1956 από το πλοίο-εργοστάσιο Olympic Challenger και στόλο 12 φαλινοθηρικών αλιευτικών πλοίων (catcher boats). Η Ολυμπιακή Φαλινοθηρική Εταιρεία

---

⁴¹⁷ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 156

⁴¹⁸ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 152 επ.

⁴¹⁹ Βλ. Ivashchenko Y. U. & Clapham P.J., "What's the catch? Validity of whaling data for Japanese catches of sperm whales in the North Pacific", The Royal Society, Ιούλιος 2015

⁴²⁰ Οι εκτιμήσεις των επιστημόνων σχετικά με την ανάκαμψη των φαλαινών εξαρτώνται από τον καθορισμό μιας γραμμής βάσης του πληθυσμού τους πριν την ευρέως διαδεδομένη φαλινοθηρία. Καθώς η γραμμή βάσης στηρίζεται στα ιστορικά δεδομένα για τα αλιεύματα, οποιαδήποτε λανθασμένη αναφορά μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στην επιστημονική γνώση για το πώς ο αριθμός των φαλαινών επηρεάζεται από τη φαλινοθηρία.

⁴²¹ Βλ. Oldfield P., "Japan accused of falsifying whaling data", The Guardian, 15 Ιουλίου 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.theguardian.com/environment/2015/jul/15/japan-accused-of-falsifying-whaling-data> (τελευταία προσπέλαση 3/9/15)

(Olympic Whaling Company) χρηματοδοτούνταν από τον Αριστοτέλη Ωνάση και τα πλοία της ήταν νηολογημένα στον Παναμά, που είχε προσχωρήσει στην ICRW αλλά υποστήριζε ότι ποτέ δεν την είχε κυρώσει. Οι παραβιάσεις των κανόνων της Επιτροπής άρχισαν αμέσως, με τις φαλαινοθηρικές επιχειρήσεις να συνεχίζονται και μετά το τέλος της φαλαινοθηρικής σεζόν, αλλά και σε δύο διαφορετικές περιοχές τον ίδιο χρόνο. Το 1954 και αφότου ο Ωνάσης είχε αγνοήσει προειδοποιήσεις της κυβέρνησης του Περού ότι θα προχωρούσε σε κατάσχεση των πλοίων εάν αυτά συνέχιζαν τη φαλαινοθηρία εντός 200 μιλίων από τις ακτές της χώρας, το Περού επιτέθηκε στρατιωτικά στο στόλο της Ολυμπιακής Φαλαινοθηρικής Εταιρείας. Ο Ωνάσης κατάφερε να συνεχίσει τη φαλαινοθηρία με το στόλο του για 2 ακόμη χρόνια, εν μέσω δικαστικής διαμάχης μεταξύ της κυβέρνησης του Περού και της βρετανικής εταιρείας Lloyd's, η οποία είχε ασφαλίσει τη φαλαινοθηρική αποστολή. Τελικά ο Ωνάσης πούλησε το Olympic Challenger και τα 12 φαλαινοθηρικά του σε ιαπωνική εταιρεία έναντι 8.5 εκατομμυρίων δολαρίων. Συνολικά είχε θηρεύσει παράνομα τουλάχιστον 15.000 BWU (Μονάδες Γαλάζιας Φάλαινας),⁴²² συμβάλλοντας στην εξαφάνιση των γαλάζιων, μεγάπτερων φαλαινών και πτεροφαλαινών από τον Νοτιοανατολικό Ειρηνικό.⁴²³ Η ανοιχτή περιφρόνηση του Ωνάση προς τους κανόνες της Επιτροπής, σε συνδυασμό με την ανικανότητα της IWC να τον τιμωρήσει, υπονόμισαν την αξιοπιστία της και αποκάλυψαν τα όρια των διπλωματικών προσπαθειών για τη ρύθμιση φυσικών πόρων.

Τη δεκαετία του 1970 οι ανησυχίες σχετικά με την πειρατική φαλαινοθηρία ήρθαν και πάλι στο προσκήνιο, εξαιτίας δραστηριοτήτων πλοίων που δεν φαινόταν να συνδέονται με κανένα κράτος μέρος της IWC. Παράλληλα, κάποια κράτη μη-μέρη ξεκίνησαν φαλαινοθηρικές δραστηριότητες οι οποίες είχαν ξεκάθαρη σύνδεση με ένα κράτος μέρος της Επιτροπής, την Ιαπωνία. Το σύνολο σχεδόν της φαλαινοθηρίας που διεξήχθη εκτός της IWC κατά τη δεκαετία αυτή είχε ως στόχο την ιαπωνική αγορά, που απορροφούσε τη μεγαλύτερη ποσότητα του κρέατος. Οι Νορβηγοί έτρωγαν κι αυτοί αρκετό κρέας φάλαινας, αλλά σχεδόν όλο προερχόταν από φαλαινοθηρικές επιχειρήσεις στα βόρεια του κράτους. Η Νότια Κορέα και η Ταϊβάν, καθώς

---

⁴²² Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 150-151

⁴²³ Βλ. Darby A., όπ.π. (σημείωση 416), σελ. 66

και κάποιες χώρες της Λατινικής Αμερικής φιλοξενούσαν φαλαινοθηρικές εταιρείες που είχαν συνάψει συμφωνίες με ιαπωνικές επιχειρήσεις για την εισαγωγή του κρέατος φάλαινας.⁴²⁴

Για την επίλυση αυτής της κατάστασης έγινε προσπάθεια διεύρυνσης των μελών της Διεθνούς Επιτροπής Φαλαινοθηρίας, με την ελπίδα ότι οι φαλαινοθήρες των νέων κρατών μελών θα συμμορφώνονταν με τους κανόνες της. Ωστόσο, επειδή τα κράτη αυτά ήταν πιθανό να υποστηρίξουν στις ψηφοφορίες την Ιαπωνία και τη Νορβηγία, ήταν επίσης σημαντικό να ενταχθούν και άλλα κράτη τα οποία θα υποστήριζαν την εγκαθίδρυση του moratorium. Μεταξύ του 1977 και του 1982, τα μέλη της IWC αυξήθηκαν από 17 σε 38. Ο πρόεδρος της Επιτροπής προσκάλεσε την Ισπανία, Πορτογαλία, Βραζιλία, Περού και Χιλή να εντάξουν τις φαλαινοθηρικές επιχειρήσεις τους στην IWC. Από αυτές, μόνο η Βραζιλία δέχθηκε να προσχωρήσει σε εκείνη τη φάση στην Επιτροπή. Μετά το 1976 προσκλήθηκαν επίσης η Ινδονησία, η Κίνα, η Νότιος Κορέα και η Σομαλία, μεταξύ άλλων.⁴²⁵

Για να δώσει σε φαλαινοθηρικά κράτη κίνητρα να προσχωρήσουν στην Επιτροπή, το 1979 η IWC με σύσταση προς τα κράτη μέλη της απαγόρευσε την εισαγωγή προϊόντων φαλαινών από κράτη μη-μέρη αλλά και τις εξαγωγές φαλαινοθηρικών πλοίων και εξοπλισμού προς τα κράτη αυτά. Το 1980 συνέστησε σε κάθε κράτος μέρος να σταματήσει τη διάδοση της σχετικής με την φαλαινοθηρία τεχνογνωσίας και οποιασδήποτε μορφής βοήθειας για το σκοπό αυτό προς κράτη μη-μέρη στην Επιτροπή.⁴²⁶ Η Ιαπωνία και η Νορβηγία άσκησαν ένσταση στους κανόνες αυτούς, αλλά η πιστοποίηση υπό την τροποποίηση Pelly των ΗΠΑ το 1978 έπεισε την Νότια Κορέα, την Χιλή και το Περού, με αποτέλεσμα λίγο αργότερα να προσχωρήσουν στην Επιτροπή. Τελικά δεν εφαρμόστηκαν κυρώσεις υπό την τροποποίηση αυτή, καθώς τα κράτη συμμορφώθηκαν με τους κανόνες της IWC.⁴²⁷

Παράλληλα κατά τη δεκαετία του 1970 δραστηριοποιήθηκαν εναντίον της πειρατικής φαλαινοθηρίας και διάφορες ΜΚΟ, με χαρακτηριστικό το παράδειγμα της Sea Shepherd. Το πιο διάσημο φαλαινοθηρικό πλοίο που συνδέθηκε με την πειρατική φαλαινοθηρία είναι το MV

---

⁴²⁴ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 252, 258

⁴²⁵ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 252-253

⁴²⁶ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 173

⁴²⁷ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 253

Sierra, με σημαία ευκαιρίας από τη Σομαλία, το οποίο γύρω στο 1975 προσέλκυσε την προσοχή περιβαλλοντικών οργανώσεων που θεώρησαν τις πράξεις του πλοίου ως απόδειξη της αποτυχίας της IWC. Ο Paul Watson, καπετάνιος του Sea Shepherd και πρώην ιδρυτικό μέλος της Greenpeace, συνάντησε το Sierra στην Πορτογαλία το 1979 καθώς αυτό ετοιμαζόταν να πλεύσει και το χτύπησε δύο φορές με την ειδικά ενισχυμένη πλώρα του πλοίου του για να το βυθίσει. Το Sierra χρειάστηκε εκτενείς επισκευές.⁴²⁸ Μήνες αργότερα και ενώ πλησίαζε η ώρα επιστροφής του στην φαλαινοθηρία, το Sierra βυθίστηκε από εκρηκτικά.⁴²⁹

Τα παραπάνω βήματα της IWC, σε συνδυασμό με τη δράση ΜΚΟ που έδωσαν δημοσιότητα στο πρόβλημα της πειρατικής φαλαινοθηρίας ήταν σε γενικές γραμμές αποτελεσματικά. Έκτοτε η πειρατική φαλαινοθηρία δεν λαμβάνει χώρα σε τόσο μεγάλη κλίμακα. Ωστόσο, λίπος φάλαινας που ξεβράστηκε στο West Falkland το 1991 δημιούργησε φόβους ότι η πειρατική φαλαινοθηρία συνεχιζόταν και η κυβέρνηση της Αυστραλίας επιβεβαίωσε το 1997 σε αναφορά της ότι τέτοιες δραστηριότητες εξακολουθούσαν να λαμβάνουν χώρα στις Φιλιππίνες.⁴³⁰ Το 1994 ανακαλύφθηκαν μεγάλες ποσότητες παράνομου κρέατος φάλαινας που προορίζονταν για την Ιαπωνία.⁴³¹ Για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, η IWC ψήφισε απόφαση για το Διεθνές Εμπόριο στο Κρέας και Προϊόντα Φαλαινών, που επαναλάμβανε προηγούμενες αποφάσεις και απαγόρευε τις εισαγωγές κρέατος και προϊόντων φαλαινών από κράτη μη-μέρη στην IWC, ζητώντας παράλληλα από τα κράτη να εφαρμόσουν αυστηρά τις υπάρχουσες διεθνείς υποχρεώσεις τους υπό την ICRW και την CITES σχετικά με τον έλεγχο του διεθνούς εμπορίου στα προϊόντα αυτά.⁴³²

Επιπλέον, υπάρχουν ισχυρισμοί ότι το επιστημονικό φαλαινοθηρικό πρόγραμμα της Ιαπωνίας από το 1989 έχει λειτουργήσει ως προκάλυμμα για τη διοχέτευση στην ιαπωνική αγορά (αλλά και στην αγορά των ΗΠΑ και της Νότιας Κορέας)⁴³³ προϊόντων παράνομης

---

⁴²⁸ Μόνο ένα άτομο τραυματίστηκε: μέλος του πληρώματος του Sea Shepherd που πήγε αργότερα να ζητήσει συγγνώμη από το πλήρωμα του Sierra και ξυλοκοπήθηκε, βλ. Darby A., όπ.π. (σημείωση 416), σελ. 122

⁴²⁹ Βλ. Dorsey, K., όπ.π. (σημείωση 23) σελ. 257-258

⁴³⁰ Βλ. Bowman M., Davies P. & Redgwell C., όπ.π. (σημείωση 51), σελ. 173

⁴³¹ Βλ. Gillespie A., όπ.π. (σημείωση 101), σελ. 25-26

⁴³² Βλ. Gillespie A., όπ.π. (σημείωση 101), σελ. 25-26

⁴³³ Βλ. Baker C. S., Steel D., Choi Y., Lee H., Kim K. S., Choi S. K., Ma Y., Hambleton C., Psihoyos L., Brownell R.L. & Funahashi N., "Genetic evidence of illegal trade in protected whales links Japan with the US and South Korea". The Royal Society, 2010

φαλινοθηρίας από προστατευόμενα είδη (πτεροφάλαινες, βορειοφάλαινες, μεγάπτερες και γκριζες φάλαινες).⁴³⁴ Ωστόσο δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν την διεξαγωγή μεγάλης κλίμακας παράνομης φαλινοθηρίας και κάποιοι προτείνουν ότι το κρέας από προστατευόμενα είδη φαλινών προήλθε από παρεμπύπτοντα αλιεύματα της ιαπωνικής αλιείας ή εκθαλασσώσεις τέτοιων ειδών στις ιαπωνικές ακτές. Πάντως, όπως αναφέρθηκε ήδη, πρόσφατη απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης στην υπόθεση *Whaling in the Antarctic (Australia v. Japan)* έκρινε παράνομη την επιστημονική φαλινοθηρία της Ιαπωνίας υπό το πρόγραμμα JARPA II και διέταξε την παύση της, προς ικανοποίηση πολλών περιβαλλοντικών ΜΚΟ που για χρόνια χαρακτηρίζουν «παράνομη» την ιαπωνική επιστημονική φαλινοθηρία.⁴³⁵

---

⁴³⁴ Βλ. Baker C. S., Lento G. M., Cipriano F. & Palumbi S. R., “Predicted decline of protected whales based on molecular genetic monitoring of Japanese and Korean markets”, The Royal Society, 2000

⁴³⁵ Βλ. McCurry J., “Japan told to halt Antarctic whaling by international court”, The Guardian, 31 Μαρτίου 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.theguardian.com/environment/2014/mar/31/japanese-whaling-halt-antarctic-international-court> (τελευταία προσπέλαση 14/9/15)

10. Συμπεράσματα

Η αυξανόμενη διεθνής ανησυχία για το παγκόσμιο περιβάλλον δημιούργησε την ανάγκη αποτελεσματικών διεθνών συνθηκών για τη διαφύλαξη των κοινών πόρων που ξεπερνούν τα εθνικά σύνορα, με αποτέλεσμα τα ενδιαφερόμενα κράτη να έχουν συνάψει πολυμερείς συμφωνίες που δημιουργούν νομικές υποχρεώσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, σε διάφορες εκφάνσεις του. Μία από τις συμφωνίες αυτές αποτελεί και η ICRW, η οποία σκοπεύει στη ρύθμιση των φαλινοθηρικών δραστηριοτήτων ώστε οι πληθυσμοί των φαλαινών να παραμένουν σε βιώσιμα επίπεδα, εξασφαλίζοντας την επιβίωση των ειδών αλλά και της ίδιας της φαλινοθηρικής βιομηχανίας.

Το σημερινό φαλινοθηρικό καθεστώς χαρακτηρίζεται τόσο από την πλήρη απαγόρευση στην εμπορική φαλινοθηρία, που έχει την υποστήριξη των μισών περίπου μερών του, όσο και από τα “παραθυράκια” που επιτρέπουν την παράκαμψη της απαγόρευσης αυτής (ενστάσεις, εξαιρέσεις για την επιστημονική έρευνα και την επιβίωση αυτοχθόνων). Καθώς η ICRW ορίζει στο Προοίμιό της δύο στόχους, η επιτυχία ή αποτυχία της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας στο ρυθμιστικό της ρόλο κρίνεται σε δύο επίπεδα. Πρώτον, όσον αφορά τη διατήρηση των πόρων των φαλαινών, όπου υπάρχει αισθητή βελτίωση των μέτρων της Επιτροπής με το πέρασμα του χρόνου. Σε αυτό τον τομέα επομένως η δράση της IWC μπορεί να θεωρηθεί όντως επιτυχημένη. Κάποια είδη και αποθέματα φαλαινών έχουν μάλιστα ανακάμψει σε επίπεδο που θα επέτρεπε την περιορισμένη εκμετάλλευσή τους (πχ. οι ρυγχοφάλαινες, κάποιοι πληθυσμοί φαλαινών φυσητήρων). Άλλα είδη όμως έχουν εξαντληθεί λόγω της εμπορικής φαλινοθηρίας, σε σημείο που είναι αμφίβολο αν θα μπορέσουν ποτέ να ανακάμψουν (πχ. γαλάζια φάλαινα). Ακόμα κι αν τα καταφέρουν, θα χρειαστούν δεκαετίες μέχρι να φτάσουν πάλι στα αρχικά πληθυσμιακά τους μεγέθη. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν έχει καταφέρει να επιτύχει ταυτόχρονα το δεύτερο στόχο της ICRW για την ομαλή ανάπτυξη της φαλινοθηρικής βιομηχανίας. Η βιομηχανία αυτή, που χαρακτηριζόταν από μεγάλα επενδυτικά κεφάλαια και μη βιώσιμα μεγέθη κατά τις πρώτες δεκαετίες λειτουργίας της IWC, σήμερα βρίσκεται στα πρόθυρα εξαφάνισης, όπως και πολλά από τα είδη φαλαινών που για δεκαετίες εκμεταλλεύτηκε.

Σε γενικές γραμμές πάντως το φαλαινοθηρικό καθεστώς μπορεί να θεωρηθεί επιτυχές, τουλάχιστον από άποψης διατήρησης των ειδών, καθώς ο αριθμός των φαλαινών που θανατώνονται έχει μειωθεί αισθητά, παρότι τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει αυξητικές τάσεις. Η ρητορική κατά της φαλαινοθηρίας έχει κυριαρχήσει διεθνώς και έχει οδηγήσει σε μεγάλες μειώσεις των ετησίων αλιευμάτων και στην υιοθέτηση της απαγόρευσης στην εμπορική φαλαινοθηρία. Έτσι οι μηδενικές ποσοτώσεις έχουν γίνει το εναρκτήριο σημείο για οποιαδήποτε μελλοντική διαπραγμάτευση στο ζήτημα. Παράλληλα, αυτή η επιτυχία έχει ωθήσει τα φαλαινοθηρικά κράτη στο περιθώριο του καθεστώτος, όπου χρησιμοποιούν διάφορα νομικά επιχειρήματα σε προσπάθεια να δικαιολογήσουν την αποκλίνοσα από τους κανόνες του καθεστώτος συμπεριφορά τους. Κατά συνέπεια, οι φαλαινοθηρικές δραστηριότητες έχουν σταδιακά μεταφερθεί σε ένα ημι-ρυθμιζόμενο χώρο εκτός των ορίων της IWC. Ωστόσο η IWC παραμένει ισχυρός νομιμοποιητικός μηχανισμός και για τις δύο συμμαχίες δυνάμεων (φαλαινοθηρικών και αντι-φαλαινοθηρικών), όπως φαίνεται από την προσπάθεια και των δύο πλευρών να επικαλεστούν την Επιτροπή σε υποστήριξη των θέσεών τους. Έτσι η Sea Shepherd ισχυρίζεται ότι η παρεμπόδιση της ιαπωνικής φαλαινοθηρίας στον Νότιο Ωκεανό είναι προς υποστήριξη του διεθνούς δικαίου, καθώς η συμπεριφορά των Ιαπώνων είναι παράνομη υπό τους κανόνες της IWC. Παράλληλα, από την IWC αντλεί και η Ιαπωνία τους όρους που χρησιμοποιεί για να δικαιολογήσει τη συμπεριφορά της, όπως για παράδειγμα το επιχείρημα ότι υπάρχει νομική διάκριση μεταξύ επιστημονικής και εμπορικής φαλαινοθηρίας και ότι η Ιαπωνία διεξάγει “έρευνα” κι όχι “κυνήγι” φαλαινών.

Το κατά πόσο η Επιτροπή θα μπορέσει από εδώ και στο εξής να επιδιώξει ταυτόχρονα και επιτυχώς τους δύο στόχους του Προοιμίου της ICRW, δηλαδή τη διατήρηση των αποθεμάτων με την παράλληλη ομαλή ανάπτυξη της βιομηχανίας, και να κάνει εφικτή τη βιώσιμη διαχείριση των πόρων φαλαινών με τον ορισμό βιώσιμων ποσοτώσεων για συγκεκριμένα αποθέματα ειδών που βρίσκονται σε ανάκαμψη, θα εξαρτηθεί από τον μελλοντικό προσανατολισμό που θα καθοριστεί από τα κράτη μέλη της. Συγκεκριμένα, όσον αφορά το μέλλον της Διεθνούς Επιτροπής Φαλαινοθηρίας υπάρχουν δύο πιθανότητες, ανάλογα με τον τελικό στόχο που επιδιώκεται κάθε φορά. Εάν ο στόχος είναι ο οριστικός τερματισμός της πρακτικής της φαλαινοθηρίας, όπως φαίνεται να αντανακλάται από το παρόν κλίμα εντός της Επιτροπής, θα

πρέπει να συνεχιστεί το moratorium με την παράλληλη απαγόρευση της θανάσιμης έρευνας έως την πλήρη απονομιμοποίηση του κυνηγιού φαλαινών παγκοσμίως. Στο σενάριο αυτό, η IWC θα γινόταν όργανο διαφύλαξης (preservation) που θα ασχολούνταν με τη μη-θανάσιμη επιστημονική έρευνα και με απειλές πέραν της φαλινοθηρίας που θέτουν σε κίνδυνο τις φάλαινες (πχ. ρύπανση, υπερβολικό whale watching). Παράλληλα, η διεθνής πίεση θα ανάγκαζε τα φαλινοθηρικά κράτη να συμμορφωθούν με το νέο αντι-φαλινοθηρικό status quo. Πράγματι, η μόνη ίσως πιθανότητα να εγκαταλείψουν την τρέχουσα πρακτική τους τα φαλινοθηρικά κράτη είναι να αποφασίσουν ότι οι συνεχείς διεθνείς αντιδράσεις στις φαλινοθηρικές τους δραστηριότητες υπερτερούν του δυνητικού οικονομικού κέρδους από το κυνήγι αυτών των θαλάσσιων θηλαστικών. Το φαλινοθηρικό καθεστώς έχει ήδη αυξήσει σημαντικά το κοινωνικό και πολιτικό κόστος που συνδέεται με τη φαλινοθηρία. Οι ΗΠΑ έχουν προσφέρει ισχυρά κίνητρα σε πολλά φαλινοθηρικά κράτη για να εγκαταλείψουν την πρακτική τους. Το ίδιο βέβαια έχουν κάνει τα κράτη μέλη υπέρ της φαλινοθηρίας εντός της IWC, προσφέροντας κίνητρα σε μη-φαλινοθηρικές κυβερνήσεις ώστε να ψηφίσουν σύμφωνα με τα συμφέροντά τους.

Στο παραπάνω αποτέλεσμα, δηλαδή τη συνέχιση του moratorium στην εμπορική φαλινοθηρία, θα οδηγούσε επίσης η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης στην ερμηνεία της ICRW και στο γενικό προσανατολισμό της πολιτικής της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας, δίνοντας πιθανότατα λύση στο αδιέξοδο που αντιμετωπίζει σήμερα η IWC. Η αρχή της προφύλαξης είναι αρχή του διεθνούς δικαίου του περιβάλλοντος που προβλέπει ότι πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος ακόμα και εν απουσία σαφών επιστημονικών αποδείξεων σχετικά με τη βλάβη που προκαλεί μία συγκεκριμένη δραστηριότητα, και παρά το κόστος που συνεπάγεται μια τόσο συντηρητική προσέγγιση. Στην ουσία σημαίνει ότι εν απουσία πλήρους επιστημονικής βεβαιότητας, οι διαμορφωτές πολιτικής οφείλουν να λαμβάνουν επιπλέον προφυλάξεις και να μη χρησιμοποιούν την έλλειψη στοιχείων ως πρόσχημα για τη συνέχιση δραστηριοτήτων που μπορούν να προκαλέσουν σοβαρή ή μη αντιστρέψιμη βλάβη στο περιβάλλον.

Η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης στην περίπτωση της φαλινοθηρίας θα απαιτούσε προληπτικά μέτρα με σκοπό τη μείωση του κινδύνου για τα είδη φαλαινών και θα μπορούσε να

αποτελέσει ένα πρακτικό τρόπο να ξεπεραστεί η αντίθεση μεταξύ των στόχων της ICRW αλλά και οι διαφορές απόψεων εντός της Επιτροπής μεταξύ των μελών που τίθενται υπέρ και κατά της συνέχισης της φάλαινοθηρίας. Η περιβαλλοντική διαχείριση που στηρίζεται στην αρχή της προφύλαξης έχει ήδη υιοθετηθεί σε διάφορα επίπεδα διεθνώς και κάποιοι θεωρούν ότι έχει αποκτήσει χαρακτήρα εθιμικού διεθνούς δικαίου. Τόσο η Νέα Ζηλανδία όσο και η Ομάδα Εργασίας για το Καταφύγιο στο Νότιο Ωκεανό έχουν στο παρελθόν προτείνει στην IWC την υιοθέτηση της προσέγγισης που βασίζεται στην αρχή της προφύλαξης.⁴³⁶

Σε αναγνώριση της οικολογικής ευαισθησίας και σημασίας των φάλαινων εντός του ωκεάνιου οικοσυστήματος, μια προσέγγιση βασισμένη στην αρχή της προφύλαξης θα υπαγόρευε ισχυρή προστατευτική πολιτική της IWC, ενόψει των ανεπαρκών επιστημονικών δεδομένων και της αβεβαιότητας σχετικά με το μέγεθος του κινδύνου. Επομένως θα αποκλειόταν οποιαδήποτε θανατηφόρος χρήση των φάλαινων, για επιστημονικούς, οικονομικούς ή πολιτιστικούς λόγους. Η προστασία των αποθεμάτων των φάλαινων θα είχε απόλυτη προτεραιότητα, με όλους τους κανονισμούς και τις δραστηριότητες να πρέπει να είναι συμβατοί προς το σκοπό αυτό. Για παράδειγμα, η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης στην ερμηνεία του άρθρου VIII θα περιόριζε τα κράτη μέλη σε αποκλειστικά μη-θανάσιμες ερευνητικές μεθόδους, ενώ ενάντια στο σκοπό της σύμβασης θα ήταν τόσο η εμπορική φάλαινοθηρία της Νορβηγίας και Ισλανδίας όσο και η φάλαινοθηρία από αυτόχθονες (ASW).

Σε κάθε περίπτωση, εάν δοθεί επέκταση στο moratorium αλλά παράλληλα απαγορευτεί η πρακτική της θανάτωσης των φάλαινων για επιστημονικούς σκοπούς, η Επιτροπή θα πρέπει να μεταρρυθμίσει τις πολιτικές της ώστε να εξασφαλίσει μεγαλύτερη επιτήρηση/παρακολούθηση (monitoring) και αξιόπιστα επιστημονικά δεδομένα, για να μπορέσει να διατηρήσει τη νομιμοποίησή της στα μάτια φάλαινοθηρικών και μη κρατών μελών. Η καθολική συμμετοχή αποτελεί εξάλλου αναγκαίο όρο για την αποτελεσματικότητα της Επιτροπής, και η πιθανή αποχώρηση κάποιου μεγάλου φάλαινοθηρικού κράτους (Ιαπωνία ή Νορβηγία) θα ήταν σοβαρό πλήγμα που θα μπορούσε να οδηγήσει στην κατάρρευσή της. Η δεκαετής αποχώρηση της Ισλανδίας δεν είχε καταστροφικές συνέπειες, αλλά αυτό ίσως οφείλεται στο ότι η Ισλανδία είχε

---

⁴³⁶ Βλ. Voigt C., όπ.π. (σημείωση 49), σελ. 573-574

σταματήσει τη φαλινοθηρία για το διάστημα που παρέμεινε εκτός της Επιτροπής. Η επιστροφή της Ισλανδίας στην IWC το 2002 αποδεικνύει ότι η Επιτροπή έχει ακόμα νομιμοποίηση ως ο κατεξοχήν διεθνής φορέας για τη ρύθμιση της φαλινοθηρίας, και δημιουργεί ελπίδες για την εξεύρεση συμβιβασμού εντός του πλαισίου της IWC.

Εξετάζοντας τώρα τη δεύτερη πιθανότητα σχετικά με το μέλλον της Διεθνούς Επιτροπής για τη Φαλινοθηρία, με βάση την υπόθεση ότι το ζητούμενο είναι η θανάτωση του μικρότερου δυνατού αριθμού φαλαινών και η διεξαγωγή της φαλινοθηρίας σύμφωνα με τους κανόνες της IWC, η λύση θα ήταν η άρση του moratorium και η εφαρμογή της Revised Management Procedure (RMP) ή κάποιου άλλου αντίστοιχου συστήματος με αυστηρά καθορισμένες από την Επιστημονική Επιτροπή ποσοστώσεις, ανεξάρτητους επιθεωρητές και αποτελεσματικό monitoring. Μια επιλογή θα ήταν η ικανοποίηση των αιτημάτων φαλινοθηρικών κρατών (ειδικά της Ιαπωνίας και της Νορβηγίας) με την έγκριση ποσοστώσεων για την Παράκτια Φαλινοθηρία Μικρού Τύπου (STCW). Οι φόβοι ότι ακόμα και τέτοιου είδους περιορισμένη φαλινοθηρία θα οδηγήσει αναπόδραστα στην υπερεκμετάλλευση μπορούν να αντιμετωπιστούν με την εγκαθίδρυση ισχυρού συστήματος ελέγχου της εφαρμογής των κανόνων της Επιτροπής. Για παράδειγμα, σήμερα υπάρχουν 2 επιθεωρητές ανά φαλινοθηρικό πλοίο, οι οποίοι τείνουν να διορίζονται και να πληρώνονται από τις ίδιες τις κυβερνήσεις των φαλινοθηρικών αποστολών, με αποτέλεσμα συχνά να παραβλέπουν τις εκάστοτε παραβιάσεις. Υπάρχει επομένως ανάγκη διορισμού επιθεωρητών από την ίδια την Επιτροπή, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή των κανονισμών της και να γνωστοποιείται στην IWC οποιαδήποτε κατάχρηση ή παραβίαση.

Το σίγουρο είναι ότι η πλήρης απαγόρευση στην εμπορική φαλινοθηρία, που δεν διακρίνει ανάμεσα σε είδη φαλαινών των οποίων ο πληθυσμός βρίσκεται σε διαφορετική κατάσταση διατήρησης (conservation status), υπονομεύει την επιστημονική νομιμοποίηση της IWC. Εάν δεν εφαρμοστεί η RMP (ή αντίστοιχο σύστημα) η Επιτροπή κινδυνεύει να χάσει και την έστω και περιορισμένη συμμόρφωση που απολαμβάνει μέχρι σήμερα από τα κράτη μέλη της. Ωστόσο, η εφαρμογή της RMP δεν είναι χωρίς προβλήματα, καθώς θα απαιτούσε σημαντική αύξηση στον προϋπολογισμό, το ανθρώπινο δυναμικό αλλά και τον εξοπλισμό της

IWC. Οι αυξήσεις αυτές θα επιβάρυναν αναγκαστικά τα μέλη της, και ειδικά τα φαλαινοθηρικά κράτη που ήδη σήμερα επωμίζονται μεγαλύτερο ποσοστό των εξόδων της Επιτροπής.

Άλλες ενστάσεις στην άρση του moratorium και την έγκριση βιώσιμων ποσοστώσεων για φαλαινοθηρία σχετίζονται με την αβεβαιότητα των επιστημονικών δεδομένων για τους πληθυσμούς των φαλαινών. Η επιστημονική αβεβαιότητα είναι έντονη σε πολλούς τομείς του διεθνούς περιβαλλοντικού δικαίου, αλλά και ιδιαίτερα στην περίπτωση των φαλαινών, λόγω των μεταναστευτικών τους οδών διαμέσου των παγκόσμιων ωκεανών, του χαμηλού ρυθμού αναπαραγωγής, της όψιμης έναρξης της σεξουαλικής τους ωριμότητας και των μικρών πληθυσμών των ειδών. Άλλωστε η δυσκολία εύρεσης αξιόπιστων δεδομένων τα οποία η Επιτροπή θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για τον καθορισμό βιώσιμων ορίων αλιευμάτων ήταν ένας από τους παράγοντες που συνέβαλαν στην ψήφιση του moratorium του 1982.

Η IWC έχει επιτυχημένα διαχειριστεί την δύσκολη μετάβαση από την ελεύθερη στην εξαιρετικά περιορισμένη φαλαινοθηρία, θέτοντας τέλος στις φαλαινοθηρικές δραστηριότητες των περισσότερων κρατών. Παρόλα αυτά η IWC έχει φτάσει σήμερα σε αδιέξοδο και το moratorium φαίνεται να μειώνει την αποτελεσματικότητα της, καθώς έχει δημιουργήσει ρήξη μεταξύ των υποστηρικτών της διατήρησης (conservationists), που θέλουν επιστροφή στη βιώσιμη φαλαινοθηρία, και των υποστηρικτών της διαφύλαξης (preservationists), που θέλουν οριστική απαγόρευση της – εμπορικής τουλάχιστον – φαλαινοθηρίας. Ωστόσο, η πεποίθηση που μοιράζονται και οι δύο πλευρές ότι κάποια είδη φαλαινοθηρίας είναι επιτρεπτά εντός συγκεκριμένου πλαισίου (βλ. φαλαινοθηρία για την επιβίωση αυτοχθόνων) μπορεί να σημαίνει ότι η καλύτερη λύση είναι η εφαρμογή της RMP και η αποτελεσματική πολυμερής διαχείριση του περιορισμένου και αυστηρά ελεγχόμενου κυνηγιού. Τα αισθήματα της κοινής γνώμης για τις φάλαινες θα έκαναν εξαιρετικά απίθανη την αναβίωση στο μέλλον μεγάλης αγοράς για τα προϊόντα φαλαινών, βοηθώντας στην τήρηση των ποσοστώσεων που θα καθορίζονταν υπό το νέο ρυθμιστικό καθεστώς της IWC.

Ένας τέτοιος συμβιβασμός επιχειρήθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1990 με την πρόταση της Ιρλανδίας να δοθούν ποσοστώσεις εμπορικής φαλαινοθηρίας για κοινότητες με μακρά παράδοση στη δραστηριότητα αυτή, με την παράλληλη εγκαθίδρυση παγκόσμιου καταφυγίου

για τις φάλαινες στην ανοιχτή θάλασσα, την απαγόρευση του διεθνούς εμπορίου στα προϊόντα φαλαινών και τον τερματισμό της επιστημονικής φαλινοθηρίας. Αυτή η πρόταση δεν έφτασε ποτέ σε ψηφοφορία. Πιο πρόσφατα, το 2007-2010 επιχειρήθηκε οι δύο πλευρές να συμφωνήσουν σε χαμηλές αλλά μη μηδενικές ποσοστώσεις φαλινοθηρίας. Έτσι οι αντιφαλινοθηρικές δυνάμεις θα έπρεπε να δεχθούν την άρση του moratorium, ενώ οι φαλινοθηρικές δυνάμεις θα έπρεπε να δεχθούν ποσοστώσεις χαμηλότερες από τις τρέχουσες ετήσιες θανατώσεις φαλαινών καθώς και ένα καταφύγιο στο Νότιο Ατλαντικό όπου θα απαγορευόταν εντελώς η φαλινοθηρία. Επίσης προβλεπόταν η ανάκληση όλων των ενστάσεων και επιφυλάξεων, με σκοπό να ενταχθεί το σύνολο των φαλινοθηρικών δραστηριοτήτων υπό τους όρους της ICRW και του Προγράμματός της. Το εγχείρημα ωστόσο δε στέφθηκε με επιτυχία, καθώς ακτιβιστικές ομάδες και από τις δύο πλευρές εναντιώθηκαν έντονα στο σχέδιο όταν αυτό πήρε δημοσιότητα. Ο πρόεδρος της IWC που είχε προωθήσει το εν λόγω σχέδιο αναγκάστηκε σε παραίτηση και το status quo διατηρήθηκε.⁴³⁷ Η προσπάθεια αυτή πάντως αποκάλυψε ότι η απλή αριθμητική μείωση του αριθμού των φαλαινών που θανατώνονται ετησίως ίσως να μην είναι αρκετή για να πείσει το αντι-φαλινοθηρικό λόμπι να θυσιάσει τον ισχυρό συμβολισμό της πλήρους απαγόρευσης στην εμπορική φαλινοθηρία που έχει επιτευχθεί με το moratorium.

Αρκετοί συγγραφείς⁴³⁸ αλλά και κάποια φαλινοθηρικά κράτη⁴³⁹ επισημαίνουν ότι εστιάζοντας στην καταδίκη της εμπορικής φαλινοθηρίας, το αντι-φαλινοθηρικό κίνημα τείνει να επισκιάσει τη μεγαλύτερη ίσως σύγχρονη απειλή ενάντια σε αυτά τα θαλάσσια θηλαστικά, δηλαδή την αλλοίωση των ενδιαιτημάτων τους (habitat). Από τη σύναψη της ICRW το 1946 έχει επέλθει σημαντική αλλαγή στο αντικείμενο των διεθνών συμφωνιών στον τομέα του διεθνούς δικαίου του περιβάλλοντος. Ενώ αρχικές συνθήκες όπως η ICRW εστίαζαν στον περιορισμό της υπεράριθμης θανάτωσης ζώων που κινδύνευαν να εξαφανιστούν εξαιτίας της ανθρώπινης υπερεκμετάλλευσης, οι πιο πρόσφατες διεθνείς περιβαλλοντικές συμφωνίες δίνουν έμφαση σε ανησυχίες σχετικές με την διατάραξη των ενδιαιτημάτων της άγριας ζωής και τη διαφύλαξη

---

⁴³⁷ Βλ. Hurd I., όπ.π. (σημείωση 179), σελ. 4-5

⁴³⁸ Βλ. Catalinac A. L. & Chan G., όπ.π. (σημείωση 162), σελ. 156

⁴³⁹ Βλ. Cotterrell L. A. & Gray T. S., όπ.π. (σημείωση 253), σελ. 191

ευαίσθητων οικοσυστημάτων. Αντί να εστιάζει απλά στη διαχείριση ενός συγκεκριμένου είδους, η IWC θα έπρεπε λοιπόν να υιοθετήσει αυτή την ολοκληρωμένη προσέγγιση. Παρότι η εστίαση στα προβλήματα των μεγάλων φαλαινών επανέφερε πολλά είδη από τα πρόθυρα εξαφάνισης και πρέπει να θεωρηθεί επιτυχής, δεν είναι πλέον αρκετή για να εξασφαλίσει τη συνεχιζόμενη επιβίωσή τους. Οποιαδήποτε προσπάθεια “διάσωσης” των κητωδών πρέπει να συνδυάζεται με προσπάθειες αντιμετώπισης της πληθώρας προβλημάτων που επηρεάζουν τους ωκεανούς, όπως η υπεραλίευση, η ρύπανση, η κλιματική αλλαγή και η καταστροφή του όζοντος. Το γεγονός αυτό γίνεται ιδιαίτερα εμφανές από τα αυξανόμενα περιστατικά προσθαλάσωσης νεκρών φαλαινών σε διάφορες περιοχές του κόσμου.⁴⁴⁰

Είναι ξεκάθαρο πως απαιτείται υψηλότερος βαθμός διεθνούς συνεργασίας για την αντιμετώπιση των σύγχρονων απειλών ενάντια στις φάλαινες. Βασικό κίνητρο των περισσότερων αντι-φαλινοθηρικών κρατών φαίνεται να είναι η ισχυρή εγχώρια υποστήριξη στην πλήρη προστασία των φαλαινών, η οποία βασίζεται κυρίως σε ηθικά επιχειρήματα. Οι κυβερνήσεις των αντι-φαλινοθηρικών κρατών τείνουν να υπερψηφίζουν προστατευτικά μέτρα για να ικανοποιήσουν την κοινή γνώμη, καθώς η αντι-φαλινοθηρική πολιτική τους δε φαίνεται να συνεπάγεται κάποιο ιδιαίτερο κόστος, ενώ για πολλά από τα κράτη αυτά ενισχύει την εικόνα του “καλού περιβαλλοντικά πολίτη”. Ωστόσο, το κόστος ίσως είναι υψηλότερο από ότι υπολογίζεται. Βασίζοντας αποφάσεις αποκλειστικά σε μια περιβαλλοντική ηθική που δεν είναι κοινώς αποδεκτή, τα αντι-φαλινοθηρικά κράτη μπορούν να υπονομεύσουν τα θεμέλια της IWC, ενώ έχουν ήδη συμβάλλει στο σημερινό αδιέξοδο.

Επιπλέον, ακόμα και σε περίπτωση που η Επιτροπή πετύχει τη μόνιμη απαγόρευση της φαλινοθηρίας, η λήψη αποφάσεων σε ζητήματα βιώσιμης διαχείρισης πόρων με βάση ηθικές ανησυχίες ενός μέρους μόνο της διεθνούς κοινότητας είναι ιδιαίτερα προβληματική σε ηθικό και πολιτικό επίπεδο. Η επιβολή αξιών τις οποίες δεν μοιράζονται όλα τα κράτη μπορεί να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη και τον αμοιβαίο σεβασμό στη διαφορετικότητα που είναι απαραίτητα για τη συνεργασία των κρατών στη διεθνή σκηνή. Η βιώσιμη διαχείριση των πόρων

---

⁴⁴⁰ Βλ. Yuhas A., “Experts puzzled as 30 whales stranded in 'unusual mortality event' in Alaska”, The Guardian, 22 Αυγούστου 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.theguardian.com/environment/2015/aug/22/alaska-fin-whale-die-off-mystery> (τελευταία προσπέλαση 14/9/15)

μπορεί συχνά να απαιτεί την επιβολή κανόνων σε διαφωνούντα μέρη, αλλά η επιβολή αποδεικνύεται προβληματική όταν δικαιολογείται με ηθικά και όχι επιστημονικά επιχειρήματα.

Ηθικά επιχειρήματα που προβάλλουν ως ανώτερες τις αρχές μιας κουλτούρας αγνοώντας παράλληλα την αξία μιας άλλης δυσχεραίνουν τις προσπάθειες ουσιαστικής συνεργασίας και τροφοδοτούν το ρατσισμό, εντείνοντας τα εμπόδια στην επικοινωνία και την κατανόηση. Η αδιαλλαξία των αντι-φαλαίνοθηρικών δυνάμεων μπορεί να αναγκάσει τα φαλαίνοθηρικά κράτη να εγκαταλείψουν τις (ειλικρινείς ή μη) προσπάθειες συμμόρφωσης, κάτι που θα δημιουργούσε αρνητικό προηγούμενο για τη μελλοντική συνεργασία. Μόνο με το σεβασμό της διαφορετικότητας στις πολιτιστικές και άλλες αξίες των κρατών μπορεί να επιτευχθεί γνήσια και ειλικρινής διεθνής συνεργασία. Εν μέρει εξαιτίας αυτών των ανησυχιών, οι οποίες προβάλλονται έντονα από τα φαλαίνοθηρικά κράτη (πχ. από Ιαπωνία και Νορβηγία μέσω κατηγοριών για “πολιτιστικό ιμπεριαλισμό ή ρατσισμό”), τα τελευταία χρόνια φαίνεται να ισχυροποιείται εντός της IWC το μπλοκ των δυνάμεων υπέρ της άρσης του moratorium, χωρίς να έχουν ακόμη φτάσει τα $\frac{3}{4}$ που απαιτούνται για την επίτευξη του στόχου αυτού.

Με βάση όλα τα παραπάνω, κρίνεται ότι η καλύτερη επιλογή για το μέλλον της IWC, η οποία παράλληλα θα σεβόταν το πνεύμα και το γράμμα της ICRW, θα ήταν η άρση του moratorium στην εμπορική φαλαίνοθηρία και η αντικατάστασή του από ένα αυστηρά ελεγχόμενο καθεστώς περιορισμένων ετήσιων ποσοτώσεων. Ωστόσο, δεδομένης της δυσκολίας εφαρμογής οποιασδήποτε διεθνούς συνθήκης αλλά και των ιστορικών προβλημάτων εφαρμογής των κανονισμών της IWC συγκεκριμένα, φαίνεται μικρή η πιθανότητα διαμόρφωσης ενός καθεστώτος επιτήρησης και παρακολούθησης (monitoring) της εφαρμογής των κανόνων αρκετά αποτελεσματικού ώστε να καθυστερήσει τα αντι-φαλαίνοθηρικά κράτη και τις περιβαλλοντικές ΜΚΟ. Εξίσου απίθανη φαίνεται και η χρηματοδότηση ενός τέτοιου καθεστώτος από τα κράτη μέλη της Επιτροπής, ιδιαίτερα στην σύγχρονη οικονομική συγκυρία.

Το ζήτημα της χρηματοδότησης θα μπορούσε βέβαια να λυθεί με έναν αμοιβαίο συμβιβασμό: τα φαλαίνοθηρικά κράτη να επωμιστούν το μεγαλύτερο βάρος για το νέο ελεγκτικό καθεστώς, με αντάλλαγμα την ικανοποίηση των αιτημάτων τους για περιορισμένες ποσοτώσεις εμπορικής φαλαίνοθηρίας, ενώ τα αντι-φαλαίνοθηρικά κράτη θα έπρεπε να

υποχωρήσουν από την φανατική υποστήριξη της συνέχισης του moratorium. Πιο δύσκολο να επιλυθούν είναι οι αμφιβολίες του αντι-φαλαινοθηρικού λόμπι σχετικά με τη δυνατότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των ορίων και ποσοστώσεων που καθορίζει η IWC. Ήδη έγινε αναφορά σε δύο αποτυχημένες απόπειρες συμβιβασμού μεταξύ των φαλαινοθηρικών και αντι-φαλαινοθηρικών δυνάμεων. Πιθανότατα μόνο ο φόβος επικείμενης αποχώρησης μεγάλων φαλαινοθηρικών κρατών, όπως η Νορβηγία και η Ιαπωνία, ή η μείωση της διεθνούς προσοχής στο ζήτημα θα μπορούσε να πείσει τις αντι-φαλαινοθηρικές δυνάμεις για την ανάγκη υποχώρησης από τη θέση της άνευ όρων υποστήριξης του moratorium. Στο μεταξύ, καμία συζήτηση για την άρση του moratorium δεν έχει νόημα εν όψει της αδιαλλαξίας των κρατών μελών της IWC.

Η συνέχιση του moratorium αναδύεται ως η μόνη, προς το παρόν, επιλογή. Η επίκληση της αρχής της προφύλαξης μπορεί σε αυτή την περίπτωση να ενισχύσει τη νομιμοποίηση των κανονισμών και αποφάσεων της Διεθνούς Επιτροπής Φαλαινοθηρίας, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη η έντονη επιστημονική αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει τις εκτιμήσεις για τους πληθυσμούς φαλαινών. Η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης θα πρέπει όμως να συνοδευτεί κι από άλλες μεταρρυθμίσεις, ώστε να μην οδηγήσει σε κατάρρευση του ρυθμιστικού καθεστώτος.

Το καθεστώς για τη ρύθμιση της φαλαινοθηρίας φαίνεται να υπονομεύεται τόσο από τους αντικρουόμενους σκοπούς του Προοιμίου της ICRW όσο και από τις ενστάσεις, εξαιρέσεις και επιφυλάξεις που επικαλούνται κράτη μέλη της. Η Σύμβαση για τη Ρύθμιση της Φαλαινοθηρίας, που υπογράφηκε 70 χρόνια πριν, σίγουρα δεν είχε σχεδιαστεί για να αντιμετωπίσει την παρούσα κατάσταση, αλλά οποιαδήποτε προσπάθεια αναθεώρησης ή αντικατάστασης από μια άλλη συνθήκη, όπως για παράδειγμα από μια συνθήκη για την προστασία των φαλαινών ως θαλάσσιο πόρο, θα ενέτεινε το χάσμα μεταξύ φαλαινοθηρικών και μη κρατών. Επομένως και παρά τις ανεπάρκειές τους, η Διεθνής Σύμβαση για τη Ρύθμιση της Φαλαινοθηρίας και το moratorium της IWC παραμένουν η μοναδική επιλογή για τη διεθνή κοινότητα.

Βιβλιογραφία

A. Βιβλία

I. Ελληνικά Βιβλία

- Σαμιώτης Γ. Δ. & Τσάλτας Γ. Ι., *Διεθνής Προστασία του Περιβάλλοντος*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1990

II. Ξενόγλωσσα Βιβλία

- Bowman M., Davies P. & Redgwell C., *Lyster's International Wildlife Law*, Cambridge University Press, 2010
- Caulfield R. A., *Greenlanders Whales, and Whaling. Sustainability and Self-Determination in the Arctic*, Dartmouth College, University Press of New England, Hanover and London, 1997
- Darby A., *Harpoon: Into the Heart of Whaling*, Da Capo Press, 2008
- Dorsey, K., *Whales and Nations: Environmental Diplomacy on the High Seas*, University of Washington Press, 2014
- Nagtzaam G.T., *The Making of International Environmental Treaties: Neoliberal and Constructivist Analyses of Normative Evolution*, Edward Elgar Publishing Limited, 2009
- Sands P., *Principles of International Environmental Law*, Cambridge University Press, 2003
- Stoett P. J., *The International Politics of Whaling*, UBC Press, Vancouver, 1997
- Tonnessen J. N. & Johnsen A. O., *The History of Modern Whaling*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles, 1982

B. Άρθρα

- Bailey J. L., "Arrested Development: The Fight to End Commercial Whaling as a Case of Failed Norm Change", *European Journal of International Relations*, Vol. 14, Issue 2, 2008
- Bowman M., "'Normalizing' the International Convention for the Regulation of Whaling", *Michigan Journal of International Law*, Vol.29, 2008

- Burke W.T., "Whaling and International Law", σε Petursdottir G. (ed.), *Whaling in the North Atlantic -Economic and Political Perspectives*, University of Iceland, 1997
- Burns W. C., "The International Whaling Commission and the Future of Cetaceans: Problems and Prospects", *Colorado Journal of International Environmental Law and Policy*, Vol. 8, 1997
- Caron D. D., "The International Whaling Commission and the North Atlantic Marine Mammal Commission: The Institutional Risks of Coercion for Consensual Structures", *American Journal of International Law*, Vol. 89, 1995
- Catalinac A. L. & Chan G., "Japan, the West, and the whaling issue: understanding the Japanese side", *Japan Forum*, Vol. 17, Issue 1, 2005
- Cotterrell L. A. & Gray T. S., "Sustainable development and the international whaling commission's moratorium on commercial whaling", *Philosophy & Geography*, Vol. 1, No. 2, 1998
- D'Amato A. & Chopra S. K., "Whales: Their Emerging Right to Life", *American Journal of International Law*, Vol. 85, Ιανουάριος 1991
- Danaher M., "Why Japan Will Not Give up Whaling", *Pacifica Review: Peace, Security & Global Change: formerly Pacifica Review: Peace, Security & Global Change*, Vol. 14:2, 2002
- Decker A., "Save the Whales--Save the Whalers--Wait, Just Save the International Whaling Commission: A Fresh Look at the Controversy Surrounding Cultural Claims to Whale", *Southern California Interdisciplinary Law Journal*, Vol.16, 2006
- Eldar O., "Vote-trading in International Institutions", *European Journal of International Law*, Vol. 19, Issue 1, 2008
- Friedheim R. L., "Moderation in the pursuit of justice: Explaining Japan's failure in the international whaling negotiations", *Ocean Development & International Law*, Vol. 27, Issue 4, 1996
- Gillespie A., "Forum Shopping in International Environmental Law: The IWC, CITES, and the Management of Cetaceans", *Ocean Development & International Law*, Vol. 33, Issue 1, 2002

- Gillespie A., "Iceland's Reservation at the International Whaling Commission", *European Journal of International Law*, Vol. 14, No. 5, 2003
- Halverson S. M., "Small State With A Big Tradition: Norway Continues Whaling At The Expense Of Integration And Nordic Cooperation," *Syracuse Journal of International Law and Commerce*, Vol. 31, Issue 1, Article 9, 2004
- Hamazaki T. & Tanno D., "Approval of Whaling and Whaling-related Beliefs: Public Opinion in Whaling and Nonwhaling Countries", *Human Dimensions of Wildlife: An International Journal*, Vol. 6, Issue 2, 2001
- Hardin G., "The Tragedy of the Commons", *Science*, Vol. 162, No. 3859, Δεκέμβριος 1968
- Hardy B., "A Regional Approach to Whaling: How the North Atlantic Marine Mammal Commission Is Shifting the Tides for Whale Management", *Duke Journal of Comparative & International Law*, Vol. 17, 2006
- Harris A. W., "The Best Scientific Evidence Available: The Whaling Moratorium and Divergent Interpretations of Science", *William & Mary Environmental Law and Policy Review*, Vol. 29, Issue 2, 2005
- Henderson R., "The Future of Whaling: Should the International Whaling Commission Create a Broadened Cultural Exemption to the Whaling Moratorium for Iceland?", *Georgia Journal of International and Comparative Law*, Vol. 33, 2005
- Holt S. J., "Whaling: Will the Phoenix rise again?", *Marine Pollution Bulletin*, Vol. 54, 2007
- Hurd I., "Almost Saving Whales: The Ambiguity of Success at the International Whaling Commission", *Ethics & International Affairs*, Vol. 26, Issue 1, 2012
- Ishii A. & Okubo A., "An Alternative Explanation of Japan's Whaling Diplomacy in the Post-Moratorium Era", *Journal of International Wildlife Law and Policy*, Vol.10, 2007
- Ivashchenko Y. U. & Clapham P.J., "What's the catch? Validity of whaling data for Japanese catches of sperm whales in the North Pacific", *The Royal Society*, Ιούλιος 2015
- Kagawa-Fox M., "Japan's Whaling Triangle – The Power Behind the Whaling Policy", *Japanese Studies*, Vol. 29, Issue 3, 2009
- Kalland A., "Marine mammals in the culture of Norwegian coastal communities" σε: Blix A. S., Walloe L. & Ulltang O. (ed.), *Whales, seals, fish and man*, Elsevier Science B.V., 1995

- Maffei M. C., "The International Convention for the Regulation of Whaling", *The International Journal of Marine and Coastal Law*, Vol. 12, No. 3, 1997
- Mazzanti M., "The role of economics in global management of whales: re-forming or re-founding IWC?", *Ecological Economics*, Vol. 36, 2001
- Murphy S. D. (ed.), "Blocking of Iceland's effort to Join Whaling Convention", *American Journal of International Law*, Vol.96, 2002
- Nystrom J., "United States Policy and Norwegian Commercial Whaling: A Cooperative Approach", *Seattle University Law Review*, Vol.37, 2014
- Oberthür S., "The International Convention for the Regulation of Whaling: From Over-Exploitation to Total Prohibition", *Yearbook of International Co-operation on Environment and Development 1998/99*, 1998/99
- Payne C. R., "ICJ Halts Antarctic Whaling – Japan Starts Again" *Transnational Environmental Law*, Vol. 4, Issue 1, 2015
- Reeves R. R., "The origins and character of 'aboriginal subsistence' whaling: a global review", *Mammal Review*, Vol. 32, No.2, 2002
- Ruffle A. M., "Resurrecting the International Whaling Commission: Suggestions to Strengthen the Conservation Effort", *Brooklyn Journal of International Law*, Vol. 27, 2002
- Sand P. H., "Japan's 'Research Whaling' in the Antarctic Southern Ocean and the North Pacific Ocean in the Face of the Endangered Species Convention (CITES)", *Review of European Community & International Environmental Law*, Vol. 17, Issue 1,, 2008
- Skodvin T. & Andresen S. "Nonstate Influence in the International Whaling Commission, 1970-1990", *Global Environmental Politics*, Vol. 3, No. 4, November 2003
- Smith J. J., "Evolving to Conservation?: The International Court's Decision in the Australia/Japan Whaling Case", *Ocean Development & International Law*, Vol.45, No. 4, 2014
- Tillman M. F., "The International Management of Aboriginal Whaling", *Reviews in Fisheries Science*, Vol. 16, Issue 4, 2008
- Trahan et al., "The CCAMLR-2000 Krill Synoptic Survey: a description of the rationale and design", *CCAMLR Science*, Vol.8, 2001

- Voigt C., “A Precautionary Approach to the Whaling Convention -- Will the ICJ Challenge the Legality of Scientific Whaling?” σε: Backer I. L., Fauchald O. K., and Voigt C. (eds.), *Pro Natura - Festschrift til Hans Christian Bugge*, Universitetsforlaget, Oslo, 2012

Γ. Πρωτογενείς Πηγές

- Απόφαση 11.4, 11^η Συνάντηση Συνόδου των Μερών της CITES, Απρίλιος 2000, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <https://www.cites.org/eng/res/11/11-04.php> (τελευταία προσπέλαση 4/8/15)
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 338/97 για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31997R0338&from=EN> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 812/2004, διαθέσιμος στην ιστοσελίδα: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:l66024> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)
- Κανονισμός ΕΟΚ αριθ. 348/81 του Συμβουλίου, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: [http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environment.nsf/0/5ECC19F632CC429FC22578D100399167/\\$file/EK348-81.pdf](http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environment.nsf/0/5ECC19F632CC429FC22578D100399167/$file/EK348-81.pdf) (τελευταία πρόσβαση 7/8/15)
- Καταστατικό της Μόνιμης Επιτροπής του Νοτίου Ειρηνικού, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://cpps-int.org/cpps-docs/gen-info/estatuto-2012.pdf> (τελευταία προσπέλαση 5/8/15)
- Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:EL:HTML> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)
- Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Σύμβασης: <https://www.cites.org/eng/disc/text.php> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)

- Convention on the Conservation of European Wildlife and Habitats, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/104.htm> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)
- Convention on the Conservation of Marine Living Resources, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <https://www.ccamlr.org/en/organisation/camlr-convention-text#XXV> (τελευταία προσπέλαση 6/8/15)
- Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <http://www.cms.int/sites/default/files/instrument/CMS-text.en .PDF> (τελευταία προσπέλαση 7/8/15)
- European Commission, Memo, “EU leads an international demarche against whaling by Iceland”, 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-14-529 en.htm> (τελευταία προσπέλαση 29/8/15)
- IWC, Resolution 1987-1 (Resolution on Scientific Research Programmes), διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=2062&search=%21collection72&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=24 (τελευταία προσπέλαση 17/8/15)
- IWC, Resolution 1995-8 (Resolution on Whaling under Special Permit in Sanctuaries) και IWC, Resolution 1995-9 (Resolution on Whaling Under Special Permit), διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=2070&search=%21collection72&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=16 (τελευταία προσπέλαση 17/8/15)
- IWC, Resolution 2003-2 (Resolution on Whaling Under Special Permit), διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=2078&search=%21collection72&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=8 (τελευταία προσπέλαση 17/8/15)

- IWC, Resolution 2003-3 (Resolution on Southern Hemisphere Minke Whales and Special Permit Whaling), διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=2078&search=%21collection72&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=8 (τελευταία προσπέλαση 23/8/15)
- IWC, Resolution 2007-4 (Resolution on CITES), διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=2082&search=!collection72&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=4 (τελευταία προσπέλαση 4/8/15)
- The White House, Office of the Press Secretary, “Memorandum -- Pelly Certification and Icelandic Whaling”, 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/04/01/memorandum-pelly-certification-and-icelandic-whaling> (τελευταία προσπέλαση 29/8/15)

Δ. Εκθέσεις, Μελέτες

- Animal Welfare Institute, “Greenland Quotas and Japan's Scientific Whaling at Issue at Upcoming IWC Meeting”, 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://awionline.org/awi-quarterly/2014-summer/greenland-quotas-and-japans-scientific-whaling-issue-upcoming-iwc-meeting> (τελευταία προσπέλαση 1/9/15)
- Baker C. S. & Clapham P. J., “Appendix 1: Ethics of scientific whaling: issues and alternatives”, σε Steuer K., “SCIENCE, PROFIT AND POLITICS: Scientific Whaling in the 21st Century. A report by the WWF”, WWF, Gland, Switzerland, June 2005
- Environmental Investigation Agency (EIA), “Slayed in Iceland. The commercial hunting and international trade in endangered fin whales”, September 2014
- Steuer K., “SCIENCE, PROFIT AND POLITICS: Scientific Whaling in the 21st Century. A report by the WWF”, WWF, Gland, Switzerland, June 2005
- WDC, “Greenland and Commercial Whaling”, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://us.whales.org/greenland-commercial-whaling> (τελευταία προσπέλαση 31/8/15)

- WDC, “Greenland’s Expanding Commercial Whaling”, 2012, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://uk.whales.org/sites/default/files/greenland-expanding-commercial-whaling.pdf> (τελευταία προσπέλαση 31/8/15)
- WDC, “Whaling in Greenland”, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της WDC (Whale and Dolphin Conservation): <http://us.whales.org/whaling-in-greenland> (τελευταία προσπέλαση 30/8/15)
- WDCS, “Greenland’s Whaling Proposal for IWC 64”, Commissioner’s Briefing Series, Μάιος 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://us.whales.org/sites/default/files/work/commissioners_briefing_no.1_greenland_whaling.pdf (τελευταία προσπέλαση 1/9/15)
- Williams-Grey V., Fuchs A., Tossenberger V. & Cassani C., “Whale for sale. The global trade in dead whales”, WDC, 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://uk.whales.org/sites/default/files/whale-for-sale.pdf> (τελευταία προσπέλαση 27/8/15)

Ε. Ηλεκτρονικές Πηγές

- Ιστοσελίδα της Διεθνούς Επιτροπής Φαλινοθηρίας, διαθέσιμη στην διεύθυνση: <https://iwc.int/home> (τελευταία προσπέλαση 27/07/15)
- Ιστοσελίδα της Κυβέρνησης της Γροιλανδίας, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://naalakkersuisut.gl/en/About-government-of-greenland/Whaling-in-Greenland> (τελευταία προσπέλαση 31/8/15)
- Ιστοσελίδα της Μόνιμης Επιτροπής του Νοτίου Ειρηνικού, διαθέσιμη στην διεύθυνση: <http://www.cpps-int.org/index.php/home/estados-miembros> (τελευταία προσπέλαση 5/8/15)
- Ιστοσελίδα του Ισλανδικού Υπουργείου Αλιείας και Γεωργίας, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://www.fisheries.is/management/government-policy/whaling/> (τελευταία προσπέλαση 30/8/15)
- Ιστοσελίδα της ΜΚΟ Hard to Port, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://hardtoport.org/icelandic-whaling/> (τελευταία προσπέλαση 28/8/15)

- Ιστοσελίδα του σχεδιαστή Tommaso Zennaro, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://cargocollective.com/tomzen/Sea-Shepherd-Whaling-Infographics> (τελευταία προσπέλαση 31/7/15).
- Ιστοσελίδα "United Nations Treaty Collection" διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXI-6&chapter=21&Temp=mtdsg3&lang=en (τελευταία προσπέλαση 4/8/15)
- Ιστοσελίδα Whale and Dolphin Conservation, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://us.whales.org/issues/whaling-in-norway> (τελευταία προσπέλαση 25/8/15)
- Ιστοσελίδα WWF, διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://wwf.panda.org/what_we_do/endangered_species/cetaceans/threats/whaling/whales_killed/ (τελευταία προσπέλαση 17/8/15)
- Nagtzaam G., "The Temptation of the Impossible: Normative contestation and deadlock at the International Whaling Commission", 2013, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://ssrn.com/abstract=2359779> (τελευταία προσπέλαση 8/8/15)

ΣΤ. Τύπος

- AFP (Agence France-Presse), "Iceland whaling season under way despite protest", The Guardian, 29 Ιουνίου 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.theguardian.com/environment/2015/jun/29/iceland-whaling-season-underway-despite-protest> (τελευταία προσπέλαση 30/8/15)
- Baker C. S., Lento G. M., Cipriano F. & Palumbi S. R., "Predicted decline of protected whales based on molecular genetic monitoring of Japanese and Korean markets", The Royal Society, 2000
- Baker C. S., Steel D., Choi Y., Lee H., Kim K. S., Choi S. K., Ma Y., Hambleton C., Psihoyos L., Brownell R.L. & Funahashi N., "Genetic evidence of illegal trade in protected whales links Japan with the US and South Korea". The Royal Society, 2010
- Black R., "Call for UN debate rejected as whaling talks end", BBC News, 7 Ιουλίου 2012, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.bbc.com/news/science-environment-18735621> (τελευταία προσπέλαση 30/8/15)

- Deutsche Welle, “Greenland gets whale hunting permit, Iceland's commercial program criticized”, 16 Σεπτεμβρίου 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.dw.com/en/greenland-gets-whale-hunting-permit-icelands-commercial-program-criticized/a-17923586> (τελευταία προσπέλαση 1/9/15)
- McCurry J., “Japan told to halt Antarctic whaling by international court”, The Guardian, 31 Μαρτίου 2014, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.theguardian.com/environment/2014/mar/31/japanese-whaling-halt-antarctic-international-court> (τελευταία προσπέλαση 14/9/15)
- McDonald F., “Denmark's whaling request rejected”, The Irish Times, 6 Ιουλίου 2012, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.irishtimes.com/news/denmark-s-whaling-request-rejected-1.530227> (τελευταία προσπέλαση 30/8/15)
- Normile D., “Scientists renew objections to Japan’s whaling program”, Science, 19 Ιουνίου 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://news.sciencemag.org/plants-animals/2015/06/scientists-renew-objections-japan-s-whaling-program> (τελευταία προσπέλαση 24/8/15)
- Oldfield P., “Japan accused of falsifying whaling data”, The Guardian, 15 Ιουλίου 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.theguardian.com/environment/2015/jul/15/japan-accused-of-falsifying-whaling-data> (τελευταία προσπέλαση 3/9/15)
- Perry C., “Why is Spar intent on boosting Norway's cruel and dying whaling industry?”, The Guardian, 15 July 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.theguardian.com/sustainable-business/2015/jul/15/why-is-spar-intent-on-boosting-norways-cruel-and-dying-whaling-industry> (τελευταία προσπέλαση 25/8/15)
- Walsh M., “Icelandic whaling: Conservationists split over efficacy of Obama’s sanctions, E.U. protest”, Yahoo News, 26 Μαρτίου 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://news.yahoo.com/icelandic-whaling--fin-whale-conservationists-split-over-efficacy-of-obama-s-sanctions--e-u--protest-142144048.html> (τελευταία προσπέλαση 29/8/15)

- Yuhas A., “Experts puzzled as 30 whales stranded in 'unusual mortality event' in Alaska”, The Guardian, 22 Αυγούστου 2015, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.theguardian.com/environment/2015/aug/22/alaska-fin-whale-die-off-mystery> (τελευταία προσπέλαση 14/9/15)

Ζ. Φωτογραφία Εξωφύλλου

- Ιστοσελίδα του Diplomat Magazine, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://www.diplomatmagazine.nl/2014/03/17/1st-hague-environmental-law-facility-helf-lecture/> (τελευταία προσπέλαση 26/9/15)

Παράρτημα 1: Φάλαινες που αποτελούν τα πιο συχνά θύματα φαλινοθηρίας⁴⁴¹

1. Ρυγχοφάλαινα (minke whale)
2. Γκρίζα φάλαινα (gray whale)
3. Βορειοφάλαινα (sei whale)
4. Γαλάζια φάλαινα (blue whale)
5. Φάλαινα bowhead (bowhead whale)
6. Φάλαινα Bryde's (Bryde's whale)
7. Πτεροφάλαινα (fin whale)
8. Φάλαινα φυσητήρας (sperm whale)
9. Μεγάπτερη φάλαινα (humpback whale)

---

⁴⁴¹ Τα στοιχεία, όπως και οι παρακάτω πίνακες, έχουν δημιουργηθεί για λογαριασμό της διεθνούς ΜΚΟ Sea Shepherd, η οποία στοχεύει στη διατήρηση της θαλάσσιας άγριας ζωής, βλ. Ιστοσελίδα του σχεδιαστή Tommaso Zennaro, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://cargocollective.com/tomzen/Sea-Shepherd-Whaling-Infographics> (τελευταία προσπέλαση 31/7/15).

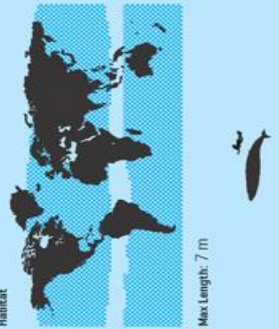
Most Hunted Cetaceans

Minkie Whale

Order: Cetacea
Suborder: Mysticeti
Family: Balaenopteridae
Genus: *Balaenoptera*
Species: *Balaenoptera acutorostrata*

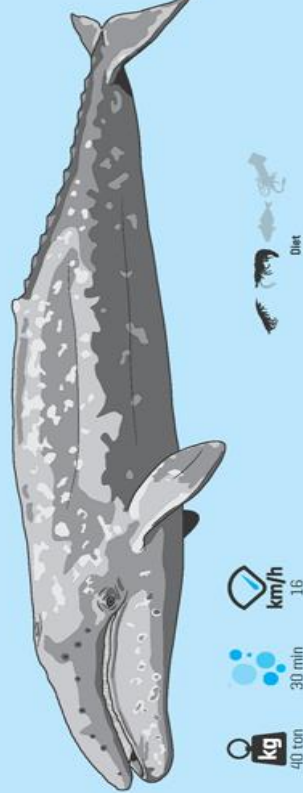
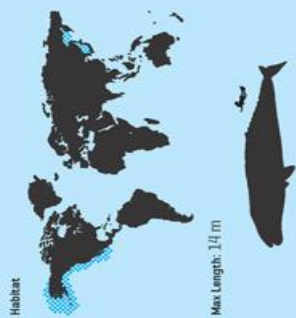
The two species of Minkie Whales are the most hunted. Japan hunts about 850 whales per year for scientific research. Norway hunts about 1,000 whales per year for commercial purposes. Iceland about 50. The Minkie population can hunt up to 212 Minkie Whales for subsistence purposes. The exact amount of Minkie Whales is still under scientific research, but probably there are more than 450,000 in the Southern Hemisphere, 145,000 in the North Atlantic and about 25,000 in the western North Pacific.

Gray Whale

Order: Cetacea
Suborder: Mysticeti
Family: Eschrichtiidae
Genus: *Eschrichtius*
Species: *Eschrichtius robustus*

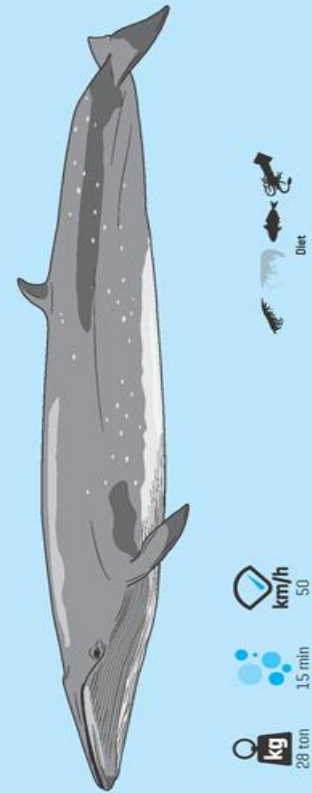
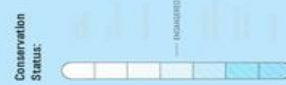
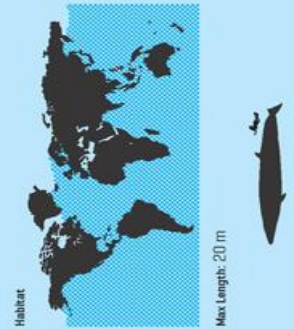
There is only one species of Gray Whale, split in two populations in the Pacific. The North Pacific population is one of the most endangered in the world, with about 130 individuals remaining. Conversely, the population of the Eastern Pacific has recovered to pre-hunt levels with 20,000 individuals. The Eastern Gray Whale is famous for its 20,000 km migration, which starts in the Bering and Chukchi seas and leads it to the warm waters of Mexico to breed. No more than 140 Eastern Gray Whales can be hunted each year for subsistence by US and Russian indigenous populations.

Sai Whale

Order: Cetacea
Suborder: Mysticeti
Family: Balaenopteridae
Genus: *Balaenoptera*
Species: *Balaenoptera borealis*

Sai whale has been hunted in large amounts in the '60s, after other species have diminished by hunting itself. Japan issued a permit to take up to 100 Sai Whales in the North Pacific each year for research purposes. There are not agreed estimates of Sai Whales in the Antarctic area. In 1989, the North Atlantic population was estimated at 10,500, while the North Pacific population was thought to range between 9,000 and 28,000 individuals. Sai Whales have been protected since the late '70s in the Antarctic and North Pacific, and since 1982 in the North Atlantic.

Source: <http://www.iucn.org>
<http://www.species.com>
<http://www.species.com>

Source: <http://www.iucn.org>
<http://www.species.com>
<http://www.species.com>

Source: <http://www.iucn.org>
<http://www.species.com>
<http://www.species.com>

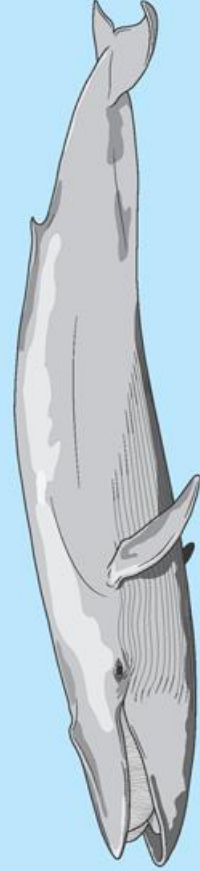
Most Hunted Cetaceans

Blue Whale

Order: Cetacea
Suborder: Mysticeti
Family: Balaenopteridae
Genus: *Balaenoptera*
Species: *Balaenoptera musculus*

Blue Whales are the largest known living animal. Their only natural predator is the Killer whale. Their mouth, when totally opened, can contain up to 30 tons of water. Genetically close to Fin Whales, many hybrid blue-fins have been observed. Hunted almost to extinction in the 20th Century, Blue Whales have been protected since the mid '60s. The most recent abundance estimate for the Southern Hemisphere is 2,300, which is believed to be increasing annually by 7%. There are no estimates for numbers in other areas, but the North Atlantic population is believed to be growing.

kg
180 ton

min
30 min

km/h
20

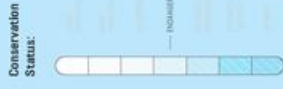

Diet

Habitat

Max Length: 30 m

Conservation Status: 10/10

Bowhead Whale

Order: Cetacea
Suborder: Mysticeti
Family: Balaenopteridae
Genus: *Balaena*
Species: *Balaena mysticetus*

The Bowhead Whale is the only species that spends its whole life in Arctic waters. Its bony skull, particularly big for its body, allows the whale to break thick layers of ice (even 60cm) to emerge. Their lower jaw is the trademark of the Bowhead, giving the whale its peculiar look. It also has the longest baleens, about 3 meters long. The Bowhead Whale is hunted by the native populations of Alaska, Chukotka and Greenland, up to 69 individuals can be taken each year under IWC rules. Population is estimated to be around 17,000 individuals.

kg
100 ton

min
40 min

km/h
11

Diet

Habitat

Max Length: 20 m

Conservation Status: 7/10

Bryde's Whale

Order: Cetacea
Suborder: Mysticeti
Family: Balaenopteridae
Genus: *Balaenoptera*
Species: *Balaenoptera adonii*

Bryde's whales typically live in tropical or subtropical seas. It was long confused with the Sei Whale, because of its similar appearance. There are no agreed estimates of the number of Bryde's Whales, but it's thought there are around 25,000 individuals in the Western North Pacific. Bryde's Whales were hunted mainly for commercial purposes in any numbers in the early '80s, before the IWC moratorium of 1966 came into place. Japan's scientific research program planned to take up to 50 Bryde's Whales a year in the Western North Pacific area.

kg
25 ton

min
20 min

km/h
25

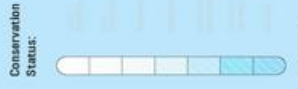

Diet

Habitat

Max Length: 15 m

Conservation Status: 4/10

Source:
<http://www.iucn.org>
<http://www.marine.org>
<http://www.marine.org>

<http://www.marine.org>
<http://www.marine.org>
<http://www.marine.org>

<http://www.marine.org>
<http://www.marine.org>
<http://www.marine.org>

Παράρτημα 2: Η Διεθνής Σύμβαση για τη Ρύθμιση της Φαλινοθηρίας του 1946

International Convention

for the

Regulation of Whaling

Washington, 2nd December, 1946

The Governments whose duly authorised representatives have subscribed hereto,

Recognizing the interest of the nations of the world in safeguarding for future generations the great natural resources represented by the whale stocks;

Considering that the history of whaling has seen overfishing of one area after another and of one species of whale after another to such a degree that it is essential to protect all species of whales from further over-fishing;

Recognizing that the whale stocks are susceptible of natural increases if whaling is properly regulated, and that increases in the size of whale stocks will permit increases in the number of whales which may be captured without endangering these natural resources;

Recognizing that it is in the common interest to achieve the optimum level of whale stocks as rapidly as possible without causing widespread economic and nutritional distress;

Recognizing that in the course of achieving these objectives, whaling operations should be confined to those species best able to sustain exploitation in order to give an interval for recovery to certain species of whales now depleted in numbers;

Desiring to establish a system of international regulation for the whale fisheries to ensure proper and effective conservation and development of whale stocks on the basis of the principles embodied in the provisions of the International Agreement for the Regulation of Whaling, signed in London on 8th June, 1937, and the protocols to that Agreement signed in London on 24th June, 1938, and 26th November, 1945; and

Having decided to conclude a convention to provide for the proper conservation of whale stocks and thus make possible the orderly development of the whaling industry;

Have agreed as follows:-

Article I

1. This Convention includes the Schedule attached thereto which forms an integral part thereof. All references to "Convention" shall be understood as including the said Schedule either in its present terms or as amended in accordance with the provisions of Article V.

2. This Convention applies to factory ships, land stations, and whale catchers under the jurisdiction of the Contracting Governments and to all waters in which whaling is prosecuted by such factory ships, land stations, and whale catchers.

Article II

As used in this Convention:-

1. "Factory ship" means a ship in which or on which whales are treated either wholly or in part;

2. "Land station" means a factory on the land at which whales are treated either wholly or in part;

3. "Whale catcher" means a ship used for the purpose of hunting, taking, towing, holding on to, or scouting for whales;

4. "Contracting Government" means any Government which has deposited an instrument of ratification or has given notice of adherence to this Convention.

Article III

1. The Contracting Governments agree to establish an International Whaling Commission, hereinafter referred to as the Commission, to be composed of one member from each Contracting Government. Each member shall have one vote and may be accompanied by one or more experts and advisers.

2. The Commission shall elect from its own members a Chairman and Vice-Chairman and shall determine its own Rules of Procedure. Decisions of the Commission shall be taken by a simple majority of those members voting except that a three-fourths majority of those members voting shall be required for action in pursuance of Article V. The Rules of Procedure may provide for decisions otherwise than at meetings of the Commission.

3. The Commission may appoint its own Secretary and staff.

4. The Commission may set up, from among its own members and experts or advisers, such committees as it considers desirable to perform such functions as it may authorize.

5. The expenses of each member of the Commission and of his experts and advisers shall be determined and paid by his own Government.

6. Recognizing that specialized agencies related to the United Nations will be concerned with the conservation and development of whale fisheries and the products arising therefrom and desiring to avoid duplication of functions, the Contracting Governments will consult among themselves within two years after the coming into force of this Convention to decide whether the Commission shall be brought within the framework of a specialized agency related to the United Nations.

7. In the meantime the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland shall arrange, in consultation with the other Contracting Governments, to convene the first meeting of the Commission, and shall initiate the consultation referred to in paragraph 6 above.

8. Subsequent meetings of the Commission shall be convened as the Commission may determine.

Article IV

1. The Commission may either in collaboration with or through independent agencies of the Contracting Governments or other public or private agencies, establishments, or organizations, or independently

(a) encourage, recommend, or if necessary, organize studies and investigations relating to whales and whaling;

(b) collect and analyze statistical information concerning the current condition and trend of the whale stocks and the effects of whaling activities thereon;

(c) study, appraise, and disseminate information concerning methods of maintaining and increasing the populations of whale stocks.

2. The Commission shall arrange for the publication of reports of its activities, and it may publish independently or in collaboration with the International Bureau for Whaling Statistics at Sandefjord in Norway and other organizations and agencies such reports as it deems appropriate, as well as statistical, scientific, and other pertinent information relating to whales and whaling.

Article V

1. The Commission may amend from time to time the provisions of the Schedule by adopting regulations with respect to the conservation and utilization of whale resources, fixing (a) protected and unprotected species; (b) open and closed seasons; (c) open and closed waters, including the designation of sanctuary areas; (d) size limits for each species; (e) time, methods, and intensity of whaling (including the maximum catch of whales to be taken in any one season); (f) types and specifications of gear and apparatus and appliances which may be used; (g) methods of measurement; and (h) catch returns and other statistical and biological records.

2. These amendments of the Schedule (a) shall be such as are necessary to carry out the objectives and purposes of this Convention and to provide for the conservation, development, and optimum utilization of the whale resources; (b) shall be based on scientific findings; (c) shall not involve restrictions on the number or nationality of factory ships or land stations, nor allocate specific quotas to any factory ship or land station or to any group of factory ships or land stations; and (d) shall take into consideration the interests of the consumers of whale products and the whaling industry.

3. Each of such amendments shall become effective with respect to the Contracting Governments ninety days following notification of the amendment by the Commission to each of the Contracting Governments, except that (a) if any Government presents to the Commission objection to any amendment prior to the expiration of this ninety-day period, the amendment shall not become effective with respect to any of the Governments for an additional ninety days; (b) thereupon, any other Contracting Government may present objection to the amendment at any time prior to the expiration of the additional ninety-day period, or before the expiration of

thirty days from the date of receipt of the last objection received during such additional ninety-day period, whichever date shall be the later; and (c) thereafter, the amendment shall become effective with respect to all Contracting Governments which have not presented objection but shall not become effective with respect to any Government which has so objected until such date as the objection is withdrawn.

The Commission shall notify each Contracting Government immediately upon receipt of each objection and withdrawal and each Contracting Government shall acknowledge receipt of all notifications of amendments, objections, and withdrawals.

4. No amendments shall become effective before 1st July, 1949.

Article VI

The Commission may from time to time make recommendations to any or all Contracting Governments on any matters which relate to whales or whaling and to the objectives and purposes of this Convention.

Article VII

The Contracting Government shall ensure prompt transmission to the International Bureau for Whaling Statistics at Sandefjord in Norway, or to such other body as the Commission may designate, of notifications and statistical and other information required by this Convention in such form and manner as may be prescribed by the Commission.

Article VIII

1. Notwithstanding anything contained in this Convention any Contracting Government may grant to any of its nationals a special permit authorizing that national to kill, take and treat whales for purposes of scientific research subject to such restrictions as to number and subject to such other conditions as the Contracting Government thinks fit, and the killing, taking, and treating of whales in accordance with the provisions of this Article shall be exempt from the operation of this Convention. Each Contracting Government shall report at once to the Commission all such authorizations which it has granted. Each Contracting Government may at any time revoke any such special permit which it has granted.

2. Any whales taken under these special permits shall so far as practicable be processed and the proceeds shall be dealt with in accordance with directions issued by the Government by which the permit was granted.

3. Each Contracting Government shall transmit to such body as may be designated by the Commission, in so far as practicable, and at intervals of not more than one year, scientific information available to that Government with respect to whales and whaling, including the results of research conducted pursuant to paragraph 1 of this Article and to Article IV.

4. Recognizing that continuous collection and analysis of biological data in connection with the operations of factory ships and land stations are indispensable to sound and constructive management of the whale fisheries, the Contracting Governments will take all practicable measures to obtain such data.

Article IX

1. Each Contracting Government shall take appropriate measures to ensure the application of the provisions of this Convention and the punishment of infractions against the said provisions in operations carried out by persons or by vessels under its jurisdiction.

2. No bonus or other remuneration calculated with relation to the results of their work shall be paid to the gunners and crews of whale catchers in respect of any whales the taking of which is forbidden by this Convention.

3. Prosecution for infractions against or contraventions of this Convention shall be instituted by the Government having jurisdiction over the offence.

4. Each Contracting Government shall transmit to the Commission full details of each infraction of the provisions of this Convention by persons or vessels under the jurisdiction of that Government as reported by its inspectors. This information shall include a statement of measures taken for dealing with the infraction and of penalties imposed.

Article X

1. This Convention shall be ratified and the instruments of ratifications shall be deposited with the Government of the United States of America.

2. Any Government which has not signed this Convention may adhere thereto after it enters into force by a notification in writing to the Government of the United States of America.

3. The Government of the United States of America shall inform all other signatory Governments and all adhering Governments of all ratifications deposited and adherences received.

4. This Convention shall, when instruments of ratification have been deposited by at least six signatory Governments, which shall include the Governments of the Netherlands, Norway, the Union of Soviet Socialist Republics, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and the United States of America, enter into force with respect to those Governments and shall enter into force with respect to each Government which subsequently ratifies or adheres on the date of the deposit of its instrument of ratification or the receipt of its notification of adherence.

5. The provisions of the Schedule shall not apply prior to 1st July, 1948. Amendments to the Schedule adopted pursuant to Article V shall not apply prior to 1st July, 1949.

Article XI

Any Contracting Government may withdraw from this Convention on 30th June, of any year by giving notice on or before 1st January, of the same year to the depository Government, which upon receipt of such a notice shall at once communicate it to the other Contracting Governments. Any other Contracting Government may, in like manner, within one month of the receipt of a copy of such a notice from the depository Government give notice of withdrawal, so that the Convention shall cease to be in force on 30th June, of the same year with respect to the Government giving such notice of withdrawal.

The Convention shall bear the date on which it is opened for signature and shall remain open for signature for a period of fourteen days thereafter.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized, have signed this Convention.

Done in Washington this second day of December, 1946, in the English language, the original of which shall be deposited in the archives of the Government of the United States of

America. The Government of the United States of America shall transmit certified copies thereof to all the other signatory and adhering Governments.

Protocol
to the International Convention for the
Regulation of Whaling, Signed at Washington Under Date of December 2, 1946

The Contracting Governments to the International Convention for the Regulation of Whaling signed at Washington under date of 2nd December, 1946 which Convention is hereinafter referred to as the 1946 Whaling Convention, desiring to extend the application of that Convention to helicopters and other aircraft and to include provisions on methods of inspection among those Schedule provisions which may be amended by the Commission, agree as follows:

Article I

Subparagraph 3 of the Article II of the 1946 Whaling Convention shall be amended to read as follows:

“3. ‘whale catcher’ means a helicopter, or other aircraft, or a ship, used for the purpose of hunting, taking, killing, towing, holding on to, or scouting for whales.”

Article II

Paragraph 1 of Article V of the 1946 Whaling Convention shall be amended by deleting the word “and” preceding clause (h), substituting a semicolon for the period at the end of the paragraph, and adding the following language: “and (i) methods of inspection”.

Article III

1. This Protocol shall be open for signature and ratification or for adherence on behalf of any Contracting Government to the 1946 Whaling Convention.

2. This Protocol shall enter into force on the date upon which instruments of ratification have been deposited with, or written notifications of adherence have been received by, the

Government of the United States of America on behalf of all the Contracting Governments to the 1946 Whaling Convention.

3. The Government of the United States of America shall inform all Governments signatory or adhering to the 1946 Whaling Convention of all ratifications deposited and adherences received.

4. This Protocol shall bear the date on which it is opened for signature and shall remain open for signature for a period of fourteen days thereafter, following which period it shall be open for adherence.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized, have signed this Protocol.

DONE in Washington this nineteenth day of November, 1956, in the English Language, the original of which shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America. The Government of the United States of America shall transmit certified copies thereof to all Governments signatory or adhering to the 1946 Whaling Convention.